

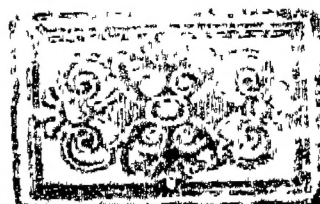
మొదటి తాండ్రగ్రంథ సర్వస్వము . ౨.

ద్వితీయగ్రంథము.

చైతన్య నిలచ్ఛా రావు.

సంపాదకుడు.

సీమంతినికల్పాణము.

అనుదిగ్రతాంధ్రగ్రంథసర్వస్వము
ద్వితీయగ్రంథము. ౨

చెలికానిలచ్చారావు.
సంపాదకుఁడు.

సీమంతినీకళ్యాణము.

ఇది

(సిల్లలమట్టి పినవీరభద్రకవిపంశములోనివారడగు)

పెనుమల్లసోమమంత్రప్రణీతము.

మొదటికూర్పు.

శ్రీవిద్యజ్ఞనమనోరంజనీముద్రాక్షరశాలయంతు
ముద్రితము.

కాపురము.

1919.

ప్రీతి క.

ఈకవి సుప్రసిద్ధమగు పిల్లలమఱ్ఱ వినవీరభద్రకవివంశములో నివాఁడగుటచేతను రాజధర్మములు, గృహస్థధర్మములు, వలస తాలక్షణములు, వ్రతఫలములు నాదిగాఁగల పెక్కువిశేషము లుండుటచేతను మఱియుఁ బాతాళగంగ, పాతాళలోకము (అమెరికాదేశమును మనవారు పాతాళలోకముగా భావించుచున్నారు.) వింధ్యపర్వతముమొదలగుచరిత్రాంశములకుఁ దోడ్పడువిషయము లుండుటచేతను నీపాత్రమును ద్వితీయగ్రంథముగా ముద్రించితిమి. కవిత్వము జ్ఞాత్వాపాకమునుబోలియున్నప్పటికి నందలిరసంబు గ్రహించి విశేషములు పరికింపఁబోవుభారమును జదువరుల కే వదలిపెట్టుచున్నారము. శ్రీ. గీ. “ సకలసుకవిజనానంద య జనకమధుర

సవ్యతరకావ్యకల్పనా య సల్పయోగ

సర్వసర్వంసహాధిపా య స్థాన చిరయ

శోభనుఁడ సోమమంత్రీంద్ర య సుకవి నేను ”

అని కవియే చెప్పుకొనియున్నాఁడు. కవి తనయిచ్చానుసారముగాఁ బోవునపుడు తనకవితానిపుణతను జూపఁగలఁడుగాని పెక్కు విషయములు బోధింపదలఁచుకొని కొద్దిలో నిముడ్చఁదలఁచుకొనినప్పుడు నాతనికివితాశక్తి విజృంభింపఁజాలనపుడు నింతియే యీతని కవిత యని యనుకొనుటకు వీలుకలుగదు. ఈతనికైలిభావము జెలియుటకై యొక్కపద్యంబుమాత్రమే యిం దుదాహరించుచున్నవాఁడను.

గీ. దుర్జనునికల్మి దురితపుఁ య దోష కగును

సజ్జనునికల్మి పుణ్యంబు య సరణి కగును

పాముబలసిన గతశంబు య ప్రబల మగును

పాముబలసిన గతశంబు య ప్రబల మగును

ఈ తనివంశ వృక్షము.

భారద్వాజముని.

(1) పిల్లలచుట్టే గాదిరంజు (12 గురునాథులు)
(నా.గాంజు)

పెదవీరన్న
(మంత్రి)

(2) పినవీరన్న 1450 క్రి॥శ॥
(శైమనీభారతకర్త)

५५५

భారత

(3) మలేశ్వరుడు.

(ఇతఁడు కటశేషమునివలన పెనుమళ్ళ గ్రామమునొంది యటవనింప గంతనుండి పెనుమళ్ళవార్తెరి)

ಶ್ರೀ

(4) సామేష్వరుడు

22

(5) दामिपराजा

బుద్ధులు పుత్రులతో
ఉమన్న
|
శర్మపతి.

పెద సోమన్న

చినసోమన్న

(6) పాపిడిసోమన్న.

శా.య.న.

(7) సామర్థ్య

(ఇద్దఱుభార్యలు)

బాపమర్తి (పేరమ్మ)

(உகிடு)

బసవమఠి

(నందపురము కృష్ణ

దేవుని మంత్రము)

1650 ၆၅၈ ၆၆၆

(8) పెదనీలన్న

చీకచోలక

(9) సోమసుంధరి లక్ష్మయ్య.

ఈ గ్రంథము తునినివాసస్థులు జంగమకులస్థు లగువురానిచే న్న మల్లయ్యగారికుమార్తె కపిల చిన్నమ్మగారియింటిలో దొరికినది. ఈ గ్రంథము లోకోపకారార్థము ప్రకటింప మాకిచ్చినమావనితౌర త్నముకృత్య మొతయుఁ బ్రశంసనీయును. ఈ గ్రంథసంపాదనమున కుఁ దోడ్పడిన “ విద్యానందసోదరుల ” లో నొకరగు కె. రంగనా యకులుగారును బ్రశంసనీయులు. ఇది శైవగ్రంథమగుట నామతస్థు లయింటిలో దొరకుటలో నాశ్చర్యములేదు. ఇట్లే తమకడఁ బ్రాచీన గ్రంథము లున్నవారు చివుకఁబెట్టి పారవేయక మాకంపి దేశోపకార మొనర్చెదరని నమ్ముచున్నారము. ఈ గ్రంథము తమకుఁ జేరినవెంట నే మాకంపిన శ్రీవిద్యానందపుస్తకాలయమువారికిని గృతజ్ఞులము. ఈ గ్రంథరాజమునం దక్కడక్కడ పోయినయక్షరంబులను శ్రద్ధతోఁ బూరించిన శ్రీగాడేపల్లి సూర్యనారాయణశర్మగారికి మాకృతజ్ఞతా వందనంబు లర్పించుచున్నారము.

పిల్లలమఱి పినవీరభద్రుఁడు శృంగారశాకుంతలమునందుఁ గృత్యాదిలో “ ఆసుకవిచేత శివభజ నానక్తునిచేతఁ గన్యపాన్వయముచే తఁ ” అని వ్రాసికొనెను. ఈకవి గాదిరాజు భరద్వాజాన్వయము వాడనుచున్నాఁడు. ఈపొరఖాటునకుఁ గారణ మెద్దియో చరిత్రకారులు పరిశీలింతురుగాక !

శృంగారశాకుంతల మొక్కప్రతియే దొరికినదనియు దానినిబట్టియే సరస్వతీవత్రికాధిపతులు ముద్రించినట్లును దెలియుచున్నది. మేము సర్వజనపుస్తకాగారము రాజమహేంద్రవరమున నొకవ్రాతప్రతి ముండఁగా మామిత్రులగుశ్రీవంగూరి సుబ్బారావుగారి నది పరీక్షిం

‘స్వకావ్యయచేతన్’ అని, ‘స’ కారము, ‘సు’ కారము సగునము
 న్నదని వారు చూచివచ్చి చెప్పుచున్నారు. ఇంకను వ్రాతప్రతులు
 వొరికినప్పుడు కాని దీనిని శ్చయము తేల్చుటకు వీలుండదు. ప్రస్తుత
 మిరువురుకవుల వ్రాతలయందు నీభేద ముండుటకుఁ గారణములు తెలి
 యుటలేదు.

30-3-19. }
 చిత్రాక్ష. }

ఇట్లు,
 చెలికాని లచ్చారావు.
 సంపాదకుఁడు.

శుభము.

అవిఘ్నము.

శ్రీసతాశివాయనమః.

స్తోమంత్రానికల్యాణము.

ప్రథమా శ్వాసము.

* శ్రీవత్సాంకుఁడు భక్తవత్సలుఁడు ల ధీశ్రీప్రాణనాథుఁడు రా
జీవాత్ముఁడు సమస్తభూతభువన ధీమంకరానేకరూ
పావిశ్వాభుఁడు వాసుదేవుఁ డనుకం ధ పానాసుఁడై చానవి
ద్యావిభ్యాతు(ల మంత్రీవర్చుల) నితాం ధ త(శ్రీలచేఁ బ్రోచుతన్.)

X X X X X
X X X ను

త్రమపక్షంబు గృహంబుఁ జేసిన జగ ధ తగ్గళ్యాణపుంధాత్రి ని
త్యమహిన్ బ్రోది నుపర్వసర్వశుభదో ధ దండతగ్గపాలాక యా
గమవాక్యస్తుతలక్ష్మీ తోడగును మ ధ తగ్గవ్యక్రియా సిద్ధికిన్.

* ఈగ్రంథమునందలి తొలిపద్యములు పోయినవి. అవి ప్రార్థనపద్యములు.
గ్రంథము ప్రార్థనపద్యము లేకుండఁ బ్రారంభించుట శుభము కాదని మనపెద్ద
లయభిప్రాయము. ప్రత్యంతర మంతవఱకు దొరక లేదు. అందువలన నీ
స్తోమంత్రానికల్యాణకర్తమూలపురుషుఁ డగుప్రసిద్ధకవి పిల్లలమఱిపినవీరన శృంగా
రకాకుంతలమునందలిప్రథమపద్యమును గొంచెము మార్చి మనుమనికృత్యాడికిఁ
గలిగినటాపమును నివారించితిమి. సరసు లిది తప్పుగా భావింపకుందురు గాక!

† మృతముతోఁ బ్రారంభింపఁబడినయీపద్యము రెండవది కాకపోవునని యెఱిఁ
గియు దీనికి రెండవసంఖ్య నేర్పఱచితిమి. ఇదియు నపచారమునకుఁ గాక
పద్యసంఖ్య నేర్పఱచుకొనుసాకల్యాణమని విజ్ఞులు మన్నింతురు గాక!

సీ. వివిధముగ్యజాపాది ♦ వేదరూపంబుచే, నలరుచునుండు నే ♦ యలరుఁబోడి
యసవద్యతరగ్గవే ♦ దాంతాదిమూర్తిచే, గనుపట్టు నేదళ ♦ త్కంజనేత్ర
లాలితనాటకా ♦ లంకాశబ్దశా, స్త్రాకృతి గాంచు నే ♦ యబ్జవదన
సంగీతభరతశా ♦ శ్రువిశేషరీతిచే, భాసిల్లుచుండు నే ♦ పల్లవోష్ఠి
యట్టిభారతిమృదులద ♦ యావలూక, నయసుధామయవర్షదా ♦ నంబుచేత
మామకొదారకావ్యని ♦ రాణవేళ, సరసచాతుర్యమహిమ యొ ♦ సంగుఁ గాఁ

చ. కమలభవాదులున్ సకల ♦ కావ్యముఖింబులయందు నేసుతో
త్తమునకుఁ బూజచేసి నియ ♦ తంబుగఁ గాంతురు తద్బలంబు న
య్యమృతనరావతలసు శివు ♦ నగ్రీతనూభవు నంతరాయసం
తమపసరోజమితుగ్గణ ♦ నాథునిఁ గొల్చెద నిష్టసిద్ధికిఁ.

సీ. కాండిన్యగోత్రజా ♦ ఘనుఁ డైనకేదార, గురుపాత్రు నయగారి ♦ కులపవిత్రుఁ
బార్వతీహృదయేశ ♦ పదపద్మపూజనా, పరుఁ డైనవిశ్వేశ ♦ గురునిపుత్రుఁ
బరమపాతివ్రత్య ♦ భవ్యపద్మణకదం, బకు నారమాంబకుఁ ♦ బ్రాణనాథు
విశయభూషణుఁ డైన ♦ వీరభద్రగురుండు, కాశ్యపకీర్తిని ♦ శ్వేత్యరుండు
ననఘుకేదారవిభుఁడు లిం ♦ గనయు ననగ, జలయుపుతుల సేవింప ♦ నలరుచున్న
శైవకాస్త్రరహస్యవి ♦ జ్ఞానచతురు, బ్రస్తుతించెద నెల్లనా ♦ రాధ్యవరుని.

సీ. వల్మీకభవునకు ♦ వందనం బొనరించి, సత్యవతీనూను ♦ సంస్మరించి
కాళిదాసకవీంద్రుఁ ♦ గడుభక్తి సేవించి, భారవిమాఘునిఁ ♦ బ్రస్తుతించి
బాణమయూరులఁ ♦ బ్రాధినిఁ గొనియాడి, దండిని భవభూతిఁ ♦ దలఁచి మ్రొక్కి
శ్రీహర్షచరణముల్ ♦ చిత్తంబులొ నిల్పి, శివమల్లణునివడ ♦ క్కీకి నలరి
మఱియుసంస్కృతకవితాస ♦ మర్దులగుమ, హాకవీందులనెల్ల బ ♦ హూకరించి
వారికాదుణ్యలీలాని ♦ వార్యశుభక, రావలూకంబుచేత ధ ♦ న్యతవహించి.

ఉ. నన్నయభట్టుఁ గావ్యరచ ♦ నాచణుఁ దిక్కనసోమయాజి వి
ద్యన్నుతు నెఱిపెగ్గడను ♦ ధన్యుని నాచనసోముఁ గీర్తిపం
పన్ను హాకిగ్గభాస్కరుని ♦ బమ్మెరపోతకవీంద్రశేఖరున్
సన్నుతినేతు వారికరు ♦ జామహిమంబు లభించుకోరికన్.

గీ. ఛంద మెఱుఁగుట శబ్దశాస్త్రము శదువుట, బహునిఘంటుపరిజ్ఞాన ♦ పాటవంబు
గాదు కుకవులకవితకుఁ ♦ గారణంబు, లుచితలజ్ఞాపరిత్యాగ ♦ మొకటి గాని.

క. అని యిచ్చజేసతాగురు, వినతియుఁ, బ్రాచీనసర్గ ♦ విప్రవరులకే
ర్తనమును, దుష్కవిజననిలి, దనమును, గావించి విమల ♦ తరచిత్తుడ నై.

- సీ. వినుతభరద్వాజ ♦ మునిరాజగోత్రశ్రే, ఖరుడు పిల్లలమట్టి ♦ గాదిరాజు
పినవీరునన్వయం ♦ బున జనించినగుణో, న్నతుడు నీలయమంత్రి ♦ నందనుడను
చిరపుణ్యసాధన ♦ శ్రీశైలమందిర, భ్రమరాంబికావధూ ♦ ప్రాణసాధు
మట్లేశ్వరస్వామి ♦ మహానీయకరుణావ, లోకంబుఁ గాంచిన ♦ లోకనుతుడ
సకలసుకవిజనానంద ♦ జనకమధుర, నవ్యతరకావ్యకల్పనా ♦ నల్పయోగ
సర్వసద్వంసహాధిపా ♦ స్థానచిరయ, శోభనుడ సోమమంత్రీంద్ర ♦ సుకవి శేను. 9
- చ. శబ్దార్థసంగతచమత్కారంబును బ్రకటితశివభక్తిపారంబును నగునొక్కనూతనకా
వ్యంబు రచియించుటకుఁ గుతూహలంబుఁ గావించి యొక్కనాడు విద్వత్కవిగా
యకబంధుమిత్రమాత్యసమేతంబుగా నిష్టాగోష్ఠివిరోధంబులం బొద్దుఁ గడపును
నుండి మాకుఁ బరమాపు లయినవారితో నిట్లంటి. 10
- క. ఏయేకర్మంబులచే, నాయభవుడు సంతసించు ♦ సతిశయరీతిన్
శ్రేయంబు నెద్ది యొసఁగును, నాయాధర్మములఁ జెలుపు ♦ డన్నియు మాకున్.
- సీ. అన వార లిటుపల్కి ♦ రాలింపవయ్య నీ, వడిగినయర్థంబు ♦ నాదరమునఁ
జార్వతీపతియందు ♦ భక్తివిశేషంబు, సకలధర్మములకు ♦ సాధనంబు
కీర్తియు సుకృతవి ♦ స్ఫూర్తియుఁ గావించు, పృథులధర్మంబులు ♦ పెక్కుగలవు
వానితోపలఁ గడు ♦ వర్ణనీయంబు లై, తనరెడుసప్తసం ♦ తతు లనంగ
నట్టిసంతతులందు న ♦ సంతకీర్తి, గౌరవము గాంచుటకు శేక. ♦ కారణంబు
కవిజనానందకరచమ ♦ తాగరసార, కలితముగఁ దా రచించిన ♦ కావ్యమొకటి.
- సీ. తనయన్వయమునందు ♦ మును జనించినవారి, చరితమంతయుఁబ్రశ ♦ సముగఁజేయు
తనమాతృవంశంబు ♦ జనులపౌరుషలీల, లాస్థానవర్ణనీ ♦ యములుసేయు
తనకుసద్బంధులై ♦ తనరెడువారిస, ద్వితీయంబులన్నియు ♦ కలయఁజేయు
దా నొనర్చినమహా ♦ త్తమపౌరుషంబులు, ధరలోనఁ దగఁ బ్రసి ♦ ద్ధములుసేయు
వివిధశబ్దార్థచాతురి ♦ విన్నయంత, కవిజనులు మెచ్చుకావ్య మొక్కటియకాదె
యట్టికావ్యంబు రచియించు ♦ నతఁడె విపుల, భాగ్యవంతుండు నిజవంశ ♦ పావనుండు.
- గీ. అటులఁ గావున నీవు నో ♦ యార్యవర్య, పార్వతీశకథాసుధా ♦ భరిత మైన
యొక్కకావ్యంబుఁజేసిమీ ♦ యుభయవంశ, జనులనందఱమిపులఁజూ ♦ వనులఁజేయు.
- సీ. పార్వతీహృదయేశ ♦ పదభావనాపావ, నాంతరంగుడవు నీ ♦ వగుటఁజేసి
సప్తసంతానసం ♦ స్థాపనాసరికల్ప, మాతృఁ బూనినవాడ ♦ వగుటఁజేసి
మునుని పిల్లలమట్టి ♦ పినవీరవిభునన్వ, యమునఁ గల్గినవాడ ♦ వగుటఁజేసి
ధన మనిత్యనుటండుఁ ♦ దగఁ గీర్తిధనమునం, దానక్తి గలవాడ ♦ వగుటఁజేసి.

- కావ్య మొనరించి భ్రమరాంబిఁకా సహాయుఁ, దైనమల్లేశ్వరునిపేర ఁ నంకితంబా
నర్చి దిక్కులయందు న ఁ నంతకీర్తి, రుచులు పచరింపఁజేయ న ఁ ద్వుఁడవు నీవ.
- త. పారుషవంతులున్ విపుల ఁ భాగ్యసమేతులు ధార్మికోత్తముల్
ధీరులు దానశూరులు ను ఁ ధీనిపుణుల్ భవదీయవంశ్యులౌ
వారలు వారికీర్తివిభ ఁ వంబు జగంబుల నిల్పితేనియున్
సారెకు నీగుణోన్నతి పృ ఁ శంసయొనర్చెద రెల్లపజ్జనుల్.
- 16
- అనుపమగుణరత్నంబుల, ఘనతరరత్నాకరంబు ఁ గతి నెల్లెడలన్
వినుతింపఁ దగియెఁ గావున, వినుమా భవదీయవంశ ఁ విస్తారంబున్.
- 17
- క. కరతలామలకంబు ఁ గతి తేటతెల్ల మా, బ్రహ్మస్వరూప మే ఁ బ్రహ్మయుగికి
నేవకులట్ల యా ఁ జ్ఞావశవర్తతా, సకలేంద్రియంబు లే ఁ శాంతమతికి
నటుదిక్కులందుఁ జెం ఁ తలఁ జేర భయమందు, మానసాతాతు లే ఁ జ్ఞాననిధికిఁ
జాట్లమై పలుమారుఁ ఁ జూచువేడుకవచ్చు, బాలేందుధరుఁ జేతఁ పస్వివర్త్య
నతఁడువెలయు సమస్తయో ఁ గాంగసార, దుర్గమరహస్యవిజ్ఞాన ఁ దోహాలుండు
పదయుగాశ్రితనిజశిష్య ఁ హృదయగతత, మోహరుండు భరద్వాజఁ మునివరుండు.
- మ. అనఘుం డమ్మునివర్త్యగోత్ర మనుక్షీ ఁ రాంబోధికిన్ జంద్రుఁడై
జననంబందినగాదిరాజు చతురా ఁ కాభ్రాజి విద్యత్సభా
జనులెల్లన్ నుతినేయఁ గీర్తిఁ గనియెక ఁ సౌజన్యసంపన్ను లౌ
తనపన్నిద్దఱుసోదరుల్ పరమ తా ఁ త్పర్యంబునన్ గోల్వఁగన్.
- 19
- నీ. కవివర్ణనీయుఁ డా ఁ గాదిరాజు వివేక, ఘనుఁడు పిల్లలమట్టి ఁ యనుపురమున
నధివసించుటఁ జేసి ఁ యాపేర విఖ్యాత, మైప్రకాశించె న ఁ య్యన్వయంబు
మహానీయకీర్తి న ఁ మృత్రిశేఖరుఁ డంతఁ, దనధర్మపతియందుఁ ఁ దగినయట్టి
సంతతి లేదన్న ఁ చింతాభరము పూని, యతిభైర్యసంపన్నుఁ ఁ డౌటకతన
శివునిగూర్చి తపంబు నేఁ ఁ జేసి పుత్ర, రత్నములఁ గాంతు నన్నట్టి ఁ యత్నముగని
యాత్మగృహమున నన్నదాఁ నాధికార్య, భరము సోదరవర్గము ఁ పాల నునిచి. 20
- సీ. అణిమాదిసిద్ధుల ఁ నల్పంబుగా నెంతు, తేగిరింద్రమునందు ఁ యోగివరులు
తపము గావించు తే ఁ ధరణీధరమునందు, సనకాదిమునులు మో ఁ త్కంఠుఁ గోరి
కైలాసగిరికన్నఁ ఁ గడుప్రియం బైయుండుఁ, బురవైకి కేమహా ఁ భూధరంబు
తనశిఖరంబుఁ జూ ఁ చినయంత జనులకు, నపవర్ణమొనఁగు నే ఁ యచలరాజ
మట్టిశ్రీగిరియందుఁ గాఁ మారిఁగూర్చి, తపముఁ గావించు ననుచు సంఠానకాంక్ష
శరీర సకలేంద్రియద్యయ ఁ ద్విరదగర్వ, భేదనోదారమృగరాజు ఁ గాదిరాజు. 21

అచటఁ బాతాళగంధం గావగాహంబుచేఁ, దురితంబులన్నియుఁ ధౌలగఁజేసి
సిద్ధుల నధికప్రసాదంబు నీక్షించి, యభివందనము వారి ధౌలగఁజేసి
క్రీమల్లికార్జునంబు స్యామికి నభిషేక, పూర్వకంబయినట్టి పూజఁజేసి
భ్రమరాంబికాపాదంబు పల్లవంబులచేతఁ, దనశతంబు నలంకృతముగఁజేసి
లలిత మగునొక్కవిజనస్థంబునందు, నెల్లమనుజులు దుష్కరంబు విడియటంచుఁ
బలుకఁ గలుబందనలుకులభక్షణమున, పాణిములు నిల్పికొనుచుఁదలంబుఁజేసె.

కా. అంతన్ క్రిగివాసుఁడైనశివుఁడా ధౌలగఁజేసి

జెంత నిల్చి గుణాధ్యక్షియైతలంబుఁ జెందంగ నీ శేటికిన్

సంతానంబు లభింప దిప్పడు పునఁ ర్జన్మంబునంగాని ని

శ్చింతంబొమ్మని పల్క మానసమునం జింతాసమాక్రాంతుఁడై.

23

1. స్వామి క్రికైలనాథ యో చంద్రమాళి, తావకంబైనభక్తవాత్సల్యమహిమ
మిట్టిదా నీకుఁ గలశక్తి యిద్దశంబె, కరుణ నాయందుఁ జాలని కరణి గాక.

2. అని యల్క గావించి యచ్చోట నుండక, యుత్తరమార్గంబు నొకటి చూచి
యావెంబడినె యగ మ్యము లైనయడవుల, దుష్ప్రవేశము లయిన దొడ్డచరులఁ
బడి భీతినొందక పడియేనుకొనుల, దూరంబు వని మహాధీరుఁడగుచు
లలితంబైనపాతాళగంధాసమీ, పమునందు వాసంత శమయ మగుటఁ
గాంతకోమలపల్లవాకాంత మగుచు, దనరుచున్నట్టియొకబిల్వవనముఁగాంచి
యిదిగదా శంభునకుఁ బ్రియంబెంతయైన, నని తదీయవిలాసంబునాత్మమెచ్చి.

3. ఇచ్చటఁ దపమొనరించిన, నచ్చపునియమమున వాణి ధౌలగఁజేసి

వచ్చును సంశయ మేలని, నిచ్చలపున్మనసుచేత నిర్ణయయుతుఁడై.

24

4. మృదువు లానూటయై నిమిదిబిల్వదళములఁ, దిని ప్రత్యహంబును జేనాయాత్ర
జరుపుమఁ దగఁబున శ్చర్య గానింపుచు, వాసరములు నలువదియఁ జన్న
నటమీఁద నంచిత ధ్యానసమారూఢుఁ, డయి యున్నశివుఁడపుడతనిఁ జేరి
యీనిర్జనాటవి నేమి కోరిక నీవు, దపముఁ జేసెదవని తగ నడిగిన

నేను సంతానకాంతు నీ పెవ్వరయ్య, యెఱుంగ క్రికైలనిలయమల్లేశ్వరుఁడవు
గావుఁగా యన్న నతఁడేనుగానుభద్ర, కాళినీరేశ్వరుఁడనెచుఁగరుణఁబలుక.

5. సంతాన మిచ్చి నాకున్, సంతోష మొనర్పఁ గలవె శంకర యనినన్

జింతించి భద్రకాలీ, కాంతుండానియమకీలుఁ గని యిట్లనియెన్.

25

విమలచారిత్ర జన్మాంత రమునఁ గాని, నీకు సంతతి గలుగదు నిశ్చయంబు

పల చూచూస మండెద నివ్వనమున, నన్ను బ్రహ్మసితవదనుఁడై యతఁడువలిక.

- గీ. నీవు శ్రీశైలనిలయమ ధీశ్వరునకు, సాటి వైసట్టివేల్పు వీ ధీ పాటిపనికి
ననుఁ బలుకరింపఁగా నేలఁనమ్మితిఁగద, నిన్ను వరదుఁడ వని చాల ధీ నీలకంఠ. 30
- నీ. అనిన నవ్వీరేశుఁ ధీ జనియె నోవత్స నీ, వీరీతి న న్నింత ధీ దూర నేల
యిపు డేను శక్తిశుఁ ధీ మేతుఁడ గాకున్న, వాఁడ నీసామిప్య ధీ వనమునందుఁ
గలయొక్కగృహమునఁ ధీ గలకంఠి యున్నది, భద్రకాళిణి యైన ధీ భద్రకాళి
యావనజేతుణ ధీ తో విచారముఁజేసి, పలికెద నింకొక్క ధీ పలుకు వినుము
యిక్కడికి దక్షిణంబున ధీ నొక్కశైల, గుహ దనరునందులోపల ధీ మహితమూర్తి
దేజశిల్లెడు భారతీ ధీ తీర్థ లన్న, యతివతుం ధీ వాక్వీరవాక్వీర ధీ హితకరుండు. 31
- నీ. ఆయతీంద్రునకు న ధీ హస్తవర్షములపై, నెనబనూటబ్బంబు ధీ లిపుడు చనియె
మతిమంతు లగునట్టి ధీ మనుజోత్తముల కైన, నొనరింపఁ డతఁడు మంధ్రోపదేశ
మతనిసన్నిధికి నీ ధీ వరిగి సాష్టాంగప్ర, నామంబుఁజేసి నా ధీ నావిధములఁ
బ్రార్థించి యమ్మహా ధీ బాహుచిత్తమునందుఁ, గరుణ పుట్టించి యేకరణినైన
మంత్రముపదేశమయివచ్చి ధీ మాగృహమున, భద్రకాళియుతంబుగాఁ ధీ బ్రమద మొప్పు
నున్న నన్ను విలొకించి ధీ యుచితరీతి, నియమయుక్తిప్రపత్తిచే ధీ నిలచితేని. 32
- వ. అపుడు సాప్రాణేశ్వరియు నేను నన్యోన్యవిచారంబు చేసి నీకొక్క ఫలియింపఁ
యంగలవార మని యాజ్ఞయిచ్చి యద్వైతం డంతర్హితుం డైన తదనంతరంబున. 33
- క. నిర్జన మానవ్యనమున, నిర్జరులకుఁ జనఁగరాని ధీ నిబిడతరులతా
త్యూర్జిత మేళనమున విగ, తార్జవ మగుత్రోవవట్టి ధీ యంతటిమీఁదన్. 34
- గీ. ఆపతివాజికోత్తంస ధీ మధివసించు, నట్టిగుహాంత కరిగి ధీ రాత్ముఁడగుచు
డైవవశతను జేసి త ధీ ద్వారముఁ గని, యుంచితోత్సాహమునఁ బ్రవేశించియంత
- నీ. అసదృశబ్రహ్మవ ధీ త్వసనిలాసంబుచే, బాలభాషకులీలఁ ధీ బటగువాని
బహువర్తములు చన్న ధీ పరమవృద్ధుం డయ్యు, దారుణ్యనిధివోలెఁ ధీ వనకువాని
సకలేంద్రియములచం ధీ శలత లేక తరంగ, విరహితాంబుధివోలెఁ ధీ వెలయువాని
సహజవైరము మాని ధీ జంతుపంతతులెల్ల, నేవింపఁ గడుణ నీ ధీ క్షించువాని
భారతీతీర్థయతిసార్వ ధీ భౌముఁ గాంచి, వినయ మొప్పుంగ నాతని ధీ వినుతినేసి
ముకుళితకరారవిందుఁ డై ధీ మ్రోలనిలువఁ, గేవలగృహార్ద్రదృష్టి నీ ధీ క్షించియతఁడు.
- నీ. ఎక్కడి జనుఁడ వీ ధీ వీరీతి నిర్మను, ప్యారణ్యమునకు రా ధీ గారణంబు
గలిగె నెద్ది మదీయ ధీ నిలయ మైనట్టియీ, గుహ యెట్లు చొచ్చితి ధీ కొవనలేక
యని పల్కె యతనిచే ధీ సంతవృత్తాంతంబు, విని పలుమాటు పాఠి ధీ ర్థనలు గాంక్ష
మదిలోనఁ గృపపుట్టి ధీ మంత్రోపదేశంబు, చేసినఁ గైకొని ధీ చింత విడచి

యతనికిఁ గృతప్రణామఁడై యగ్నిగుహ, వెడలి సామిప్యమున నున్న వీరభద్రు
గుడికిఁ జని భద్రకాళితోఁ గూడనందు, నలరు నద్వేవుఁ గాంచిసాష్టాంగమొరగి.

గీ. ఫాలతలమున ముకుళితఁ పాణియుగము, నిలిపి ధ్యానంబుఁ జేయుచు నిలిచియున్న
యతనిఁ గని యాత్మవల్లభ యైనభద్ర, కాళితో నిట్లు పలికె నా నీలగళుఁడు.

చ. అతనియమాధ్యుఁ డీతఁడు మ హాత్ముఁడు సంతతిఁ గోరివచ్చినాఁ

డితనిమనోరథంబు ఫలి యింపగఁజేయుట చాల యుక్తమా

సతియని తన్మనంబునకు సమ్మతి గల్గఁగఁజేసి యంత నా

యతులితభక్తి కీలునిము ఖాబ్జముపైఁ దనదృష్టి నిల్పుచున్.

39

ఉ. ఓయిమహీసురప్రవర యుల్లమునం దిఁకఁ జింత యేమియుం

జేయకు రెండురూపములఁ జెంది భవత్సతిగర్భస్థిమనే

నే యుదయింతు నగ్నిజాఁడు నిక్కముగాఁగ మతంశ సభవుం

డానుజుండు నేన యిది యంతయు నమ్ముము నిశ్చయంబుగన్.

40

. ప్రథితనుగుణాళి యైనయీ భద్రకాళి, వారలకుఁ జెల్లెలై పుట్టు తలవదింక

శంకయొకరింప నని దయా సాంద్రకృష్టి, వెలయుఁబనుపఁద దాజ్ఞయా దలధరించి

. కృతార్థుండై యద్వేవుగృహంబువెడలి యీశ్రీగిరినివాసు లయినత్రమరాంబికామల్లే

శ్వరాదు లయినశకలజేవతలకు నభివాదనంబుఁజేసి కతిపయప్రయాణంబుల విల్లల

మట్టిపురంబునకు వచ్చి నకలదాయాదమిత్రమాత్యవర్గంబులు సంతసింప నిజగృ

హంబుఁ బ్రవేశించి సుఖంబునఁ గొంతసమయంబు గడుపుచున్నయనంతరంబున. 41

. అగాదితాజువనిత మ, హాగుణవతి పరమసాధ్వీ యనవిశ్రుత యా

నాగాంబ రూపలీలా, భోగాధ్యులఁ గవలవారిఁ బుత్రులఁ గాంచెన్.

42

. ఘనుఁ డందులోన రెండవ, తనయుఁడు వీరేశ్వరుండు తాన యగుటచే

జనియించుసమయముననే, జనులెల్ల సుతింప నొక్కఁ జడ ధరియించెన్.

43

. అతిలాలితాకారు లాకుమారులు పెద, వీరభద్రుఁడు పిన వీరభద్రుఁ

డన్ననామములచే నధికప్రసిద్ధులై, యభివృద్ధిగాంచి ర నంతరమునఁ

పెదవీరభద్రుఁడు పృథ్వీధీనుతకార్య, దక్షుఁడై కర్ణాట ధరణి కరిగి

వాసిగా తానుని హాసనముననుండి, యధికు రౌరాయదా యాదులకును

మణియు డెప్పడివేలసా మంతులకును, తానె యధికారి యై మహా స్థానులందు

శకలమంత్రివరేణ్యులు సన్నతింప, భూసుతం బైనకీర్తి వి స్ఫూర్తిఁ గనియె. 43

మహానీయపిల్లల మట్టివంశ భవుండు, గాదిరాజసుతుండు ఘనయుతుండు

వీరేశ్వరునియన తారమే యితడయి, జనులెన్నఁ దగినసా జన్యకాలి

ప్రథమాశ్వాసము.

తాపమదనుండు సోమేశ్వరుండు శన్న, సుతుల నిక్షరభువనవిశ్రుతులఁగాంచె
వారి తిరువురు సాభాత్మ వర్తనమున, నుత్తమదరిత్రమునఁ గీర్తి నొందిరందు. 51

సీ. అగ్రజుం డైనవీ రన్నవంశమున సం, భవమందె నర్చనా మాత్యహాళి
యమ్మంత్రినరుఁడు పెద్దాంబాభ్యయాధర్మ, సత్యందునలుగుతు సుతులఁగాంచె
పెదబసవయ్యయుఁ బినబసవయ్యయు, మృన్న తిమ్మనమంత్రి యన్నవారి
శానలుగురిలోన నతిగుణాధ్యుండు యు, మృనమంత్రిమాళి భా వమ్మకాంత
యందుఘనుడైననర్చనా మాఖ్యుఁగాంచె, నతఁడుమతికాలియైనవెం కాంబయ నెఱు
వెలది నుద్వాహమై యభి వృద్ధిఁగాంచె. * * * 52

క. సోమేశ్వరుండు హృద్గత, సోమేశ్వరుఁ డమితవైభవ నోదయజితసు
త్రాముఁడు సుగుణోన్నతి నభి, రాముఁడు విలసిల్లు సకల శాజస్తుతుఁడై. 53

శా. ఆసోమేశ్వరుసంతతిం గలిగె శా జాస్థానమాన్యుండు కై
లాసాధీశపదారవిందయుగళి లగ్నాంతరంగుండు ప
ద్మాసద్మాయతలోచనాంచలుఁడు స మృగ్వేదశాస్త్రాదివి
ద్యాసారజ్ఞుఁడు దాచిరాజు నిజవం కాంభోధికిం జంద్రుఁడై. 54

సీ. క్షీతిఁ గల్గునర్థిసం తతులు వర్ణననేయు, వితరణమూరత్వ మితనియంద
శతమన్యగురునితోఁ బ్రతిసేయఁగావచ్చు, నతిరమ్యవాక్పాఠి యితనియంద
సతులచిత్తమునందు ధృతి కరగించునం, చితరూపలావణ్య మితనియంద
సితకంఠరునిపూజ నతతంబుఁ గావించు, నతులితవ్రతశర్య యితనియంద
సతులు గావించునియతాతి తతులగర్వ, మతుల నిరసించుభుజకార్య మితనియంద
నిలిపినాఁ డబ్బభవుఁడంచు నిఖిలసుకవి, రాజులు నుతితుతాదాచిరాజు నెఱుడు.

ఉ. ఆరమణీమకీర్తిమహి మాధ్యుఁడు దాచయమంత్ర మన్మథా
కాతులమువ్వురన్ సుతులఁ గాంచెను శ్రీపెదసోమమంత్రీయున్
సూరివరేణ్యుఁ డైనపిన సోమనయున్ సుకృతప్రియామహా
పారుషశాలి యైవెలయు పాపడిసోమన యన్నవారలన్. 55

క. వారలలోపల నగ్రజు, దారుఢశివార్చనాప రాయణుఁడు శగ
త్వారాతినికరబలదు, ర్వాతఁడు పెదసోమమంత్రి తత్నము వెలయున్. 56

సీ. కటకవధూటికా కశభారసంపుల్ల, మల్లికాప్రసవదా మములఁ బెగడి
కణ్ణాటకాంగనా కర్ణభూషణసార, సీరోపలచ్ఛాదన నీపడించి

ధివీపురావాస ♦ పల్లవోష్ఠీజాల, దరహాసరుచులతో ♦ దృస్తరించి
 కేరళకామినీ ♦ వారముక్తాహార, గురుధాళధళ్యంబు ♦ కొంచెపఱచి
 సకలదిక్కుల ననిశంబు ♦ సంచరించు, నార పెనుమల్లవంశదు ♦ ద్వాభిచందు
 దాచయామాత్యపుత్రర ♦ త్నంబు రాజ, మాన్యుఁ డైనట్టిపెదసోమ ♦ మంత్రీకీర్తి.

౩. అపెదసోమనయనుజుఁడు, త్మౌపాలకవర్యకార్య ♦ ఘటనాపటిను
 వ్యాపారసుమతి జితభా, పాపతి పినసోమమంత్రీ ♦ చంద్రుఁడు వెలయున్. 59

౪. దానగుణంబులన్ ఘనుఁడు ♦ ధార్మికకోటికి నగ్రగణ్యుఁడా
 స్థానమునందు మిక్కిలి ప్ర ♦ శంసకునెక్కి నధన్యుఁ డేశ్వర
 ధ్యానపవిత్రమానసుఁ ♦ డనారతయాచకరక్షణకీర్తియా
 మాన్యతభాషణుండు పిన ♦ సోమనకీర్తివహించె థారుణిన్. 60

౫. అనుపమసద్గుణాధ్యుఁ డగు ♦ నాపినసోమనకుం బ్రియానుజుం
 డనుపమసత్యభాషణమ ♦ హావృతశీలుఁ డశేషమేదినీ
 జనపతిసత్యభాభవన ♦ సత్కవిశేఖరగద్యపద్యవా
 క్పృణతచరిత్రమున్ గనియెఁ ♦ బాపడిసోమన మచ్చరిత్తు మై. 61

నీ. ఉచితజ్ఞు లగుసచి ♦ వోత్తములను వివే, కించి నిక్కముగ తె ♦ క్కించువేళ
 మతిమంతు లయినట్టి ♦ మంత్రరత్నంబుల, వివరించి గణన గా ♦ వించువేళ
 ధార్మికు లగునమా ♦ త్యవతంసములనెల్ల, నెలమిఁ బల్కాటు నూ ♦ హించువేళ
 సతిధీకు లగుప్రధా ♦ నాగ్రగణ్యులను ద, లంచి బల్కాటు గ ♦ జించువేళ
 కవులు బాంధవులును ధరాధవులునగ్ర, గణ్యుగా నెంతు రనిశంబు ♦ పుణ్యగుణని
 ధానమైనట్టిపెనుమల్ల ♦ దాచిరాజు, సుతవతంసంబుఁ బాపడి ♦ సోమఘనుని. 62

నీ. సుగుణాధ్యు లయినయా ♦ ముగురుసోదతులందు, ధీమంతుఁ డగుపిన్న ♦ సోమమంత్రీ
 కాయనమంత్రీయన్ ♦ నూనునొక్కనిఁ గాంచె, నతఁడు నిత్యంబు న ♦ భ్యాగతులకు
 బహుశాఖిఘృతనూప ♦ భక్త్యుసమగ్రంబు, గాఁగ నెల్లపుడు మృష్టాన్న మొసఁగి
 నిఖిలవేశములందు ♦ నిష్కలంకయశంబు, సుకృతంబుఁ గాంచెను ♦ సుస్థిరముగ
 నట్టికాయనమంత్రీండుఁ ♦ డంచితముగ, లక్షణాన్విత మగునట్టి ♦ లక్ష్మీయన్న
 యబల నుద్వాహమై యామృ ♦ గాయతాక్షి, (యందు?) జనవినుత బాపమంత్రీ
 యుక్ ♦ దనయుఁ గాంచె. (?) 63

౬. పావనసత్యశీలుఁ డగు ♦ పాపడిసోమనమంత్రీధర్మవాం
 ఛావినులాతుఁ డె వెలసి ♦ శక్రిమయన్నవధూటియందు నా

ర్యావరసత్కృపామహిమ ♦ నాత్మజా నొక్కనిఁ గాంచె గాంచన
గ్రావసమానధైర్యగుణ ♦ గణ్యాని సోమనమంత్రించుచునిన్.

64

సీ. తనమేని చెలువము ♦ తయును నాశ్రితులైన, బుధులపై నిగుడుచూపులనెయించి.
తనకు భక్తికాంతి యుండు తయు దిగంతములందుఁ, చులలేక వెలయుకీర్తులనెయించి
తనకళంకత్వ మంతయు గర్వితానేక, ఖలమంత్రజనులచి ♦ త్తముల నుంచి
తనసుధాయోగ మంతయు సభాస్థులందు, విలసిల్లుమధురనూ ♦ క్తులనె యుంచి
నిత్యపరిపూర్ణుఁ డయి యవనీస్థులమున, వినుతి గనుసోమనామంబు ♦ విడువ కుదయ
మందినసుధాంశుఁడే యితఁడనినుతింతు, మానవశ్రేణియాసోమ ♦ మంత్రఁగాంచి.

జీ. మరువు లెచ్చటఁ గన్న ♦ దొరలనీయవిగల్గ, వాశ్రితులను బ్రోచు ♦ నట్టివేళ
కినుకయెచ్చటనైనఁ ♦ జెనకనీ యది గల్గ, దభవుసేవ యొనర్చు ♦ నట్టివేళ
నన్మత మెచ్చటనైనఁ ♦ జొనుపనీ యది గల్గ, దవనీసురుల మెచ్చు ♦ నట్టివేళ
కరుణ యొకింతైనఁ ♦ గలఁగనీ యది గల్గ, జెంచి శత్రువుల దం ♦ డింబువేళ
యొంతసమయజ్ఞుఁ డితడంచు ♦ నెంచువిబుధ, వర్గము లనారతము ఘన ♦ భర్గచరణ
బుర్గమధ్యానకలనాని ♦ సర్వశైవ, మార్గచరుఁ డగుసోమనా ♦ మాత్యవరుని. 65

ఉ. ఆమహానీయకీర్తినిధి ♦ యన్వయవాఙ్మికిఁ బూర్ణచంద్రుఁడౌ
సోమనమంత్ర సర్వగుణ ♦ శోభనుఁ డిర్వుర వారిజాత్ములన్
బ్రేమను బెండ్లియాడె జన ♦ బృందము తొనని మెచ్చుకాంతలీ
లామహి షేరమాతిబయలును ♦ లక్ష్మీయు నన్నగుణాభిరామలన్.

66

సీ. సోమనామాత్యుఁ డా ♦ సుందరీరత్నము, లండు నగ్నివహూటి ♦ యిందువదన
నాతుత్పన్నాచిత్ర ♦ పేతమాంబానామ, విఖ్యాతి గనునట్టి ♦ వెలఁదియందు
బసవనమంత్రీంద్రు ♦ బతిధురక్షణశీలు, సుగుణవిశ్రుతు నొక్క ♦ సుతునిఁ గాంచె
నతఁడు పౌరుషశాలి ♦ యై నందపురమున, భూవరాగ్రణి కృష్ణ ♦ దేవునొద్ద
మంత్రీయై కార్యదక్షతా ♦ మహిమచేత, దిక్కులను గల్గురాజమం ♦ త్రివ్రజంబు
నిచ్చలును బ్రస్తుతిపఁగ ♦ నచ్చమైన, నిజయశస్సూర్తి నెల్లెడ ♦ నెరయఁజేసి. 67

న. అసదృశసద్గుణోదయస ♦ మగ్నిశేచేఁ గనుపట్టినట్టి యా
బసవన వీరమాంబ యను ♦ భామినియందును గాంచె సర్వభూ
విసుమరయైన(యట్టి)పెద ♦ వేంకన సోమనమంత్ర సర్వగు
భ్యసనుఁడు చిన్నవెంకనయు ♦ నన్నకుమారుల దానశూరులన్

68

- గీ. శ్రీమహితు లైనవారితో ♦ సోమమంత్ర, గౌరమాంబా సమాఖ్యయా ♦ కారిత్యయందు
మల్లనామాత్యుఁ డనుకుమా ♦ రకునిగనియె, నార్యులునుతింపనభివృద్ధి ♦ నంతెనత్తెడు
- శీ. నీలిజ్ఞుఁ డైనమీ ♦ తాతసోమనమంత్ర, వర్యుఁడు రెండవ ♦ భార్యయైన
ప్రణుతపౌశీల్యాది ♦ పావనసద్గుణ, లక్ష్మీలక్ష్మీనామ ♦ లలనయందు
మీతండ్రి యైనట్టి ♦ మేరువైలసమాన, నియత్యైర్యుఁడు పెద ♦ నీలమంత్ర
యభినవపంచసా ♦ యకసమంచితరూప, లాలిత్యనిధి విన ♦ నీలమంత్ర
యన్న నందనయుగళంబు ♦ నమృతవార్ధి, యభిలసంతోషకరసత్రు ♦ శాభితాముఁ
బూర్ణచంద్రుని (నక్కల్పు) ♦ భూరుహంబు, గాంచినట్టి తెఱంగునఁ ♦ గాంచియలరె.
- క. అం దగ్రజుండు భువనా, నందప్రదవితరణాది ♦ నవ్యగుణమణి
సందోహవారినిధి యెలు, నొందును పెదనీలమంత్ర ♦ యర్యస్తుతుఁ డై. 72
- శీ. కరము లెప్పుడు శుభా ♦ కరము లా నిశ్శంక, శతకరాంఘ్రిద్వయా ♦ ర్చనముచేతఁ
బదము లెప్పుడు సౌఖ్య ♦ పదములౌ గౌరీశ, సదనయాత్రామహా ♦ త్సవముచేత
శ్రుతులెప్పు డధికవిశ్రుతులౌ శశాంకశే, ఖరకథాకర్ణనో ♦ త్కంఠచేత
మతు లెప్పుడును సౌఖ్య ♦ మతులౌ లలాటలౌ, చనమూర్తి భావనా ♦ చర్యచేత
నింతశివభక్తుఁ డిద్ధాత్రి ♦ నెవ్వఁడనుచుఁ బ్రణుతి సేయుదురౌ బుధ ♦ ప్రవరులు పెను
*మల్లవంశాధ్యు సోమయా ♦ మాత్యమణికు, మారరత్నంబు పెదనీల ♦ మంత్రవరుని.
- సీ. ఇతఁ డర్థిజనముల ♦ కిచ్చుచో నలకల్ప, భూజమైనను సరి ♦ బూసఁగలవె?
యితఁడు భాషించుచో ♦ ప్రతివాది యొవచ్చు, శేషాహియైన భా ♦ షింపఁగలఁడె
యితఁడుకార్యంబులూ ♦ హించుచోగురుఁడైనఁ, జింతించిప్రత్యూహా ♦ నేయఁగలఁడె
యితఁడు శాత్రువకోటి ♦ కెదురుచో భిరురంబు, గలవాఁడు నెదిరింపఁ ♦ దలఁపఁగలఁడె
అనుచుఁ దనవాఙ్మనీషాది ♦ యమితశౌర్య, ఘనత వీక్షించి జనులెల్ల ♦ వినుతిసేయఁ
గీర్తిఁ గాంచెను భాగ్యవి ♦ చ్ఛార్మిచేత, మహితసుగుణాభి పెదనీల ♦ మంత్రమాళి.
- సీ. అప్తశాంధవు లట్ల ♦ యతులితప్రేమపా, త్రము లర్థిజను లేప్ర ♦ ధానమణికి
నాప్తసంభవులట్ల ♦ యాదరణీయు లా, శ్రితవిప్రులేమంత్ర ♦ శేఖరునకు
శాశ్వతధనమట్ల ♦ సంగ్రహార్హము యశో, ధన మేయమాత్యవ ♦ తతసమునకుఁ
గడునలక్ష్మ్యములు నూ ♦ త్మపుమశకములట్ల, కాత్రవశ్రేణు లే ♦ సచివవరున

* పెనుపల్లెయని కనబడుచున్నను 'మ' కార మిచ్చట యతిస్థానమునందుంటు
పెనుమల్లవారనుటయే యుచితమా?

కతఁడు కీర్తుల విలసిల్లు ♦ నద్రజాధి, నాధపన పంకరుహపూజ ♦ నాపరుండు
సోమమంత్రిందుఁగుతుఁడు ని ♦ శ్రీమగుణని, ధాన మగుపెదనీలప్ర ♦ ధానమాళి. 73

సీ. పృథుతేజః దైనయా ♦ పెదనీలమంత్రీంద్రుఁ, డమితకీర్తి విహా ♦ యాతుకూరి
కాళయామాత్యుండు ♦ కమనీయసుగుణభూ, షణ యైనసూరప ♦ సాధ్వియందుఁ
గాంచినకన్యను ♦ డంచితకీర్తి స, మగ్రుండు మాపతి ♦ (మంత్రి?) మాళి
తనసోదరుండు గాఁ ♦ వనరునుత్తమసాధ్వి, పకలభాగ్యములకు ♦ జన్మవనతి
నన్నదానా ద్యనేకక ♦ శ్యాణజనక, సద్గుణంబులకెల్ల నా ♦ స్థానజగతి
నన్నపూర్ణసమాఖ్య యై ♦ నట్టివనితఁ, బరిణయంబయ్యె నధికవై ♦ భవముతోడ.

సీ. తనప్రాణవిభుఁడు పల్కినయట్టియాజ్ఞ యా, దలధరించుట సద్వృత్తిఁబుగాఁగ
నధికోటులకు మృష్టాన్నదానంబు(తా) సలుపుయత్న మే దిన ♦ చర్యగాఁగ
తనగుణోన్నతి బంధు ♦ జనులు వర్ణింపఁగ, ల్లినకీర్తియే మూల ♦ ధనముగాఁగ
గుతులవైఖరి నిజా ♦ క్రితులను రక్షించు, కారుణ్యమే నిస ♦ ర్గంబుగాఁగ
వెలయుఁ బూర్వపతివ్రతా ♦ తిలకములకు, సాటి యానని బుధజనుల్ ♦ సంతసింప
వినయసంరక్షణక్రియా ♦ నూనసంత, తాదరోదయపరిపూర్ణ ♦ యన్నపూర్ణ. 75

గీ. నీతిబలకాలి యాపెక ♦ నీలమంత్రీ, పుత్రకులఁ గాంచె నయ్యన్న ♦ పూర్ణయందు
నుగుణవిశ్రుతుఁ డగునిన్ను ♦ సోమమంత్రి, సత్యసంధుని లచ్చయామాత్యవరని

క. అం దగ్రజుఁడవు నీవు న, వేందుకళాభరణభక్తి ♦ పాలననిత్యా
నందనిజమాననుఁడవై, యంబెదవు శుభంబు సోమ ♦ నామాత్యమణి. 77

సీ. ఆంజనేయనిలీల ♦ నధిపతికార్యంబు, నీతిబలంబున ♦ నిర్వహింపఁ
గార్యధక్షతచేతఁ ♦ గడుమాటనేర్చున, యననేశ్వరునిచెల్మి ♦ యాచరింప
వినయు లై పొందుచే ♦ సినయట్టిమన్నెభూ, పాలవర్గములకు ♦ మేలుఁగూర్చ
వైరించినట్టిభూ ♦ వరులగర్వహూర్తి, యాహవాగ్రంబున ♦ నపనయింపఁ
జతురత వహించితివి(ర) యాశ్చర్యకరము, నీదు బుద్ధివిశేషంబు ♦ నిర్ణయింప (?)
మదనసమ్మగాత్రీ పెదనీల ♦ మంత్రిపుత్ర, మహితకీర్తి నిధాన సో ♦ మప్రధాన. 78

సీ. సంధ్యాదు లైనట్టి ♦ సద్గుణంబులయందుఁ, గలుగువిశేషముల్ ♦ గనఁగనేర్చు
సాధుదానాదిక ♦ వతురుపాయప్రయో, గంబులసమయముల్ ♦ గనఁగనేర్చు
నిరువురకే కాని ♦ యితరుల కెఱుఁగంగ, రానిమంత్రంబు సంత ♦ రక్షనేర్చు
నొరులు గావించుమా ♦ యోపాయము లెఱింగి, ప్రతికార మొనరిండు ♦ ప్రాప్తి నేర్చు

మొదటి స్థానములకు శిఖా మణి యితండె, యనుచు వర్ణింతు రౌర నిన్ను ఖిలజనులు
వినుతగుణహార పెద నీలవరకుమార, ధైర్యకుధతేంద్ర సోమప్రభానచంద్ర. 79

నీ. సరమవిశ్వాససం భరితచిత్తంబుచే, గురుని గాంతువు చంద్ర భరుని గాంగ
నరమరలేనితూ దరముచే సకలాత్మ, జనులఁ గాంతువు బుధ జనులు గాంగ
వేద శాస్త్రాదిక విద్యాదిరక్ష ఘో, సురులఁ గాంతువు దేవ వరులు గాంగ
నతిదుష్టచిత్తమ తారాతిన్యపమతీ, గణము గాంతువు చిన్న తృణము గాంగ
నీనిసర్గచక్రింబు నిర్ణయించి, వర్ణనము చేసి యానంద పూర్ణహృదయు
లగుదు శార్దులురాజస భాగములస, మగ్రసుగుణనిధానసో మప్రభాన. 80

నీ. జయవాటికాపుర శ్రియి యైనదుర్గాంబ, కృపఁ గాంచె నేనృపా శ్రిసరుండు
మాధవవర్మకు మాధవోత్తమవంశ, భూషణుండయ్యె నే భూభుజుండు
కతినారిహృదయభి కరమన్నెసులుతాను, బిరుదంబు పూనె నే నరవరుండు
సకలయాచకులయా శాశూర్తి యొనరించు, నతిదానశూరుఁ డే యవనినేత
భువనవర్ణితుఁ డైనయా పూసపాటి, తమ్మభూపాలకునిసమ్మ ఖిమ్మనందు
మంత్రవైతద్దయాసుధా మయకటాక్ష, మహిమఁ గాంచితివయ్య సో మప్రభాన.

నీ. ధీరతానితి తెలి వేవరవంశసం, భవుండు భీమయరాయ మంత్రమాళి
సౌఖ్యకలితనాం చారమ్మ యనుధర్మ, సతియందుగాంచిన సద్గుణాధ్య
యన్నమ్మయన్నక న్యను సుపుట్టిమరాజు, శంభుండు శాంతభవి సంజ్ఞ యైన
సతియందుఁ గాంచిన యతివలక్ష్మీదేవి, యనుపుణ్యసాధ్వీ న త్యాదరమునఁ
బరిణయంబైతి విరువురు పద్మముఖులఁ, పర్వతేంద్రకుమారికా ప్రాణనాథ
మహితభక్తినిధాన సో మప్రభాన. * * * 82

నీ. నవరత్నమయభూషణములకంటెను సద్గు, గణులె యుత్తమభూషణములు గాంగ
సకలపురాణోక్త సద్వ్రతంబులకన్న, పతిభక్తియే ఘన వ్రతముగాంగఁ
బరమాప్తసుతమిత్ర బంధులకన్న న, భ్యాగతులే ముఖ్య శాంధవులుగ
తతమహాహాడశ దానాశీకన్న ని, త్యాన్న దానమె మహా దానముగను
నిఖిలపాంధవజనవర్ణ నీయసాధు, వర్తనంబులచే సాధు కీర్తిగాంచె
నార నీసతి యైన(ట్టి) యమ్మనాఖ్య, మానినీమణి సోమప్రభానవర్మ. 83

నీ. ఏరామహృదయంబు హృదయేశపదపద్మ, భావనంబున నిత్య పావనంబు
ఏనెలంతముఖంబు నూన్మతతుల్యాప్త, భాషితంబులె చెలి భూషితంబు

లేనాతిసయ సముల్ దీనరక్షకదయా, వీక్షణంబులచారు లక్షణంబు
లేబాలహస్తంబు లిష్టాన్నతోషిత, బహుభూసురము లౌట భాసుతంబు
భూసుతసమాఖ్య గాంచున పృణ్యసాఖ్య, శాతతవర్తనమునథతా చంద్రవదన
రీతి విఖ్యాతిగన్న నీ రెండవసతి, శ్రీలసద్గుణకోటిల క్షీవధూటి. 84

గీ. ఆర్యసుతవీరియందు నీ యగ్రభార్య, యైనయన్నమ్మ దేవియం దధిక తేజు
నందనునిఁ గాంచితిని జనా నందకరుని, నీలమంత్రిండు వాలేందు నిభవిలాసు. 85

గీ. నీజనకుఁ డైనయాపెద నీలమంత్రి, యనుజుఁ డనవద్యదానవి చ్యాఘనుండు
నీలకంఠపవార్చనా నియమపుణ్య, శీలతప్రసిద్ధిగను పిన నీలమంత్రి. 86

సీ. తనకార్యదక్షతా ఘనత యేలినయట్టి, మహిపురాజ్యశ్రీస మగ్రుఁజేయుఁ
దనకావ్యచాతుర్య మునమూర్ఛ తరుఁ డగు, శత్రునైన సుమిత్ర జనునిఁజేయుఁ
దనమంత్ర మెవ్వరుఁ గనలేకయొండంగ, నొరులమంత్రరహస్య మూహ సేయుఁ
దనబలస్ఫూర్తియొం తయు నజేయము గాఁగ, నొరులమూక జయించు యుక్తి నేయు
నితఁడు కడువతురుండంచు నెల్లజనులు, సంతసింపంగ ఘనకీర్తి సగ్రహించె
శుభగుణాధ్యుండు పెనుమళ్ళ సోమమంత్రి, తనయుఁ డగుపిననీలప్రధానమాధి. 87

సీ. చెవులయం దమృతంబు చిలికింపఁ జాలు శ, య్యకునమందానంద మందువారు
ప్రవవాక్యవిభజన ప్రాధికంతయు సంత, సిలి శిరఃకంపంబు సేయువారు
వితతనానారసో చితము లైకనుపట్టు, నుచ్చారణములకు మెచ్చువారు
నర్థంబు వివరించి నట్లుగాఁ జెలియంగఁ, బలుకుట కెంతైన న(ఘ)లరువారు
నగుచు సభ్యులు వెరగంద నాంధ్రభాష, నమరుభారతభాగవ తాదులయిన
కృతులు చదివెడుఘనచమ కృతులు నెరపు, శుందరీపంచ బాణుండు సోమమంత్రి
మణికుమారుండు పిననీల మంత్రిఘనుండు. 88

జేమూతఖచరతా చేష్ట మాన్వినవేల్పు, బేసిచేతులప్రభా భాసురుండు
తేజపై పగవూను తేజనెక్కినపెద్ద, రేలయందునువిహ రించుఘనుండు
భువనంబు లేలున ద్భృతకరైశ్వర్యుండు, నిలుచు టెక్కడలేని బలయుతుండు
చంద్రపాలనమహోత్సాహ సమగ్రుండు, చిగురువాల్టారను గల్పినవిభుండు
చాల్పిదిక్కులఁగల మేది నీ(1) (శ్వరుల) నాథ, సభలనత్రాంతమునుబ్రకా శంబునొందు
చంచలవిలాసనానవ పంచశతస, మాన పెనుమళ్ళ పిననీల మంత్రికిర్తి. 89

(1) “ఎత్తుగీత్యాదిపాదవిశ్రమభంగః.” అని లేక ఖుండు మూలమున వ్రాసెను.

నీ. విలీననృపతియే యెఱుఁగు నమ్మంత్రితే, ఖరునీతివిద్యాతి గౌరవంబు
నిఖలవిద్యతక-వీఁద్రవాళియే యెఱుఁగు నా, సచివావతఁసుని చదువుపఱిజ్ఞ
గీకన్యకామనో హరుఁడేయెఱుఁగు నాప్ర, భా నేంద్రునిశ్చలం బైనభక్తి
యిలఁ గల్గునర్థులే యెఱుఁగుదు రయ్యమా, త్యవరేణ్యునిశ్చంక డానమహిమ
జయము కని మేలెఱిగి నిశ్చంకరీతి, కలరి పతిపూర్ణకాము లై నట్టికతన
మహితలంబుక పిననీల మంత్రమహిమ, ప్రస్తుతిపంగఁ దగు సభా భ్యంతరముల. 90

గీ. ఘనుఁడు చిననీలమంత్రితే ఖరుఁడు సకల, జనులకును గాద్యుడై ప్రకాశంబునొండ
నాత్మజనకుండు సోమాఖ్యుఁడైనకతన, నతఁడు సౌమ్యతఁ గాంచుట యబ్బురంబె.

గీ. ఆతుకూరి బసవ నామాఖ్యుఁడెఱ్ఱిపా, ఖ్యానవనితయందుఁ గాంచినట్టి
బాపమాఖ్యాసాధ్యుఁ బరిణయంబయ్యె నా, చిన్ననీలమంత్రితే ఖరుండు.

నీ. భక్తియు క్తంబుగాఁ పతిసేవసేయుటే, మంజువాణికిఁ బరమవ్రతంబు
వినయ దాక్షిణ్యవివేకక్షమాదుతే, సాధ్వీమతల్లికిఁ సహజగుణము
లన్న దానంబుచే నతిధివర్గముఁ బ్రోచు, ఘనతయే సతికి సంతకల్పితార్థ
మత్యంతమృదులసత్వసియభాషణ, పౌఢియే యింతి కభ్యస్తవిద్య
యవ్యధూమణి శకలభాగ్యైకవసతి, నుభయకులపావని యనంగ నుర్వియందుఁ
గీర్తిఁ గాంచెను భర్తైకవర్తనమున, భవ్యగుణకోటి బాపమా బావధూటి. 91

చ. హరవరణార్చనానిపుణఁ డాచిననీలయమంత్రితద్గుణో
త్రతనిధి బాపమాఖ్యవనితామణియందునఁ గాంచెఁ బుత్రులన్
సురుచిరకీర్తివై భవుఁడు సోమనమంత్రితయు సుందరీమనో
హరుఁ డగుభాషకరుండు బసవన్నయు నన్నగుణాభిరాములన్.

వ. అం దగ్రజుండు.

నీ. పార్వతీశ్వరపాద పంకేజయుగపూజ, నాశక్తుఁ డయ్యె బాల్మంబునంబు
నుచితజ్ఞుఁ డైయర్థి నిదయవాఁచితములి, య్యంగ నేర్చెఁ జిరుతప్రపామయంబునంబు
వివిధకావ్యపురాణ విజ్ఞానమున మహోన్నతుఁడయ్యెఁ దగఁబిన్న నాటియందు
బాధీవేంకటస్థాన బహుకార్యదత్తుఁ డై, విలసిల్లెఁ గామాత వేళయందు
నితఁడు భాగ్యాతిశయవంతుఁడెంచిమాడ, కనుదుఁ బ్రస్తుతిసేయుదుఁ తార్థజనులు
శ్రీకరగుణాభిరాము నీచిన్ననీల, మంత్రితే ఖరుసోమనామాత్మవరుని. 92

నీ. న్యాయంబుచే నర్థ మాన్వించుటే కాని, మెచ్చి విద్యలవారి కిచ్చుచుండు

భీషా నాశుసమ్మఖం ♦ బున పసిచుటయెల్ల, హితులకార్యము నిర్వహించుకొంటు
బహుధగ్మకాస్త్రముల్ ♦ పరికించుటెల్ల నా, రీతులెల్లను నాచ ♦ రిందుకొంటు
సజ్జనసాంగత్య ♦ చతురుం డగుటయెల్ల, సద్గుణాభ్యాసము ♦ జలువుకొంటు
కాగధరయందునుత్తిమభ్యాతిగనియె, మంత్రీరత్నంబు చిననీల ♦ మంత్రునుతుడు
ప్రాథవధురంధరుడువి ♦ ప్రబలగర్వ, బహుతిమిరభాసగుం డైన ♦ భాసగుండు.

జననాయకాస్థాన ♦ జనులెల్ల మెత్తు రే, మంత్రీకందర్పుని ♦ మాటనేర్పు
జగతి యాచకులు పరి ♦ శంస నేయుదు రేయ, మాత్యునిసకలస ♦ మృతవిత్తి
విద్యజ్ఞానశ్రేణి ♦ వినుతి గావించునే, సచివాగ్రగణ్యుని ♦ తదువుపజ్జ
తాదణ్యవతులు చి ♦ త్రమున నిల్పుదు రేపరి, ధానరత్నంబు సాం ♦ దర్యమహిమ
యతడు కీర్తివహించు ది ♦ గతములను, నంతసద్గుణసౌజన్య ♦ వంతుఁ డగుచు
గతిదుగ్మంత్రీమానస ♦ గర్వతిమిర భారవభాసగుం డైన ♦ భాసగుండు. 98

క. అభాసగుననుజన్మడు, మాభామారమణపదస ♦ మంచితభక్తి
క్రిభావిత కమనీయ, ప్రాథవతఁ డగుబసవమంత్రీ ♦ రత్నం బలరున్. 99

చ. అసవ్యకపార్వతీశ్వరద ♦ యాపరిపూర్ణకటాక్షవైభవో
ల్లసనముచేత సర్వదిశ ♦ లందును గీర్తి ప్రకాశమందఁగా
రసికులు మెచ్చఁగాఁ దగిన ♦ రమ్యవచోమహిమంబుఁ బూనుచున్
బసవనమంత్రీశేఖరుడు ♦ భాగ్యవిశేషము నందు నిచ్చులున్. 100

గీ. అమితసుగుణాఢ్య యిట్టియ ♦ న్వయమునందు, నమృతవార్ధికిఁ జంద్రుఁడ ♦ వయజనించి
నాఁడ వటుఁగాన మిగులను ♦ న్నతివహింప, వలయు నీచేత బుధలోక ♦ వర్ణమగుచు.

ఉ. కావున సత్యమైనయొక ♦ కావ్యము నీ నొసరించి శైలక
న్యావీభుఁ డైనదేవునకు ♦ సర్పణ నేసితివేని నీయశ
శ్రీవిభవంబు చాల విల ♦ సిల్లుచునుండు సమస్తదిక్కులన్
భూవరవర్ణనీయగుణ ♦ భూషణ సోమనమంత్రీశేఖరా. 101

క. అనుచు సభాసదు లందఱు, వినయంబునఁ బలుక-నట్టి ♦ విశదోక్తులచే
మనమున నత్యానందము, గని యిట్లు వహించితిన్ బరి ♦ కాశితబుద్ధిన్. 102

శీ. మును నామనంబున ♦ జనియించె నొకకకన్య, కావ్యంబు రచియించు ♦ కాకుకంబు
పరసు తైనట్టియీ ♦ సభ్యులపలుక-వా, క్యములచందంబున ♦ నట్టిదయ్యె
నగంధపుకాణంబు ♦ నందు బ్రహ్మాత్మర, ఖండంబునందు వి ♦ ఖ్యాతియొన
జీమంతినీనామ ♦ నీమంతినీమణి, చారిత్ర మాంధ్రభా ♦ యను రచించి

యాప్రబంధంబుశీపర్వః తాగ్రభూమి, యందుఁ బ్రథమరాంబతో గూడఁ జలక మున్న
యట్టిమల్లేశ్వరునకు న ఁ మర్పణంబు, నేనిన సమస్తశుభములు ఁ జెందుననుచు. 104

— ప వ్యం త ము లు —

- శ్రీశైలవిహారునకున్, కేశవవాణీశముఖ్యఁ ఁ శ్రీర్వాణనికా
యాకాశ్యదయాసారని, వేశశ్రీమతగటాక్ష ఁ విస్తారుఁకున్. 1
- లీలావరచిత్తజగ, జ్ఞానునకున్ గళితశరణ ఁ శరణాగతర
ఖాలాలితశీలునకున్, హాలాహలచర్వణశ్రీ ఁ యా లాలునకున్. 2
- సౌమజడానవహరబల, సౌమగ్రీయుతమహాగ్ర ఁ సంగ్రామునకున్
తామరసజాంధవాయుత, ధామునకున్ మకుటగతసు ఁ ధాధామునకున్ 3
- భర్తృనకు దీనభరణని, పర్తృనకు సమస్తభక్త ఁ జనపరిభూత
వర్తృనకు విదళితాసుర, వర్తృనకుఁ బ్రకృష్టయోగి ఁ వరమార్దనకున్. 4
- నిగమనుతభ్రమరాంబా, మృగనయనావదనకమల ఁ హితదినమణికిన్
జగదుద్భవాదికరణ, త్రిగుణికిమల్లేశ్వరాఖ్య ఁ దేవాగ్రణికిన్. 5

- వ. ఆవధరింపుము. వధక్తిపూర్వకంబుగా నాపమర్చింపం బూనిన సీమంతినీక శ్వాసము
బను మహాప్రబంధంబునకుం గథాకర్తృమం బెట్టిదనిన.
- క. శివపదకమలధ్యాన, ప్రవిమల హృదయారవింద ఁ పావన మునిరా
ద్భవనము కృతనానావిధ, సవనము నైమిశవనంబు ఁ జగతిన్ వెలయున్. 105
- సీ. జన్నంపు టన్నంపు ఁ చవులు యాశలఁ గన్న, సురరాజు గణనక ఁ చోటపెచ్చు
హవ్యక వ్యాదిక ఁ ద్రవ్యంబు సమకూర్పు, సురభిసంతాన మె ఁ చోటఁ దరుడు
బహురూప విలసిత ఁ ప్రాణవాణీ సతీ, స్ఫుటనాట్య రచన కేఁ చోట భునము
మునితపోమహిమ గూఁడిన జగత్ప్రత్యక్షా, సుర తీర్థ సమితియె ఁ చోట సమగ్ర
మది విహితముక్తికన్యా నృఁమంవ రాభి, ధాన కల్యాణ శంగ తోఁ దార చక్ర
సిద్ధ జనితా నితాంతప్రసాద ముని శ, రణ్య మైనట్టి నైమికా రణ్య మనుచు. 106

నీ. తొలుబల్లు నునుబల్లు తొలుబల్లుల నె పల్లు, పాలుపుగుల్లెడు చిల్ల ప్రోడ లచట
వననంపు బనుల యాన వనంపు జగతి మూకలు గూగు చిరుత కోకిలములచట
తపమందు నాముచ్చితపమందు నెండక, నిలుచు బాల కురంగ నికర మచట
వారనామ యుత మనోవార నామ నియమంబు, వాటిందు గోవత్స కోటియచట
కర్కశపు తర్కముల పక్కికలను వలను, మీఱు వివిధాశయంబుల తీరు లెడి
గడుపఁ గడువావధూకత నుశువుచుండు, చిన్నిప్రాయంపు శారికా శ్రేణి యచట.

గీ. తమమునక్రాంతమును దూర తమము సేయ, జనులకుఁ బ్రబోధమొనరింపఁ జాలునిందు
మునులు గలుగంగ మీరేటి కనిన రీతి, తరణి కిరణము లరికట్టెఁ దరువు లచట.

చ. మునులు నిజాంతరంగముల మోనక యుండు నదల్పినన్ భయం
బున శరణంబు నొందిన స మున్నత రాగము బల్ల పద్మలం
బున ధరియించి యందుఁ గుజ ముల్ వెర జెందెనొ వాతపోత భే
లన ఘన కైతవంబున జ లాచల భావము నొందు చుండెడిన్.

109

చ. తనయుల లోన భేద రహి తంబుగ జెందిన లేటిసిల్లలన్
గనుగొని యందు మానిజన కాంతలు మోములు ముద్దు లాడువా
రి నయన తాతతమ్యపుఁ బరీక్షగఁ జూపఱి యెంచెఁ గాని స
య్యనఁ దమమోములందు వారి కాంకతఁ జెల్పు ప్రకార మయ్యెడున్. 110

నీ. జరత మార్జారి మీ సముల నుయ్యల లూఁగు, శైశవ క్రాంత మూషక కులంబు
శేకి పింఛచ్చాయ శ్రీకా యానంబు, గడుపు బాలిక భుజం గ వ్రజంబు
బాలెంత పులుల చ న్బాల యాపలు గని, వర్తించు తరుణ గో వత్స రాజ
వికటంపు తెలిసోటి మెకముల మూకతోఁ, జెరలాడు వేదండ శిశు గణంబు
జే. చక నివాసముల(యందు) పెండ్లి పెద్ద, 1 తనము గావిందు వాయుసాంగనల

[గమయము]

సహజ వైరవికారంబు సడల జేయు, మునుల మహిమంబుఁ జెలుపు న వ్వన

[మునందు.

నీ. దేవపూజలఁ బూలు జెచ్చు బాలల కరం, బులతోడఁ బల్లవం బులకె కాని
వృహద్య పాచికా దరహాస రుచులతో, సురగవి క్షీర రో చులకె కాని
లతలఁ బోషించు వి లాసినీ తతి కుచం, బులతోడ జలకుంభ ములకె కాని.
గంగ తీర్థములాడు కాంతావితతి మొగం, బులతోడఁ బంకజం బులకె కాని

తే॥ బ్రహ్మోదయముగ బోధింపవచ్చు, రమణుల మనోజ్ఞకర్ణోత్పలములతోడ
లలిత భూమలతాంకురం ధూళికె కాని, కలహ మవ్వని నెచ్చోటగానఁ బడదు.

క. అనైమిశాఖ్య వనమున, మానీంద్రుల గలరు గిరికు ధూళి రమణ

ధ్యానావధాన నిశ్చల, మానసు లసమాన పహజ మతినిప్తంద్రుతో.

113

ఉ. కామముఁ గెల్చి క్రోధపు వికారము దూరముఁ జేసి లాభము

స్నామమడంచి మోహ కల నం జతయిందుట లేక దుర్మతో

ద్ధామత మాన్చి మచ్చరపు దాకి జరింపక తత్వమార్గ ని

స్సీమ వివేకలీల విల సిల్లుదు రమ్మనిరా ట్చిఘామణుల్.

114

మ. సుమనో ధర్మము పూని లోక విజగీ షుండైన పంచేషునిన్

సుమనో ధర్మమే పూని యప్పరమ మానుల్ గెల్వఁగా నోడి యెం

త మహాకూరుడొ యాతఁడ పృగములం శన్ దీర్చుకోఁ జాలె ని

త్యముఁ దచ్చిత్తములందు ముక్తి నని తా వ్యాసక్తి గల్గింపుదున్.

115

క. వార లనవద్య విద్యో, దారులు శౌనకుఁడు దనకు నగ్రణిగా నా

నారూప కథా నిపుణ న, చోరచనా భ్యాతుడైన సూతుని వలనన్.

116

క. మాధవ చారిత్రములును, మాధవ నానా ప్రకార మహానీయ యశో

గాథల్ను వినుచు సుమేధా, సాధారణలీల నొక ప్రసంగం బైనన్.

117

గీ. అక్కఱకవర్మ తోడ నిట్లనిరి వినయ, మనయముఘటిల్ల నెయ్యంపుటాదరంబు

డంబు జనియింప నతిమేదు రంబు లైన, పత్య మధుర వచో విలాసముల చేత.

ఉ. సూత! దయా సమేత! మృదు నూక్తి సుధారస పూర చారుధా

రాతత దాన మానిత స మస్త షహీసుర మాని జాత! నీ

చేత మనంబు నిర్మలముఁ జెందె విధూతము లయ్యెఁ బాపసం

ఘాతము లయ్యెఁ బుణ్యము ల గణ్యములై ఫలియించె నియ్యడన్.

118

గీ. హరి కథల్ వింటి మేమసంభ్యములు గాఁగ, నాలకింపఁగఁ బడియెఁగా మారి

[కథలు

నైనఁ దనియఁగఁ జాల మింతైనఁ గాని, నీ వచోమృత పూరంబుఁ ద్రావిత్తావి.

క. అటుఁ గావునఁ బావన మగు, నిటలాక్షుని చరిత మమృత నిభ గంభీర

స్ఫుట వాగ్వైఖరి నింకొ, కట్టి యానతి యియ్యఁదగియెఁ గరుణాంబు నిధి.

గీ. హృజ్జాత పాతకం బెడగా జరిందు నే, పార్వతీశ ధ్యాన పటలిఁ గాక

- భాషా గతాశేషః ధోషంబు లణఁగునే, ప్రమథేక నామ కేఁ నలఁ గాక
బహుత రాకృత్య పాః పము లోప మందునే, శంభు సేవా కృత్యఁ సఁజిఁ గాక
దుష్కర్తాకర్లనాఁ దురితంబు వాయునే, శివకథా శ్రవణంబుఁ చేతఁగాక
భవమునందు నిరంత రోఁ ద్భవము నందు, ఘోర కల్మష వారంబుఁ దూర మగునే
చంద్ర ఖండ శిఖా రత్నఁ చారు చరణ, కంజ పఞ్చాత భక్తి మాన్దమునఁ గాక.
- సీ. అవిర తాజ్ఞాన గాఁ ధాంధకార వికార, భేద నోదార నూఁ ర్యోదయంబు
జన్మ పారంపరీఁ సర్వ దుత్వాసనా, సంబంధ జంపాలఁ జాల వారి
తారుణాంతక పురఁ ద్వార నిరాఘాట, మార్గ వారణ కవాఁటార్గళంబు
ఘోర తామరస ముఖీఁ సురతా మితానంద, పర సుధా జనన మందర సగంబు
ఘోర సంసార వారాశిఁ పార భూమి, హరి వరము క్తి కన్యకాఁ హరి శుల్క
మనిశ మనిశత గేయశేఁ షాహి రాజ, కర్ణ భూషణ సత్కథాఁ కర్ణనంబు. 123
- గీ. అఖిల విద్యా నిధాన మఁ దైన కతన, హర చరిత్రామృతంబు కఁఠాంతరములఁ
జలికి నిశ్శేష ధోషముఁ దొలఁగఁ జేసి, మముఁ గృతార్థులఁ జేయుమాఁ మానివర్త
క. హరుఁడెట్టి భక్తి మెచ్చును, హరునకు నేయే వ్రతంబుఁ లధికప్రియముతో
హరు సేవా విధమెట్టిది, హర భక్తుల చరిత మెద్ది యార్య వ్రతంసా.
- క. అని శౌనకుఁ డాదిగఁ గల, ముని వర్యులు పలికినన్ బ్రహ్మ వికసితా
నన కమల మలర నూతుం, డనియెన్ వినయంబునను గృహంజలి యగుదున్.
- ఉ. ఓ మునివర్యులార ప్రయఁ ధోన్నతి మీఱఁగ మీర లదిగ్రహ
స్వామికథా సుధానుభవఁ వాఁచ వహించుట యెల్ల నారయన్
మామక పూర్వ జన్మ శతఁ మంజుల పుణ్య లతా వితాన ని
స్సీమ ఫలాదయం బగుటఁ చేలభియించిన మేలనందగున్.
- గీ. హరుని చరితంబు నిస్సంశయంబు గాఁగఁ, బలుక పాణి వహుటికఁ ప్రాణభర్త
యైనఁ జాలఁడు నానేర్చిఁ నట్టి కొలఁది, మీకు వివరింతు విమల వివేకులార.
- సీ. ప్రియభక్త కోటి కఁ భీష్మముల్ దయసేయు, కామధేనువు నీలఁ కంధరుండు
పాదాశ్రిత శ్రేణిఁ బరిపాలనము సేయు, కల్పభూజము చంద్రఁ ఖండమాలి.
శతకాగతులకు సాక్షాత్కరించిన గృహం, గణ నిధానంబు గంఠాధరుండు
సేవకా వహుకుఁ సిరు లియ్యఁజాలు చిం, తామణి కళిక సదాదాశ్రయండు
దీన పరక్షణ క్రియాఁ దీక్షణ, వీన కరుణా సుధావార్ధి విశ్వ భర్త
యమ్మహాదేవు భజియించు నట్టి వారి, భాగ్యమెన్నఁగఁ దర మాఁజిఁబ్రహ్మకృత.

స్త్రీ. కాలకూట విషంబు ♦ కడితేసి యంగుటం, బున వేయఁ బక్వ ♦ జంబూ ఫలంబె
మృదుఘాతి గావించి ♦ మేనియం దలఁదంగఁ, గును మాయుధుఁడు శుష్క ♦ గో

[మయంబె

కనకా చలేంద్రంబు ♦ కార్ముకంబుగ వంప, నారణ్య వేలు కా ♦ ఖాంచలంబె
హుంకారమున గతా ♦ హంకారుగాఁ జేయ, భయ దాంతకుఁడుదు ♦ ర్బల జనుండె
నిర్దయ కిరాత లూతా 1 వ ♦ నీధజివ్య, రాజకినొసంగు ప్పా ని ♦ ర్వాణ లక్ష్మీ
యల్పశర మైన యర్ధ మే ♦ యరసి చూడ, హరునిచాకిరి మతిచిత్తి ♦ మయ్యెఁగాక.

గీ. అమ్మనోదేవు మది నిల్పు ♦ నట్టి వారు, నతని నామ జపంబుచే ♦ నలరు వారు
ద చ్చరణ పూజనాసక్తి ♦ దనరు వారు, జగతిఁబ్రత్యక్ష దేవతల్ ♦ దర్శనేయ.

స్త్రీ. కలనైనఁ బరిహాస ♦ కలనైన నన్యతంబు, నుడువ కుండఁ బ్రతిజ్ఞ ♦ నకుపు వారు
హృదయ వాక్గర్మంబు ♦ లేక రూపంబుగాఁ, జేసి దంభంబు వ ♦ ర్జించు వారు
తమయందు సర్వ ధూత వ్రాతముల యందు, సమ దృష్టి వాటింపఁ ♦ జాలు వారు
కామంబు మొదలుగాఁ ♦ గలుగు నాంతర రిపు, స్తోమంబు నెదిరించి ♦ తుంచువారు
దీన పండతుణ క్రియా ♦ భీన వృత్తి, నలరు సహజ ధయా దృష్టి ♦ గలుగువారు
వైది కాచార నియతచేవలు వారు, నద్రిజా నేతకును బ్రయం ♦ బైన వారు.

స్త్రీ. విశ్వ మంతయుఁ బార్వ ♦ తీశ్వ రాకారంబె, యందు నిశ్చల బుద్ధి ♦ నెంచు వారు
మహిత పంచాక్షరీ ♦ మంత్ర రాజము దేకి, కాజ్ఞ చే జపియించు ♦ నట్టి వారు
పరిధూత శక్రాది ♦ పద విభూతి విభూతి, యఖిలాంగముల యందు ♦ నలరు వారు
భద్ర మూలము లైన ♦ రుద్రాక్ష మాలికల్, భుజ మూలమునవేడ్కఁ ♦ బూనువారు
కాశికా నేతు కేదార ♦ కాంచికా చి, దంబర శ్రీగిరిం ద్రాది ♦ కంబు లైన
పుణ్య భూములు దర్శింపఁ ♦ బోవు వారు, నారుని కరుణకుఁ బాత్రంబు ♦ లైనవారు

గీ. శశిదినంబు త్రియోదశి ♦ కైవరాత్రి, స్తోమ వారంబు మొదలు వి ♦ శ్రుతము లైన
సద్వ్రీతంబుల నియమంబు ♦ జరుపువారు, మనసి జారాతిచే మెచ్చు ♦ గొ నెను వారు.

గీ. చంద్ర జాటుని ప్రేమ కా ♦ శ్రయము లైన, సద్వ్రీతంబు లనంతంబు ♦ జగతియందు
వాని ఊపలఁ దుహివాంశు ♦ వాసదంబు, వరలు కైవల్య లక్ష్మీ గ్రీ ♦ వా సరంబు.

స్త్రీ. విప్ర హింసన మహా ♦ న్వృజన పర్వత గర్వ, హరణ నిశ్చంక వ ♦ జ్ఞాయుధంబు
ప్రకట సురా పాన ♦ పాతక ఔజాత, పాత నోద్భూత ప్ర ♦ భంజనంబు
గురుదార సుయోగ ♦ హార కల్మష వార, వార బోధార కం ♦ తీరవంబు

జాంబూనద స్నేహః సుబంధ జంబూల, సంఖౌల నోద్వేగః (సార) జలము
నిత్య దుష్కర్మ నిరత సాంగత్య జనిత, ఘనత తాఘాఘ నిబిడాంధః కార నికర
జ్యంభణ స్తంభకరణ సంరంభ దివస, రాజ బింబంబు సోమ వాఃర వ్రతంబు.

సీ. నిత్య వాణీ వధూః శృత్యక్రియా పూర్వ, రంగంబు సోమ వాఃర వ్రతంబు
స్వర్ద్వారణేశ కఃపాట విపాటన, రణికంబు సోమ వాఃర వ్రతంబు
సకల భూవలయ రాజ్యరమా కటాక్ష సా, రస్యంబు సోమ వాఃర వ్రతంబు
ప్రకటికృ తాంతకః భ్రుకుటీ వికార ని, ర్దళనంబు సోమ వాఃర వ్రతంబు
భావ సంభవ విజయ ప్రభావ నుజన, తా వర విధేయ ముక్తి కాఃతావతతప
చిర పరీరంభ సంభ్ర మోజ్జ్వల తాభి, రామ నుకృతంబు సోమవాఃర వ్రతంబు.

ఉ. చంద్రుని వాసరంబుననుజంద్ర కళాధరునిన్ దుషార శై
తేంద్ర సుతా సమేతు భజియింపఁగఁ గన్న మహాత్ముఁ డెన్న జే
వేంద్రుని సాంద్ర వైభవము హేచ్చును మెచ్చఁడు సత్యలోక ని
స్తంద్ర నికేతనంబునకు ధార్పడు చిత్తము నుత్త మోన్నతిక.

మ. తపముల్ వేయును వేదశాస్త్ర బహుచింతా దాన వానోపవా
స పరత్వంబులు నేల మర్త్యునకుఁ గంఠజాతారి వారంబునం
కుపవాసం బొనరించి పంచముఖు సవ్యోగీంద్ర సంభావు భ
వ్య పదాంభోరుహుఁ బూజ నేయఁ గల భాగ్యం బొక్కటే కల్గినన్.

గీ. ఇందు వారంబునకు ఖండేందుధరునిఁ, గొలుచు వేళఁ బ్రదోషంబుఁ గూడ నేని
జారుతర కాంతి మీఱు పదారు వన్నె, కాంచనముతోడ రత్నంబుఁ గదిసినట్లు.

చ. జగతి నతిప్రశంస గనఁజాలు సుధాంశుని వాసరంబునన్
బగలు భుజింప కంబురుహా బాంధవుఁ డస్తమయంబుఁ జెందినన్
నిగమ నికాయ గోచరుని నీలగళున్, గరుణా ప్రిసన్నుఁ జె
న్నగు వివిధోపచార నిదయంబునఁ బూజ యొనర్పఁగాఁ దగున్.

.. అమృతకరు వాసరము నపరాహ్ణ వేళ, వారునిఁ బూజించి భోజనం బాచరించి
మాపు భుజియింప కుండిన మోనులార, సద్వృత్తమె యందు రన్యపఁ తుంబునందు.

1. ఇందు వాసరమునను రాత్రిదివసంబు, భోజనము మాని పొరు పదాంభోజ పూజ
చేసి మరునాఁకు పారణఃజేసి నేని, నుత్తమోర్తమ మంద్రు వేచొకరి మరము.

- క. యేరీతియైన నీవ్రత, మామాధముగా నొనర్చు ♦ ననఘుని యందున్
 గారుణ్య భరము పూనును, గౌరీ రమణుండు ప్రమద ♦ కలి తాత్మకుడై.
- గీ. క్రతుల శతకంబు సకల తీర్థముల సేవ, యర్హ దానంబులును మొద ♦ లైన వై
 చ్చిందు వాసరమునఁ బార్వ ♦ తీశు పూజ, యాచరించుట తోడఁ దు ♦ ల్యంబుగాదు
- క. అని నూతుఁడు బలిగొన న, మృనివరు లాశ్చర్యమున్ బ్ర ♦ మోదంబు మనం
 బునఁ బెనఁగొనఁగా నిట్లని, రనుపమ వినయొన్నతిన్ గృ ♦ తాంజలు లగుచున్.
- చ. గిరి తనయా మనోహరుని ♦ కిన్ బ్రయమైన సుధా మయూఖి వా
 సర మహిమంబుఁ జెప్పితి వ ♦ (సాధ్య) సుఖైక నిదాన మంచు నో
 పుడుష వరేణ్య యావ్రతము ♦ పూర్వ యుగంబున నెవ్వ రాచరిం
 చితి వివరింపఁగాఁ దగియె ♦ శ్రీకర మైన కృపా భరంబునన్.
- గీ. అనవు డానూతుఁ డిట్లున ♦ ననఘులార, సోమ వార వ్రతంబు న ♦ స్తోక మహిమ
 ప్రకటముగఁ జేయు నితహాస ♦ మొకటిగలదు, వినుఁడువివరింతు దానిన ♦ విస్తరముగ.
- కా. ఆర్యా జన్మ నివాస వింధ్య గిరి మ ♦ ధ్య ట్తోణి భాగంబునం
 దార్వ శ్రేణికి నాశ్రయం బగుటచే ♦ నన్వర్థ నామంబుతో
 నార్యావర్త మనంగ దేశ మలరున్ ♦ హర్యాది దిక్పాల కై
 శ్వర్య శ్రీ పరిహాస భాసుర గృహ ♦ స్థ వ్రాత సంకీర్ణమై.
- స్తే. నక కుంకుమ ప్రసూ ♦ న వితాన చర సమీ, ర కిశోర చయ విహా ♦ ర క్రమంబు
 జగదేక కలుష నా ♦ శన సుధాశన ధునీ, సాధు నీర తరంగ ♦ సంగ మంబు
 కాశీశ మకుట ప్ర ♦ భా శీతభాసు స, చ్చండికా సాంతత్య ♦ సౌష్ఠవంబు
 సద్య ప్సమానీత ♦ సారంగ నాభికా, సార సౌరభ సము ♦ ద్ధార మహిమ
 యొప్పుడు తనయంద కలదని ♦ యితర దేశ, ఘనత హాసియించు దుండున ♦ జ్జనవదంబు
 ప్సాంత వననర చమరికా ♦ ప్రకర వాల, జాత రుచి ధాశధశ్యంబు కైతవమునః
- ఉ. అందు నమంద ధర్మ గుణ ♦ మందు మహా గృహ మేధి బృంద మిం
 పాంద గృహ గతాతిథి స ♦ ముత్కరమున్ గని సేదఁ జేర్చు నా
 శందము చిత్ర మానె నిజ ♦ సౌధ పరంపర గల్గు నీడలం
 జెందిన ఖేద రోత్కరము ♦ సేదలు జేర్చు ప్రకార మెన్నఁగన్.
- చ. సరస కురంగనాభి యని ♦ శంబు నలం దెను మందయానలం
 దురుజల కేళికా నిరతి ♦ నొందఁగ గంగ, పతంగ కన్యకా

క్షౌర మను సంశయంబునకు ♦ సంశయ మయ్యె దదీయ కీర్తి వి
స్ఫుగణము గూడి యోడి యయ శో విషరంబు వహించె నే యనన్.

ఉ. ఆమవానీయ దేశ మని ♦ లాశన హార విలాసి కాశికా

స్వామిని గౌరవించుటకు ♦ సంశయ మొందు భవాని దేర్పు గో
ధూమభురట్ట నాద నవ ♦ తోయద గర్జిత జాతి కాతు కో
ద్దామ కుమార వాహన రు ♦ తంబు కతంబున నెల్ల వేళలన్.

ఉ. ఆక్షయ గాంగ తోయ నిజ ♦ యంబుల నెల్లపుడున్ దదీయ తీ

ర క్షీతి యందు బండి పలు ♦ రాజనముల్ గనుపట్టు నాజగ
ద్రక్షుకు కాశికావిభుని ♦ రాణి భృతా భయపాణి కూర దు
ర్భక్షుము శిక్ష సేయ నడ ♦ తించిన కన్నుల కెంపులా యనన్.

ఉ. ఈతుల 1 లేని జాని భృతి ♦ కే నతివృష్టి యవృష్టి నింక నే

రీతియు నైన మీర లడ ♦ తింపకుఁ డంచు ఘనాతిఁ జేరి వి
ఖ్యాతగతిన్ దదీయ రమ ♦ గల్గడపేట మొనర్చు చంచల
తేజన కైతవంబున నొ ♦ గిన్ గన నైన కరాంచలంబులన్.

గీ. యక్ష సాయక లజ్జా క ♦ రాక్షయ ప్ర, కాశికా శ్రీలఁ దనరు నా ♦ దేశ మేలు

మేలు ధర్మగుణంబుచే ♦ మృదుపవాంబు, జాశ్రియా భృతి చిత్రిన ♦ రాభ్యున్మపతి.

టీ. తన యశో మయ వినూతన సుధాకరునకు, గగన మంతర కళంకంబు గాఁగఁ

దన యస్థ్య దయా సుధా వాతిరాశికి, ధరణి మధ్య ద్వీప ♦ తలము గాఁగఁ

దన ధర్మ నిర్మలావ్యమ రమా నేతకు, జక్రవాళమునుద ♦ ర్శనము గాఁగఁ

దన ప్రతా పోదగ్రధావ పావకునకు, గ్రహము లగ్ర స్ఫులింగములు గాఁగఁ

దన యనుపమాన సుగుణ రత్నముల కఖిల, పంకజాత భవాండంబు ♦ భరణిగాఁగ

నవని బాలించె సకల లోకాభినంద్య, ధర్మమతి యైన యా చిత్రవర్మన్మపతి.

ఉ. అంతిక వర్తి యైన తుహి ♦ నావల వర్య మవార్య ధైర్య మ

కాశీంతము నానృపాలకుని ♦ సన్నిధి నేర్చుచు నున్నదో గుహ

భ్యంతర సీమఁ దద్విమత ♦ పంక్తుల దాచి భయంబు జెందెనో

సంతతము న్మనోజ్ఞ మణి ♦ సంతతి నర్పణ సేయుచుండెడున్.

చ. అలఘు తదీయ హేతి నిహ ♦ తారుల కబ్బు సురత్వ మంచు నా

ద్య లని గాని నాదు మడి ♦ నూనా యొనర్పఁగ బ్రహ్మ భావమే

కలుగఁగఁ బోలు నెట్లనినఁ ♦ గాంచిరి పారి సధర్మిణీ మణుల్
గర్జముల నిర్గుణత్వమును ♦ గన్నుల యందు నిరంజనత్వమున్.

సీ. బహురత్న నికయ మర్చణము సేయు పయోధి, నరీపధూనయనాంబు ♦ ఝకులచేత
నమిర సస్య ఫలంబు ♦ సమకూర్చు జగతి ను, న్నతి బాహు సంస్థాపనంబు చేత
నమరీతి వర్షించు జలధర శ్రేణి ను, త్తమ యాగ హోమ ధూమముల చేత
నంశంబు లాశగు న్తయ్యమర పుంగవుల ది, క్షాలన సాహాయ్యపటిమ చేత
వృద్ధి నొందంగ నతిసౌఖ్యవృత్తి గనఁగ, మనత గాంచంగ నుత్సాహ కలననలకఁ
జేసె నజ్జగతి నాథ ♦ శేఖరుండు, చర్మ సేయఁ గృతజ్ఞతా ♦ శాలి గాఁడె.

క. అతని యరాతి భీతి నభ ♦ యార్థిగ నన్యులఁ గావతేమి య
ద్భుతకర మానె తద్విమత ♦ భూపతి గోపన రక్షరీతి నా
యత మగు చక్రవాళ గిరి ♦ యందలి గద్దటి యంధకారమున్
తత నిజకీర్తి శండ్రికల ♦ చేత నతం డలరించు చుండఁగన్.

క. భువన జయాభిరామ గతిఁ ♦ బొల్పుగు నాతని | తోఁపఁతాప జై
భవమును పావకంబుఁ గని ♦ పావకుఁ డెంతయు వ్రీడఁ జెంది త
ద్భువన జయంబు కాందుటకుఁ ♦ బోయి తపం బొనరించు చుండఁ దా
నవిరతమున్ వముద్ర జత ♦ కాంతర సీమను బాడబాకృతిన్.

ఉ. ఆనుచానీయ కీర్తి భిని ♦ యైన జనాగ్రణి భక్త లోక చిం
తామణి వాదిదేవుఁ గరు ♦ ణా పరిపూర్ణ సుమా మనోహరున్
గోమల శంధ్ర మాలిఁ దన ♦ కుం గల దేవత గాఁగ నాత్మలా
సేమఱుపాటు లేక భజి ♦ యించు నచంచల భక్తి సంగతిన్.

సీ. తన చిత్త మెపుడు చిత్తజ గర్వ హర మనో, హర పదాంభోరుహాంతరమునంద
తన జిహ్వా యెపుడు చంధ్ర కళా కిరీట పా, వన నామ మంత్రీకిర్తనమునంద
తన చెయ్యి లెపుడు భూధర రాజ కన్యకా, రమణోపచారార్పణములయంద
తన వీను లెపుడు వేదండ దైత్యుని నా, నా శరిత్రాకర్ణనముల యంద
కాని వేటొకచో నియుక్తంబు గాఁగ, నీక యమ్మేదిని జనానీక కీర్తి
నియత చారిత్ర శాలి యాశ్వుపతి మాలి, సౌఖ్యసంగతిసమయంబు జరుపుచుండ
ను. భవు సేవిండు భవానిఁ గొల్చు హరునిం ♦ భాషించు కీతాది స
భవఁ గీర్తించుఁ దలరించుఁ బంచవదనున్ ♦ భావిండు దాక్షయణిన్

భువనం బంధయః దత్స్వరూప మనుచున్ ♦ బుద్ధి నివృత్తాంతం న
య్యవనీ నాథ కిభావతంసము తదే ♦ కాశుత్త చిత్తంబునన్.

చ. అతః దత్తు ప్రతాప తప ♦ నాతప భూత పరాంధకార సం
హతి యగుచున్ బలంగ కిర ♦ నాదధి సోకెడు నేలయెల్ల న
ప్రతిహత ధర్మ తీలః బరి ♦ పాలన సేయుదుఁ బార్వతీ మనః
పతి యతి నిశ్చలంబగు కృ ♦ పా విభవంబునఁ గొన్ని నాళ్లకున్.

గీ. సుతులనతుల ప్రతాప విశ్రుతుల నాత్మ, పములఁ గీర్తిరమానివా ♦ పములఁ గాంచి
కన్య కాపత్యమునకునా ♦ కాంక్షఁగన్న, మనసుతోఁగొంత పమయింబు ♦ దనినయంత.

చ. వనరుహ వాసినిన్ గలక ♦ వారిధి గాంచిన రీతి లూక పా
వన దరితన్ భవాని హిమ ♦ వంతుఁడు గన్న తెఱంగునన్ మహీ
జన హృదయాను రంజన వి ♦ కారద ధర్మ గుణాధ్యుడైన యా
భునుఁ దొక కన్యఁ గాంచె గుణ ♦ గౌరవ ధన్య నుజార వైభరిన్.

గీ. తనయా జననము విని యుం, త నయానయ కాలి సమ్మత పయోశాకిన్
మును దేలి కాన్త్రు పద్ధతి, దనరన్ గృత వాహినీ కృతస్నానుండై.

చ. హేమంబులు బహు ధాన్య, గ్రామంబులు సఫలతరు ని ♦ కాశు సమగ్రా
కామంబులు సుందర తర, ధామంబులు విప్రీతతికి ♦ దానముఁ జేసెన్.

చ. అనయము భోగి గర్వ పరి ♦ హార మహా విభవాప్తి నొక్కచో
నొనరిన యీశ కేభరత ♦ యొందొకచోఁ గని యుయ్యుడయ్యె న
య్యసుపమ దాత యిద్దరు మ ♦ హా ద్విజరాజుల కింతె గాక త
ద్వన కనకోర్కెరం బపుకు ♦ గాంచని సద్విజాఁ డెందుఁ గల్గెడిన్.

ద. తడయ కతండు నిండు ప్రమ ♦ దంబున బంధుల నెల్లవారలన్
విడిచియుఁ గీర్తిచేఁ బరిధ ♦ వించి ప్రతాపమునన్ జయించి యే
ర్పడఁ బరివేషపాశముల ♦ బద్ధులఁ జేసిన రాజహంసలన్
విడువఁగ నేరఁడయ్యె నతి ♦ విస్మయ మయ్యెడి నెంచిచూచినన్.

చ. అంతట పంథసం బమర ♦ నానరనాయక చక్రవర్తి కా
ర్తాంతిక రాజిఁ బిల్చి తన ♦ యా జన సావపరంబు నందు న,
త్యంత శుభాశు భగ్రిహా స ♦ మాజములం బరికించి తద్బలం
బంధయః నేర్పరింపుఁ డన ♦ నందొక భూమి సుపర్వఁ డిట్లనున్.

సీమంతినీక శ్వాసము.

1. తుహినా చలాధీశుఁ గుహిత చందమున నీ, తొయ్యలి గాందు నైఁ గవతనంబు
పద్మాయతాతునిఁ భామినిరీతిని, బద్మాక్షిగను మహాభాగ్య మహిమ
చతురాస్యు పదన సంఘతి లీల నీబాల, భాసిల్లు మృగుల వాఁక్పాటవమున
సర్వమాన్వయ నృపాఁచార్య నీకరణి ని, జ్వలఁది వెల్పొందు సాధ్వీ గుణమున
నదితి వైఖరి నీహరిఁజాయతాక్షీ, పొందు నందనలాభ సా నంద లీల
చాల వా గ్విశ్రంబేలఁచర్చ సేయ, పకల గుణధన్య నీకన్యఁజనవరేణ్య.
2. పదివే ల్వర్ణము లీతలొదరి నిజ ఁ ప్రాణేశుతోఁ గూడి స
మ్మదలీలం సుఖయించుఁ గాండు సుతులంఁమత్తారి గర్వోదయ
చ్చిరురో దార భుజా విలాస యతులన్ ఁ నేవిందు నశ్రాంతమున్
మదనాతాతి నుమా సమేతముగ న ఁ మృగ్భక్తి మార్గంబునన్.
3. అను నవ్విప్రసి వాక్యము, లను మోద పయోధి జేలి ఁ గూలింపుచు న
జ్జననేత పారితోషక, భవ మతని కిచ్చె నత్యు ఁ దారత వెలయున్.
4. ఉరువడి నంత భూమిసురుఁడొక్కరుఁడేమొగమోట లేక ని
జ్జుర మని తత్సభాసములు ఁ శ్రోత్ర పుటంబులు మూయఁచుండ నో
నరవర నీతనూజ పదుఁ నాల్గవ యేటను భర్తహీనయై
నిరుపమ దుఃఖ ముందునని ఁ నిక్కముగా వదిలిపెట్టె నయ్యెడన్.
5. అరుదుగ నద్దరామరుఁడు ఁ దగ్గి కళాధరుఁడాడినట్టి య
ప్పరుసని మాట కర్ణముల ఁ పద్ధతి నేగి మనోరవిందమున్
జారుకని నొంపఁ జెరిపరియు ఁ సోమకళాధరు చిత్తవృత్తి యే
కకణి మెలంగు నట్టిదయ ఁ కాఁగలనంచు నచందలాత్ముడై.
6. తన తనూజాత కంత నద్ధరణినేత, జాతకర్మంబు గావించెఁజాత హృదయ
సర్వ పకల ధరిత్రీ సుపర్వ జాత, రచిత పుణ్యాహ ఘోష పూర్వకము గాఁ
7. సామంత లోక మురుఁడా, ధీమంతుఁడు పదునొకండు ఁ దినములు చన నా
సీమంతినీ లలామకు, సీమంతిని యను సమాఖ్యఁ ఁ జేసెరి బ్రీతిన్.
8. చెలు వలరుఁ బద్మరాగంపుఁ మొలకలీలఁ, గాంతిజెలువొందురాకేందుఁకళవిధమున
నవ్యతర చూత లతరితిఁనర వరేణ్య, కన్య నానాఁటి కభివృద్ధిఁగాంచు చుండె.
9. నిద్దపు టందమంద ధర ఁ ణిం జరణంబులు మోపు నప్పుడుక
ముద్దుల మాట లాడుదును ఁ మోము విలాసము చూపు నప్పుడున్

- బ్రౌద్దొక వింతగాఁ జెలుల ♦ పొందులకున్ దిలకించు నప్పడున్
ముద్దులు తల్లిదండ్రులఁ బ్రీ ♦ మోద భరంబునఁ జేల్చె నెంతయున్.
- ఉ. బొమ్మల పెండ్లి సేయుచును ♦ 1 భోధ యొనర్చుచు ముద్దు జిల్క-లన్
గొమ్మల తోడఁగూడి పుత్ర ♦ గొమ్మల యిమ్మల దోలికా విహ
రమ్ములఁ గేలి శైల నిక ♦ రమ్ములఁ బద్మ సోవరంబులన్
నమ్మద లీలచే జరపె ♦ శైశవ మాన్యప కన్య యంతటన్.
- శ. సురస రసాల వల్లికి వ ♦ సంత సమాగమ మైనలీల భా
స్వర సరసీ సోజని ♦ కారద సంగతి గల్గు వెఱుక
నిరుపమ చంపలా లతకు ♦ నీరదవేళ లభించినట్లు నా
హరిణ విలాసనా మణికి ♦ యావన మించుక యంకురించినన్.
- గీ. చూపులకునంత నొకవింత ♦ చూపు లమరెఁ, జెక్కులకు నంత నొకవింత ♦ జిగి దనర్చె
మొగమునకు నంత నొకవింత ♦ మురుపు దోఁచెఁ, దబ్బులకునంతనొకవింత ♦ దారిగల్గె
- చ. సతి పతి యన్న మాట విని ♦ ఝల్లున నుల్లము నందుఁ జిత్రదం
పతుల విచిత్ర కేళి పలు ♦ మారుఁ గనుంగొను నేకతంబున్
రతికథ లెవ్వరే నుడువ ♦ రాగమున నివ్విను మానసాంతర
స్థితి గల కాముఁ డేమి యుప ♦ దేశ మొనర్చెనొ నీలవేణికిన్.
- గీ. కతలఁ గన్య నికాయముల్ ♦ కాతుకాధి, కతల భావ రహస్యముల్ ♦ గనినయట్టి
మాదు మాటలు పలుకంగ ♦ మనసు గరిగె, మాదు మాటలు పలుకదా ♦ మంజు వాణి.
- చ. ప్రతి దివసంబునఁ దిమిర ♦ భార మణఁగఁగఁ జంద్రి కోతక-రం
బతిశయమంద నందమగు ♦ నాదిమ పక్షముతోటి సాటియై
ప్రతి దివసంబు శైశవము ♦ భారము దూరము గాఁగ నవ్వనం
బతిశయ మంద మంద గమ ♦ నాంగ విలాసము మీఁతె నెంతయున్.
- సీ. మగతుమ్మెదల యంద ♦ మగు కుంతలము లంత, నలిక భాగముగొంత ♦ యాకామిందె
మృగ కాబముల తీరు ♦ మీఱు వాల్చూపులు, కర్ణాంతికము గొంత ♦ గదియఁ జేరె
దమ్మి మొగ్గల కెగ్గుఁ ♦ దలఁచు లేజను దోయి, యురమునకొకవింత ♦ మురుపు దెల్పె
వరుణ సైకతపు సౌం ♦ దర్య మందు చిరుందు, గౌరవంబునఁ గొంత ♦ గాన నయ్యె
వీడ యొకకొంత మదిలోన ♦ విస్తరిల్లె, మదనుఁడొకకొంతతనగుట్టు ♦ మతము బెల్చె
శైశవముగొంత సడలియా ♦ చంద్రముఖికి, యావనము గొంత సముదితం ♦ బైనయంత

నీమః తిసీక శ్యాణము.

- క. అల వలరాజా రాజతతి ♦ తానన మానన నీమః జెందఁగా
నలి గుణమంతఁ గుంతల న ♦ మాశ్రయ మందెను జిల్గియొక్కడున్
నెలకొన మద్దు బలకలను ♦ నిల్చెను మీనపు డాలు కన్నులన్
కలియ నిజేశు చేరికఁ ద ♦ దీయలు నిల్పుట యుక్త మే కదా.
నిగనిగ లీను మానవతి ♦ నీలకచం బను కైతవంబుచే
జిగిఁ దగు నీలరన్నములు ♦ జేకొని లోక నికాయ మోహకుం
డగు మదనుఁడు దా యుర న ♦ మాజపు డెందపు కమ్మి యంచులన్
దిగువ నుపకమించె నన ♦ దీర్ఘము లయ్యెను నాఁడు నాఁటికిన్.
- ఉ. క్రిగల నీలజాతము న ♦ జేతపమాఖ్య వహించి యైన నా
భోగము నానుభోన్నతియుఁ ♦ బొందఁగ లేక యనేక భూమిభృ
చ్చాగము నందు నేగతిఁ ద ♦ పం బొనరించెనొ యెంచి చూడ నా
భోగము నానుభోన్నతియుఁ ♦ బొందెను దత్కబరీ భరాకృతిన్.
- గీ. ఉవిద కబరీ భరంబు పయోధరంబు, డంబు నింసించుటకుఁ గౌతుకం బొనర్పఁ
జారు నీమఃతినిముఖ సింహూరశేఖ, మించుతోఁ గలహించఁగా మించుటరుజ్జ.
- ఉ. శంబర దాన విగ్ధలము ♦ సర్వీతి నింకఁ బ్రసూన కాండ యో
గంబును జందరీక గుణ ♦ గర్వముఁ గన్న జగద్వి మోహక
త్వంబు లభించు నంచు జల ♦ దం బి బట నంబుజ నేత్ర కేశపా
శంబున నిల్చి కాంచె నని ♦ శంబును దాదృశ లక్షణంబులన్.
- ఉ. చందన గంధి ఫాల మఱ ♦ చందురు చందము కన్నఁ గన్న హే
త్వంచురు కంచులేమి యని ♦ యాశకి నంచు మృగంబు కస్తురీన్
బొందఁగఁ గాంచి యానెలఁత ♦ బొట్టు ధరింపఁగఁ జేసి సామ్యపుం
జందమ కూర్పు రాజా నయ ♦ శంబు సహింతురె యెందు నాక్రితుల్.
- చ. రతికడకున్ మనోభవుఁడు ♦ రాగము మీఱఁగ వ్రాసినట్టి య
ప్రతిమపు లేఖ కాంచనపుఁ ♦ బట్టము ఫాలము రెండు వంకలన్
విరళము లైన కీలు చలి ♦ వీనులు వక్రత లేటి కంటిహా
వతుల మనంబు లిట్టివను ♦ సన్నకు నైన ప్రకార మయ్యెడిన్.
- ఉ. నీలపు జాలచేత రతి ♦ నేత శరాస యుగం బొనర్పఁగాఁ
జాలఁడు చాలినన్ వికచ ♦ సారప పత్ర యుగంబు నిద్దపుం

గోలు దాని నడ్డముగఁ జూచి జగంబుల గెల్పు నేఁడే
పొలిక గల్గు కాంత కను చూపులకున్ జెలిగన్ను వోయికిన్.

గీ. తెలుపు నలుపుల కిల మేరఁ పొలము లనుచు, నలువనలువొప్పుఁ గూర్చినఁ జాతికన్ను
గవళ వేటొక యుపమానఁకల్పనంబు, కవివరుల కెల్ల నధిక దుఁష్కరము గాజె.

చ. నలిన దళాక్షి చెల్వ మగు చూసను జూల్పఁగ నాన మాని నే
దలఁకఁ దదీయ తారకల చూలముఁ గాంచితి మంచుఁ గ్రొవ్వునం
జెలియ రటంచుఁ జంపకము చూటలపై వగ వూరఁ గాక యే
వలనను నూహ చేసినను చూరపు హేతువు వేటె యున్న జే.

గీ. కాంతవద నారవిందంబుఁ చొంతరాజ, వింబమంతయు నధరీకృతంబుగాఁగ
వింబమ చూపుటనధరీకృతంబుటన్న, నెంతవైచిత్ర్యమయ్యెడి యెంచిచూడ.

ఉ. కంపు సృజించె ధార మనుఁ జూపు జనింపఁగ దానిచేఁ బ్రహ
వింపఁగఁ గంపు మార్దవము చూరఁగ వింబముఁ జేసె దాన నం
దింపక కంపు మార్దవము చూరు సుఖారసమున్ జనింపఁగా
నింపగు కాంత మోవి పుజి యించి భజించె నతిప్రమాదమున్.

చ. జగముల గెల్పు నమ్మదను చూసన వర్ణ సువర్ణ పత్రికా
యగళమె చూల చెక్కులని చూహ యొనర్చెదఁ గాక యున్నచో
మృగమద పత్ర కైతవ న మేత వరేణ్య విలాస మబ్బరం
బుగ భరియించి తర్చిరుదు చూడక రెంటికిఁ గండు గల్గెడిన్.

చ. ఒకతడి యందుఁ గృష్ణ గుణ యోగమునం దగు నెల్ల మల్లికా
మకుళ కులంబు ముతైముల ముతైములన్ విషయోదయంబులె
గుకవి నికాయ మెన్న నతి శుభ్రము లై సమరీతి నున్న యా
పకియ మనోజ్ఞ దంతముల సాటికి నేమి ఘటిల్లఁ జాలెడిన్.

గీ. సద్విజత్వంబు మొదలనెఁగంగఁగించి, కావి తెలువొప్పు పైకప్పుఁ గాంచి యలివి
కాసము ధరించి మోతెడుఁకాలత రదము, లరయ ముక్తాభిరామంబుఁ రెంటయరుజె

ఉ. ఆంబుజ శేత్ర సున్వలుకు లందు మృదుత్వము పూనఁ గోరి కీ
రంబు తదీయ మైన యథఁరం బడి వింబము గాఁగ నెంచి న
త్యంబుగఁ దత్సమాగమ కృతంబగు మేలని నిశ్చయించెనో
వింబము నెందుఁ గన్నఁ గడఁ జేర్చు ఘటించు నిజాననంబునన్.

మొససి నానాముఖులఁబులఁ మొరసి యైన, దరము కలకంతి కలఁత సొంఁదద్యమునకు
గాక సుడిగొని సకల లోకంబు లెఱుంగ, నవిరతంబు వనాశ్రయంబయ్యెఁగాఁ

ఉ. చఁచుఁడు వైరియై మివులఁ జాలి యొనర్పఁగఁ జిక్కి జక్కవల్
చంద్ర వితంద్ర లీల నగఁ జాలిన మేలి నవీన కాంతియున్
జంద్ర సమాగమంబు తరి సార విలాసము గల్గఁగోరి యా
చంద్రముఖీ కుచాకృతిన్ జన్మము నొందిన వెంచి చూచినన్.

గీ. కల్ప లతలూ తలొదరి ఘన విలాస, కల్పకా నల్ప మదన సంకల్ప లతలూ
యానుచుసందేహమందుదు రనుదినంబు, కన్నె మృదుబాహువల్లరుల్ గన్న జనులు

ఉ. ఆకలవాణి పాణి లలి తాకృతి దా యువ ధైర్య చర్యఁ జీ
కా కొనరింపఁగా నెఱుగి కాయఁజుఁ డిట్టిది గల్గ లోకముల్
బైకొని గెల్వవచ్చు నని పల్లవ మల్లుగఁ బూనె గానిచో
నాకులచే గటారుల ని రాకులతం ధరియింతులే దొరల్.

ఉ. శ్రీరమణీకుమారుఁడు పశ్చి సిద్ధపు బాణము లెడు గాక శై
న్నారఁగ భాను లోమలత యన్న విసేల భుజంగ బాణమున్
వేరె సృజించి యన్నిటిగఁ జీంచు తరిం దరి నున్న దానితో
నారని పల్కఁగాఁ గలిగె నారను నానుము దాని కెప్పుడున్.

ఉ. అనలినాయతేక్షణ కు చాచలదుర్గము లాకమింపఁగాఁ
బూని పశ్చిమాన బాణుఁ డను భూపతి రాఁగలఁ డంచు గౌళల
శ్రీ నెరయంగ యావనపు శిల్పి గచించిన కాంచనంపు సో
పానములో యనన్ వళులు భామినికిం గన నయ్యె నయ్యెడన్.

చ. కరివర కుంభ జృంభణముఁ గాదను చన్ద్రవ భారమయ్యు నె
వ్వరుఁ గనలేని కల్మి కని వారిత నూచక మయ్యు నొంప నే
వెరవును లేక కాను గుఖ వృత్తియై కాంచె వివేకరీతిచే
నరయఁ బరాపకారములు హర్యనువర్తుల నంటనేర్చునే.

చ. పరసిజ నూతి శైల గుహఁ జక్కనిరీతి సృజించి చూచి నుం
దరి యని యంత నవ్వనిత నాభిబిలంబు సృజించి దీనితోఁ
దరమని పల్కినం దరము దానికి సంధిలఁ బూర్వ వర్ణముం
దతలఁగఁ జేసి చేసె నట తథ్యముగా దరి యన్న నానుమున్.

చ. తరల విలాచనా గురుని ♦ తంబ మిషంబున నొక్క చక్రమున్
మరుఁ డమరించి రెండవ స ♦ మానపు చక్రము ముజ్జగంబునం
దరసిన లేమి మంచి రథ ♦ మందక చందన శైల మారుతం
బరదముగాఁగఁ గొందఱు మ ♦ హాత్ములఁ గెల్వఁగ నేరఁ డేమియున్.

ఆ. వె. రమణి యూరు యుగమె ♦ రంభా విలాసంబు, నపహాసింపుచుండ ♦ నన్యదేహ
సౌప్తవంబు చేత ♦ సకలాస్పహ్ గర్వ, హరియగుట లేమి ♦ యబ్బురంబు.

గీ. కాంత జంఘలు మరు నిషంఙ్గంబు లొనొ, కావొ యను సంశయపుకళంకంబదేల
యంఘ్రితల కైతవమున దృశ్యంబులైన, కమలజాణంబులవి నూదకములుగావె.

చ. సలిత హేనుకాంతియును ♦ జాల మృదుత్వముఁ బూని నట్టి యా
దళదరవింద నేత్ర ప్రస ♦ దంబులతో సరియకాని యెప్పుడున్
మలినపు చాయ డాయఁగతి ♦ నత్వము గల్గిన బర్బరాంగముల్
గలిగి వనాంతరంబులనె ♦ కన్పడు కూర్మము లెంచి చూచినన్.

చ. అనుపమరాగమున్ జివును ♦ లంద యమంద మృదుత్వ వైభవం
బనయము మెట్టతామరల ♦ యంద సృజించితి రెండు నొక్కచోఁ
దనరిన లెస్సయకాననుచుఁ ♦ దామరసోద్భవుఁ డూహ చేసి య
వ్వనరుహ పత్ర నేత్ర ప్రద ♦ వారిజముల్ సృజించెఁ జక్కగన్.

గీ. అవ్వనిత యివ్విధంబున ♦ జవ్వనంబు, నివ్వటిలఁ బుచ్చ విలుకాని ♦ నిశిత శరము
భాతిఁ జెలు వొందుచుండె న ♦ ప్రతిమ రీతిఁ, దల్లిదండ్రుల కానంద ♦ దాత్రియగుచు

చ. జలరుహ నేత్ర యంతఁ దన ♦ జన్మపు వేళ ప్రసంగ మంతయున్
జెలులు రహస్య రీతిని వ ♦ చింపఁ గరంగి మనంబు లొపలన్
గలఁక వహించి యెవ్వరికిఁ ♦ గన్పడకుండని దారుణాంతర
జ్వలననిభా సమేత నవ ♦ జాత శమీ తరుశాఖవైఖిన్.

గీ. కలికి భవితవ్య చింతచేఁగలఁక నుండి, యైనఁ బ్రాచీన వాస నా ♦ ధీయగుచు
సత్యధర్మదయాధిక ♦ సద్గుణములఁ, బరఁగి యొకకొంత సమయంబు ♦ జరపునంత

శా. బాణారాతి నిశాంతభాసి దళిత ♦ ప్రవృత్త దోర్జర్వ గీ
ర్వాణారి త్రిపుర ప్రకాండ సకల ♦ ప్రాచీన వాచా శిర
శ్రేణీమృగ్య నిజస్వరూప పదరా ♦ జీవ ద్వయీ సంశ్రిత
తాణానూన దయాధురీణ ఘనసం ♦ ధ్య నాట్య లీలాచణా.

క. నానాచేతన పముదయ, మానస మాలాభివాస ♦ మానిస్తుత న
శ్యానందరూప గజముఖ, సేనానీ ముఖ కుమార ♦ సేవిత చరణా.

మాలినీ. మకుట నిహిత గంగా ♦ మాని చేతోబ్జ భృంగా
ప్రకటన వృష తురంగా ♦ పాణి చందతురంగా
సకల శుభ మయాంగా ♦ చంద్ర ఖండోత్తమాంగా
సకరుణ సదపాంగా ♦ శైలజా నిత్యపంగా.

గర్భ—ఇతి క్రితైః నివాస భ్రమరాంబా సమేత మల్లేశ్వరస్వామి కృపాపాత్ర
భారద్వాజ గోత్ర పవిత్ర పెనుమళ్ల సోమమంత్ర పాత్ర పెద
నీల ప్రధానపుత్ర సకల నుకవి శ్తుత్య సోమనామాత్య
ప్రణీతంచైన సీమంతినీక శ్వాణం బనుమహా
ప్రబంధంబునందు పృథమాశ్వాసము
ఏతత్సర్వం శ్రీ సదాశివబ్రహ్మర్షణమస్తు.

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీసదాశివాయనమః.

సీమంతినీకళ్యాణము:

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీకావీదేవ నికర న, దాశాస్య విహార నుండ ధరాకార యుత
శ్రీకైల నిలయ, భృమతాం, బా శాశ్వత యోగ ముదిత ధవ మల్లేశా.

5. అవధరింపుము

1. పలితంపు జగి కొంతగల కుంతలపు గాంతి, గాంగ యామున సమాగమముజెల్పు
భసిత పుండ్రము(తోడి)మిసిమి కుంకుమ రేఖ, నెలకునగ్రై సంజ చెలువుగూర్చు
రుచిమీఱు కుదపాళి రుద్రాక్ష మాలికల్, నుమ గుచ్చ గతమిళిందములఁదెగడ
వలుఁద చందుర కావి వలువతో నెమ్మేను, చిగురు 1 పయిండితోఁ జెలిమిసేయ
మహిత పంచాక్షరీమంత్ర మధుర నూక్తి, విని వినీతతఁ గోయిలల్ వెనుకొనంగ
వచ్చెనొక సాఁడుభాగ్యదేవతయనోలె, యాజ్ఞ వలుగ నిసతియమ్ము గాక్షి గనఁగ.
2. మానివరకాంత నంత నమ్మానవేంద్ర, తనయ తనయాత్మతోఁ బ్రహ్లాదంబుదవుల
దవులనే కాంచి పులకాంచి తంబులైన, గల్లముల మంద వానితంబుపల్లవింప.
3. తొదురు చనితత్పదంబులు నుదురుసోఁక, మొక్క నక్కంజనయన నమ్మాదమమర
వనజభవ పాణి రచిత దుర్వర్ణ పంక్తి, దుడువఁగడువాంఛఁగనురీతితోఁపనపుడు
4. పదనఖ చంద్ర రాజియెడ బాల నవేందుఁడు పొందు 2 నేయఁగా
వదన సుధాకరుండు పద వారిరుహంబులతోఁ జెనంగఁ బో!
యిదియను సంశయంబు జని యించెను జూపఱ కెల్ల మాని రా
త్మాదగజయాన కాన్యపతి నందన వందన మాచరింపఁగన్.

క. అంత 1 ట నయ్యశిన్ పల కుంతల ముని కాంతఁ దోడుఁ కొని చనియెనుణీ
సంతాన కాంతి భుజిత రి, శాంతర. యైన్ద్రీ నిజ గృహాంతరమునకున్.

గీ. అప్పు మర్పించి సంచితాఃస్త్వనియతిఁ, బాద్యమిడియెనుబుణ్యసంపాద్యమనుచు
నా దరోపమ కఠియఁ త్యాదరంబు, దారి వెలయంగ నా జడఁ దారి చెలికి.

ఉ. అరయ మున్ను నీరజ శుభాకృతిఁ గన్న తదంఘ్రి యుగ్మమున్
నీరజ మాటకుం గడిగెఁ నేరుపు మీఱ మృగాక్షి యాత్మహృ
న్నీరజ మవ్విధంబుననెఁ నీరజ మాటకు వోలె నేమొ యం
భోరుహ లోచనల్ మిశ్రులఁ ముగ్ధులుగా! పరికించి చూచినన్.

గీ. చంద్రముఖి యాచమించెఁ దచ్చరణ కంజ, వారి దుర్వారదురితని వారియనుకు
నదియెమదియఁడు నిందుచూఁ డాంఘ్రిభక్తి, వల్లియెడ నాలవాలంపు వారియయ్యె

ఉ. అంతట యాజ్ఞావల్క్యముని యంగనకుం గనకాసనంబు ది
క్వాంతములందు దంతరుచి పంక్తి నటింపఁగఁ దెచ్చియిచ్చి హృ
చ్చింతనితాంతముం దొలఁగఁ జేరికయంద తదాజ్ఞచేత నా
కాంత వసించెఁ గాంత శశి కాంత శిలా రచితాసనంబునన్.

గీ. అంత నయ్యంతి ముకుళిత హస్తయగుచు, వినయ మమరంగనాతపఃస్వీనికీననియెఁ
బద్వదన చంద్ర బింబంబు దారసిల్లి, చారు నేత్ర చకోరముల్ సంతసించెఁ

గీ. భాగ్య దేవత వచ్చె మాభవనమునకు, నిందిర ప్రవేశ మయ్యె మామందిరంబు
నెల్ల కభ్యాస వితతి మాఱియిల్లుఁ జేరె, బద్మలోచన నీస్వయాపంబు చేత.

క. ఊరక పతివ్రతా మణు, లారయ నెవ్వారి యిండ్ల కరు దెంతురు త
ద్భూరితర పుణ్య లీలా, గౌరవ పుపాక సూచ కంబది కాదే.

గీ. అనినఁ జిరువృద్ధ వదన చంద్రాంతరాళ, చంద్రికల తోడఁ బెనఁగనఁజ్జలజగంధి
రాజ కన్యతోఁ గృపాఽర్ణవ తరంగి, తాంతరంగంబు వెలయ నిట్లనుచుఁబలికె.

గీ. రామ నీకెల్ల యెడల నిరామయంబె, తల్లిదండ్రులు సౌఖ్య సం తానయుతులె
యాత్మ సఖులకుఁ గల్యాణమతిశయంబె, బాంధవుల కెల్ల భద్రంబెపద్మగంధి.

చ. కలికి నిజాన్వయంబు వెలుఁ గం జనియించిన యట్టిరత్నపుం
గలికవు తల్లిదండ్రులకుఁ గాంక్ష యొసంగెడు కల్ప వృక్షపు
మొలకవు తావకీన గుణ ముల్ విని నిన్నుఁ గనుంగొనంగ ను
త్కలిక వహించి వచ్చితి న కారణ మైతి విలాల లోచనా.

- శి. పాణి తోడనె కూడ నుద్భవము జెందుఁ, గాని సద్గుణ మొక చోటఁ గల్గి రాదు
పువ్వు జనియించు వేళ నేఁపుట్టుఁ గాని, పట్టి యొక చోటఁ దెచ్చిరేఁపరిమళంబు.
- శి. అంబుజ దళాక్షి నీకు బాఁల్యంబు గాని, నీగుణోన్నతి పెద్దయాఁ నిర్ణయింప
నమృతకర రేఖ కధిక బాఁల్యంబు గాని, తద్విలాసంబునకుఁ బెద్దఁ తనము గాడె.
- క. గుణధన్య కన్య చేతం, గుణధన్య కుమారు చేతఁ గులము వెలుంగున్
గుణహీన కన్యచేతం, గుణహీన కుమారు చేతఁ గులము నశించున్.
- ఉ. ఎందఱు గల్గిరేమి సుతుఁ లెవ్వరి యందు గుణంబు గల్గు నా
నందనుచేత నన్వయమఁ నంత సమృద్ధి వహింపఁ గల్గెడున్
జందురుఁ గాంచి సంద్ర మతిఁ సాంద్ర సమృద్ధి వహించెఁ గాక పూ
ర్ణేందు నిభాన్య యందు జని యింపవె కర్కట కూర్మ మీనముల్.
- న. అనవుడు రాజ కన్యక ద యామతి యో మహనీయసాధ్వి దు
ర్జన చరితంబు పజ్జనులఁ చందమ ధర్మపు రీతి ధర్మ వ
ర్తనమును దుష్కృతంబు సుకృతం బన నెట్టిది విస్తరంబుచే
వినఁగఁ గుతూహలంబు ప్రభ వించె మదిం దయ నేయఁగాఁ దగున్.
- . అనినమునినాథుకాంతయఁ య్యవనికాంత, తనయవినయంబునకుఁ బ్రహ్లాద ము వహించి
యమృత పూరంబు రీతిఁగఁ ర్ణములుఁదనుపు, ననుపమానమృదూక్తి నిట్లనుచుఁబలికె.
- . పలుమడు జేయు మేలు మదిఁ బట్టఁ డొకించుక తుచ్చుకైననున్
గలహ మొనర్చుఁ బేర్చు నధిఁ కంబుగ నొక్కొక వేళ గెల్చినం
జెలఁగుదు నవ్వు నోటమికిఁ సిగ్గు వహింపఁడ యిట్టి దుర్జనుం
దలఁచిన వచ్చుఁ బాతకము తామరప ప్రితిమాన లోచనా.
- . కోపము వాని సామ్మ ఘనుఁ గొంచెము నేయుట వాని విద్య చూ
పోపమి వాని వృత్తి పరుఁ పోక్తియె వాని గుణంబు సాధు సం
తాపము వాని సంతాపముఁ దంభము వానికి గన్నతల్లి యా
పాపపు దుర్జనుం దలఁచు పాపము వాయు సుపాయ మున్నదే.
- పరధనము కన్న రుచియైనఁ భక్ష్య మేది, సూచకుని కన్న ననువైనఁ చుట్టమేడి
సాధు జనబాధ కన్న నుత్సాహ మేది, దుష్ట జనునకు నెన్నంగఁ దోయబాక్షి.
చకిత సారంగ నయక దుర్జనులలోనఁ గృత మెఱుంగని హీనుఁ డగ్రేసరుఁడు
వానితోఁబొందుకన్న 1 శుభమునువ్వె, సార మేయంబుతోఁబొందుఁ జగతియందు.

నీమంతినీక శ్యామము.

- క. కార్తమునకు నర్థం బొసఁగిన వాని, కలధనంబు హరింపఁగాఁ దలంచుచు
దన శత్రుతోడ శాశ్వత మొనర్చిన వాని, శత్రుతో నతిమైత్రిఁ సంఘటించు
దన పశ్చదిశలఁ గీర్తన మొనర్చిన వాని, చరిత మెల్లడల దూషణము నేయు
పాణిభయ నివర్తన మొనర్చినవాని, దవిలిహింసింపఁగాఁ దలంచుచు
దన పశ్చుద్ధికి మివల పంతునము నందు, వానియభివృద్ధిఁ గనియాత్మ వనటనొం
వనజ నయన కృతముండు వానితోడ, నీడయిన యట్టి దుర్జనుం డెందుఁగలఁడు
అ. వె. పరుని పద్మణంబు పరమాణువుగఁ జూచు, వొడ్డకొండ నేయు దుర్జుణంబు
వాత్మ వినుతియందు నత్యంత రసికుండు, దుర్జనుండు వికడతో యజాశీ.
- గీ. తనకు మే లొనరించు బాంధవున కైనఁ, వోడ నే కీను చింతించు దుర్జనుండు
తనకుఁ గీడొనరించు శాశ్వతవ్రత కైనఁ, జాల మేలు విచారించు పజ్జనుండు.
- ఉ. కారణ మేమిలేక యప కారము నేయు దురాత్ము పోలికన్
కారణ మేమిలేక యప కారము నేయు మహాత్ము డెంతయున్
కారణ మేమిగల్గె యిది కారణ మంతయు నీయ నేయఁగా
కారణ మేమిగల్గె శిశి కైరవముల్ వికసింపఁ జేయఁగన్.
- గీ. దుర్జనుని కల్మి దురితపు త్రోవ కగును, పజ్జనుని కల్మి పుణ్యంపు సరణి కగును
పాము బలసిన గరళంబు ప్రబల మగును, గోవు బలసిన దుగ్ధంబుఁ గురియుచుండు
- ఉ. జెకొని దుర్జనుండు కడు బాంధవ మందు దురాత్ము తోడ నే
కైకొని పజ్జనుండు వెలి కార మొనర్చు మహాత్ము తోడ నే
ఘోరము లంధకారమునఁ గూడి చెలంగవొ చక్రవాకముల్
లోక విలొచనంబు దమ లో విమలొన్నతి మైత్రి పూనవా.
- ఉ. కూర్మిఁడు పభ్యునందు గుణ కోటులు గల్గిన వాని నీర్వచే
వైరము నేయుఁ గాక శుభ వర్తన మేగతిఁ బూను నట్లయకా
గీరము ముద్దు బలుకలకుఁ గిన్క వహింపుచు నుండుఁగాని మా
ర్జారము చిత్త మెంతయును సమ్మద వృత్తి వహింప నేర్చునే.
- ద. ఘనుడగు వానితోడఁ జెలి కారము నేయుచు నున్నఁగాని దు
ర్జనుఁ డనయంబు నుండిన ని సర్గము మానునె యాల మందలా
శునకము ధేనువత్సముల చోటనె మాటికి సంవరించిన
దన పహజ ప్రకార మును దానికిఁ బూనక యొందు వచ్చునే.

- జ. పిడుగు నెద్దియేని వ్రగిండ్ల మున్న వికలము నేయు హీను డో
నరుడది గప్పు పజ్జనుఁడు ధి నాయమునన్ బరికింప నీగతో
చరియగు వాఁడు వాఁడు బలు ధి పత్వము మీఠినయౌషధంబుతోఁ
దరమగు వాఁ డిలందు కను ధి ధా తలనాథ కుమారికా మణి.
- గ. కలుగ కుండిన నీబాలుఁడునుఁ డొకఁడు, కలిగి యుండియు నీతేనిఁ ధి ఖలుఁడొకఁడు
నుత్త మాధమ గణన కుఁద్యుత్తఁడైన, యజాని యాయాన మణఁగించు ధి నట్టివారు.
- క. దుర్జన పహవాసంబును, దుర్జన సంభాషణంబు ధి ముర్జను తలఁపుట
కర్షింప వలయు నెప్పుడు, నూర్జిత పుణ్యులకు నెల్ల ధి నుత్పల నయనా.
- సీ. హరునందు శ్రీమనో హరునందు నవిభేద, భక్తియోగంబునఁబరఁగు వాఁడు
నిగమోడితంబైన ధి నిత్యకర్మంబు వి, శ్వాసపూర్వకముగా ధి జరుపు వాఁడు
సార్యభూదేవతా ధి చార్యమాతాపితృ, నేక లక్రంతంబుఁ ధి జేయు వాఁడు
నన్యతభాషణమును ధి నన్యమాషణమును, నెపుడు నాలుక సోఁక ధి నీని వాఁడు
మాయయు ననూయ గర్వంబు ధి మత్సరంబు, నన్యధనవంజనంబును ధి నాడిగాఁగ
నకగుణములాత్మఁ జొరనీని యిట్టి వాఁడు, పజ్జనుండనం బరఁగు ని ధి జగతియందు.
- సీ. పరుని యర్థంబు లోవృంబు ధి పగిది గాఁగఁ, బరకళత్రంబు జనయిత్రిభూతి గాఁగఁ
బరునికల్యాణ మాత్మకు ధి భంబు గాఁగ, నమ్మతి కహించు నుజనుండు ధి దండలాశి.
- జీ. చిత్తము చాలనిర్మలము ధి చెయ్యలు భర్మనివాసవాసనా
యత్తము లుత్తమంబు విన ధి యంబు నయంబనయంబుమూలపుం
విత్తము నిత్యముం నిగమ ధి విత్తము లెన్నఁగ నిష్టజేకతత్
మత్తగజేంద్రయాన విన ధి మా భువి పజ్జనుఁడైనవానికిన్.
- జీ. ఉత్తముఁడైనవాఁడు విభ ధి వోన్నతిగల్గిన నంతకంతక
మృత్తమృత్తి చే వెలయు ధి చుండెడుఁగాని యభిర్వగర్వదు
ర్వృత్తికి నేలవచ్చు రజ ధి నీశుసకున్ గళలెక్కువైన లో
కొత్తరరీతిచే నమ్మత ధి మూరక వేటొకవారిగల్గునే.
- క. వినయము నేట్లు పాఠకపు ధి కృత్తికిఁ జిత్తముహత్త నీదు పా
వనత ఘటించుఁ ద్రుంచుబల ధి వంతపువంత పురాణధర్మక
ర్తనము తెఱంగెఱుంగని వి ధి ధాన ముదంబుగూర్చు ప
జ్జనునిపమాగమంబునకుఁ ధి బంద్రమునో పమమోది మేదిగన్.

- సీ. తనచరిత్ర మశేష ధర్మసందేహ(ల), తాళతాయతలవి త్రంబు గాఁగ
తనదర్శనంబు పో తకజాతకపటోగ్ర, దనుజమర్దనసుద ర్శనము గాఁగ
తనసంగమము గురం తవిసాదఘనభుజం, గమవిష్ణురథవిహం గమము గాఁగ
తననుపల్లాప ము త్తమపుణ్యబర్హిణ, ప్రావృడంబుదకలా పంబు గాఁగ
తనకటాక్షంబు దీనవం తాననిత్య, పకలఫలదానకల్పవృక్షంబు గాఁగ
జనుల నలరించు నొకపుణ్యజనుఁడు గల్గ, జగతినిల్చుటయే పూర్ణ చంద్రవదన.
- సీ. కామంబు కామారి కారుణ్యరూపచిం, తారత్నలాభయ త్నంబు నొంద
క్రోధంబు బోధావ రోధకరాక్షసం, తానశిక్షాసము ద్యమము నంద
లోభంబు సురలోక వైభవప్రియకారి, ఘనపుణ్యవిత్తసం గ్రహము నంద
మోహంబు యోగిపం దోహమోహనముక్తి, కాంతానితాంతసం గమము నంద
మదమచిద మేయహృదయసమ్మదమునంద, ప్రకటమాత్మర్యముగ్రహితకములంద
కానివేటొక్క చోటజాగంగనీని, యతఁడు పజ్జనుఁడొకఁడు పద్మాయతాక్షి.
- క. ఏతాదృశపజ్జనసం, ఘాతముచే భూతలంబు గదలకయుండన్
వాతాశనకమలేంద్రుల, చేతంబలె నిష్కలంక శీతాంశుముఖి.
- గీ. జగతి దుర్జనురీతి స జ్జనువిధంబు, నబలయొకకొంత వివరింప నయ్యె నీకు
ధర్మము నధర్మమును రెండు తత్వరీతి, నింకవివరింతు వినుము పూర్ణేందువదన.
- క. జగతీశనిర్మితంబగు, జగతీష్ఠలి గలుగు సునుజ జాతమునంబున్
నిగమోదితమగుధర్మము, దగు నాలుగుజాతులందుఁ గామరసాక్షి.
- సీ. తననినురునకు యజనంబు యాజనంబు, నంచితాధ్యయనంబు నధ్యాపనంబు
దానము ప్రతిగ్రహంబనఁదనరనైన, యారు నర్హంబులగుదుఁడె న్నారుచుండు.
- గీ. అట్టి యుర్విసుపద్విన కాశ్రమంబు, లర్హములు నాల్గు బ్రహ్మచర్యము గృహ్య
తయును వనవాపమును యతిత్వముననంగ, వినుము తత్త్వకారముల్ తననంగంబి.
- గీ. జాతకర్మాదివిహితసంస్కారనియమ, పరణి మనుఁగాంచి యంతనా చార్యుచే
సర్వరీతిని సుపనీతుఁడైన యతని, కంబుజదళాక్షి బ్రహ్మచర్యారాశ్రమంబు.
- ఉ. మానవతీమతల్లి విను మా శిఖినాంజియు బ్రహ్మనూత్రకా
పీనపలాశదండములు పేశలకృష్ణమృగాజినంబునున్
బూని యధోక్తవైఖరిని భూసురగేహములందు భైక్ష్యచ
ర్యానియమంబుచేకను ని తాళననమ్మని నానందగుండు.

- చ. శమదమశాలియై వెలయు ♦ సద్గురువర్యునిచెంతఁ జేరి యు
త్తమసహచారులం గలసి ♦ తత్పరివర్య యొనర్చుచోఁ బ్రమా
దములవమాత్రముం గనక ♦ తత్పరతన్ సకలాంగయుక్తవే
దములు పతింపఁగావలయుఁ ♦ దామరనేక్షణ బ్రహ్మచారికిన్.
- క. వరవర్ణియైనవానికి, వరవర్ణినిఁ దోచూడ ♦ వలదు త్రిపురసం
హారు నంతటివాఁడైనను, మరుగెల్వఁగఁజాలుమాట ♦ మఱువుము తన్వీ.
- క. పరిహాసభాషణంబులు, పరనిందాభాషణములు ♦ బహుభాషణముల్
పరమార్థ మూహసేసిన, సరసిజముఖి వలదు బ్రహ్మ ♦ చారికి నెపుడున్.
- చ. వశతకు మాటి భూరిబల ♦ వంతములై తముఁదామె యెల్లెడన్
దిశలకుఁబాటు నిండియుపు ♦ ద్రిమ్మరివాజుల భీమశేముషీ
కశఁ గొనిపట్టి కొట్టి బలు ♦ గట్టివిరాగపుసోగవాగచే
భృశగతినిల్వఁబట్టఁదగు ♦ విట్టదలింపుచు బ్రహ్మచారికిన్.
- గీ. ఎప్పుడేమి ప్రమాదమో యెఱుఁగరామి, మనసుగెల్చితిననుచు న ♦ మృంగరాదు
కాన గానంబుశృంగార ♦ కథలు వినుట, వటువరున కావటముగాదు ♦ వారిజాక్షి.
- గీ. కశకుఁడిగుగని యశ్వంబు ♦ కరణిఁ గడిఁది, యంకుశము మీతినట్టి ని ♦ శృంగగజము
మంత్రమునతిక్రమించిన ♦ మత్తఫణియు, నేదియన్నను హృదయంబు ♦ కాదెచెలియ.
- క. సాధనమొక్కటి గల్గఁగ, సాధింపఁగవచ్చు నెట్టి ♦ సాధ్యముఁ దానే
సాధనసాధ్యము లౌటను, సాధింపఁగరాదు మనము ♦ సన్మనికైనన్.
- క. అటుగావునఁ గుటిలాంక, వటుఁడతిపటుధైర్యనౌక ♦ వదలక ఘనసం
కటమైన బ్రహ్మచర్యో, దృఢవారిధి దాఁటవలయుఁ ♦ బ్రాజ్ఞులుమెచ్చన్.
- ఉ. అంతట సాంగవేదనిద ♦ యాధ్యయనప్రియపూర్వమైనచోఁ
జింతయొకింత లేక గురు ♦ చేతననుజ్ఞవహించి యంచిత
స్వాంతముతోడ రూపగుణ ♦ జన్మముల న్నుతిఁగన్నకన్య న
త్యంతశుభక్రియన్ బరిణ ♦ యంబగుటర్హము విప్రజాతికిన్.
- గీ. అర్హుడారపరిగ్రహంబాడిగాఁగ, నయిన మహానీయతరగృహస్థాశ్రమమున
నశ్రమమున మహీసురుం ♦ డందవచ్చు, నబల ధర్మార్థకామంబులవిరతంబు.
- సీ. అధ్వగాయాసమ ♦ హతపోజ్జృంభణం, బపహరించుటకు వ ♦ ర్హాగమంబు
• సకతేంద్రియవ్రాత ♦ సౌఖ్యనుధారసో, త్పాదనంబునకు మం ♦ దరనగంబు

పితృదేవదేవతాః వితతివాంఛార్థముల్, ఫలియించుటకుఁ గల్గి పాదపంజు
 స్వర్గాధిరోహణాః నర్గళమాగ్ధక, ల్పనకు ననల్పసోః పానపంక్తి
 ధర్మమున కాశ్రమంబు సాః తానమునకు, పదము శాశ్వతకీర్తికిఁ బట్టుగొమ్మ
 చిత్తసంతోషజనకంబు నిగురువోణి, యార్యజను లెన్నఁదగుగృహస్థాశ్రమంబు
 చ. అనుదినవేదపాఠము హుః తాశస్సదస్సటయన్ గృహగతా
 ర్చన పితృదేవతర్చనము సల్పుటయన్ బలికల్పనంబు నాఁ
 దనరెడం పంచయజ్ఞము లు దారతఁదానోనరింపఁగాఁదగున్
 వనజదళాక్షి భూమిసుర వయ్యఁడు రెండవ యాశ్రమంబునన్.

గీ. యాజ్ఞవల్క్యేది మునివతుఁ లఖిలలోక, హితులు నెప్పిఁధర్మసాః హితలయంద
 సముదితంబైన యాచార సరిణియొల్ల, నాచరింపంగఁదగు గృహస్థాశ్రమమున.

పీ. నిర్దేతుకంబుగా నిఖిలాంగసహితవే, దాధ్యాపనంబు నే యంగవలయు
 నర్హధర్మాగతం బగు వరాటికకైన, నాత్మభావనఁ బ్రమోద మందవలయు
 ఋతుకాలమాత్రసం గతిచేత నిదిధర్మ, సతియందు సుతులఁ గాం చంగవలయు
 దల్లిదండ్రుల నిష్ఠ డైవతంబులకన్న, జిరభక్తిచే నిరీ ట్టింపవలయు
 విబుధవరులను గురుల నే వింపవలయు, బార్వతీసంయుతుండైన పరమేశ్వరుని
 విమలతరచిత్తుఁడగుచు భావింపవలయు, (నవని బ్రాహ్మణుఁడెపుడు) గార్హ
 [స్వమునను]

గీ. అఖిలభోగ్రానుభవముచే నాత్మదనిసి, కవ్యములచేతఁ బితృలకాంక్షఁదీర్చి
 యాగముల దేవతాత్వపి యాచరించి, యాశ్రయింపంగఁదగు వాఁడస్తాశ్రమంబు

ఉ. అంబుజనేత్ర భూమిసురుఁ డంత సతీయుతుడై యరణ్యవా
 సంబునకేఁగి మానిజన సంగతిఁ జిరజటాదికంబు చి
 హ్నంబుగఁ బూనినిశ్చలత పోధికుడై వనకందమూలము
 ఖ్యంబులు భోజనంబులుగఁ గాలముపుచ్చుట యర్హమెంతయున్.

గీ. అంతఁ(దన)యంతరంగ మత్యంతవిమల, మైన సురనరలోకసౌఖ్యములు రోసి
 మదిమహాంకారమంతయు గుదిలపఱచి, సకలకర్మంబులందు నిస్సంగుఁడగుదు.

క. విశ్రుతఫలమైన తురీ, యాశ్రమమంగీకరించి యంతట వేదాం
 తశ్రీరణ మాచరింపుచు, నశ్రమమున ముక్తిఁగాంచు టర్హముకన్య.

ఉ. సాహసము క్తదేవరిపు1 సంఘములఁ భువచక్రధార ను

శ్యామలపేతుడై తునుము ♦ నిక్కి యనక్రపరాక్రిమోల్లస
ద్బాహువులం బనించిన నృ ♦ పాలునకుం బరికించి చూచినన్
బాహుబలైక జీవనము ♦ పాననమా వనజాతలోచనా.

ఆ.వె. భిక్షజీవనంబు ♦ కానిమహీజాని, కన్యమైనవృత్తి ♦ యర్హమగునె
మత్తకుఁబిడుంభ ♦ మాంసాశనము గాక, సింహమునకు నన్య ♦ జీవనంబె.

సీ కరముమర్యాదచే ♦ గరము భూప్రజనాద, కించి యాటవపాల్గి ♦ హించవలయు
గపటంబులేని సం ♦ గ్రామంబుచే రిపు, స్తోమంబు | ననయంబు ♦ ద్రుంబవలయు
విత్తలోభంబుచే ♦ విసుచక యపరాధి, కర్ణదండంబు సే ♦ యంగవలయు
జార నేత్రముల భూ ♦ జనులవృత్తాంతంబు, హస్తామలకరీతి ♦ సరయవలయు
నశ్వమేధాదియూగంబు ♦ లావరింప వలయు, గువలయ నేత్రవి ♦ గ్వలయనీమ,
శేవలయశోపలాసల ♦ క్షీసమగ్ర, హేల నెఱయింపవలయు రా ♦ జేంద్రునకును.

సీ. కాంచనాచలమైన ♦ గాదమాత్రంబుగా, నెండఁగాఁదగు నర్థి ♦ కిచ్చువేళ
గణమాత్రమైనను ♦ క్రి-టహేమరాశిగా, నెండఁగాఁదగు సంగి ♦ హించువేళ
హీరకల్పంబు ♦ హృదయంబుగాఁదగు, నియతపాతకుల దం ♦ డించువేళ
బరమకారుణ్యార్ద్ర ♦ భావంబు గాఁదగు, శరణాగతశ్రేణి ♦ నరయవేళ
బూర్ణచంద్రనిరీతి వి ♦ స్ఫురితశైత్య, కరుణుగాఁదగు దీనుల ♦ గాదువేళ
గీలవైఖరి భుంవిభా ♦ శాలిగాఁగ, దగు నరాతినికాయంబు ♦ దఱుమువేళ.

క. అపరాధులఁ దెచ్చినఁగని, నృపుఁడు పరీక్షింపవలయు ♦ నిపుణులు దానున్
జపలవిలోచన యవిచా, రపుదండంబైన నఘప ♦ రంపరవచ్చున్.

సీ. రాజనస్యలలో మృగ ♦ రాజమధ్య, విహితధర్మంబు లరయంగ ♦ వేయుఁగలుగు
నెన్నఁగలయన్నిటికి ముఖ్య ♦ మేదియన్న, బతికిఁదగు బ్రాహ్మణప్రతి ♦ పాలనంబు.

సీ. రాజన్యవిజయేంది ♦ రాజన్మభవంబు, ధారుణీసురు కృపా ♦ వారిరాశి
నృపతివియద్ధ్వాంత ♦ నిశ్శేషకరణంబు, బాడబానుగ్రహ ♦ భానుదీప్తి
పార్థివోత్తమపుణ్య ♦ పాదపోదయకారి, యగ్రజాశీర్వసం ♦ తాగమంబు
ధరణీశపాతక ♦ ధరణీధరవిదారి, వసుధామరకటాక్ష ♦ వజ్రధార
జనవరోత్తమ సకలవాం ♦ ఛాఫలప్ర, దంబు విప్రానుమోదసం ♦ తానకాశి
లలనయటుగానసద్భ్రష్టా ♦ కులునికన్న, నొకఁడునృపమణికథికపూ ♦ జ్యోతిడుగలఁజె.

- గీ. బ్రాహ్మణునితోడ నలుగంగఁ బాడిగాదు, తప్పజేసిన దండింపఁ దగవు గాదు
నిమ్మోక్తులు పలుకుట నీతిగాదు, ధర్మసంగ్రహరతియైన ధరణిపతికి.
- క. ఊరువునం బ్రభవించిన, వారికిఁగృహిపాశుపాల్య ధర్మములు
త్యారూఢమగు వాణిజ్యము, నారయ ధర్మంబులందు రమలేందుమాళ్ళి.
- క. నాలుగవజాతివారికి, వాలాయముఁ జేయవలయు ధర్మములు
వాలక్షణనిర్మలధ, రామలంబన మదియయ్యెను గు నఖిలశుభంబుల్.
- క. చాతుర్వర్ణంబునఁ గం, జాతవిత్తోచనలకెల్ల సత్త్వంబరయన్
బాతివ్రత్యసమాఖ్యము, హతపము త్రివర్ణజలరు హతప మబలా.
- సీ. కులహీనుడైన సత్కులసంభవుడైనఁ, బతి యిష్టదైవంబు భామినులకు
జడుడైన సకలకామప్రజ్ఞాననిధియైన, నాత్మనాథుఁడు సేవ్యుఁడంగనలకు
సమరభీతుడైన సాహసాధికుడైన, ధర్మఁడు పూజ్యుఁడు ప్రియ దామణులకు
సత్యకించునుడైన నమితకాంచనుడైనఁ, గాంతుఁడీశ్వరుఁడు సీమంతినులకు
గామినీనింద్యకుత్సితాకారుడైనఁ, గీర్తనీయమనోజాత మూర్తియైన
ననలసాక్షిగఁ దనహస్తమందినట్టి, యతఁడె రెండవశివుఁడు బింబాధరలకు.
- గీ. విహితధర్మంబు సేయక విడుచుటయును, మానకవిహితధర్మంబుఁ బూనుటయును
ననఁగ రెండు నధర్మంబులరసిమాడ, నవియెపాతకకర్మంబులరసిమాడ.
- గీ. బ్రాహ్మణులహింసయునుసూరఁ పానరతియు, స్వర్ణచౌగ్యంబుగురు దార సంగమంబు
తత్సమాగమమును బ్రశస్తంబులైన, యెదును మహాగ్రురతితంబులనఁగఁబరఁగు.
- ఉ. ద్యూతము కైతవంబు పర దూషణముం గటుభాషణంబు ని
ర్వేతుపరాపకారమును నీర్వ్యయసూయయు సూచకత్వమున్
భూతదయావిహీనతయుఁ బుణ్యముఁగాదను నాస్తికత్వమున్
బాతకమూలముల్ వికచ పంకజపత్రివిశాలలోచనా.
- క. పరవనితాజనితాశయుఁ, బరకాంచనవంచనంబు పరికించినచోఁ
బరమోత్తరపాతకములు, పరిపూర్ణశశాంకనిభవి భాసురవదనా.
- సీ. తలిదండు లధికవా ర్థకవికారములనొచ్చిన ననాదరమును సేయుటయును
నాచార్యునొద్ద విద్యాభ్యాసమునరించి, మించియాయన ధిక్కిరించుటయును
దనునేలినట్టిభూధవుని మంత్రమువిధే, దించివంచనముఁ గా వించుటయును
ననిమిత్తముగ నుత్తమాచారవతియైన, సతిబరిత్యాగంబు సలుపుటయును

- తగవులందునఁ బక్షపాఁ డింబుకలిమి, కలిమివేళల నిడఁజేసి డింబుసుతనము
కూటసాక్షిత్వమున నైన డింబురవృత్తి, తరళలోచన యధికపాఁ డింబుకములంద్రుఁ
గి. అతిథి నాఁకటనలసి మి డింబుహ్నవేళ, యందుఁ దనయుండికేతేరఁదన్నమిడక
యాదరింపక పరుషంబు డింబులాడినట్టి, కిల్బిష మశేషపాతకా డింబుగోపరంబు.
గి. విప్రనిందయు గురునింద డింబువేదనింద, యనఘసాధ్వీవినిందయు డింబునాదిగాఁగఁ
గలవు కలవాణి మనుజులొకంబునందు నెన్నఁగారని దురితంబు డింబులెన్నియైన.
క. పుణ్యంబులు కళ్యాణక, రణ్యంబులు వెలయువాని డింబురమణీయపాఁ
డి పీణ్యంబున వినుపింతు న, గణ్యగుణోదారవికట డింబుకమలదళాక్షి.
సీ. అత్యాహితాక్రాంతుఁ డింబుడభయంబు వేఁడినఁ, గరుణార్ద్రచిత్తుఁడై డింబుకాచినదియు
నత్యంతదూరపఁ డింబుయాణఖిన్నుండైన, పథికు నాయాసంబు డింబునాపినదియు
మునుపుజీర్ణత్వమం డింబుదిన వేవభూదేవ, నిలయము ల్మగు డింబుడంగ డింబునిలిపినదియు
బలిమిచేఁ గలిమి కై డింబుబంధీభవతాగ్రంది, శీకుణకు విముక్తి డింబుచేసినదియు
తస్కరాదులచేతివి డింబుభవత్తుమైన, దీనుని ధనంబుమగుడ సా డింబుధించితెచ్చి
యిచ్చినదియునుమొదలుగా డింబునెన్నఁదగిన, సుకృతములువిశుత్తంబులు డింబునుండరాంగి.
క. సత్యంబగు నప్రియము న, సత్యంబగుప్రియముఁ బలుకఁ డింబుజనదనివిబుధుల
సత్యంబు ప్రియముఁబలుకుట, యత్యంత విశేషధర్మ డింబుమందురు తన్వీ.
ఆ.పె. సాధురక్షణంబు డింబుసమదర్శనంబును, సర్వభూతజాత డింబుసవయవృత్తి
నితరణంబుననఁగ డింబువివిధపుణ్యంబుల, నుత్తమోత్తమంబు డింబులుత్పలాక్షి.
ఉ. పుణ్యములెన్నియేనియును డింబుభూమితలంబునఁ గల్గెఁగాని నై
పుణ్యసమేతులైన బుధ డింబుపుంగవులేచినయన్న తానపుం
బుణ్యఫలముతోడ సరి డింబుబోలవు వేటుపురెందఁజేనియున్
బుణ్యమతీమతల్లి ! ఫణి డింబుభూషణుతో సరిఁదూఁగనేర్తురే.
శ్రీ. ప్రకృతితాంతకనితాంఢింబుతకటాక్షపీఠామ, హానలం బణఁగింపఁ నదియెఁబాలు
1 సంసారవాహినీ డింబుసంతాపభంగితో, దృతీకల లణఁగింప డింబునదియెఁబాలు
పితృదేవతామనో డింబుర్పితదైన్యపాతక, విదళసం బొనరింప డింబునదియెఁబాలు
విరహాతురాప్సతో డింబువిసరచిత్తజచిత్త, జాశుగళిఖి మాన్య డింబునదియెఁబాలుఁ
గాకయాఁకొని ఘర్మాంబుఁశీకరములు, జాఱఁగడుదప్పి దిటదప్పి డింబుచేరుకొనిన
యతిధికిడినట్టి యోదనంఢింబుబాదరాగ్ని, భేదకరమాత్రమే చంద్ర డింబుచింబవదన.

చ జనుఁ డొక భూసురాగ్రణికి ♦ సత్కృప నన్నమువెట్టి జాతరా
గ్నినివెడలంగఁజేయునది ♦ కేవలముం బగఁబూనెనేమొ 1 చ
య్యనఁజనిజన్మకోటినిచ ♦ యంబులనుండియుఁ గూర్చుకొన్నత
ద్వనదురితౌఘులు నివ్రలు ♦ గానొనరించు విశాలబోచనా.

క. కమలాక్షీసప్తసౌతా, నములన ఫలవనములంద ♦ సంతఫలనిదా
నములైనసుకృతములుగల, వమరున్వినిపింతువాని ♦ నాలింపఁదగున్.

సీ. శిఖిసాక్షిగాఁ బాణ ♦ సఖియైన కులకాంత, యందు నొరస ప్రతుఁ ♦ జెందుటయును
మధువైరికైన ము ♦ నృథవైరికైన ము, దిరముసుందరముగా ♦ నిలుపుటయును
శ్రోత్రయద్విజవర్య ♦ పుత్రుఁ బావనగుణాం, చితచరిత్రునిఁ బెండ్లి ♦ సేయుటయును
పూర్వమహారాజు ♦ పుణ్యకథాల్లి, వెలయఁ గావ్యంబు ని ♦ ర్మించుటయును
ధనముపాఁతుట పుణ్యసాధనముగాఁగ, వనమునిల్పుటపుణ్యజీ ♦ వనముగాఁగఁ
జెరువుఁ ద్రవ్వటయనఁగన ♦ చెరువుమీఱు, 2 (సప్తసంతానములు) జగ ♦ త్సంతతులను
మరియు నగ్నిష్టామాదియాగంబులు తులాపురుషాదిమహాదానంబులు కృచ్ఛాం
ద్రాయణాదివ్రతంబులు మహాభారతాదిపురాణశ్రవణంబులు గంగాదిపుణ్యనదీస్నా
నంబులు సౌరగాణపత్యాదిమహామంత్రజపంబులు వేదవిద్యోపదేశంబులు మొదలైన
యనేకపుణ్యవిశేషంబులు గలవింక నొక్కరహస్యంబుఁ జెప్పెద నాకర్ణింపుము.

చ. ధరణిపతిత్వమున్ సమద ♦ దంతితురంగమరత్నకాంచనో
తగ్గరవరపూర్ణలక్ష్మీప్రసమ ♦ దాసముదాయము లింద్రచంద్రభా
స్కరకమలాసనాదిపద ♦ సౌఖ్యము లియ్యఁగఁజాలుఁగాని ము
క్తిరమ యొసంగఁజాలవు స ♦ తీమణి యాసుకృతంబులన్నియున్.

సీ. వలయాద్రిమధ్యభూ ♦ వలయ సామ్రాజ్యల, క్షీనిధానము సదా ♦ శివునిభక్తి
యాజవంజనసాగ ♦ రాలింగ్యమానవో, ధరణంబు పార్వతీ ♦ శ్వరునిభక్తి
జన్మపారంపరీ ♦ చరితోగ్రురితనం, హరణంబు నీలకం ♦ ధరునిభక్తి
సురవధూపచకుంభ ♦ పరిరంభమానని, ర్నిద్రంబు కైలాస ♦ నిలయుభక్తి
ముక్తిరమణీమణినవా ♦ మోదవత్క, టాక్షువిన్యాసజన్యాస ♦ దృఢనిత్య
విభ్రమాద్రభసౌఖ్యని ♦ ర్వేశఘటన, పటుతరోద్యుక్తి యమ్మహా ♦ సటునిభక్తి
మమజలొకానేక ♦ మధురాధరాపయో, ధరరసంబులయందు ♦ నరుచిపూన్పు
శమనవాహనగళాం ♦ చలనలద్దుంటికా, ఘననినాదంబుల ♦ వినికి మాన్పు

ననుగచ్ఛగోళాంత ధ రాళన హేలసం, చారంబులందు ఖం ధ జతఘటించు
మాయానటికృతా ధ మేయప్రపంచేంద్ర, జాలంబు నీక్షించు ధ సరణియడచు
నిందునిభసుందరాన్యయే ధ మందులందు, గరముపూనక శివభక్తి ధ పరమయుక్తి
ముజ్జగంబులభవరంగ ధ ముజ్జగింప, వెజ్జితనమెట్లు చేసెనో ధ విస్మయంబు.

సీ. కల్పద్రుమపాగ్రింత ధ కాంతచింతారత్న, మేదిసీఘ్రి విశ్ర ధ మించువారు
బృందారకాచల ధ కందరాంతరదివ్య, మండికోన్నతసౌఖ్య ధ వండవారు
గగనగంగాలోల ధ కల్లోలమాలికా, కేలికాసుఖశీల ధ దేలువారు
గంధర్వకామినీ ధ గాననానామాధు, రీధురీణత యాద ధ రించువారు
జలధిరశనాయతాఖర్వ ధ సర్వభూమి, భువనతలమేలు మేలుజై ధ భవమువారు
నంబుజదళాక్షి భక్తిరే ధ శంబుశంబ, రాశితనుబారియెడనిల్పు ధ నట్టివారు.

సీ. ఏకాతపత్రీభూ ధ లోకమహారాజ్య, కమలాంబయా వశీ ధ కరణవిద్య
బ్రహ్మాండముఖిదేవ ధ పదవిక్రమక్రియా, కారినన్యంకాలి ధ ఘనవిత్తర్ది
దురిత మేదురితసం ధ సరణప్రారావార్త, పారదాయకమహా ధ దారతరణి
లలితసలీలకై ధ లాసజైలాసమ, ప్రాసాదమార్గసౌ ధ పానపంజీ
యభినవానందమయసుధా ధ నుభవకరస, హేలలాలితముక్తిక ధ న్యాలలామ;
ఘటనపటుతరసంచారి ధ కావధూటి, చంద్రధరభక్తికింకనే ధ సాటివోటి.

సీ. జననశతంబునన్ నరుడు ధ సారవివేకప్రవారి, బ్రహ్మదీచే
నీననుకృతంపువల్లి కవి ధ శేషఫలాదయమెట్టిదన్నచో
ననిశము శీతశైలతన ధ యాతనుయోగసుఖానుభూతిఁజెం
విన తరుణేందుశేఖరుని ధ నిశ్చలభక్తియె కాజెనెచ్చెలీ.

సీ. భూతిరుద్రాక్షములుమేనఁ బూనుటయను, మహితపంచాక్షరీమహా ధ మంత్రజపము
హరునివరనామకీర్తన ధ ధ్యానపూజ, నములు భక్తునకావశ్య ధ కములుసాధ్యి.
అశితకైశికఫాలప ధ ట్టాంతరమున, భసిత మిసుమంతధరియించు ధ పంచజనుడు
గాంచు నచ్చోటఁ బ్రత్యూష ధ కంబుమరిజా, లాంబకునిగెల్వఁజాలిన ధ యంబకంబు.

సీ. అశవృశసుందరాంగి విన ధ వమ్మ కృకానునిమున్నుఁగన్నచో
భసితముకల్మ యాభువన ధ పంక్తులయందునిజంబుగానిమున్
భసితముఁగన్న యాపిదపఁ ధ కావకసంగతిగాననయ్యెడిన్
ప్రసవశరాభిభక్తజన ధ ఫాలతలంబున శేమిచిత్రమో.

నీ. బహులతాయుతమహాపాతకభూజాత, భూతకాతనికాత హేతి భూతి
 పూర్వదుర్వాసనాభిర్వకాననగర్వ, హేళాకరాశాగ్ని హేతి భూతి
 గ్రహయోగదోషచుర్గహనాగనిగ్రహ, (ఘన)పతంగాగ్రియ భూతి భూతి
 కాలకింకరభయంకరకోపదవశిఖా, భూతివర్ణాగమోద్భూతి భూతి
 జలజభవముఖదేవతాశాస్యమాన, తరుణశశిమాడకరుణానుభారసమయ
 సారకాసారరససముద్ధావకార, తాతివిపులప్రణాళికారీతి భూతి.

నీ. త్రివిధపాపములయుద్రేకంబు నిదియు, కిక్షించుచున్నట్లు సంకేతమేమొ
 త్రిభువనసామ్రాజ్యవిభవోదయముతోటి, సాటియానిది యన్నపన్నయేమొ
 త్రిపథగాజలమురీతిని బావనత్వంబు, నందిండు నిదియన్ననానయేమొ
 త్రిణయనాకృతియొసంధేహంబుగా నింక, దయసేయు నిదియన్నదారియేమొ
 కాని యలపచ్చవిలుకానిమేనికణక, మానిపిన వేలుపులకేనిఁజూని కొలుచు
 భక్తుధరింతురేప్రొద్దుఫాలసీమ, భసితలసితత్రిపుండ్రంబుపద్మగంధి.

గీ. కంఠమునఁ గంబుకంఠిక్రికంఠమంత్ర, పూతముగమానవుఁడుదాల్చుభూతికేభి
 శేషకంఠశరంబు విశేషమూర్తి, గరిమఁ బరిణామమందు నబ్బరముగావె.

గీ. భూతపతికిఁబ్రియంబైన భూతిరజము, మేన నేమానవుఁడలందుమీననయన
 సరసముక్తివధూటికాకరసరసిజ, దత్తకర్పూరసారమతండలందు.

నీ. చపలతాపత్రయీసలిలాగ్రసంసార, (ఘోర)పారావారతాతణంబు
 సకలజన్మవ్రాతజాతపాతకమహోద్ధతకుంభికుంభవిదారణంబు
 సంతకానంతకోపారంభజృంభణ, క్రూతరూపవికారవారణంబు
 బహుతరాయాససంపాద్యమానానేక, ఘనపుణ్యపరిపాకకారణంబు
 మృత్యుజరరాంతరాధప్రభూతభేద, జాతబిద్యోతమావజీమూతపటల
 విభుటనాపటుకాతుర్యవిస్ఫురత్స, మీరణంబగు రుద్రాక్షధారణంబు.

గీ. ధారణంబేల వేదార్థగౌరవాన, ధారణంబేల విషమకాస్త్రప్రజన్య
 ధారణంబేల రుద్రాక్షధారణంబె, చాలు నతులకు మోక్షంబు సంగ్రహింప.

గీ. మోములొకటియు రెండునుమాడు నాల్గు, నైదునాటునుగల్గు రుద్రాక్షములకు
 నేకముఖమందులొన ననేకముఖమ, హాఫలవిధాయకంబగు నవలతాంగి.

నీ. ఏకరూపజ్ఞానమిచ్చునిశ్చలతవై, ఖరి నెఱిగింప నేకముఖమయ్యె
 సతతలొకద్వయీసౌఖ్యవానోద్యు, వెలయింప రెండుమోములు ధరించె

- భువిశ్రయీరాజ్యభోగవిశ్రాంతి, ద్యమనూచనకు ముఖశ్రయము చాల్చె
 మనచతుర్వర్గసంఘటనపాటవయుక్తి, బెలుపంగ నాల్గుమోములఁజేలంగె
 పంచవిధపాతకపు భోగపరిహారము, శక్తి ప్రకటించుటకును బంధముఖమయ్యె
 వన్మనైశ్వర్యమహిమయీఁజాలుఁదనిసి, యాఱుమోములుబూనెరుద్రాక్షమబల
 క. రుద్రాక్షసగము పూని మ, రుద్రాక్షసకీర్తనీయఁ రూపవిరాజ
 ద్భస్రముగల నరుఁడతిశుం, భద్రముఁడౌ సందు నిందుఁ బర్యేందుముఖి.
 క. పంచానననిభమధ్యా, పంచత్వంబన్న రోగఁ బాధయణంచుం
 బంచముఖుఁడు నిర్మించెను, బంచాక్షరి యనఁగఁబఱఁగు పరమా పదమున్.
 నీ. దురితంపుయుఁజెంపుఁ మురిసింపు, నలిహేతువగు నేతుఁబదియకాదె
 బలువంతఁగలవంతఁబవనంతమసమంత, హరియింపఁ జందిఁకదియకాదె
 బిదయించునుదిమించుఁ పెనుమంచు విదళించు, నుదయదర్శిమరీచిఁబదియకాదె
 పురవైరి నీధారిఁ గిరిదారి సిరిమీఱి, యరుగుచోఁ జేయూతఁ బదియకాదె
 నిత్యపరతత్వనిధిని సన్నిధిగనంగ, నల్పురంబైన యంజనం బదియకాదె
 మహితపంచాక్షరీమహామంత్రవరము, ప్రణుతి నేయంగఁదరమానెఁబ్రహ్మకై న
 నీ. పంచాక్షరీమంత్రఁ పంచాననము గాక, తరుమునే పాపదం తావళముల
 పంచాక్షరీమంత్రఁ బడబాసలము గాక, హరియించునే పాతఁ కంబునిధుల
 పంచాక్షరీమంత్రఁ పరమావధముగాక, యణఁచునే మనదుష్కృతమయముల్
 పంచాక్షరీమంత్రఁ పవనవేగముగాక, కలఁచునేవృజనోగఁ జలధరముల
 మగువ పంచాక్షరీమహామంత్రరాజ, గారుడక్రేంక్రియానాదగౌరవంబు
 గాక చీకాకునేయునే లోకభీక, రాతికల్మషభూతివా తాశనముల.
 6. నిపుణమాయాశిల్పి నీకల్పనీయపరి, పంచదుర్వందనా భ్రాంతి యుడుపి
 ఆజవంజవసాగఁ రాపనోపప్లవ, నాథిగతపరిప్లవము నణఁచి
 యతిదయాగహితాంతఁ 1 రహితప్రకృతాప, కారవికారంబు కడకునొత్తి
 విషమోదయవిరోధ వివశపంచేంద్రియా, పాదితోన్మాదంబు పరిహరించి
 చిద్విశేషంబుమదిఁ బ్రకాశింపఁజేసి, రాజతాళలరాజవి రాజమాన
 శిఖరసుఖరామణీయకఁ క్రివిలాస, మొసఁగుఁ బంచాక్షరీమంత్రమృగాక్షి.
 హరివిశించిసురాధినా భాదులైన, వేలుపులలోన నధికుండు విశ్వభర్త
 శస్త్రకోటిమహామంత్ర సముదయంబు, నందుఁ బంచాక్షరీమంత్రమధిక మబల.

గీ. అతినీపుణ్యవర్ణంబు ♦ లైదుగూర్చి, చిత్రమునుటించు వైఖరి ♦ శివుఁడు దాని
నంచితములైన వర్ణంబు ♦ లైదుగూర్చి, సలిపెఁజిత్రంబు శ్రీలక్ష్మి ♦ సదనశీమ,

ఉ. అక్షరపక్తి మాత్రపత్ర ♦ నాభికగర్వలు భూసుపర్వలే
పక్షమునన్ గతాగతికఁ ♦ బాల్పడిపోయిన నట్లపోవనీ
యక్షరమోక్షలక్ష్మీఁ గను ♦ నాసఁ జేలంగెడు వారికెల్లఁ బం
చాక్షరికన్న వేఱొకయు ♦ పాయముగల్గదు పంకజేక్షణా.

క. మానవతాజికి వలదన, మానమొకింతయు మనోజ ♦ మదనుని మాత్ర
ధ్యానము భవనానాంత, ర్థానము చింతామణివి ♦ తానము తన్వీ.

నీ. అతులసౌదామినీ ♦ లతల కెంజిగిమంజు, లతల మీఁతెను ఒటా ♦ వితతివాని
నకలంకవారిణాంక ♦ శకలకోటీరంబు, దండమిన్నేటిపూ ♦ దండవాని
వనజాప్తచంద్రపా ♦ వకనివాసైకపా, త్రిములైన విషమనే ♦ త్రిములవాని
లలితకుండలితకుం ♦ దలిఫణామణితాజి, జిగిధరించిన గళ ♦ యుగమువాని
నసదృశానందమయసుతా ♦ రసము మిసిమి, పసపులను నుద్గమించిన పసిమిఛాను
కన్నజాతీఃపువెన్నెల ♦ కలిమి చెలువు, చూపు ముఖచంద్రబింబంబు ♦ సాగసువాని.

నీ. సత్రాసభువనత్రీ ♦ యత్రాణశిశునమై, కరమొప్పు మెడకప్పు ♦ గలుగు వాని
నతిచారుమారుతా ♦ హారహారవిశేష, రమణీయభాహంత ♦ రంబు వాని
ఖడ్గత్రిశూలధ ♦ కాకుతారమృగాది, సహితప్రకస్తహ ♦ శ్రమల వాని
దత్తప్రదండవే ♦ దండదానవచర్మ, కల్పితానల్పాంశు ♦ కంబు వాని
నిగమమయమంజుమంజీర ♦ యుగము వాని, నగణితామరవరకీరీ ♦ టాగ్రమణిని
కాయకషణదరుణశర ♦ జాయమాన, విమలచరణాబ్జనఖరాజి ♦ వెలయు వాని.

ఉ. పంకజపత్రనేత్రీ హిమ ♦ పర్వతరాజసుతాలలామ వా
మాంకమలంకరింపఁ జెలు ♦ వందెనువాని వితంద్రచంద్రికా
హంకరణంబణించు జిగి ♦ యందమునందగు వాని నీశ్వరున్
శంకరునాదిదేవు నని ♦ శంబుమదిన్నెలకొల్పఁ గాఁదగున్.

చ. నిరుపమయాగకర్మముల ♦ నేరుపులేల యనేకతీర్థసం
చరణములేల దానములు ♦ సల్పఁగ నేల వినిశ్చలవ్రతా
చరణములేల భక్తజన ♦ సౌఖ్యకరున్ గిజానునోహరున్
హేతుని నితంతరంబు వృద ♦ యంబుననిల్పు వివేకశాలికన్.

రివాజ వంతు

- క. దానంబుల బహుయాగవి, భానంబుల నందరాని ♦ తత్తైవల్య
స్థానంబు పాగ్వతీశ, ధ్యానంబున నందవచ్చు ♦ దామరసాక్షి.
- గీ. స్వగురుడైన శివునిపా ♦ సాణదారు, మృత్తి కాడివిశేషని ♦ ర్మితములైన
లింగములయందు భావించి ♦ సంగతాత్మ, భక్తిబూజింపవలయు నో ♦ పద్మగంధి
- గీ. శివభవహారాదు లైనట్టి ♦ శీతశైల, నేతజామాతనామముల్ ♦ నియతభక్తి
నుచ్చరింపంగవలయు నీ ♦ లాత్పలాక్షి, పాపనిర్మూలనోపాయ ♦ పరులకెల్ల.
- గీ కమలముఖి శివయన్నవ ♦ ర్ణములరెండు, మనుజుజిహ్వలతాగ్రస్థి ♦ మనువసిలచు
రెండులోకంబులందు న ♦ ఛిందసౌఖ్య, సంగతి యొసలగుటకు నేమి ♦ సంశయంబు.
- స్తో. జన్మపారంపరీ ♦ సంపాదితానేక, కలుషకర్మనికాయ ♦ కర్తనంబు
కామాదికాశిక ♦ గ్రామగర్వకరదు, ర్వారరూపతమోని ♦ వర్తనంబు
సకలపుణ్యవ్రాత ♦ జలజాతవికషన, క్రమపరీభూతవి ♦ కర్తనంబు
బృందారకాంగనా ♦ బృందవన్మందార, వాటికృతానంద ♦ వర్తనంబు
పరమయోగీంద్రదుర్లభ ♦ భ్రాజమాన, మానసానందసౌఖ్యసం ♦ ధాననిపుణ
నన్యముక్తివధూటికా ♦ వర్తనంబు, కేరలంబౌనె శివనామ ♦ కీర్తనంబు.
- క. పరమేశ్వరుభక్తులకున్, బరమామోదానుభవము ♦ పాటిలఁజేయన్
బరలోకతరువులాయన, సరిజిజ్ఞముఖి కొన్నిగలవు ♦ శైవవ్రతముల్.
- క. శివునకధికప్రియంబులు, శివరాత్రి శనిత్రియోద ♦ శీయోగంబున్
భవతాంశువాసగము మొద, లవువివిధవ్రతము లమరు ♦ నమలేందుముఖి.
- మ. కపటోఽఘోగమొకింతయున్ గనక గం ♦ గాస్నానశుద్ధాంగుడై
యుపవాసంబొసరించి భక్తి ముడితో ♦ నుప్పొంగఁ బంచాక్షరీ
జపయోగంబున నిత్యలాత్మఁడగుచున్ ♦ సర్వేశు గౌరీపతిన్
దిగ్విపురాకాశి నుదారరీతి శివరా ♦ త్రిం బూజ నేయందగున్.
- శ్లో. భోగివరేణ్యకంకణునిఁ ♦ బూజయొనర్చుచు శైవయామినిన్
జాగరమాచరింప నగు ♦ సంతతి యాత్మలఁగోరి కూరిమిన్
జాగరమాచరితు రట ♦ సౌరపురీకరిగామినీమణుల్
సాగరకన్యకానుతని ♦ కాతశరాతతఘాతవేదనన్.
- శ్లో. శివరాత్రి నిశీధంబున, శివునితలన్ దిల్విదళముఁ ♦ జేర్చిన నరుఁడా
శివపురమున నిత్యంబును, శివసామీప్యంబు నొందు ♦ శీతాంశుముఖి.

శ్రీ కృష్ణదేవరాయాంధ్ర భాషానిలయం

మల్లాన్ బహర్, హైద్రాబద్. ఆం. పృ.

గీ. మగువ శివభాత్రీయందు నే • మనుజుడైన, విమలతరమైన దీపంబు • వెలుగఁజేయు
నతని మదియందు నిందురే • భావతంసుఁ, డలఘుసుజ్ఞానదీపంబు • వెలుగఁజేయు.

గీ. యెన్నఁగల శైవరాత్రమో • సన్నతాంగి, కన్న మూయని వ్రతముచే • కొన్న వాఱు
కన్న మూయనివారల • కన్నఁగన్న, నున్న తస్థానమున వేడఁ • నున్న వాఱు.

ఉ. అద్భుతయాగకర్మనిచ • యంబులనైనను మెచ్చఁడేమియున్
నిద్బలపుం దపోజపవి • నిద్రతనైనను మెచ్చఁడేమియున్
బచ్చనివింటిదంట తను • భావముమాన్పినవేల్పు మాటికిన్
మెచ్చక నిత్యోదాసని • నిశ్చలభక్తి వసించువారలన్.

ఉ. కోటిమహావ్రతంబులును • గోటిశతంబు విశిష్టజానముల్
కోటిసహస్రయాగములు • కోటిశతాయుతతీర్థ సేవలున్
పాటలగంధి పంకరుహ • బాంధవనూను దినత్యోదాసకిన్
హాటక శైలచాపధరు • నర్చన సేయుటతోటి సాటియే.

జ. నరుడిననూను వాసరము • నాటి త్యోదాస సాంధ్యవేళఁ ద్రో
పురదనుజారిఁ జారుమతిఁ • బూజయినప్పఁగఁ జాలె నేనియున్
సురలఁట వానిబాంధవులు • సోముని మేలఁట వానిహోసమ
చ్చరలఁట వానినెచ్చెలులు • సారసపత్రివికాలహోదసా.

చ. మఘవముభాభివంద్యుఁ బుర • మద్దను సమ్మి నభిక్తు లెన్నఁగా
సఘటితకార్యసంఘటకు • లాట నిజంబది యెట్లులన్న చో
లఘుమవిదూరభక్తి భర • లాఁభితమైన వ్రదోవపూజచే
సిఘనమతిం బ్రదోవములఁ • జెందరు జన్మశతాయుతంబులన్.

ఉ. చెప్పఁగ నేల వేయు సర • నీరుహ నేత్ర శనిత్యోదాసకిన్
దప్పక యప్పురారి మదిఁ • చాల్చు ఘనం గనుసంత వేలుపుల్
ముప్పదిమూడుకోటులును • ముప్పదియందురు నైజలక్ష్మీకే
చొప్పున వానికేపరము • చొప్పుడునో యనుసంశయంబునన్.

మందవాతంబుఁ దెలియక • మానెఁగాక, మందవాతత్రయోదశి • నిండుధరుని
పూజ భూజనతాజీ నం • భోజనయన, భాజనము భుక్తి ముక్తిసా • భాగ్యములన్ని
అతిశయభుక్తి ముక్తి ఫల • జామితశక్తిఁ జెలఁగు శాంభవ
వ్రతములు గొన్ని యాగతిఁ బ్ర • పర్తిలుచుండెనుఁగాని వానిలొ

సతీశయ మిందువాసరము ♦ హావశ్రీరాజమే సర్వజేనసం

తతులకుఁ జంద్రమాశియవ ♦ తంసము హంసవిలాసగామినీ.

గీ. తరువరములందుఁ బారిహా ♦ తంబువోలె, గ్రహనికాయంబునండభా ♦ సకరుఁడువోలె
నమృతకరమాశిత్రవతసమా ♦ జముల లోన, సోమవారవ్రతంబు వి ♦ శ్రుతము సాధ్యి.

సీ. సోమవారవ్రత ♦ స్ఫుటభానుచింబంబు, పుణ్యవాటిజసము ♦ దోబ్బధకంబు
సోమవారవ్రత ♦ భీమజేమూతంబు, పాపదావానల ♦ భంజనంబు
సోమవారవ్రత ♦ సురభూజరాజంబు, కామితఫలదాన ♦ కారణంబు
సోమవారవ్రత ♦ శుగమహావేగంబు, దాదిద్యౌజలవి ♦ దాఁరకంబు
సోమవారమహావ్రత ♦ కామవిశిఖి, సముదయంబు నసర్గదు ♦ గ్రమమదాప
వర్గలక్ష్మీవధూమనో ♦ వాతిరుహవ, శీకరణకారణంబు రా ♦ జీవగంధి.

చ. సతతము ఖుక్తిముక్తిఫల ♦ సాధనమై తగు సోమవాసర
వ్రతమలరంగ మర్చ్యుడిత ♦ తంబగు వెంబడిఁబోవు తెల్ల నో,
వతి సురవాహినీర్పురము ♦ సన్నధి సన్నిధిలీలనుండ న
ల్పతరతటాకశీకరజ ♦ లంబుల దానము సేయుటయ్యెడిన్.

ఉ. యిందఱువేల్పులందు హతుఁ ♦ డిందుక శాధరుఁడౌ రహస్యపుం
జందముగాన నెవ్వరును ♦ జందనగంధి తదీయవాసరా
మందనిజవ్రతంబు మహి ♦ మంబున కేనిఖిలవ్రతంబులున్
గ్రిందనియెల్లవారి కెఱిఁ ♦ గింపఁగసన్న ప్రకారమయ్యెడిన్.

సీ. జలరాశిధృతసర్వ ♦ సర్వంసహావిలా, సరతి కేగతిఁగల్గు ♦ సవవిభుండు
విలసితాలంకార ♦ విస్తారభారతీ, వృత్తి కేగతి నబ్బుఁ ♦ గొత్త బతుకు
రంభాదిసురవధూ ♦ జృంభితకుచకుంభ, పాలి కేగతి మీఱ ♦ వచ్చుగోరు
కైలాసగిరిదరీ ♦ గతకిన్నరీగత, వితతికేగతివచ్చు ♦ వింతమెచ్చు
నిష్కలశంకభవన్మనో ♦ నియతిచేత, రాజచింతాస్య సోమనా ♦ రవ్రతంబుఁ
బూనియొనరించు పరమనై ♦ పుణ్యపుణ్య, ఘనులు గొందఱుధతయందుఁ ♦ గలుగకున్న

జలజనయన యుమావధూ ♦ సహితుడైన, మదనవైరికి సోమనా ♦ మంబువెలయు
నతనిపీతను విశ్రుతం ♦ బైనయట్టి, సోమవారంబు కామిత ♦ స్తోమదంబు.

ః. ఉర్విసుపర్వుఁ డ ♦ ఖర్వగీర్వైశద్య, విద్యానవద్యుఁడై ♦ వెలయుతుఁడు
రాజనందనుఁ డన్య ♦ రాజపూజితపదాం, భోజవిభ్రాజిత ♦ స్ఫుగణఁ గాంచు

- నూరుసంశయము ని ♦ తోయ్యరు మేరుసమాన, చారుకాంచనరాశి ♦ సంగ్రహించు
శూద్రుండు సద్విజ్ఞో ♦ న్నిద్రనేవారూప, భద్రవద్రమ్మవై ♦ భవముఁ గాఢ
పతులు పతివల్ల భక్త్యంబు ♦ సంగ్రహించు, రతివ యతివాంఛితార్థంబు ♦ లండుదుం
జనములకు నెల్ల సౌఖ్యభా ♦ జనములగుచు, దధ్యముగ సోమవారవ్ర ♦ తంబుచే
సీ. ఏకాతపత్రభూ ♦ లోకసామ్రాజ్యలా, భోన్నత్యమున కాసఁ ♦ గన్నవారు
మణివిమానాధిరో ♦ హణముచేఁ ద్రైలోక్య, సంపాదమునకు వాం ♦ ఛించువాడు
రాజతాపలనూర్చు ♦ రత్నసౌధాంచలా, చంచలక్రీడఁ గా ♦ క్షించువారు
ప్రమధేశుకొల్వుకూ ♦ టమునందు మిశ్రులఁబె, ద్విరకంబుఁ గననాత్మఁ ♦ వలఁచువాడు
పరమయోగీశ్వరులకుచు ♦ స్పృశ్యమైన, మృదుని సౌరూప్యమునకుఁ గా ♦ మించువాడు
రాజబింబాన్య సోమవా ♦ రప్రతీక్తి, యానిరతి గాక చరితార్థు ♦ లొడురెట్లు.
- సీ. చిరదరిద్రాణతా ♦ పరిపీడితులకు ల, క్షీకటాక్షాలోక ♦ సిద్ధియిచ్చు
ననపత్యతానిత్య ♦ జనితార్తిఁగనువారి, కనురూపసంతాన ♦ మలరఁ జేయుఁ
బతివియోగాతిపీ ♦ డితులైనసతులకుఁ, బతియోగసంతోష ♦ భర మొసంగుఁ
బ్రతిపక్షులకులఁ బరా ♦ జితులైనవారికి, నధికజయోత్సాహ ♦ మబ్బఁజేయు
జడులకభిరామ శేనుషీ ♦ సరణి యిచ్చు, శేమిఘటియింపఁజాల వో ♦ యిందువదన
సోమవారప్రతంబు ని ♦ స్సీమనియుమ, సత్తులైనట్టి శివభక్త ♦ జనులకెల్ల.
- సీ. అమృతకరు వాసరమునందు ♦ నవనతాంగి, యమృతకరశేఖరుని పూజఁ ♦ యజ్ఞేన
యమృతకర మాటకే సంశ ♦ యంబువలన, దమృతభోజను లాశ్చర్య ♦ మనినుతింప
- గీ. అనుచునయ్యాజ్ఞవల్కుని ♦ వనిత సోమ, వాసరప్రతమహిమంబు ♦ వరుసఁ బెలుపు
జిత్రవర్మకుమారి వై ♦ చిత్రవెలయఁ, బులకితనిజాంగలతికయై ♦ పలికె నిట్లు.
- ఉ. పావనివీపునాపయిఁ గృ ♦ పారసపూరసమృద్ధిఁ గాంచి యెం
తే విశదంబుగాఁ బశుప ♦ తవ్రతచర్య లెఱుంగఁజేయుచోఁ
దావకవాహ్సధారసముఁ ♦ ద్రావఁగవీనులు చల్లనయ్యె నా
జీవనమెల్లఁ బావనతఁ ♦ జెంచెఁ దలంగె నశేషవోషమున్.
- గీ. శివునియానతి నన్ను ర ♦ క్షించుకొఱకుఁ, గాననయ్యెడి పార్వతీ ♦ కాంత వేమొ
యెన్నఁగల భాగ్యదేవత ♦ వేమొకాక, మానివరకాంతవే నీవు ♦ మలిజువాణి.
- వ. అనుచుఁ బునఃపునఃభివాదనంబుఁజేసి నిటలతలంబున నఁజలిపుటంబు ఘటించి
కుక్కుటిలకుంతల మానికాంత కిట్లనియె.

శీ. వినవచ్చు మున్ను నే ధనియించినట్టి యా, సమయంబునను విప్రజనులఁ బిలచి
మాతండ్రి యడుగంగఁ జుహిజేవతావరుం, డొక్కరుం దీవికఁ జోత్పలాక్షి
చిరకాలపతియొగఁ జరపుణ్యవతియును, బహుపుత్రవతియునై పరిధవిల్లు
నని పలుకునంతలో నన్యభాసారమాళి, పదునాలుగవ యేటఁ బంకజాక్షి,
యమితవైధవ్యదుఃఖంబులందుననియె, నట మహానటు నాజ్ఞయై ట్లెనొ యన ము
దుస్తరవిసాదవారాశినిస్తరించు, యుక్తియేమియుఁ జెలియక యున్నదాన.

ఉ. ఓనలినాక్షి యాతనిమఁ జూగఁగ్రుఁబలుకు సఖీముఖంబుచే
వీచులుసోకుటాదిగ న వీనముగాఁగఁ జుదింజనించె నె
మ్మెను గృశత్వమందఁ గను మీఱియట్టి దురంతరూపచిం
తావలకీల యార్చఁగటఁ జక్షుః దయారసవర్ష సుగతిన్.

గీ. అట్లకానున్నదో యీశ్వరాజ్ఞచేతఁ, గాక వేఱొక్కచంద మాకార్యమానొ
యిందుబింబాస్య యీరెండుఁ జేర్చరించి, చల్లగాఁజేయూ మామకఁ స్వాంతవిధి.

గీ. అనిన దరహాసదండికఁ జాలన నేందు, విమలతరచంద్రికలతోడఁ వియ్యమందఁ
గందరితకరుణావళాఁ కములఁ గమల, వదన నీక్షించి మానీందఁ చనిత పలికె.

దు. భవితవ్యంబెటులయ్యెనేమి చెలియాఁ ప్రత్యగ్రమత్యగ్రజ
న్మవచోభీతి యశేషముం విడచి నా నాదీనసంరక్షణ
ప్రవణోదారకృపారతిం బశుపతీన్ భావింపు నత్యోన్నత
ప్రవహాఁ దచ్చతణారవిందయుగ మా పద్మోరవారాశికిన్.

శీ. అశ్రితశ్రేణికినభయ మిచ్చుటకునై, శివుఁడు సంకల్పంబుఁ జేసినాఁడు
తీనులఁగరుణార్ద్రదృష్టిచే నరయంగఁ, జందమాళి ప్రితిజ్ఞఁ సన్నినాఁడు
భక్తకోటులకు నాపన్నివారణసేయఁ, బురశాసనుఁడు దీక్షఁ బూనినాఁడు
కాఠిణీక శ్రేణిఁ గావంగ నద్రిజా, నాధుంతు శపథం బొనర్చినాఁడు
గట్టిగా నాత్మఁ దనునమ్మి నట్టి జనుల, కభిమతము తిచ్చుటకుఁ దక్షఁ కాహిరోజ
కంకణముఁ గేలగట్టిగాఁ గట్టినాఁడు, చింతనీకింత వలవదో చిగురుబోణి.

.. పాపోగ్రరూపసర్పముల దర్పములెల్ల, హరునినామము తాత్త్వఁ దెయణించు
గండదోషమదవేదండకాండంబుల, శివపూజ సింహియైఁ జెండ్లివైచు
తాపత్రయాభిలతాపంబునీశ్వర, ధ్యానంబు జలధరంబై హరించు
నమితాజవజవతిమిరంబు నభవమం, త్రావృత్తిదవిదీప్తియై తెరల్చు

ఘనతరవిషవదుర్గ్రహః గ్రహపరమ, హాపదాంభోధిః బ్రహ్మసా యకవిరోధి
భక్తి బాడబకీలియైః పరిహరించు, నమ్మ మదిసమ్మవమ్మ సశ్యమ్మగాఁగ.

గీ. హరునిగిరికన్యకామనో హరుని పొద, పల్లవను లాశ్రియింపు మా పల్లవములు
చేరవమ్మక్తి మార్గంబు చేరువమ్మ, యంతమడి వంతఁ జేసెడిఁ గింతయేల.

ఉ. చిత్తజునిల్చినట్టివొరఁ చిత్తము గెల్వఁగఁజాలినమ్మ న
మ్మత్తగజేంద్రగామిని ను మారనుణిం రమణీయభక్తి చే
హత్తిన చిత్తవృత్తి జల యం గలకఁతి భజింపవమ్మనీ
చిత్తమునందుఁ గొత్తలగుఁ చింతలకంతము గాననయ్యెడిన్.

నీ. కీర్తిపు మాటికిఁగిరిరాజకన్యక, భాషింపు వేమారుఁఫాలనయనుఁ
మదినిల్పు మదనాంగమధను పట్టపురాణి, భావింపు పార్వతీఁప్రాణభర్తఁ
బూజింపు మనయంబుఁభువనైకజనయిత్ర, సర్వన సేయు బ్రహ్మాండజనకు
శాశ్రయింపుము కదంబారామకృతికేళి, శరణమందును రాప్యశైలనిలయు
నమ్మ నెమ్మనమున పడఁననునితల్లి, విశ్వసింపు మదిలోన విశ్వభర్తఁ
జంద్రవదన యుమామహేశ్వరులకన్న, దీపజనులకు వేటొక్కఁదిక్కుగలఁజె.

గీ. సర్వమంగళ యాహిమఁశైలకన్య, పరమశివుఁడ మృహదేవిఁప్రాణభర్త
వారిభజియింపువారికో వారిజాక్షి, వివిధకల్యాణలాభ మేవిస్మయంబు.

ఉ. నావు యుమామహేశులనఁ నంతదయాభ్యుదయప్రకాశులం
సేవయొనర్చు వేళయు వి శేషవిధానము నేర్పరింపు మో
పావనమూర్తి యన్న సరఁ పాలితనాభవఁ గాంచిపల్లె భూ
దేవవధూటి మాటికినిఁ జేనియలీనుస్సూక్తిచాతురిన్.

గీ. సరసిజదశాక్షి సోమవాసతమునందు, హరునిఁ బూజింపగౌరీస మన్నితముగఁ
దద్వితము నీకుఁ గల్పపాదపమురీతి, సకలవాంఛాఫలంబులు సంఘటించు.

నీ. ఉడురాజాదినము ప్రత్యూషకాలమునందు, మహితపుణ్యవధూస మన్నితముగఁ
జహ్నుకశ్యాజలఁ స్నానంబుఁ గావించి, పూతధౌతాంబరంబులు ధరించి
చంద్రఖండకిరీటఁ సత్కథాశ్రవణద, క్షుతఁ గొంత సమయంబుఁ జరిపి యంత
రమణీయపంచవర్ణకరంగవల్లికా, సుమమాల్యదళతోరణములచేత
విమలపట్టాంశుకవితాన విరతిచేత, శివని పూజాగృహంబుఁ గైసేసి యంత
దోషవిరహితమతియై ప్ర దోషవేళ, శివనిఁ బూజింపవలయు నో చిగురుబి

ద్వితీయశ్లోకము

- క. మరకతచంద్రశిలాదిక, పిరచితలింగంబునందు ♦ విశ్వైకపతిం
గిరివాసమేలముగ ను, స్థిరమతి భావించి పూజ ♦ నేయంగఁదగున్.
- గీ. అంచితావాహనాసనాఽర్హ్యదులైన, షోడశమహోపచారముల్ ♦ సోమఖండ
నూడునకు భక్తి నర్పించు ♦ సుందరాంగి, తత్పరాయతమైన చి ♦ త్తంబుచేత.
- గీ. వాహినీకృతహంస ♦ దాద్యదస, వాహనునిభక్తి పూర్వకా ♦ వాహనంబు
జేహినశేషవాంఛార్థ ♦ దోహనంబు, ముక్తివనితానితాంతస ♦ మోహనంబు.
- ఉ. ఆసనకాదిభావ్యపదుఁ ♦ దైన యమాపతికిఁ వినుతన్నర
త్నాసన మేకచిత్తమున ♦ సర్పణసేయు మహాత్ముఁగాంచి య
ర్థాసమిత్తు జత్తమప ♦ దాన్వితులై విలసింపఁచున్ ప
ద్మాసనపద్మలోచనము ♦ భామరవత్కులు హంసగామినీ
- గీ. భక్తివెలయంగ శైలజా ♦ ప్రాణపతికి, నర్హ్యపాద్యంబు లర్పించు ♦ నతనిఁగాంచి
యర్హ్యపాద్యంబు లర్పింతు ♦ రాసుధాంశు, శకలకోటియ నాస్థాన ♦ సభ్యజనులు.
- సీ. ప్రత్యగ్రూపతా ♦ పత్రీయాపావక, జ్వాల లార్పింపంగఁ ♦ జాలునదియు
విమలక్రియాపల్ల ♦ వితపుణ్యవల్లికా, జాలంబుఁ బోషింపఁ ♦ జాలునదియు
బహులజన్మాయత ♦ పాతకపంకసం, తౌళనం బొనరింపఁ ♦ జాలునదియుఁ
బృధుదైన్యసంగత ♦ పితృదేవతాసిపా, సానివృత్తి యొనర్పఁ ♦ జాలునదియు
నేది యాదిత్యధరణిధ ♦ కేంద్రచాపు, విలసితంబైన శీర్షాగ్ర ♦ తలమునందు
నర్పితంబయ్యె భక్తిస ♦ మన్వితముగ, నిర్మలంబైన యభిషేక ♦ నీరధార.
- గీ. బహుశాస్త్రగణమహా ♦ గహనాంతరములందుఁ, దప్పదారులఁ దారుదప్పియెల్ల
నమితహింసాయోగ ♦ యాగక్రియాగత, కలుషసంతతి నైన ♦ కలఁకయెల్లఁ
బటుతపోవిభవసం ♦ భవితాంతరాయశం, కాకళంకాదిక ♦ గ్లానియెల్ల
సుమఖాణవిక్రమ ♦ క్రిమసమగ్రజ్ఞాన, మేదురాంబుధి నీదు ♦ సేదయెల్లఁ
దీరునే సారసానన ♦ మేకుశైల, చారుకాశ్మకధరనిర్వి ♦ చారభక్తి,
సారరూపసుధారస ♦ ధారఁ దనియ, నాసఁగొనలేని నరుని కెం ♦ దైనఁగాని.
- .. అంబరకల్పితాంబురుని ♦ కంబరమర్పణసేయు నాతఁడో
యంబుజపత్రేనేత్ర విను ♦ మంబరమధ్యవిహారిహారిహో
లంబకచాకుచాంచలచ ♦ లాచలభావశుభావహోత్తరీ
యాంబరముల్ హరించుకన ♦ కాంబరముఖ్యులు సత్కరింపఁగన్.

ఉ. గంధగజానురారికిను ♦ గంధసమర్పణ సేయువాడౌ పు
ష్పంధయనీలవేణి విను ♦ భర్మనహోజవిరాజి దేవతా
సింధుతటీపరిస్ఫుటవి ♦ శేషవికస్వరపారిజాతసౌ
బంధి సుగంధియోగమున ♦ మాటికిఁజెందు నతిప్రమోదమున్.

గీ. రక్షితామరలొకని ♦ రమ్యలదయాక, టాక్షితాశాలియైనశీ ♦ తాంశుమాలి
కక్షితము లెవ్వఁడర్పించు ♦ నటబుజాక్షి, యక్షయముతాను వానిపు ♦ ణ్యంబులెల్ల

గీ. పువ్వువిలుకాని గెల్చిన ♦ ప్రోడ తలను, బువ్విడినమానవుఁడు నిటఁ ♦ బుట్టుఁటి
పువ్వులనుదవ్వులంగన్న ♦ పాలుపునరపు, పువ్వుధరియించు నొదలఁ ♦ బువ్వుబోడి

జ. భువనములందు ధూమములు ♦ భూమపయోధరకారణరబులై
భువనములెప్పుడుం గురియు ♦ భూధరరాజకుమారికామనో
ధవునకు నర్పితంబగును ♦ దంచిశోధూపమునందు ధూమములొ
వివిధమనోరథార్థములు ♦ వేమరునుత గురియున్ దలొదరీ.

ఉ. ఇందుకశావతంసునకు ♦ నిచ్చిన దీపము మానసంబులొఁ
బెందమమెల్లఁ బోనణఁదు ♦ బీరముచూపుట యేమిచిత్రిమిం
జాందఁగశాప్యభూధరము ♦ నొద్దకుఁ బోయెడి ప్రోవ సవ్యవృ
త్తిరెదగుకోటిలక్షకర ♦ దీపికలై వెనువెంటనఁ జెడున్.

గీ. పణ్ముఖునిఁగన్న పోడికో ♦ చంచలాక్షి, పడ్రసాహారములుఁదృప్తి ♦ పలుపుజనొడి
షట్ప్రకారవికారన ♦ ర్జితబుగాఁగ, పద్మజైశ్వర్యమందు ని ♦ స్సంశయముగ.

గీ. చంద్రమాలికిఁ గర్పూర ♦ శకలకలిత, మైన తాంబూలమర్పితం ♦ బయ్యెనేని
సరసముక్తివధూటికా ♦ పరిణయప్ర, ధానతాంబూల మదియెయకాఁ ♦ దరళ నేతి

ఉ. రాజితలైభరత్తుకు వి ♦ రాజితభక్తినిరూఢి మీఱ నీ
రాజనమిచ్చు వానిఁగని ♦ రాజమణీరమణీయ శేఖర
భ్రాజితనూత్నరత్నఘృణి ♦ పంక్తులచేత మృగాయతాక్షి నీ
రాజనమిత్తుతాదరభ ♦ రంబునఁ దత్పదపద్మసన్నిధిన్.

ఉ. కంజదళాయతాక్షి శిత ♦ కంఠ నకుంతితభక్తిఁజేరి పు
ష్పంజలి యెవ్వఁడేనొసఁగు ♦ నంచితరాగపరాగతాప్సరః
కంజవిలొచనల్ నవవి ♦ కాసమనోహరపారిజాతపు
ష్పాంజలులన్ మహామహుని ♦ యొదలఁ జల్లుదురుల్లసింపుదున్.

శీ. దక్షిణైరికి నియమస్రవణః ధక్షిణాబు, దక్షతనొనర్చు నాతఁడో ధక్షరలనేతి
దక్షిణేశునిఁ గోపప్రధానయాత్మ, వీక్షణాబుల నదలించి ధక్షమిందు.

ఉ. మానవలోక నాయకతు ధక్షిణ భక్తి భరంబుమీఱఁగా
నాసతిసేయు వానిఁగని ధక్షాసతిసేయు సదాశివుఁడు స్వ
స్థాన మత్యక్రమించి సుర ధక్ష సఘములెల్ల విచిత్రమంద స్వ
స్థానమునందు నుండుటకు ధక్ష సాంసకృతవిశాలలోకనా.

క. మహితంబగు శివపూజా, మహిమంబిట్టివగు రాత్రి ధక్షిణ యదియొం
దుహి నాంశునివాసరమున, ధక్షాగుణఫలదాయకత్వ ధక్షిణ నైలయన్.

శీ. మగువ యటుఁగాన నిలువంటి ధక్షిణమహిమఁగన్న, విశ్వపతిపూజ భక్తిగాఁ విందివిప్ర
దంపతులపూజ సేయుము ధక్ష తగననాది, దంపతులుగాఁగ భాషించి ధక్ష తరళనేత్ర.

ఉ. బాలిక విప్రగర్భమును ధక్షావన భూమిమరుత్తుఁ టుంబినీ
జాలముగూడి భోజనము ధక్ష సబ్బ మనంతరమిట్టి సత్కీర్తన
హేలఁ బ్రతీందువాసరము ధక్ష నిర్ధగతిన్ వ్రతమాచరించు నీ
పాల నవశ్యమున్ భువన ధక్ష పాలుఁడు చాల దయాశుఁడయ్యెడున్.

అ. ధ. అనుచునృపకుమారి ధక్ష యాజ్ఞవల్క్యుని, రమణి సోమవాస ధక్ష రవ్రతంబుఁ
డెలిసి మఱియుఁ బార్వ ధక్ష తీర్థర్థ భక్తవా, త్వల్యవృత్తిఁ గొంత ధక్ష సన్నతించి.

క. యుభయాన వినుము గౌరియు, నభినవశశిశేఖరుండు ధక్ష ననిశము నీకుం
శుభములాసఁ గెడరని యా, యుభయాత్మక మజునిమంత్ర ధక్ష ముపదేశించెన్.

చ. అతులచరిత్రభవ్య యగు ధక్ష నాన్యపకన్యకు శైవమార్గమీ
గతి డెలియించి తద్భ్రమర ధక్ష కప్రకరక్షణసాహచర్య భూ
షితపదపద్మయై కరుణ ధక్ష చే బలుదీవనలిచ్చి మానిరా
ట్సతి చనియెన్ దదీయగుణ ధక్ష సంజనితప్రమదాంతరంగయై.

ఉ. అనరనాథకన్యయది ధక్ష యాదిగ నీశ్వరపాదపంకజ
ధ్యానము సోమవాసరమ ధక్ష హావ్రతచర్యయు శైవభక్తస
న్మానము విప్రదంపతిన ధక్ష మాజనపర్యయు భక్తిఁజేయుచున్
మానుగఁ గాలయాపన మొ ధక్ష నర్చుచునుండెఁ బ్రహేదభూనయై.

ఉ. అంతటఁ జిత్రవర్మమును ధక్ష జాగ్రణి యర్చ్యుగుణాభిరామ నీ
మంతిని యాత్మనాయకస ధక్ష మాగమయోగ్య నవీనయకావనా

క్రాంతి నితాంతముం దనరఁ ♦ గాంచి నిజాప్తజనంబుతోడ నే
కాంతమునందు నిట్లనియె ♦ నంచితనీతివివేక సంగతిన్.

క. సీమంతినీకుమారిక, భామాజనతామతల్లి ♦ పరిణయయోగ్య
శ్రీమహిమ వెలయుచున్నది, యీమగువకుఁ దగిననాథుఁ ♦ డెవ్వండనియెన్.

జ. ఒక్కగుణంబుగల్గ మఱి ♦ యొక్కటి తక్కువగాని యన్నిటం
జక్కన యైనవాని మహి ♦ దక్రమనం బుకించి కానరాఁ
డొక్కడ నున్నవాఁడొ హరి ♦ శోభింతుం దగు రాజనందనుం
డక్కట పద్మసంభవుని ♦ యానతి యెట్టి ప్రకారమయ్యెనో.

సీ. భువకులీనత్వంబు ♦ గలవాని కిచ్చిన, జనియించు నకమాన ♦ శంక యచట
లక్ష్మీకటాక్షులీ ♦ లాశాలి కిచ్చిన, జరగుపపత్నికా ♦ శంక యచట
నసహాయపమరసా ♦ హాసికి నర్పించిన, సంఘటించు వియోగ ♦ శంక యచట
శుశ్రీహారగమనవి ♦ శుశ్రీతునితోఁ గూర్చిన, పమకూరు వైరాగ్య ♦ శంక యచట
కన్యకెటువంటిసద్గుణ ♦ గౌరవమునఁ, జలఁగుమగనికి నిల్లాలి ♦ జేసియైన
జనకుహృదయంబు ప్రమద లేశంబుఁగనక, సంతతంబునుసంశయ ♦ క్రాంతిఁ జెడు.

గీ. కమలతండ్రు కనేకభం ♦ గములుగల్గె, గిరిజతండ్రుయు నాపదా ♦ కీర్ణుడయ్యె
గంగతండ్రుయు నెదఁగళం ♦ కముధరించె, గన్యఁగన్నట్టినరుఁడుసా ♦ ఖ్యంబుఁగనునె

పీ. హిమవంతుఁడంత యు ♦ త్తమనీతినిధికన్య, కను విషాదాయుత్త ♦ గా నొనర్చెఁ
గలశనారిధియంత ♦ ఘనుఁ డాత్మనందని, ననివాపవేశగా ♦ నాదరించె
రైవతుఁడంత ధా ♦ త్రినరుండు కుమారి, మోహనాకృతినొక్క ♦ ముసగికిచ్చె
నల పురామనియంత ♦ బలవికృమాధ్యుతిడు, సుతశత మన్యసం ♦ గతికిఁజేసె
నాఁడుబిడ్డలఁదగినచో ♦ టతసిహార్ష, నేరరెటువంటివారును ♦ నిటలనయను
నాజ్ఞ యేరీతి వర్తించెన ♦ ట్లుగాక, కలఁజెయెంచెన నన్యప్ర ♦ కారఘటన.

అయిన మీబుద్ధిలముచే ♦ నరయవలయు, నిఖిలగుణవతి సీమంతి ♦ నీకుమారి
కెనయనఁజూలినట్టి రా ♦ జేంద్రతనయు, వలయగిరిమధ్యధారుణీ ♦ వలయమునను,
అయిన సవిశేషశేముషీవైశద్యవిద్యాప్రదీప్తులైనతడియాప్తులందఱుం బలు తెరంగు
విచారించి యొకమత్త్యంబున నిట్లనినె.

ఒకగుణము గల్గియుండ వే ♦ టొకటి వెలితి, గాక సకలగుణాధిక ♦ గౌరవంబు
నతిగి నీకన్యకెనయెన్ ♦ ఘనుఁడొకండు, దొరకెనఁజెంచ నించువి ♦ ట్లునికెసాటి.

ఉ. రంగదభంగకీర్తి నల ♦ రాజతనూభవుఁ డింద్రసేనుఁడా
సంగరరంగసాహసవి ♦ శాలునకుం బ్రియనందనుండు చం
ద్రాంగదుఁడంగనాజనన ♦ వాంగజమూర్తి నిజాంతరంగశే
షాంగమహోగ్రవైరినిచ ♦ యాంగదుఁ డెన్నఁదగున్ ధరాస్థలిన్.

ఆ. వె. రత్నజాతులెల్ల ♦ రత్నాకరమునంద, నిలిపినట్టి కేర్పు ♦ కలిమినేమొ
జగములందు గల్గు ♦ సుగుణంబులన్నియు, నతనియందె నిల్చె ♦ వబ్బనూతి.

ఉ. దానపరాయణుండు ప్రమ ♦ దానవపంచశరుండు శాంభవ
ధ్యానవిధూతకమ్మఁడు ♦ దర్పితశాత్రవగర్వభంజనుం
డానతరక్షణక్షమద ♦ యాపరిపూర్ణకటాక్షపీక్షుణుం
డాన్యపనూతి నీనుతకు ♦ నర్హవరుండు ధరావరాగ్రణి

గీ. లలితగతి మీఱు నెలకువె ♦ న్నెలకుఁబోలె, వికసితంబైన విరికిఁడా ♦ వికినిబోలె
ధీరుఁడగు నింద్రసేనకు ♦ మారమణికి, నీనుతకు నర్హయోగంబు ♦ నిశ్చయంబు.

చ. అనుటయుఁ జిత్రవర్మమను ♦ జాగ్రణి యాహితలోకవాక్యముం
దనహృదయంబు నేకగతి ♦ దారసిలం గడునుబ్బు నబ్బురం
బును నగుమోముదమ్మిజగి ♦ పొల్పునిజంబుగఁజెల్పు వాచికి
ట్లనియె ననూనవాచిదన ♦ వారవధీరవరేణ్యవైఖరిన్.

గీ. అతులమతిలీల మీఱ మీ ♦ రన్న పలుకు, నస్మదాశయగతియు నై ♦ క్యంబుజెందె
నరయసిద్ధి పార్వతియునునో ♦ హరుననుగ్ర, హంబు తెరఁగిం తెకానియ ♦ న్యంబుగాదు.

వ. అదికావున నట్లనేయందగుఁ దగినచారులం బాఁబాల మహీభర్త సన్నిధికిఁ బనుప
వలయునని సిద్ధాంతీకరించె నంతకమున్న సమున్నతతేజోవిరాజమానుండగు నింద్ర
సేనకుమారు నాకారలీలావిశేషం బశేషంబు నభ్యాగతిజనులవలనఁ గర్ణానందంబుగా
విని నీమంతినీకన్యయు దైవానుకూలంబున నమృతహారాజనందనునియంద యమందా
నురాగంబు వహించె నట్టియెడ.

వనమయూరము. అంతటవసంతము చు ♦ రంతవిరహాంత
స్వాంతఃపూచితజవ ♦ సంతతిఁ గృతాంత
ప్రాంతవనికాంతరని ♦ రంతరలతాంత
సంతశరకంతుజయ ♦ వంతము జలంగెన్.

సీ. అతిజీర్ణపర్ణసం ♦ హతులకన్నను మున్న, రమణీనియుక్తృధా ♦ ర్యములు జాతె
బహుపల్లవాంకుర ♦ పటలికన్నను మున్న, దరుణి చిత్తములహా ♦ ర్థములునొడ బ్లి

సమదతో కిలవిగా ♦ వములకన్నను మున్న, యతనునిశంభుహుం ♦ కృతులు మీఁజె
వితశతైశిగుఱో ♦ న్నతులకన్ననుమున్న, భామినీపణయకో ♦ పములు సెదతె
ప్రకటితవిః సభాసుర ♦ ప్రసవజాల, కల్పితమరందవర్షంబు ♦ కన్నమున్న
విరహిణీ బాష్పవర్షంబు ♦ సుప్రసై, నభినవందన యవ్వసం ♦ తాగమమున.

౧. నవజాతవివిధప ♦ ల్లవజాతరుచివిలా, సము పల్లజడలకెం ♦ జాయగాఁగఁ
మదనభ్రమశ్చుంభ్ర ♦ మరమరీచిచయంబు, గళహాలాహాలకాంతి ♦ కలనగాఁగ
బ్రత్యగ్గ్రహిలసిత ♦ ప్రిసవోవృలచ్ఛాయ, మహితవిగ్రహపాండి ♦ మంబు గాఁగ
నమితమరందపూ ♦ రముల యాసారంబు, పటుదయాపరుషవి ♦ భ్రమ గాఁగ
సంచితాతామలక్షిని ♦ త్యానపాయి, భూమిధరరాటుగమారీల ♦ లామ గాఁగ
సకలభువనజనానంద ♦ జనకుడైన, మాధవుఁడుమాధవునిపోలెగ్గ ♦ మహిమఁదనరె.

౨. సకలవియోగినీ ♦ జనబృందముల డెంద, ములఁగొందలపుసెకల్ ♦ మొలకలెత్తె
సుమజాలసముదయ ♦ త్సుమరందరసపూర, ములనవ్యకాసార ♦ ములు ఘటిల్లె
రతిభాని యతిజయా ♦ క్షితమహోర్జితకీర్తి, కార్తికీచంద్రికల్ ♦ గాననయ్యె
మునిమానసజ్ఞాన ♦ ననజాప్తదీప్తి నా, మనికామహిమమహి ♦ మంబుఁగప్పె
నాతతములైన శమనది ♦ గ్జాతవాత, పోతములశీతమతిశయో ♦ ద్భూత మయ్యె
నభిలముతుజాలసామంతం ♦ డగువసంతు, నంటియున్నవోగ్రిష్మాదు ♦ లైదు నెపుడు

నీ. చండప్రియానతో ♦ దండప్రితాపపా, వకభీమధూమ ♦ వల్లిక లనంగ
ముహురలంకరణస ♦ మ్ముదితలతాంగనా, ప్రకటితాంజనకరం ♦ డిక లనంగ
మాధవస్వామిస ♦ మానీతవనరమా, ధృతనీలరత్నసం ♦ తతు లనంగ
జాతిక్షమాజాత ♦ సౌభాగ్యనిర్దళా(రంభ), కృద్భురితవా ♦ రము లనంగ
నభిలదంపతిమానసా ♦ న్యోన్యనిబిడ, బంధకతజాభిలాషసం ♦ పన్నపద్మ
భవరచితనీలపట్టర ♦ జ్జువు లనంగ, భ్రమరపంక్తు లుదీర్ణసం ♦ భ్రమములయ్యె.

౩. విస్మయరసమశేణు ♦ విసరకైతవముచే, బహుమీఞం భసితతే ♦ పనమొసంగి
రసలాలసాయత్త ♦ భసలకైతవముచే, బ్రకటరుద్రాక్షమా ♦ తిక లాసంగి
కలకంఠకులకుహూ ♦ కారకైతవముచే, రమణీయకైతవమం ♦ త్రిము లాసంగి
యాతతికిసలయ ♦ వ్రాతకైతవముచే, లలితకాషాయచే ♦ లము లాసంగి
చైత్రినామకదేశిక ♦ చక్రివర్తి, వృద్ధతరులకు నతికృపా ♦ వృద్ధివెలయ
జిగిదగినయట్టియొకవింత ♦ జెలువమెన్న, బాశుపతదీక్ష యొసఁగెవి ♦ భ్రాజితముగ

జ. సరసనసంతగాయకుఁడు ♦ చారుగతిన్ గలకంతగీతవి
స్ఫురణముఁజూపుచో మివ్రలఁ ♦ భోడతనంబున నెల్ల పల్లవో
త్కరములయందు రాగములు ♦ గన్పడఁజేయు మ మాటిమాటికిన్
గురుసుమనోనికాయముల ♦ కుం గరుణించె ర సాతిలేక మన్.

చ. సలలితచాతురిం దగువ ♦ సంతకవిప్రవరుండు మత్తన్
కిలముఖివృత్తివైఖితులూ ♦ గిన్ జనకర్ణసుఖప్రదఁబుల్లె
వెలయఁగఁజేసి జాతులకు ♦ విస్ఫురణంబునుటింప లేమిఁదా
నలికులకైతవంబునన ♦ వాపయశంబు వహించె నెంతయున్.

ఉ. అమ్మధుమాస(సమ్మదను ♦ యంబు) | నృపాలతనూజశ్చాత్సరో
జమ్మనఁగ్రమ్మకొన్న నృప ♦ చంద్రునియందు వినూత్నమైన రా
గమ్మను వారిరాశివెరుఁ ♦ గన్ బరిపూర్ణవిఘ్నాదయోపమా
నమ్మగ నెంతురంతనద ♦ నమ్మగుచింత నితాంతరాంతయు.

ఉ. అన్యపసూలిశీతకిర ♦ కారతరూపవిలాస మెప్పుడున్
గన్నులఁగట్టినట్లు మదిఁ ♦ గన్పడ వ్రాసినయట్లు చాలనా
సన్నతిఁగన్నయట్లు తను ♦ సంగతిఁగాంచినయట్లు నాత్మసం
ఛిన్నతనున్న చిత్తజుడ ♦ జేయముఁగాఁదనమాయఁబన్న గన్.

చ. పిలిచినబల్కదొక్కయెడఁ ♦ బిల్వకయున్నను బల్కునులుగఁతోఁ
జిలుకయటందునందకున ♦ చించును బద్యములంశయందు రా
చిలుకకు నెన్నడల్గరుపుఁ ♦ జేతిక రత్నపుబొమ్మఁబిల్చు నె
చ్చలియని నెచ్చలిన్గదియఁ ♦ జేరదు కృత్రిమపుత్రికామదిన్.

ఉ. వీణియకేలఁబూన దొక ♦ వెంబడిఁబూనినఁగాని తద్గుణ
క్వాణము నేయఁగైకొనదు ♦ గైకొనినన్ శ్రుతితాగతీల వి
న్నాణము లేమియున్ గనదు ♦ నాఁటికి నాఁటికిఁ బరిత జాణుఁడ
క్షీణశరాలి నాటు తన ♦ చిత్తము మెత్తఁగఁ జేయుచుండఁగన్.

ఉ. సంగతిదృష్టిఁదన్ గెలువఁ ♦ జాలిన చంద్రకిరీటి నందమున్
నంగవిలాసవైభవస ♦ మగ్రతచేఁ దనుగెల్చినట్టి చం
ద్రాంగదునందు నేఁడునన ♦ యంబునుజేమివహించెనంచు న
య్యంగజుడలైనో యనఁగ ♦ నంగనఁజాలఁ గలంగఁజేయఁగన్.

నీ బాష్పంబు వత్తరూ ధ పము వహించుటెకాక, ఘటికలన్నియునట్ల ధ కాననయ్యె
శుభములన్నియు మహా ధ శుభములొటయొకాక, యభిలాషసంతతు ధ లట్లయ్యె
గ్రీడలన్నియు విషా ధ కృతివహించుటెకాక, ధైర్యంబు నటువంటి ధ దారిమీటె
వనజారిదుదులు దా ధ వంబులొటయొకాక, పాప్రాసాదములునట్టి ధ పగిది నుండె
నొఃటిపగవూని దానివే ధ తొకటిగూడి, కలికిచిత్తంబు మివులఁజే ధ కాకుపటచె
నతనుదేవతప్రాతికూ ధ ల్యంబునొంద, నన్నియునుబ్రతికూలంబు ధ లగుటయును దె.

చ. తరుణి యుమామహేశ్వరునె ధ దన్ నెలకొల్పెడువేళ వారియి
ద్దఱినుకుటాండలంబుల ను ధ ధాకరరేఖలు రెండుగూడి త
త్పరమదయాసుధారసము ధ పైకొన నిండునటంచు నాత్మలోఁ
దరలతఁ గాంచురాకలకుఁ ధ దాలఁగ లేమివనించు నేటికిన్.

నీ. మలయనూరుతపాత ధ కలనచేఁ జలయింప, సతిమేను లతయాట ధ సత్యమయ్యె
నిందుకాకలఁ జెంది ధ కందునుందరిమొగలి, బరవిందమాట య ధ ధార్థమయ్యె
అలవసంతునిచేత ధ నలయంగ నెలఁతయు, త్తమజాతి యనుమాట ధ తథ్యమయ్యె
నలులకైయలుగంగ ధ నబలదంపకగంధి, యన్న ప్రసిద్ధి సి ధ ధాంతమయ్యె
మదనబలములు పటుమాటు ధ నుచ్చరింపఁ, బణఁతిసౌందర్యలీల వి ధ స్పష్టమయ్యెఁ
బదులు గావించువపకృతుల్ ధ పరమపుణ్య, కరులకునుభద్రకరములు ధ గాకయున్నె

నీ. తెల్పులెచ్చటఁగన్నఁ ధ బొలుపుమీఱ విలంబ్ర, చంద్రాతపములంచు ధ సంశయిం
నలుపెందుఁజూచినఁ ధ జలితాలికులసమా, కులకోకిలములందుఁ ధ గలఁకఁ గాంచు
నెఱుపులెచ్చటనిఁరీక్షించినఁబ్రవుల్ల, పల్లవోత్కరమంచుఁ ధ బరిహరించుఁ
బచ్చలెచ్చటనేత్ర ధ పథముజెందినను సరి, చారకీరములంచు ధ సంచలించుఁ
బద్మభవుకల్పితంబౌత్ర ధ పంచమెల్ల, మదనబలరూప మేయించు ధ మదిఁదలంచు
నెనయనెడలేనివిరహాబ్ధి ధ నిందువేళఁ, బద్మలోచన యతిశయ ధ భ్రాంతిఁజెంది.

ఉ. ఆకలకంతి యీకరణి ధ నంగజసాయకజాలబాధిత
వ్యాకులచిత్త యయ్యును ని ధ రాకులతం శితకఁతపాదనే
పాకలనంబు శీతకర ధ పాదమహావ్రతరాజదర్శయం
గైకొనియుండె నాత్మ నధి ధ కంబగు భక్తిభరంబుమీఱఁగన్.

౦. అంత.

మ. ఒకపద్మాకరతీరభూమి నొకలీ ధ లోద్యానమధ్యంబునం
దొకచండోపలసౌధనీను నొకర ధ తొన్నదగ్రవీరంబుటై.

నొక రాకానిశివేశయందు నొకకి ♦ రోదారశల్లాప శా
నొక సంగీతక శానిరూఢి నొకరా ♦ గోద్యుక్తి వాటింపఁగన్.

గీ. ఎంచునంతంతకును బల్ల ♦ వించుమోహ, మించుకయునాపరాకుద్ధ ♦ మించుప్రేమ
మించు తనమానసంబుభ ♦ మించుగతి న, లంచుతటి నైంద్రినేనిచ్చెద ♦ లంచుచుండి.

మ శశికాంతంబులరీతి సర్వవిరహి ♦ స్వాంతంబులుం నీటుగాఁ
గృశపద్మాకరలక్ష్మీవైఖరివియోగి ♦ శ్రేణి భీతిల్లఁగా
దశదిగ్యాపినియైవ దర్పకయశో ♦ ధాశాద్ధలీల నా
శశిబింబంబువితండ్ర చండికమహా ♦ సాంచాక్రతిన్మీఱఁగన్.

ఉ. కుందములందు నందముగఁ ♦ గ్రుమ్మరి ముమ్మరమైన కమ్మడా
విండిలకించు చెందొవల ♦ విందులకుం గడుమెచ్చి యశ్చటం
జిందులుద్రొక్కి(తొక్కి)నర ♦ నీపరిశీలన మాచరించి యా
గందపుఁగొండ దెమ్మరలు ♦ గ్రమ్మఁగ నుమ్మలికరి బొనర్చుచున్.

గీ. చెఱుకువిలుకాని బలుకాని ♦ కఱకుటంబ, కములు తనయంగములు సురంగములుచేసి
మానధనమెల్ల హరియింప ♦ మగుడలేక, మనసు గడుఁబేదరికమఁజె ♦ మందయాన

గీ. గుట్టుచెదరంగఁధైర్యంబు ♦ బట్టు వదల, ప్రీడతోఁగూడి మానంబు ♦ నోడిపోవ
కాంతియునుఁజెందమనసువి ♦ భ్రాంతినొందఁ, గాంతయిట్లునుదుర్దశా ♦ క్రాంతయగుచు

క. శిలయించుకైదువదార, యలయించుం జెఱుకువింట ♦ నదరటంగా
నలిగితముఁ గలిగించఁగ, నలిగితము దాము శుకపి ♦ కాళికరంబుల్.

ఉ. గ్రకుగనఁగన్నచో విషముఁ ♦ గ్రకుగ నలిప్రకరంబు చందులొ
రుకుగలు మేనికిన్ గడుఁజా ♦ రుకుగలు నిక్కముగాఁగ నక్కటా
వెక్కసమయ్యెఁ బంశశరు ♦ వెక్కసమానత యెందులేక యీ
చిక్కునకెల్ల నామనసు ♦ చిక్కు నహంకర నేమిసేయుదున్.

ఉ. పువ్వులదవ్వులంనిలువ ♦ భూరిశరంబులు చేరఁబోయినం
మవ్వపుఛాయలారయ న ♦ మందదళంబులుమేను సోఁకినన్
నవ్వులుగావు నామదిని ♦ నమ్మఁగరాదిక నేమిసేయునో
యవ్వలరాజుకాండములు ♦ నవ్వలరాజుదచిప్రకాండముల్.

గీ. అనుచుఁబూర్ణేందువదన యా ♦ యదన మదన, శదములకుఁజంద్రకరసము ♦ తక్కిర

[ములకును

1 టందగములు (మూలము)

2 యధామూలము.

గరము పాటీరమారుతాం ♦ కురములకును, గాక పెనుగాఁకతోడఁజీ ♦ కాకునొండ.

ఉ: వాడినమోములీరు బల ♦ వంతపుకంతుని వింతదాడిచే
నోడినయట్టిబీరమును ♦ నోతిమియన్నదితేక వ్రీడతో
నాడిన దేందమందమును ♦ సంగనకుం గననైన సంతలాఁ
దోడినభీమబుల్ కలఁక ♦ తోజెఱఁగందిన మానసబులన్.

గీ. అందఱుగుగూడి యిదియేమి ♦ సుందరాంగి, చందమొక వింతయైనదా ♦ చందమామ
యల్లు నురుభల్లములుకాఁక ♦ బెల్లుదల్ల, డిల్లుట నిజంబటంచు భీ ♦ తిల్లిరంత.

శీ: జడిగొన్న పూఁదేనె ♦ చడిసినలేమావి, చివుడులు నెజ్జగాఁ ♦ జేసెనొకతె
పెనుచుంచునీటదోఁ ♦ గిర చల్వగలకల్వ, విరులప్పయిని నిండ ♦ నెఱపెనొకతె
పుప్పడి పచ్చక ♦ ప్పరముతోడను గూర్చి, తఱుదుగా నామీదఁ ♦ బఱపెనొకతె
నెలతాలనీటితోఁ ♦ గలిపిన పన్నీరు, పెల్లుదట్టఁగ నందుఁ ♦ జల్లెనొకతె
తళుకువెన్నెలలాఁగల ♦ తెళుకుగులుకు, కలిగిజగిపన్నవలివంపు ♦ వలువఁగట్టి
వలదువలదనఁ గెంగేలు ♦ బలిమిబట్టి, చెలువఁజెలులైన పొన్నునఁ ♦ జేర్చెనొకతె.

శీ. సగబాలు కర్పూర ♦ సారంబుఁగలిపిన, మృదుచందనము మేన ♦ మెత్తి మెత్తి
కలువపూఁదేనెతోఁ ♦ గలిపిన పన్నీరు, సారెసారెకుమీదఁ ♦ జల్లి చల్లి
సరసలామజ్జక ♦ సముదాయకృతతాళ, వృంతజాలములచే ♦ విసరివిసరి
సద్వస్సమానీత ♦ జలజనాశఁజులు, వరహారలతలుగా ♦ వైచివైచి
మఱియుబహుయత్నములుపూని ♦ మానవతులు, చాలశైత్యోపచారముల్ ♦ సఁఘటింప
నంతకంతకు మదనబా ♦ చానలమునఁ, గాంతమృదులారిగలత యతి ♦ క్లాంతయయ్యె.

శీ. ఘనసాంద్రగతి నలం ♦ చిన చందనపుగంధ, మూష్మయుక్తంబుగా ♦ నుడుకజ్జొచ్చ
నెజ్జగాఁగూర్చిన ♦ చీపులన్నియుఁజెడి, యతివిమర్దనతఁ జూ ♦ గ్గితములయ్యె
నచితోపనీతంబు ♦ లయిన పంకజనాళ, హారవల్లులు బెగ్గించి ♦ నట్లయుండె
హిమవాతిగతిపిసాం ♦ ద్రములుగాఁ జిలికించి, నట్టిపన్నీరదృ ♦ శ్యత వహించెఁ
జలువపనులెల్ల నీరీతి ♦ సుపుచున్న, సతుల కరపల్లవంబుల ♦ చాయగలఁగ
నసమశరపావకక్రాంత ♦ యైన యట్టి, సుందరీమణి తనువల్లి ♦ సోకినంత.

చ. ఇవిధంబున.

చ. వనితకునంతనంత బల ♦ వంతపువెట్టల మేననెత్తుకొ
న్నను కలికతెల్లెల తతి ♦ నాయకసాయకతాపమంతయున్

మన శిశిరోపచారముల ♦ మానుపబూనుటయెల్ల నెన్నఁగా
ననలము నాజ్యధారఁ జెగ ♦ తూర్పఁదలంచు ప్రకారమయ్యెడిన్.

క. యిందుకుఁగత్తమరుండ, యిందుసురభిమందపవను ♦ లీతనికిఁజెలుల్
సుందరినూరక యందఱుఁ, గుండించెదరనుచు మివులఁ ♦ గుసితాత్మకతై

సీ. ద్విజరాజమాళిపైఁ ♦ దివిరి నిషాగ్రణం, బడిదమెత్తిన పాత ♦ కాత్మఁడొకఁడు
తనసహోదరి యింటి ♦ ఘనతరశ్రీయెల్లఁ, గొని ప్రకాశమునొండు ♦ కూరుఁడొకఁడు
విదితవనప్రియ ♦ ద్విజరాజి వంచనా, క్రాంతగాఁజేసిన ♦ ఖలుఁడొకఁడు
మొదలనావాచ్యునెదిరి ♦ పాంధులకప, కారంబుసేయుచు ♦ శ్చారియొకఁడు
మదనకుముదాప్తమధునూస ♦ మందపవన, సంజ్ఞఁగలవీరు పరమదు ♦ చక్రార్థరతులు
భూరివిరహనలంబుచేఁ ♦ బొదువఁబడిన, సఖియఁగలఁచుట కొకయింత ♦ సంశయంబె.

క. తనుజాతుఁడవైమన్మథ, దనుజాతునిరీతి సలుపఁ ♦ దగునే సతులన్
దనుజాతమైన రొగము, తనుభారులవలఁచు నదియుఁ ♦ దధ్యంబునునీ.

సీ. చపల(తా)పాశప ♦ క్షుమ్మగు నీయశ్వ, (మపు)రూపమగు నీశ ♦ తాంగకంబు
భువనాఘచరణవి ♦ స్ఫూర్తి నీదుపతాక, బహుళజన్మరతి నీ ♦ సహచరుండు
మధుపానసముదితో ♦ స్వాదంబు నీనారి, ఘనరజోయంతము నీ ♦ కార్మకంబు
నియతవైషమ్య(మూ ♦ నిన) సాయకంబులు, పంచమాన్వితము నీ ♦ బంట్లమూఁక
భావసంభవ యిటువంటి ♦ పరికరంబు, గుణసమగ్రంబుగా నేర్చి ♦ కూర్చుకొన్న
నీకు నీకుటిలాలకా ♦ నీకములకు, నార్తిగావించు పనియేమి ♦ యబ్బరంబు.

గీ. మదనయెదసోకినంత నే ♦ మనుజుతతుల, మతుఁ వేఁదుఱు పుట్టించు ♦ మదనమునకు
నీకునొకపేరు గల్పించె ♦ నిఖిలదిశల, నబ్జభవునేర్పు వర్ణనీ ♦ యంబుగాదె.

క. కాంతారచాపుఁ డాతఁడు, కాంతాతాజిం గలంచెఁ ♦ గాక వధూటీ
సంతానములకు నేటికి, సంతాపముజేసెదవువ ♦ సంతానీవున్.

ఉ. మత్తిలి యోవసంత పలు ♦ మ్రోనులుమానుగఁదావకేనడు
ర్వృత్తియెఱుంగ కేకరణి ♦ వేఁదుఱుగాంచినఁ గాంచెఁగాకయా
యత్తమజాతి వృక్షముస ♦ మున్నతి బూయక కాయకంతయున్
రిత్యయియుండి నీగుణగ ♦ రిష్టత యెల్లనూఁజాటిచెప్పెదె.

సీ. అత్యంతతాపస ♦ మన్వితంబై రిక్త, సరసులతోడ గ్రీ ♦ స్మంబునిలిచె
వనవృత్తి యేప్రాద్దుఁ ♦ గనికమలొల్లాస, విరహితంబై వర్ష ♦ వేళయుండె

జీవనాల్పతచేఁ గృ ♦ శించిన వాహినీ, సముదయంబుల శర ♦ త్సనుయమమకె
గళితమిహోన్మేష ♦ కలుషమై ప్రతిదినా, కాంతకార్మంబు హే ♦ మంతమండ
మిపులజడమయ్యె శిశిరంబు ♦ మేలుమేలు, తేజమున నీవు సకలర్తు ♦ రాజావైన
యంత నే వంతకాంతాజ ♦ నాంతరంగ, కృంతనము సేయువంత నీ ♦ కెంతభరము.

ఉ. మాధవుఁడీ ధరన్మును స ♦ మస్తపలాశివయంబుఁగూర్పుఁగా
బాధయణంగి లోకములు ♦ బ్రస్ఫుటసమ్మదవృత్తిఁ గాంచె నీ
మాధవుఁ డాదరంబున స ♦ మస్తపలాశివయంబుఁ బెంపఁగా
బాధ జనింపదే భువన ♦ పంక్తులకెల్లను వేయు నేటికిన్.

ఆ.వె. మధుమాధవుఁడును ♦ మాత్స్యమొసరింప, జగములెల్ల నిలిచె ♦ శంక లేక
మనుజులకి నేటి ♦ మధుమాధవైక్యంబు, నియతి వైపరీత్య ♦ నిరతిగాడె.

క. ఆమనికామనిగానీ, కామనికామన్నయడతు ♦ గానీచెలివై
నేమంచుం గినిసెదనీ, వే ముచుంజాయలయ్య ♦ వీయెడఁజంఁదా.

చ. జలజముగాదు నెమ్మొగము ♦ చక్రయుగంబిదిగా దురోరుహం
బులయుగళంబు శాత్రువుల ♦ పొందొసరించె నటంచుఁగాంచి చం
చలనమునతి గలంచుటకు ♦ సారెఁ దలంచెదవంతయేటికిన్
మౌలఁగుతొలంగు మిచ్చటఁ బ్ర ♦ దోషవిజృంభిత యోనిశాకరా.

చ. గురుతరయుక్తిచేఁ బ్రియులఁ ♦ గూడిన వీడిన వారిచెంతలం
గురియుటకేసుధారసము ♦ ఘోరవిషంబును రెండుగూర్చియూ
సరసిజనూతి నీతనువు ♦ సల్పినవాఁడు మృగాంక కానిచో
నిరవుగఁ జెల్పునల్పులవి ♦ యేటికి నీయెడఁ గానఁయ్యెడిన్.

ఆ.వె. గరళమూర్తివౌటఁ ♦ గాంతాజనంబుఁ, గలఁచెదీవు కల్ల ♦ గాదుచంద్ర
అమృతమూర్తివైన ♦ నమృతాంధసులు నిన్ను, మెనఁగిమగుడ నుదృ ♦ వింతువేల.

గీ. పద్మినీజాతి లక్షణ ♦ పౌండ్రఁగాంచి, విధుమధులుకాంతఁ గలఁగించు ♦ విధముగల్గె
బ్రాణమైయుండి మలయాద్రి ♦ పవన నీవు, కలికినలయింప నీల ని ♦ హారణంబు.

సీ. దివిజుతిందడం గల్గ ♦ భువనభీకరుఁడైన, కిభికినిత్యముఁ బ్రాణ ♦ సఖుడవౌట
దశదిశల్ గలుగ నం ♦ తకనిరంతరనిశాం, తదిశాంతవిహారణో ♦ త్సాహివౌట
ప్రాణులెల్లడఁ గల్గఁ ♦ బ్రత్యగ్గిగరభోగ్ర, జలతు సంతతిఁ భో ♦ జనమవౌట
వివిధనూరులు గల్గ ♦ భువనోపకారవి, స్ఫురితమాజలదంబుఁ ♦ బోనడఁచుట

యాదిగా మీఱునీరీతు ♦ లరసిచూడ, మందపవనఃకోర యీ ♦ మందగమన
యందుఁగినుకందుదురితంపుఁగఁడువొందు, చందమొందు యాశ్చర్య ♦ చర్యయానే

గీ. చలువవెదచల్లు కల్లని ♦ చ్చలువహించి, యానినాడవు వేడిగ ♦ రాభంతరమున
భవదుదరసంభవుండైన ♦ పావకుండు, మాకునెఱిగి చుచున్నాఁడు ♦ మందపవన.

ఉ. చందనకోటరాంతరని ♦ కారితములందునె సంచరిం నియా
యిందువతంసు హారముల ♦ హీనవిషంబుల మీఱుకూగపుం
జంద మమందబుద్ధిబల ♦ సరియైతు లూహయొనర్చిరేనియున్
మందసమీర నిన్నుఁ బలు ♦ మారు మెసంగిన దోస పుయ్యోడిన్.

మ. మలయవ్యాప్తిఁజెలంగి యీవిరహులం ♦ మద్దించుటేకాక య
మృలయవ్యాప్తి నెనీ వశేషభువనో ♦ న్మాదంబుఁ గావింపఁగాఁ
గల వింకమ్మలయానిలంబ మివులం ♦ గారుణ్యహెన్యంబుజేఁ
డెలియఁజాలిరె యేతదర్థము మహా ♦ ధీమతితుతా వారలున్.

క. ఆనికాంతకంతకంతకుఁ, దనువల్లికయందు నతను ♦ తాపభరమునం
జనితముగఁ జకిణ్మృగలో, చనలరిదఱుఁగూడి యధిక ♦ చకితాత్మకతై.

ఉ. వేలుపులం గనుంగొనిప్ర ♦ వీణశచే సతియాదకింపు చు
ద్వేలదయావిలాసమున ♦ వేడిన యర్థములెల్లనియ్యఁగాఁ
జాలుదురింతెగాక మతి ♦ చాలక నిందయొనర్చిచాలకున్
జాలియ చాలఁగూర్చితిమి ♦ చాలనికన్ నుతిసేయఁగాఁదగున్.

గీ. ఆనతాఖిలజనతాఖి ♦ లార్థజాల, దాయకాయ రతిప్రాణ ♦ దాయకాయ
ముఖ్యయోగిసమూహవి ♦ మోహసంవి, ధాయకాయ నమఃపంచ ♦ సాయకాయ.

స. ఇంద్రియంబుల నేల ♦ యేలఁజాలు వివర్ధ, మానచాంచల్యమా ♦ మానసంబు
మాధురీధుతనేలఁ ♦ మలయఁబర్వుంగృహ్య, తారూఢిఁగన్న కాం ♦ తాకరంబు
నితమిందిరకు మం ♦ దిర మేలయగుఁబెక, జాతస్వరూపత ♦ సరసిజంబు
ధర జగత్ప్రాణమై ♦ పరఁగునేలప్రభంజ, నారూఢిఁగలమంద ♦ మారుతంబు
హృదయసంభవ నీపుట్టి ♦ నిల్లువిల్లు, కాండమరధప్రకాండము ♦ గాకయున్న
సున్నతి లభించకున్నె నీ ♦ వున్నచోటఁ, గన్నెభాగ్యంబు చిన్నెలీ ♦ కరణిఁగాక.

ఉ. గౌరిపయిం బురారికిన ♦ భండితరాగభరంబుఁబూనె నీ
నేరుపుచూపఁగాఁగద జ ♦ నిండెషడాననుఁ డాప్రితాపవి

స్తారకుఁ డుగ్రతారకివి ♦ దారకుఁడై కనుపట్టె నంతకుం
గారణమీవ నీవలనఁ ♦ గా జగముల్మనియెన్మనోభవా.

సీ. కరికుంభముల యానఁ ♦ గడిసికాంతాజన, స్త్రుకుంభముల యానఁ ♦ దరుమలేడు
జిగి కెంపుగమికోరెగ్గఁ ♦ దెగడి నెచ్చెలుల, కెమ్మావికెంపుల కోరెగ్గఁ ♦ ద్రావలేడు
భూమిపైఁ గామంబు ♦ పోదోలి బాలికా, కటిభూమికామంబు ♦ గప్పలేడు
వసనాభిలాషంబు ♦ వదలికాంతానంత, వసనాభిలాషంబు ♦ వంపలేడు
కలుములకు రోసియైనను ♦ కంజముఖుల, చెలుములకురోయరీ పొగిణి ♦ కులములన్న
సరిదిహరితీత్రతురగ నీ ♦ యంబకముల, గములనగు భంగములప్రసం ♦ గములఁగాదె
క. వరయుతుగణసామంతా, చిరబాంధవపతిదయాను ♦ సృతరతికాంతా
పతితోషితవిపినాంతా, సరసాకృతిగుణనికాంత ♦ శరణు వసంతా.

అ. బె. సురభివీవు సర్వ ♦ సుజనార్థసందోహ
దోహనంబు నీకు ♦ దొడ్డతనమె
మాధవుండ వీవు ♦ మహియెల్లరక్షించు
నాదరంబు నీవ ♦ నబ్బురంబె.

సీ. కిసలయోతగ్గరసము ♦ ల్లసనకారివి నీవు, కిసలయాధర యీస ♦ భీలలామ
సమదాలిసముదయ ♦ ప్రమదకారివి నీవు, సమదాళిచికుర యీ ♦ చంచలాక్షి
సుమజాలవికసన ♦ స్ఫురణకారివి నీవు, సుమకోమలాంగి యీ ♦ కమలగంధి
మేదురపికకుహూ ♦ నాదకారివి నీవు, పికవాణి యీచంద్ర ♦ బింబవదన
ఘంగనకునీకునిన్నిటి ♦ యైన బాంధ, వమ్ముచెలువమ్మువమ్ముగ ♦ ముమ్మరంపు
టలజడి యొనర్పనేక్కుచే ♦ నాననేల, యూరక్షీవింత నీవింత ♦ యోవసంత.

పంచదామర. రసాలముఖ్యసాలరాజి ♦ రాజలంగఁజేయు గు
ప్రసన్నమూర్తి యెల్లమనీ ♦ పద్మపాణి చెంతనీ
వసన్యావృత్తిఁ దాల్చినేల ♦ యా దయాలవాలయో
వసంత నీవు సంతసించి ♦ వారిజాక్షిఁ బోవుమీ.

సీ. సముదితానంతసం ♦ తమసదంతావళ, హింసావిలాసమ్మ ♦ గేంద్ర చంద్ర
1 యమరాశనార్థము ♦ నాయాసపరిహారీ, సత్కళాసముదాయ ♦ సాంద్రచంద్ర
తరణికరగ్గాన ♦ ధరణిసౌఖ్యావహం, చృత్స్వధాకరణని ♦ స్తంద్ర చంద్ర
నిజచందికాసము ♦ నేమవిశేషప్ర, సారనిర్జితనవ్య ♦ చంద్ర చంద్ర

శకలజగదేకకల్యాణః ♦ జనకపద్మ, మండిరాసోదరత్వసా ♦ మర్ధ్వరచిత
బంధురస్యాలభావసం ♦ బంధవర్ధనరత, సంతోషితోపేంద్ర ♦ శరణః చంద్ర.

చ. అమృతపయోధియం దుదయ ♦ మందిన యుత్తమవృత్తి గాకయో
యమృతమయూఖ లోకనిక ♦ రావనపావనసత్కృపామృతం
బమితముగా వహించిన ము ♦ రాశురవైరిమనంబునందు జ
న్మము గనినట్టిసీకుఁ దగు ♦ నామృగనేత్రలనింతసేయఁగన్.

క. వందేత్వామృతయాచల, కందరచరదమరయువతి ♦ కచనిచయాంతా
మందేతరపరిమళభర, మంచాగాంతరవిహార ♦ మలయసమీరా.

పంచచామర. అమంద ౭ చందనాద్రికాన ♦ నాంతసారసారభో
ద్గమంబుఁగందునన్న యట్టి ♦ గట్టి యాస మీఱినో
సమీర వోసమీరతీశ ♦ సాయకానుసారతం

గుమారి దైన్యవార్ధిముందు ♦ కోపముంచు టారయన్.

ప్రాణమును నీవుప్రాణసం ♦ త్రాణకథణ, జీవనమునీవజీవన ♦ క్రితినధిక
పావనమునీవ యీజగ ♦ త్పంక్తి కాడి, కారణమునీవ వివరింప ♦ గంధవాహ.
యీవు సారంగయానుండ ♦ వెలిచిచూడ, రాజముఖయును మత్తసా ♦ రంగయాశ
గంధవహ యిట్లభేదంబు ♦ గలుగుచుండ, నీవుచలియింపఁ జలియింపు ♦ నీరజాక్షి.

1. వె. అనుచువనితలెల్ల ♦ నబలామనోభవ
గ్లాని మానుకొఱకుఁ ♦ బూనియిటుల
మదనసురభిచంద్ర ♦ మలయమారుతములఁ
జేరి ప్రార్థనంబు ♦ సేయునంత.

అన్యపకన్యకమదిఁ గా, మానలమొకయింత శాంత ♦ మగునట్లు గనన్
మానవతులెల్ల నతిశయ, తానందము వొందుచుండి ♦ రాసమయమునన్.

. ఫాలాభిలవిలోచనాంతరశిఖ ♦ ప్రవృక్తకీలావళి
హేలా నిర్జితపంచసాయక సురా ♦ ధీకాదిసంసేవితా
ప్రాతేయాద్రిసురాపయోధరతటి ♦ పాటీరపంకాంకిత
శ్రీలాలిత్యమహాభుజాంతర ముని ♦ శ్రీణీమనోభావితా.

శరణాగతభరణ సుధా, శరణాంకిత దుర్జయోగ్ర ♦ సామజ్యైత్య
స్ఫురణహర కూలసాధన, భరణా భుజగాధినాథ ♦ పాపాభరణా.

ప్రగ్విణ్. దీనభక్తప్రజా ♦ ధీనిస్సంశయ
 ధ్యానలీలానుసం ♦ ధానశస్త్రానిసం
 తానసర్వోన్నత ♦ స్థానదానక్రియా
 నూనకారుణ్యపు ♦ జ్యోదయాభ్యున్నతా.

గద్య—ఇతి శ్రీశైల-నివాస భ్రమరాంబా సమేత మల్లేశ్వరస్వామి కృపాపాత్ర
 భారద్వాజ గోత్ర పవిత్ర పెనుమల్ల సోమమంత్రి పౌత్ర పెద
 నీల ప్రధానపుత్ర సకల సుకవి స్తుత్య సోమనామాత్య
 ప్రణీతంచైన నీమంతినీక శ్యామం బనుమహా
 ప్రబంధంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము.
 షతత్సర్వం శ్రీసదాశివబ్రహ్మర్పణమస్తు.

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీనదాశివాయనమః.

సీమంతినీకళ్యాణము.

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీమానసప్రియాదిమ, హమానితవైభవోద ధ యశ్రీకైల
శ్రీమద్భ్రమరాంబాని, స్సీమప్రియతానివేశ ధ శ్రీమత్తేజా.

వ. అవధరింపుము.

గీ. రజనికడచని వాసరా ధ రంభమైనఁ, జిత్రవర్మావనీనాథ ధ శేఖరుండు
కల్యకృత్యంబులెల్ల సా ధ కల్యరీతిఁ, గడపి యేకాంతమున బంధు ధ గణముఁదాను.

వ. సుభాసీనుండై తనతనయ వృత్తాంతంబు తదీయసఖీజనంబులవలన వాకర్ణించి దైవా
నుకూల్యంబున సంతసించి యట్లని యాలోచనంబుచేసె.

ఉ. మామకమానసంబు హిత ధ మంత్రిజనంబు నుదాత్తచిత్త
ర్యామహిమంబు నేకవిధ ధ మై కనుపట్టిన నంతెకాకయీ
తామరసాక్షి డెందమును ధ దాదృశమాట గిరిద్రవకన్యకా
స్వామికటాక్షుదృష్టికిని ధ సాక్షిగదా వివరించిచూచినన్.

గీ. అటులఁగావున నింద్రనే ధ నాత్మజనకుఁ, గుటిలకుంతలఁ బెండ్లినే ధ యుటశుభంబు
వారిచిత్తంబుఁ దెలియక ధ వారిజాక్షి, నిత్తుమనరాదు కర్తవ్య ధ మెద్దియింక.

ఉ. చారులచేత నమ్మనుజ ధ చంద్రునిచిత్త మసంశయంబుగా
నారసికాని మానవతి ధ సర్పణసేయుటఁ దెల్పరాదు ప
జ్ఞాతచేఁ బరేంగితము ధ చందమెఱుంగఁగఁజాలు వారి నేఁ
దారసికాగ్రయాని పురి ధ కంపుట లెస్స రహస్యవైఖరిన్.

వ. అని తాదృగ్విధయత్నంబునందు నత్యంతజాగరూకత్వంబు వహించె నంతకనున్మ
యకగడ.

- గీ. నలతనూభవుఁ డింద్రుని నే \diamond నప్రభుండు, తనయుని వివాహకార్యము \diamond త్నముఁడలఁచి
మిత్రయుతుఁడై విచారింప \diamond చిత్రవత్స, నృపతనయు నర్హకన్యగా \diamond నిశ్చయించి.
- శ. చతురపురోహితద్విజాల \diamond సమృద్ధిసంయుతులైన మంత్రులన్
హితకరులైన బాంధవము \diamond హీనతులం దిలిపించి వారితో
నతిశయకాతుకామృతర \diamond సానుభవంబును జిత్రవృత్తియు
న్నతిని వహింప నిట్లనియె \diamond నవ్యవికాసముఖారవిందుఁడై.
- గీ. అఖిలదేశములనా \diamond ర్యావర్తదేశం బ, శేషకల్యాణల \diamond క్షీప్రపదంబు
కాజలంబెల్ల వి \diamond రాజగుణాఘ్నఁడౌ, చిత్రవత్సనృపాల \diamond శేఖరుండు
దీపితదానప్ర \diamond తాపసాధుక్రియా, ర్జితమహోర్జితకీర్తి \diamond చేఁ జలంగె
నామహీధవు పుత్రి \diamond సీమంతినీకన్య, ధన్యచారిత్ర సౌ \diamond దగ్యధుగ్య
అమృగీకాబనయన చం \diamond ద్రాంగదునకుఁ, బరణయమొనర్చుటకు మనః \diamond పద్మసీమఁ
కులఁపు జనియించెనిదియె యు \diamond క్తంబుగాఁగ, నెంచిమతిమంతు లంగీకరించివాడ
- శ. అదిగావున.
- క. ఆర్యావర్తమునకుఁ జని, కార్యవిదుం జిత్రవత్స \diamond గనుఁగొని యేత
తాగర్యము ఘటియింపఁగఁదగు, నార్యులుమెచ్చఁగ ధీస \diamond మన్వితులగుడున్.
- శ. అని పయనంబొనర్చి నృపుఁ \diamond కంపింపవారును గార్యసిద్ధిసూ
తనశకునాదికంబులు ప్ర \diamond సన్నమతిక గనుఁగొందు వేడకతోఁ
జనిచని కాంచిరగ్వీమణి \diamond సౌధమరీచిచిత్రచిత్రభా
జనమగు చిత్రవత్సనృప \diamond చంద్రుని వాసపురాధిరాజమున్.
- శ. ఇట్లుగాంచి తదీయసౌభాగ్యలక్ష్మీవిశేషంబులు వైచిత్ర్యఘటింపంజని తాజగ్యు
హ్వారంబుచెంతనిలిచి దౌవారికులచేతం దమరాక నెఱింగించిన నతఁడు నిబ్బరంపు
టబ్బుతంబుతో నుబ్బు మనంబునతి బెనఁగొన వారిరావించి సతాగరపూర్వకంబుగా
నుచితాసనంబుల నుండనియమించి యిట్లనియె.
- గీ. ఇంద్రసేనుండు కుశలస \diamond మేతుఁడే త, దాత్మజుఁడు సౌఖ్యయుతుఁడై చం
[ద్రాంగదుఁడు
వారివారికి శుభ మని \diamond వారితంబె, యతనిభూభాగమునకు ని \diamond కామయంబె.
- శ. అనిన వారును సవికాసముఖారవిందులై మృదులవచనరచనాచాతుర్యంబుచేత నతని
డిట్లనితి.

క. శుభశుశ్రోసందతీకిని, శుభయుతుడైనట్టి నిన్నుఁ ♦ జూచితిమిఁకనో
శుభగుణరత్నాలంకృత, శుభపారంపరలభించు ♦ నుద్ధిరగీతిన్.

ఉ. నిన్చలునుం దుషారధర ♦ జీధరకన్యకచిత్తమంతయున్
ముచ్చిలు వేల్పురాయని స ♦ మున్నతభక్తి భజించునీసము
ద్యచ్ఛరితంబు మాటికి గృ ♦ హగతకోటిప్రశంస సేయఁగా
మెచ్చినవాఁడు మాస్మృతి ♦ క్షేదురతావకభాగ్యలీలకున్.

చ. అవిరళకీర్తి నైషధస్య ♦ పాగ్రిణి నీగుణరత్నజాలముల్
చెవులకుఁ జూరుభూషణ వి ♦ శేషములై ప్రమదంబొనర్చఁగా
భవదనవద్యమూర్తియుత ♦ పంచశరప్రతిమానరూపవై,
భవరమచేతఁ గన్నులకుఁ ♦ బండువ సేయఁదలంచు నెప్పుడున్.

చ. అవనిపలూక శేఖర య ♦ నంతగుణత్వము నీకునద్దరా
ధవునకునిక్కమై యచల ♦ ధర్మతయుం దగుమీరలిద్దఱున్
వివిభజగన్నికాయనుత ♦ విశ్రుతవైఖరి మీఱఁగూడినన్
శివకరలీల మిక్కిలివి ♦ శేషగతి నిర్విలసిల్లుచుండెడిన్.

గీ. నీకు యోగ్యంబుపాంచాల ♦ నృపతి చెలిమి, యతనికర్హంబు నీదుప ♦ ఖ్యంబు కలిమి
శబ్దమర్థసమేతమై ♦ చాలవెలయు, నర్థయోగంబుచే శబ్ద ♦ మలరుచుండు.

గీ. అతడుతనపుత్రుడైన చం ♦ ద్రాంగదునకు, నర్హకన్యను పెండ్లి సే ♦ యంగఁదలఁపు
చేసి మీతో విచారంబు ♦ సేయుమనుచుఁ, బనిచెనీనన్నిధికి నన్నుఁ ♦ బార్థివేంద్ర

గీ. అతఁడునీయంద చెలికార ♦ మాదరించి, పంపె నీవును దన్వైతి ♦ వాటిలంగ
నార్యవర్ణితచరిత యా ♦ కార్యమునకు, విమలమతి నిర్ణయంబుఁగా ♦ వింపవలయు.

చ. అదియునుంగాక.

ఉ. అంగజవైరిపాదముల ♦ యందుఁ జలింపనియట్టి గట్టిప్రే
మం గలమీరలిద్దఱు స ♦ మానులుగావున నీకుమారిఁ జం
ద్రాంగదుతోడఁ గూర్చిన స ♦ మస్తగుణంబుల నానుకూల్యమా
సంగతిఁ జంద్రచంద్రికల ♦ సంగతితోఁ దులదూఁగఁజాలెడిన్.

క. రూపమున సద్గుణమున న, నోపగతవయోవిలాస ♦ యోగంబున మీ
పాపకును నింద్రశేనమ, హీపాలకుమారమణికి ♦ నీడగు ననఘా.

ఉ. చక్కని రూపమొక్కటి ప్ర ♦ పన్నగుణోన్నతిలీల యెన్నఁగా
నొక్కటి యాననోదయము ♦ నొక్కటి చంద్రిక శాకిరీటివై

మక్కు-వసేయుటొక్కటి స • మస్తవిధంబులఁ జూడనీడగున్
నిక్కము నీకుమాదికిని • నీతివిహికికి నైంద్రసేనికిన్.

క. అన నెమ్మనమునఁ బెనఁగెడు, ననుమోదా శ్చర్యభరము • లాస్యకమలసం
జనితస్మితలీలావిక, శనమునఁ బ్రకటములు గాఁగ • జనవరుఁడంతన్.

క. ఇదియత్యంతాశ్చర్యము, గద మతాగ్ర్యంబయిత్తు • ఘటితంబయ్యెన్
మదనారి యింతనాపై, సదయుఁడగునె యనుచుఁబులక • సంగతతనుఁడై.

గీ. ఇంద్రసేనవసుంధరా • ధీశు కీర్తి, విందుమెప్పుడు వీనుల • విందుగాఁగ
నతనిమంతుల మిముఁగన్న • నంతకన్న, నతినయానంద భరమయ్యె • నాశ్మయండు.

క. నలరాజవంశకరుఁడగు, నలరాజుం సాటిగాక • యాన్యపమణితో
నలఘుతతసద్గుణంబుల, నిలరాజులు సాటియగుదు • రే వివరింపన్.

గీ. అతని మాయెడవింతయెం • తైవలువ, దెట్టియిష్టంబు నిషధభూ • మీశ్వరునకు
నదియ మాకును బ్రయతమం • బగుచునుండ, మాటలిక వేయు నేటికి • మంత్రులార.

వ. అదియునుంగాక.

క. సీమంతినీకర్తవరున్, మేము విచారించునపుడ • మీవచ్చుటయు
ద్దామశుభకారణంబని, నామది నిశ్చయముగల్గె • నయవిదులారా.

గీ. ఇంద్రసేనున కనురాగ • మెవటఁగల్గె, మాకునచ్చొట మివ్రుఁబేరి • మము జనించె
నీరజాతాక్షీసీమంతి • నీవధూటి, సర్పణము నేయువాఁడఁ జం • ద్రాంగదునకు.

చ. అని హితబంధురాజికిని • నంతిపురంబుననున్న వారికిన్
దన తనయాలలామమును • నైషధ సూనునకిచ్చు కార్యవ
ర్తనమెఱుఁగంగఁజేయ నుచి • తంబుచితంబిది యందుఁబలిగి యా
యనుపమకార్యసంఘటన • కందఱుఁజెంది రతిప్రమోదమున్.

ఉ. లాలితభాగ్యయోగ్యశుభ • లక్షణఁ డాన్యపవర్యుడంతఁ బాం
శాలునిమంత్రవర్యులఁ బ్ర • సన్నమతిం దగసత్కరించి తాం
బూలనవీనచేలమణి • భూషణముఖ్యపమస్తవస్తులన్
జాల యొసంగి యిట్లనియె • సమ్మదయుక్తి నిజాంతరంగుఁడై.

ఉ. సంతతసౌఖ్యదంబిది వ • సంతము లెస్స వివాహదీక్షక,
త్యంతవిలంబ మేటికిక • నర్హముహూర్తముఁ జూచి నిశ్చల
స్వాంతతఁ జెండ్లికిఁగదలి • వచ్చుట యుక్తమటంచు మీధరా
కాంతునితో సవిస్తరము • గా వివరింపుము కార్యమంతయున్.

క. అని వారిఁబనిచి భూవిభుఁ, డనివారితహర్షమునఁబు ♦ రాలంకారం
బొనరింప నాజ్ఞలిడియెం, దనమంత్రుల కుచితకార్య ♦ తత్త్విజుండై.

వ. ఆస్పృశు.

శీ. నగరోత్తమంబు నా ♦ లుగుదిక్కులందు యో, జనమాత్రజేశంబు ♦ సమముఁజేసి
పన్నీరు చిలికించి ♦ ప్రత్యగ్రశుద్ధమా, క్తికచూర్ణరంగవ ♦ ల్లికలుఁడిర్చి
ప్రతిహారములను రం ♦ భాస్తంభములుహేమ, మయఃకుఞ్చాపూర్ణకుం ♦ భములు నిల్చి
కమనీయపట్టాంశు ♦ కవితానములకింద, నవ్యవిద్రుమతోర ♦ ణములఁ గట్టి
లలితసౌవర్ణకీర్నచే ♦ లములఁ గొప్ప, పడగలెత్తించివృషపభా ♦ భ్యంతరముల
కలికిజిగిహొచ్చనచ్చప ♦ చ్చలయెరుగుల, కెంపుటొడుగులు సమకూర్చి ♦ సాంపుమివుల.

గీ. పురముఁగైసేసిరపుడు గో ♦ పురములీలఁ, గరము కల్యాణలక్ష్మీకా ♦ కరముగాఁగ
రాజమంతులయాజ్ఞవి ♦ రాజితప్ర, కారకలితంబుగాఁ జిత్రి ♦ కారజనులు.

మ. నగరాలంకృతిఁగాంచి సంతసిలి భూ ♦ నాధుండు దానంతని
జ్జగతింగల్లు సమస్తబంధునృపులం ♦ సన్మానలీలాయుతం
బుగ రావించి ప్రదక్షిణంబు ప్రధమాం ♦ భోరాశిపూరంబువా
సిగఁబాంచాలునిరాకఁ గోరుచు వసిం ♦ చెన్నిశ్చలాత్సాహుండై.

ఉ. అంతట నింద్రసేనమను ♦ జాగ్రణిచెంతకుఁ జన్నమంత్రుల
త్యంతముదంబుతోడ వసు ♦ ధాధిపశేఖర చిత్రవర్మభూ
కాంతుఁడు నీకుమారునకుఁ ♦ గౌతుకమొప్పఁగ నాత్మపుత్రిసీ
మంతిని నిత్తునందు బహు ♦ మానయుతంబుగఁ బల్కియంతటన్.

గీ. పరిణయంపుశుభక్రియా ♦ చరణమునకు, నసదృశంబైన యీవసం ♦ తాగమంబె
యర్హమటుఁగానఁదనయుక ♦ ల్యాణమునకుఁ, గదలిరమ్మన్న నాఁడుశీ ♦ ధ్రుమ్ముగాఁగ

ఉ. ఆనిరవద్యదేశమహి ♦ మాతేశయంబు విచిత్రకారణం
బానగరోత్తమంబు సిరి ♦ యంతయునెన్న మహాద్భుతప్రదం,
బాన్యపలాకచంద్రుని గు ♦ జావలియుం గడునబ్బురంబు నీ
సూనునిభాగ్యలీలయిది ♦ సుమ్ము నిజమ్ము నృపాలశేఖరా.

గీ. వినయభరమెంత యుచితవి ♦ వేకమెంత, కార్యదక్షతయెంత గాం ♦ భీర్యమెంత
మృదువచనమెంత మతినము ♦ న్మేషమెంత, చిత్రవర్మకు నధికవై ♦ చిత్రిగాడె.

క. దేవతలఁ గొలిచి ధాత్రీ, దేవతలకు నిష్పదనము ♦ దీరతభక్తిన్
నీవియ్యం బూర్వంబున, నీవియ్యంబుమరెఁగాక ♦ యిదియల్పంబే.

క. పనితామణియాకృతి రే, వ నితాంతముఁగన్నవిన్న ♦ వారలవలనన్
ననవింటి విజయరమయా, ననవింటిని నిజముగాఁగ ♦ నవనీనాథా.

ఉ. అన్నివిధంబులన్ శుభస ♦ మగ్గిత సంశయమేల సద్గుణా
భ్యున్నతమైన యొక్కసుము ♦ హూర్తముఁ జూచి సమస్త మేదిసీ
సన్నతుఁడైన యానృపతి ♦ చంద్రునియింట నుదారకీర్తిసం
పన్నతమింటి నీప్రియకు ♦ మారునిపెండ్లి యొనర్చుభూవరా.

క. అన వినినృపుఁడానందముఁ, గనియెం దద్భంధుమిత్ర ♦ గణముఖ్యసభా
జనముం బ్రమదోదయభా, జనమైయిటయొక్కమని ప్రి ♦ శంసయినరెప్పన్.

చ. అప్పుడు.

క. పుతమునకును గాంతాంతః, పురమునకును నింద్రనేన ♦ పుత్రసముద్య
త్పరిణయవార్త సుధారస, ఝరివైఖరి సమ్మతాతి ♦ శయకరియయ్యెన్.

ఉ. అంతట నింద్రనేనమను ♦ జాధిపుఁ డాప్తసమేతుఁడై సభా
భ్యంతరసీమనుండిప్రతి ♦ భాతిశయంబునఁగీర్తిఁగన్న కా
ర్తంతికరాజఁబిల్చి తన ♦ యాత్మజరన్నము జన్మతార సీ
మంతినిజన్మతారయుఁ గ్రి ♦ మంబున వారికెఱుంగఁబల్కుచున్.

క. పరిణయమునకు ముహూర్తముఁ, బరికింపుమటన్న వారు ♦ ప్రజ్ఞాన్వితులై
గురుశుక్రాదిమయుతభా, స్వరలగ్నము నిశ్చయించి ♦ చాతుర్యమునన్.

క. వివరించిపలుక నపుడా, యవనీతలనేత వారి ♦ కతిహర్షముచే
ధవశాంబరమణికీలిత, వివిధాభరణములొసంగి వి ♦ కసితముఖుఁడై.

గీ. తగినవారలచేత ను ♦ ద్దామనీతి, కాలియగు చిత్రవర్మభూ ♦ పాలుకడకు
లగ్నపత్రికఁబనిచి యి ♦ లాతలమునఁ, గలుగు నిఖిలాప్తబుధవర్గ ♦ ములకునెల్ల.

క. శుభలేఖలు వ్రాయించిన, నభినవసంభ్రమముతోడ ♦ నందఱును మహా
విభవంబు మీఱవచ్చినఁ, బ్రభువరుఁడును గదలిపోవఁ ♦ బరమేశ్వరుఁడై.

సీ. పుణ్యాహవాదన ♦ పూర్వకంబుగ విపు, లాశీర్వదింపఁ జం ♦ ద్రాంగదునకు
సముచితమంగళ ♦ స్నానంబు నేయించి, కోటిరమాణిక్య ♦ కుండలాది
వరభూషణంబులు ♦ ధరియింపఁగాఁజేసి, సకలమహావాద్య ♦ శబ్దములను
మాగధస్తుతివాక్య ♦ ముహితశబ్దంబులు, జలజేతుఁడాగీత ♦ శబ్దములను

నేకభూషంబుగా మ్రోయ ♦ నింద్రలీల, నతని నవరత్నభిచితమె ♦ నట్టి పసిడి
యరదమెక్కించి తానొక ♦ యరదమెక్కి, మహితజలపూర్ణహేమకుం ♦ భములుఁ

[గనుదు.

ఉత్సాహః కరులనెక్కి వారులనెక్కి ♦ ఘనరథంబులెక్కి భూ
వరులనేకకోటిపంఖ్య ♦ వారు వెంట నంటిరా
పురవధూకదంబకంబు ♦ పూలజల్లుఁ జల్లుఁగాఁ
దరలెనవ్వివాహయాత్ర ♦ భరణి నేత యత్తఱిన్.

3. పట్టకుడి కొన్ని ♦ పాండురఛత్రముల్, కటిచీకటి నిండఁ ♦ గ్రమ్మకొనియె
వీవకుడి కొన్ని ♦ వింజామరలు వాత్య, లడరి యాత్రకునంత ♦ రాయమయ్యె
మరలింపుడి కొన్ని ♦ కరుల సాంద్రీకృతా, నేకదాసరురంబు ♦ లీతలయ్యె
మాటు సేయుడి కొన్ని ♦ మరకతాలంకృతుల్, జేరులెల్లవననం ♦ దేహ మయ్యె
నంచుఁ గంచుకెనిచయంబు ♦ లాడనాడ, గణనయిడరాని రాజ్య ♦ గణముగదలె
నింద్రసేనవసుంధరా ♦ దీశతనయ, పరిణయాలోకనైకత ♦ త్పరతఁ గాంచి.

4. బిరుదు తెక్కెములుగ్రికిరిసిచుక్కలచాలు, రాలునోయంచుసం ♦ భ్రమముఁగాంచి
పుణ్యాంగనాగీత ♦ ములచేత నిలమోయ, ముఱచునో ఫణియంచు ♦ మదిదలంచి
బహుభారమొక చోటఁ ♦ బరఁగభూతలమెల్ల, నొరగునో యనియాత్మ ♦ నూహ సేసి
నమితపాద్యముల నా ♦ శాంతదంత్రితేణి, కలఁగునో యంచుడ ♦ రక్తమువహించి
వందిబృందంబునుతివిరా ♦ వంబుచేత, నబ్జభవుచిత్త మదరునో ♦ యంచునెంచు
శ్రీకరచరిత్రుడగునింద్ర ♦ సేనపుత్రు, పరిణయోత్సవమునశేఁగు ♦ బహుజనంబు.

5. ధరరజంబింతయే ♦ తలుచుఁజల్లెడిగండ, వొడిచింది దిశలయం ♦ దడరెఁగాక
రవిదీప్తులిన్నియే ♦ రాజేంద్రకోటిర, 1 హీరప్రభావకుల్ ♦ మీఁతఁగాక
మలయానిలునకింత ♦ చలువయే చెలువల, వదనానిలంబుతోఁ ♦ గదిసెఁగాక
గగనమింత వినీల ♦ కాంతియే కరిగండ, చలదవిచ్ఛవ్రలనోఁ ♦ గలసెఁగాక
యనుచు నన్యోన్యమునునాడు ♦ కొనుచునగుచు, నబ్జురపుతీవ లాత్మలో ♦ నుబ్బుమాప
తాజనందనుపరిణయా ♦ రంభఁకునకు, నడచె గణియింపరాని మా ♦ నవగణంబు.

6. ఇట్లు పురందరుచందంబున నమందంబైనవైభవంబున నింద్రసేనుండును చానునుతి
జనిచని యార్యావర్తదేశంబు ప్రవేశించి తదీయతాజధానిషమీపంబునకు వచ్చిన న
వ్యుత్తాంతంబువిని చిత్రవర్మ నిర్మర్యాదంబైన యామోదంబువహించి తానును దన

బంధువర్గంబును వృద్ధ ప్రణ్యాంగ నాజనంబునుగూడి యెరుగొనియే నష్టపడు.

సీ. వారివారణబృంహి ♦ తారావముల మీతె, వీరిగంధర్వహే ♦ సారవంబు
వీరిగంధర్వహే ♦ సారవంబులు మీతె, వారివాద్యధ్వాన ♦ వైభవంబు
వారివాద్యధ్వాన ♦ వైభవంబును మీతె, వీరివందిస్తోత్ర ♦ విభ్రమంబు
వీరివందిస్తోత్ర ♦ విభ్రమంబులు మీతె, వారిగాయనగీతి ♦ కారుతంబు
వారికన్నను వీరును ♦ వీరికన్న, వారు నొకవన్నె మీటుదు ♦ న్నారు గాని
తారతమ్యమెఱుంగ నె ♦ వ్వారుఁజాల, రనుచుఁ జూపఱు లాశ్చర్య ♦ మందిరపుడు.

సీ. దట్టగాఁజిలుకు చం ♦ దనపుగంధపురొంపి, కటిదఱ్ఱు మిచ్చోటఁ ♦ గదలరాదు
వైఁజల్లుగాఁ జల్లు ♦ పన్నీటికాలువల్, నుడిగొన్నవీచెంత ♦ నడువరాదు
జేయుపూదండల ♦ వెడలుతేనియ సోన, జీరువారఁగ నిందుఁ ♦ జేరరాదు
వెదవెట్టికపురంపు ♦ పదిదిక్కుల వెలుంగు, నదలించె నీఛాయ ♦ వెడలరాదు
కణిఁది నెయ్యంపువియ్యముల్ ♦ గలయువేళ, పలుపునుపచారములుచాలుఁ ♦ చాలునియ
జెప్పరే సఖులార మా ♦ చెలులకనుచుఁ, గదిసె నుభయచిరంటిని ♦ కాయమపుడు.

సీ. బిగిదండ గడియాల ♦ మగతాలు హత్తిన, కొత్తయొత్తులు మేనఁ ♦ గొన్నిగలుగ
నెదరిసంకటముచే ♦ నెదహరిమాక్తిక, చ్చటలు చూర్ణీకృతిఁ ♦ జటిలపోవఁ
బలుమొగంబులుఁ జల్లు ♦ పన్నీటికూటమిఁ, గాంచిమోవుల యావ ♦ కములచెదరఁ
గరిఘటాశ్శ్రుతిపుటో ♦ తగ్గటమారుతంబులు, గదిలింప వలుదప ♦ య్యెదలు జూ
లలితసురతాంతభావంబు ♦ దలఁపుచేసి, వెలయవెలయూండఁగనుఁగొన్న ♦ విటులవెంట
మరుఁడు వేటాడఁగాఁ జొచ్చె ♦ మచ్చరంబు, గదురనిరువాగువారును ♦ గదియువేళ.

చ. ఒకకలకఁతివెన్నదియు ♦ నొక్కతలొదరి రొమ్మఁదాఁకఁ ద
త్ప్రకటకుదద్వయద్విశయ ♦ పర్వతమధ్యమునందు నొక్కఁడూ
రక చలియింప నేక స ♦ రాకువహించెఁ దదీయవేదనా
వికలతయో మనోహర ♦ నిర్మలయొ యాలితంపుపందడిన్.

చ. ఒకపీకనాణి నాగిల ♦ నొక్కనికంతము లగ్నమైనఁ ద
త్సకరనిచాక్షుబధనాఁ ♦ జూచియు వీడకయుండి రిద్దఱున్
మకరవర్ణోజితమని ♦ నూయనడి న్ముడివేయ నెంతయు
న్వికలతఁజెందు డెందముల ♦ వీడమినపు ముహూర్తమాత్రమున్.

శీ. అఖిలచిరంతీః ♦ సాధరాధరకాంతి, జాతవిద్రుమలతా ♦ సమితిగాఁగ
భూమిశులకు వేయు ♦ చామరంబులడంబు, లమితడిండీరకాం ♦ డములుగాఁగ
ధారప్రవీణగాం ♦ ధారగంధర్వముల్, నటదంబువీచికా ♦ చటులు గాఁగ
ఘృణులీనఁజాలు భూ ♦ వణరత్న సంతతుల్, సహజమణినిశే ♦ షములు గాఁగ
సమదకటచండశుండాల ♦ సముదయంబు, లలినిభీషణమకరసం ♦ తతులు గాఁగ
సంద్రములురెండుఁగడిసెనా ♦ సాంద్రీరీతిఁ, గలసిరిరువాఁగువారు ను ♦ త్కలికమీఱు.

శీ. తతపాద్యధరరాజిఁ ♦ దరలిపోవఁగనిండు, బహుచిరంతీకదం ♦ బకములార
ఘనచిరంతీశ్రేణిఁ ♦ గడియనిండతిరయో, ద్వందపాండుభత్రీ ♦ ధారులార
భూపాండుభత్రీ ♦ ధారులఁ జననిండు, ప్రాధాన్యగజనమా ♦ రూఢులార
కరితురంగారూఢ్ ♦ గణము నేఁగఁగనిండు, జవనోత్తమశతాంగ ♦ చారులార
పట్టుచాలపు పురవీధు ♦ లేట్టివయినఁ, దత్తరంజేలయని వేత్రీ ♦ ధరులుచేరి
మనవిగాఁ బలకనత్యంత ♦ మందగతులఁ, బురిబ్రేషణించెఁ జాంచాల ♦ పరిజనంబు.

ప. అష్టమ.

తా. ఎక్కడఁజూచినన్ గజము ♦ లెక్కడఁజూచిన ఘోటకవ్రజం
బెక్కడఁజూచినన్ రథము ♦ లెక్కడఁ జూచినఁగామినీజనం
బెక్కడఁజూచినం గోడుగు ♦ లెక్కడఁజూచినఁ గేతనంబులై
క్రికిరిసె స్ఫురంబు నువు ♦ గింజకునొండెడలేక యుండఁగన్.

శీ. ఇచటవారణరాజి ♦ నెన్న శక్యంబుగా, దచటిమర్తగజంబు ♦ లంతకన్న
నిచటిఘోటకముల ♦ నెన్న శక్యంబుగా, దచటితేజీలచా ♦ లంతకన్న
నిచటశతాంగంబు ♦ నెన్న శక్యంబుగా, దచటిరథశ్రేణి ♦ యంతకన్న
నిచటివేశ్యాశ్రేణి ♦ నెన్న శక్యంబుగా, దచటిపుణ్యాంగన ♦ లంతకన్న
నేలయీతీల నీనెనో ♦ నింగిగనెనో, దిక్తులనుప్పత్తిలైనో ♦ తెలియఁగూడ
దనుదుఁజూపఱులద్భుతం ♦ బందుచుండి, రమితతత్పరివారవ ♦ గ్గములఁ జూచి.

తా. బంగరుమేడ లందఱికిఁ ♦ భవ్యపరిచ్ఛదహంశతూలికా
పంగతిశయ్య లందఱికిఁ ♦ జందనయుక్తశరంగనాభిసా
రంగవితేపనోత్తమము ♦ లందఱికిన్ గలిగించి రగ్గిల
క్షీంగల చిత్రవర్మనృప ♦ శేఖరు మంత్రులు కార్యదక్షులై.

గీ. పుత్రయుతుడైన పాంచాల ♦ భూమివిభుని, నైంద్రభవనప్రకాశకం ♦ నైనయట్టి
యొక్క యుపకారికామంది ♦ రోత్తమమున, నిలిసియాచిత్రవర్మ భూ ♦ తలమునందు.

ఆ.వె. విడివియిల్ల కరుగ * వేళ్వేట నెయ్యంబు, దొరల ననిపివారి * దొరల నెల్ల
సత్కరించి యధిక * సన్నదమాత్మను, ప్పొంగ నిజనివాస * మునకువచ్చి.

వ. అభ్యంతరాస్థానాసనాసీనుండై నిజపురోహితులం బిలిపించి యిట్లనియె.

ఉ. ఎంతవిలంబమున్నదిక * నీస్పృశమైన ముహూర్త వేళ మీ
రెంతయుజాగరూకతవ * హించి శుభోచితకృత్యమెల్ల ని
శ్చింతముగా నొనర్చుటకు * శీఘమె యానతియిందు శేముషీ
మంతులునిల్చినారుగద * మంత్రులు మీకడనెందఁ జేనియున్.

గీ. అనవుడాలస్యమింక లే * దననివాఁడ, యబ్జముఖి మంగళ స్నాన * మాచరించు
నంత సేదాయు శుభముహూ * ర్తావసరము, నెల్లపనులునుమున్నె యా * యితములయ్యె.

గీ. అనుచు నృపుడుదాన * యంతఃపురమునకుఁ, జని ప్రమోదవతుల * సతులఁగాంచి
జాలికి మంగళాభి * షేకంబుఁగావింప, నాజ్ఞయిడిన సంభ * మాధ్యలగుచు.

మ. జననాధాగ్రణి యింతులందఱు మహా * త్సహంబుమీఱంగ న
వ్వనితారత్నముఁగాంచి రత్నయతసౌ * వర్ణాగ్ర్యపీతోత్తమగ
బునకుం వెచ్చిన నానచేవివతయై * పూబోడి గూర్చెండెఁ గా
చనశైలోపరిభాగకీలతలతా * సామ్యంబు తమ్యంబుగన్.

ఉ. ఆమనియూర్పు లుప్పతిల * నల్పపుఁగొనుగడున్ వడంక నె
మ్మాముచెమర్ప మోముపయి * ముక్కెరము తైముచిందుదొక్క ము
క్తామణిహారవల్లికనె * దన్ గుడిఁగొంచుఁ బెనంగులాడఁగాఁ
గామినిమోర్తు సేరుపునఁ * గన్నియకుం దలయంతు నత్తటిన్.

చ. విడివడి బాహుమూలరుచి * విభ్రమముల్ నునుదగులీనఁగా
నుడుగక రత్నకంకణగ * ణోజ్వలతావము లేవమీఱఁగాఁ
బడఁతుకయోర్తు సౌరభవి * భాసురనిర్మలనీరధారచేఁ
గడు నిపుణత్వమొప్పు జల * కంబోవరించెనుజంచలాక్షీకిన్.

గీ. సన్నవలిపంబుచే నొక్క * సకియ చాన, మేనితడియొత్తుటకు నుప * మానమేమి
మిసిమివెన్నెలక్రొక్కారు * మెఱపుఁజేరి, లీలనొకనాఁడు జేయుఁడా * లింగనంబు.

చ. తరుణియొక్కర్తు క్రొత్తజగి * ధాగధగద్ధగఁబాలసంద్రపుం
దరఁగల నవ్వు నవ్వులువఁ * దాల్చఁగ నిచ్చెమృగాయతాక్షికిన్
సిరి యమృతంపుజిడ్డుపయిఁ * జెన్నలరం జనియించినప్పుడే
స్రిధరియంచెఁ దానదియె * చేకొనియెన్ గలకంఠియత్తటిన్.

గీ. పడఁతియొక్క-తే దగ ♦ వగుపట్టుచీరె, యిచ్చిన ధరించియులరెఁ బూర్ణేందువదన
ఫాలసంద్రపు మీఁగడపైధరించి, జననమందినసితితోటి ♦ సాటియనఁగ.

గీ. కురులు తడియార్చి గొప్పఁగాఁ ♦ గొప్పముడిచి, కలికిజిగినింపుగల చంప ♦ కములదండఁ
జుట్టెనొకయింతిమొగులపైఁ ♦ జుట్టికొన్న, చంచలావల్లి నదియుల్ల ♦ సాబులాడ.

ఉ. తీరమరంగముద్దియకు ♦ దిద్దినపాపలక్రొత్త ముత్తెవుం
జేరొక యింతిగూర్చెదనుఁ ♦ జెంతలఁజేరఁగ నీనిరాజు నే
చేరివారు మీరనుచుఁ ♦ జీఁకటిపైకొని మ్రింగునట్టి యా
తారలచాలుఁదాలు సము ♦ దారతఁజేకొనఁదాల్చె నత్తటిన్.

గీ. బాలశశిలీలఁగను చాల ♦ ఫాలసీమఁ, జేరుచుక్క ఘటించెఁజి ♦ న్నారి యొకతే
వదనశశి సహచర్యంబు ♦ వదలఁజేక, చేరుచుక్కయ యది యన్య ♦ చింతయేల.

ఉ. పంకజపత్రేనేత్రకును ♦ బైదలియోర్తు వినూత్నరత్నతా
టంకయుగంబుఁ గూర్చెను హు ♦ టాహుటిచేరిను ముజ్జగంబు ని
శ్శులికతఁగెల్పిఁబోవు శుక ♦ సాదికినిట్టిరథాంగయుగ్మమే
కొంకక కూర్చికొమ్మనుచుఁ ♦ గూరిమితో మతిఁజెల్పువైఖరిన్.

గీ. మంజువాణీనిలోచన ♦ ఖంజనముల, నంజనముదీర్చె నొకదళ ♦ తగ్గంజనయన
తరుణనధైర్యనిధులెల్లఁ ♦ ద్రవ్వు మదను, పదియ నీరాజనంబుగా ♦ నవధరించె.

ఉ. విత్తరికావిమోవి నొక ♦ బింబఫలాధర యాదరంబుతో
లత్తుక హత్తుకొల్చి మివు ♦ లన్మదిలోపలఁ జిన్నవోయె న
త్యుత్తమపన్మరాగరుచి ♦ తోఁగలహింపఁగఁజాలు పూర్వపుం
వృత్తికి మాటుచేసి కడు ♦ వెంగలినైతి నటంచు నెంచుచున్.

చ. ముదితకుఁ జక్కనొక్క చెలి ♦ ముక్కెరముత్తెముఁగూర్చిచూచి కెం
పిదియని మాని వేఱొకటి ♦ యింపునయింపఁగఁగూర్చి యట్లకా
నదియొడలంచి చిక్కువడ ♦ నంతటిలో రుచినవ్వుబాలకుం
బెదవించలింది సంశయవి ♦ భేదమొనర్చినఁ గూర్చెఁజక్కగన్.

గీ. కాంతకొకయింతిగూర్చిన ♦ కంతసరము, ముత్తియములెంతయుమనోజ్ఞ ♦ వృత్తిఁగాంచె
కంఠకంబవు కమనీయ ♦ గర్భసీమ, నప్పుడుదయించి కనుపట్టి ♦ నట్టిరీతి.

చ. ప్రియ నభితారహారములు ♦ బింబఫలాధరకుం బయోధర
ద్వయమున సంఘటింప నని ♦ తద్దయమిహిహి సుమేరుకూటసం

శ్రయసురవాహినీసతిల ధ సారయనీపతిహాసిభాసురా

క్షయరుచిరామణీయకము ధ సయ్యనఁ గాంచి యదంచితాకృతిన్.

గీ. అబలనీప్రాణభర్త చం ధ చాంగదాఖ్యుఁ, డయ్యెఁజంబాంగదవు నీవు ధ నైతివేసి
నర్హదాంపత్యమగునందు ధ నతివయొకతే, యామృగాక్షికినిడియెఁ జం ధ బ్రాంగ
[దములు.

గీ. పరికజదళాక్షి మృదుపాణి ధ పల్లవములఁ, గంకణంబులుగీలించి ధ కాంతి యొకతే
యకటతెలియంగఁ జాలదూ ధ క్రికలచామఁ, దనరవే కంకణంబులు ధ దమకుఁదామ.

గీ. చంచలాక్షికి నొకపూర్ణ ధ చంద్రవదన, కాంచియర్పించె రత్నరే ధ ఖాంచితముగఁ
దహనికవిభూమిలావణ్య ధ సరసిచుట్ట, గట్టువైఖరి మివులఁగ ధ నృట్టు నదియు.

గీ. అబలపాదంబు లజ్జంబు ధ లవునొకానొ, యన్న సందేహమంతయు ధ నపహరించ
పాంశుకరమాధునీంబు ధ 1. లైవికానమందఁగాఁజేసె నొకగ్రామ ధ ర్ణేందువదన.

వ. ఈకరణిమణియునుం దగిన యలంకారంబులు ధరియించి యాచంచరీకచితుర న
మృహానమంతాభిమంత్రితంబైన పంచశరువిరిదూపుతీల విలసిల్లుచుండెనట్టియెడ.

గీ. యుగములై చనిపెద్ద ధ లగు వారి(నెల్లరఁ), బ్రణవాక్యరచనచేఁ ధ బిలుచువారు
హేమక్రియాసాధ ధ నోచితద్రవ్యసం, పాదనవ్యగ్రీతఁ ధ బరఁగువారు
నమ్మాననుమపల్ల ధ వాదినోరణములు, తీవినెల్లెడలఁ గ ధ ట్టించువ
కన్యామణికి నలరి ధ కారంబునకునెంత, యాలస్య మగునంచు ధ నలుగువారు
నింకనెడలేదునుముహూర్త ధ మింద్రసేన,తనయుఁబిలిపింపుఁడనిధరా ధ ధవునితోడఁ
జతురత వచించువారునై ధ సందడిలిరి, కుశలరాజపురోహిత ధ క్షిణీసురులు.

గీ. రత్నోపఖచితనీ ధ రాజనపాత్రంబు, లాయితంబులుగాఁగఁ ధ జేయువారు
కల్యాణవేదిపై ధ ఘనవృత్తిఁ గొత్తము, తైపురంగవల్లికల్ ధ దీర్చువారు
పరసమంగళగీత ధ చాతురిఁ బ్రకటింపఁ, దలఁచి యన్యోన్యంబుఁ ధ బిలుచువారు
రత్నభూషితయైన ధ రాజేంద్రకన్యకఁ, గాంచిదీవనలఁ గా ధ వించువారు
మంగళద్రవ్యపాణులై ధ మసలువారు, పూర్ణకుంభంబులు ధరించి ధ పాలుచువారు
నగుచు వేల్లితవిద్యుల్ల ధ తాంతురముల, చెలువుఁబూని సువాసినుల్ ధ మెలఁగిరపుడు.

గీ. మరకతస్తంభ 2 భా ధ స్వరవిభానికరంబు, కపటదూర్వాంకుర ధ ఘటనసేయ
గారుత్మతమణివే ధ దీరుచిప్రదయంబు, దంభవారిద్రాక్షు ధ తంబులీనఁ
జెలిమేలుకట్ల ము ధ తైముల యుత్తమకాంతి, కృతకలాజశ్రేణి ధ గీలుకొలుపఁ

- గుణవిందవిద్యుమా ♦ తక్రతోరణచ్ఛాయ, కైతవకుంఠమా ♦ కార్కతి నెఱప
నవ్యభుచిమీఱు మంగళ ♦ ద్రవ్యములకు, పంతతఘటింపఁ జాలు క ♦ ల్యాణమంట
పాగ్రమున వైదికక్రియా ♦ జాగ్రవతుల, మతులవిలసిల్లునృపపురో ♦ హితులునిలిచి.
- క. ఆయితమయ్యె నశేషము, నీయెడ శుభలగ్నమునకు ♦ నెడలేదిజ భూ
నాయక కన్యావరునిశు, భాయతి వెలయంగఁ బిల్వ ♦ సంపుమటన్నన్.
- వ. చిత్రవర్మ నిర్మలానందంబునం బొదలుడెందంబున సంద్ర సేనునినూనునిఁ బిల్పుటకు
నుచితమంతులం బనిచిన నంతమున్న కృతమంగళ స్నానుండును ధృతనానాలం
కారుండును నైనచంద్రదాంగదుం డవుడు.
- క. జనకుఁడొకతేరు తానొక, కనకరథాంగంబు నెక్కి ♦ ఘనతరవాద్య
ధ్వనులున్ వందిజనస్తుతి, నిసదంబులు పకలదిశలు ♦ నిండుచుఁబర్వన్.
- క. పురపీఠివచ్చె సౌధో, పరికాంతానికరహృదయ ♦ పద్మములెల్లన్
మరుని యనివార్యకాయక, శరధారారూపవర్ష ♦ పంగతివెలయన్.
- నీ. సురటిపూనినయట్టి ♦ సుదతివైఁగన్నెఱ్ఱి, గావించి పులకముల్ ♦ గప్పెనొకతె
యగరుధూపమమర్చు ♦ మగువపై నలిగిప, స్వేద(దానామ)పహ్న ♦ వించెనొకతె
తొంబూలకటురసో ♦ దయమీసడించి యా, శ్చర్యమాచ్ఛానింపఁ ♦ జాలెనొకతె
పవనాంకుగంబుల ♦ వైశీర్వ్య నెరయించి, తనయంగచలనంబు ♦ దాఁచెనొకతె
మరుఁడు నాయాయచెయ్యులు ♦ మరుఁడుసేయు, వికృతులకు నెల్లమాటుగా ♦ వించెర
[పుడు
- నలునిపాత్రుగాత్రసౌంధర్యలీలఁ, గాంచిప్రాసాదములనున్న ♦ కంజముఖులు.
- నీ. పలుతోరణంపుకెం ♦ పుల పరంపరగల్గు, సాంపుచేఁగెమ్మావి ♦ కంపుజెల్పి
బహుశాతకుంభకుం ♦ భముల జృంభణముచేఁ, గుచకుంభయంగళంబు ♦ కొమరుజెల్పి
నీలంపుటరుగుల ♦ నిమదచాయలచేతఁ, గచభారచాకచ ♦ క్యంబుజెల్పి
మేలిమిబంగారు ♦ మేడలబెళుకుచే, మెఱుఁగులీనెడుమేని ♦ మిసిమిజెలిపి
యపుడు ప్రియదూతిరీతిన ♦ య్యవనినాథ, తనయుసౌందర్యరేఖయం ♦ తయునుజెలిపి
నగరి నగరిపువైభవౌన్నత్యలీలఁ, గన్ననృపనూతి డెందంబు ♦ గరఁగఁజేసె.
- నీ. పుణ్యాంగనాదత్త ♦ భూరినీతాజన, ప్రభలుఁ గుండలమణి ♦ ప్రభలుగలయ
సౌధాంగనాజనాం ♦ జలికీర్ణసుమరాజి, హారనూక్తికరాజి ♦ నలముకొనఁగ
గాయనజగీతి ♦ కాయతనాదంబు, చక్రినాదంబును ♦ సంఘటింప
మర్విసురోదితా ♦ శీర్వాదనాదంబు, హేషితరావంబు ♦ నెనయుచుండఁ

బుష్పిశో ద్యావవనవీధిః ♦ బోలునవ్వ, పంతుఁడునుబోలె ధారుణీ ♦ కాంతతనయుఁ
డపును. పురరాజవీధియం దరిగియరిగి, జనవరేణ్యుని మొగసాల ♦ చక్కనునిచి.

క. తేరుడిగి యుచితమగు పరి, వారముతోఁగూడి బంధు ♦ వర్గసహితుఁడై
యాతాజగృహమనేక, ద్వారంబులుఁ గడచిచని యు ♦ దారతనంతన్.

గీ. ప్రభలుగనుపట్టి ప్రత్యూష ♦ భాసగుండు, పూర్వహరిదంతమునుబోలె ♦ బుధజనా
నాంబుజము లుల్లసిల్లఁగ ♦ శ్యామంట, పముఁబ్రవేశించె నద్ధరా ♦ పాలసుతుడు

గీ. వడునిఁగాంచి వసుధరా ♦ వరపురోహి, తాగఁగణ్యుండు మణికిరి ♦ తార్దవీరి
యందుఁగూర్చుండ నియమించి ♦ యంత నృపతి, కన్యఁదోడైరబంపెను ♦ గౌతుకమున

ఉ. అంతట వృద్ధపుణ్యవని ♦ తావలి పల్లవపూర్ణకుంభముల్
సంతపమొప్పఁబూని సర ♦ సంబగుమంగళగీతలీల ది
క్పాంతములందుఁబగ్వ ♦ వనజాయతలోచనఁ దోడితెచ్చిర
త్యంతనవీకృతోత్సవన ♦ మాశ్రయమైన వివాహవేదికిన్.

గీ. కుముదమిత్రుండు తాకయుఁ ♦ గూడినపును, చెలువునహియించునంబర ♦ తలముహూ
వరవధూరత్నములుఁగూడ ♦ వరవిలాస, మంజిమముపూనెఁ గల్యాణమంటపంబు

గీ. అమృతకరబింబ ముదయజై ♦ లాగ్రసీమ, రోహిణీసంయుతముగ ♦ నారోహణంబు
నేయుగతి రాజనూతినె ♦ చెల్లియుఁదాను, సర్వరత్నసనాధ్యాసి ♦ యైనయంత

క. భూదేవాగ్రణి యచ్చట, వేదోదితరీతి జాత ♦ వేనునిలిపి హ
వ్యాధికములుఁ దనివందిన, యాదేవుఁడు సాక్షిగాఁగ ♦ సర్వసరణిచేన్.

వ. వైవాహికతంత్రంబు నడుపనుపక్రమించె నప్పుడు.

శా. ధన్యోత్తంసము చిత్రవర్మమనుజా ♦ ధ్యక్షుండు శైలాధిరా
టగన్యానాయకపూజనాధికసుధీ ♦ గణ్యుండు సౌశీల్యసౌ
జన్యోదంచితకీర్తి శాలియగు పాం ♦ చాలాధిరాత్మునికిన్
గన్యాదానముఁజేసె నంచితమనఁగి ♦ కౌతూహలంబొప్పఁగన్.

గీ. అవనిసురునాజ్ఞఁబూనిచం ♦ ద్రదాంగదుండు, నృపకుమారికనీమంతి ♦ నీవధూటి
కరముగ్రహియించెనపుడు శ్రీ ♦ కరముగాఁగ, గరముగ్రహియించెమరుఁడాత్మ

[కార్యకర్త]

వ. కిసలయహేతిచేతియతి ♦ ఖిన్నతనెన్న నె తెల్పువైభవన్
గిసలయకల్పమైన చెలి ♦ కేలుగ్రహించె నృపాలనూతి యా

తీసుకొనిపోయి నున్ మఃను ♦ బెంపుగరంగు తెరంగుఁ దెల్పుచు
ల్లసనముపూనె ఘృష్మసలి ♦ లద్రవమంగుళి సంగతంబుగన్.

ఉ. తోణిసురుఁడు దెల్పు నృప ♦ సూనుఁడుమున్ను నశేకరూపక
శ్యాణగుణాప్తి చే నలరు ♦ సంగనకంతమునన్ నవీక
ల్యాణగుణంబుఁగూర్చు మది ♦ నబ్బరపున్ బ్రమదంబుఁ గాంచెఁబూ
బోణిప్రియోపలబ్ధము ల ♦ పూర్వవిలాసకళాసమగ్రముల్.

౭. పాలికమాళిపై విభుఁడు ♦ భర్తశిరంబునఁగంబుకంతి ము
క్తాళియిడన్ దదీయదర ♦ హాసలసమ్మఖచంద్రచంద్రికా
శ్రీలక్ష్మరంగ నానియెడఁ ♦ జెంచెనంతరయంబుమాడ ము
క్తాళియనంతభావసము ♦ దారతమీఱఁట యుక్తమేకదా.

౮. మదనవిరోధిమూర్తివయి ♦ మాకతిసేత్రుఁడనయ్యు నీనయ
మ్మదనుఁబ్రతాపమూర్తిఁగని ♦ మాటికి నొంచెనదింతయేటికిన్
సదయతఁబూనుమంచు శిఖి ♦ సారకుఁ బ్రార్థనసేయువైభరిన్
సుదతియునద్ధరారమణ ♦ సూనుఁడుఁ దీర్చి హోమకృష్యమున్.

౯. స్వాతిసంయుక్తుఁడైన తు ♦ సారరోచి, దీగగత మేరుగిరిచుట్టుఁ ♦ దిరిగినట్లు
అభినవవధూసహాయుఁడై ♦ యానృపాల, తనయుఁడొనరించె ననలపృథ్విదక్షణంబు.

౧౦. ఉర్వీలోకసుపర్వులంతట నవీ ♦ నోల్లాసముల్మీఱఁగా
నుర్వీనాథకుమారశేఖరున క ♦ య్యుత్ఫుల్లకజాక్షికిన్
సత్వాఖర్వశుభప్రదానచతురాం ♦ చద్వేదనూక్తోద్దితా
శీర్వావంబులొనర్చి రగ్ర్యఫలసం ♦ సిద్ధిన్విహోదింపఁగజ్జ.

౧౧. మంగళసంగీత ♦ మధురనాదము పాణి, వలయశింజితమునోఁ ♦ గలయఁబర్వఁ
బ్రకటతోర్మాల్పప్ర ♦ భాధాగధగ్యంబు, కనకపాత్రద్యుతుల్ ♦ గ్రందుకొనఁగ
రమణీయతాటంక ♦ రత్నకారితులు దీప, విపులప్రభావగుల్ ♦ వియ్యమంద
నవమందహాసకం ♦ దళవిలాసములు ము, త్యాలముగ్గులనిగ్గు ♦ నగ్గతింపఁ
బ్రధితజయమంగళాదిశ ♦ బ్రముల మెఱయ, నభినవవివాహాలక్ష్మిచే ♦ నలరుచున్న
రాజసుతునకు వికచనీ ♦ రేజముఖికి, రాజముఖులిచ్చిరపుడు నీ ♦ రాజనములఁ

౧౨. రాజకుమారమాళి కుడు ♦ రాజముఖుల్ కమనీయతీలనీ
రాజనమిచ్చుచోమదిఁగ ♦ రంచుమనోజునిఁ దెల్పుకున్నె వి

ప్రభాతగల్లపాళికలఁ ♦ బైకొను ఘృజలంబు 1 దభ్రవో
రాజితభూషణాగ్రమణి ♦ రాజులుగీతిఁ గరంగకుండినన్.

క. ఈకరణింగరణీయంబులైన వైవాహికాచారవిశేషంబులుగా వైదికక్రియాసమాప్తి
లైన పురోహితులు జరిగింపనవ్వధూవరులు వృద్ధపుణ్యాంగనానికరంబులకు నానా
ర్యప్రముఖకుహీసురవర్గంబులకు మ్రోకిగ్ర సుఖంబుండిరంత.

గీ. ఇంద్రసేనవసుంధరా ♦ ధీశ్వరుండుఁ, జిత్రవర్మక్షమానాథ ♦ శేఖరుండు
గోరినకొలండులకుమోటు ♦ భూరిధనము, లద్ధులకు నిచ్చిరమితయ ♦ శోర్ధులగుమ,

ఈ. వియ్యములిద్దఱుఁ గలసి ♦ విస్ఫుటకాంచనరాశులెంతయున్
నెయ్యముమోటు నియ్యంగన ♦ నీపకకోటికిమేరుభూధరం
బెయ్యెడనీచ్చునో యనుచు ♦ నేప్పడు నిద్దుఁగూనకుండఁగా
నయ్యమరాళికెల్ల నది ♦ యెప్పెసమయ్యెను నాఁటినుండియున్.

నీ. బలిదానవిఘ్నవా ♦ క్షాశికంబుఁజేసి, కవియొక్కరుండర్థి ♦ గాకమానే
నప్రకాశుండన్న ♦ యతిలజ్జచే నొక్క, బుధుండు యాచనవృత్తిఁ ♦ బూనఁడయ్యె
దనకళంకపుశంక ♦ జనియించి యొకకళా, ధరుండు వెంపఁగననా ♦ దరముచేసి
బక్షపాతినటంచు ♦ భావించి యొకమహా, నిజనర్యుండడుగంగ ♦ దివురఁడయ్యె
గాకవివరించిచూడ నీ ♦ లోకసమితిఁ, దనయక న్వావివాహసం ♦ జనితహృదయ
కాతుకముఁ గన్న వియ్యముల్ గలసియిచ్చు, భూరిధనరాశులందని ♦ వాడుగల

కు. అనవద్యోన్నతిఁ జిత్రవర్మమనుజేం ♦ ద్రాగ్రేసరుం డంతటన్
వినయో దంచితవర్తనుండను మహా ♦ విఖ్యాతి దిక్పాఠిగా
మినియై పర్వ సుపర్వరాడ్విభవుడై ♦ మృష్టాన్నపానాదులన్
దనియింజేసి నశేషబంధుజననా ♦ నామూనవశ్రేణులన్.

ఈ. వేడుక నింద్రసేనవృధి ♦ వీపతి యమ్మఱునాఁడు నెయ్యపున్
2 గోడలిసీన్ గుమారమణిఁ ♦ గూరిమిఁదోడ్కొనిపోఁగణంగవి
ప్రభాడసమానరూపసుచు ♦ భల్లుని నల్లునిఁగన్యకామణిన్
వీడఁగలేకయ్యయ్యుండన ♦ వియ్యముతో వినయావనప్రముడైః

గీ. చేరిమనవిగఁబలికి యా ♦ చిత్రవర్మ, వరలుడనయింటనవ్వధూ ♦ వరులనీలిపి
యింద్రసేనవసుంధరా ♦ ధీశ చంద్రుఁ, డాత్మపురమున కరుగంగ ♦ ననుమతిం

- గీ. వాసువీరకౌసగిఁ ♦ పస్తు సమితి, సకలధనగేహములఁ బట్టఁ ♦ జాలదయ్యె
వీరుకౌకినిచ్చిఁ ♦ విత్తవయము, నేళకశతంబు లానంగఁ ♦ జాలదయ్యె.
- చ. ఇవిధంబున నిశేతరవిత్తీర్ణపాత్రపాత్రభావంబుల రంజిల్లిరప్పుడ కదలిచనియెడిఁ న
ల్లుండనయచు నీయతి నీజనయిత సహవాసుండై యనేకదూరంబనిచిన శంభమపరి
తంభంబుచే సౌహార్దంబుప్రకటించి తదనుజ్ఞాతుండై నిజపురంబునకువచ్చి తదీయగుణ
కథాప్రస్తావంబులఁ గొంతపొందుదుమిందెనంత.
- శీ. నిఖిలవియోగినీ ♦ నిశ్వాసకములట్ల, నీడలంతంతకు ♦ నిడుదలయ్యె
నభిసారికానికా ♦ యాంతరంగములట్ల, సకలాశ లంతంతఁ ♦ జల్లనయ్యెఁ
జటులపొడుచ్చుక ♦ సముదాయముల యట్ల, ఘూకంబు లంతంతఁ ♦ గుతుకమంతఁ
దీప్తిమననపగ్గి ♦ తాపవైఖరులట్ల, శిఖికీల లంతంతఁ ♦ జెలుపుమాపె
మగువలఁజిగురుతరుణవం ♦ పతులయట్ల, యుత్సలశ్రేణు లంతంత ♦ నుల్లసిల్లెఁ
బద్మినీపాణిబంధుడు ♦ సక్కిమంబు, శిఖరిచెంతకు సంతంతఁ ♦ జేరునపుడు.
1. భానుఁడంతంతకుఁగవోష్ట ♦ భానుఁడైనఁ, గోకహృదయంబులధికోష్ట ♦ గుణముఁగాంచె
జలజసంభవనాముఁడా ♦ చతురశిల్పి, రెంటికిని నూత్రమేమి ని ♦ ర్మించినాఁడొ.
2. తనముకాంశత్యమొ ♦ తయును సత్యముగాఁగ, నరుణపాదములవి ♦ స్ఫుగణఁగాంచెఁ
దనవారి నామవ ♦ ర్తన యధాగ్ధముగాఁగఁ, గమలాధికామోద ♦ కారియయ్యెఁ
దనయుగవిఖ్యాతి ♦ తిథ్యరీతి వహింపఁ, గువలయానందకృ ♦ ద్గుణముపూనెఁ
దనలోకలోదన ♦ త్వము నిజంబయియుండ, బహుళలోకాలోక ♦ పాత్రమయ్యెఁ
దనగుమిత్రాభిధానము ♦ ర్థంబుపూన, గానరాగాత్ముఁడగుదుఁబ్ర ♦ కాశమంది
యపగిరిచెంతకరుగున ♦ యృవసరమునఁ, దరణిచారిత్రములు విచి ♦ త్రింబులయ్యె.
3. గళితవసుఁడయ్యెనుబరా ♦ కలసమాని, పద్మినీకాంతయోగంబు ♦ పరిహరించి
యమృతాభేదమాత్మయం ♦ దవధరించి, యగ్యదేశంబునకు హనుఁ ♦ దరిగెనపుడు.
- గీ. ఉండి చక్రంబులకు గూర్చె ♦ మత్సరంబు, చనియుఁగువలయసమ్మోద ♦ జనకుఁడయ్యె
వసుధ నెప్పుడు మిశ్రిహా ♦ వంబుఁగాంచి, తనరు నినునకు నొకవింత ♦ చారిగలచె.
- గీ. ఆశలెల్ల నదృశ్యంబు లయ్యె నప్పు, డందు వివిధవిచారంబు ♦ లట్లపోయె
నవియు నివియు వియోగిజ ♦ సాంతరంగ, సంగతి వహించె నెమ్మోవి ♦ శంకగాఁగ.
- శీ. ఒకచక్రిఁబ్రత్యగ్ ♦ వికశహల్లకదళ, ప్రికరంబులందు వి ♦ భ్రమముచూపి
యొకచోట నర్తకి ♦ నికరసేవారుణ, చేలాంశలక్ష్మీలఁ ♦ జెలిమిచేసి

యొకచాయఁగృతఁబాఱు ధుచితాంచితసాన, యతిజాతః పాఱు వితతిఁగూడి
యొకకేవ నభిసారి ధుదారశృంగార, కాశ్మీరసారంబుఁ గాఁగిలించి
యొక్కయొడ విఫణిమణి ధుకకలాప, దీపికాయాపములలోన నేఁపుచూసి
యఖిలదిగ్భాగములు దానఁచూక్రమించె, సాంధ్యరాగంబు నిస్తంద్రఁసాంద్రరీతి.

సీ. ఒకపుష్కరముకాంతి వికలనూటయ కాక, మఱియొక్కటి మునట్టి మహిమదాల్చె
నొకపతంగవిహార ముడివోవుటయొ కాక, వేఱొక్కటి మునట్టి విధమెఘాన
నొకకార్యరవికార ముద్గమించుటే కాక, యితరంబు నేతదా కృతయొదాల్చె
నొకవిషమాంబుకుం డొగి నటించుటే కాక, యన్యన్యత్తియు నట్టి దైచెలంగె
నీటుపహాయంబు లన్నియు నేకకార్య, కాదులెయుండ నాశ్చర్య కరముగాదె
చర్చనేయ పమానాభ్య పతులమతులఁ గలకపుట్టించు రజనీము ఖంబునందు.

కా. సంతోషం బభిసారికావితతికిం జారప్రజానేకదు
శృంతానోదకరంబు చోరనికర శ్రీయంబు ఘోకావళి
స్వాంతాశ్చంతవిలాసకారి నిఖిలా శాభేదనిర్భేదనం
బంతం సంతమసంబు మీఱె జనలో కాలాకభీమాకృతన్.

సీ. చిరజీవులయ్యె 2బ ధీకులంబులెల్ల శ్రీ, కాంతతనువులెరి కాంతలెల్ల
బహుళరత్నములెల్ల మహిమసారములయ్యె, నద్రులన్నియునునీ లాద్రులయ్యె
గురుభద్రకరులయ్యె గోవులెల్లను గ్రహా, తగరములెల్లనుదార తమములయ్యె
X X X X

జగతిజనులూహనేయంగ పకలవస్తు, సమితికొక్కొక వింతమేల్ సంగ్రహించె
జారచోరాభిసారికా సౌఖ్యకరిమె, కాకతిమిరంబు పకలాప కారకంబు.

సీ. చంద్రికలో పనరించు చందమామకే కాని, మామకేభయమంద మందయాన
హరిదిక్కులెఱిఁగించు హరిమణిదికే కాని, మణిదికేశంకించ నుంజానాణి
సిరిచిన్నెగైకొన్న సిరియన్నకే కాని, యన్నకేనలుకనో సన్నతాంగి
నిజరుచుల్గల యామి నీభర్తకే కాని, భర్తకేనలుకనో పద్మగంధి
యనుచుఁబ్రియమాతికలతోడ నాడుకొనుచు, ననుచితంబైన పనులుగైకొనుచు
[ధరణిఁ
దరభితములైననుతులకోఁ దరుణజార, సతులు దేలిరివివిధోప పతులరతుల.

జ. మరుడు జగత్త్రయిగాజయర • మారమణీమణిఁ బెండ్లియాడుచో
నరునగు యుక్తిచే నమయ • మన్నయనల్పకశిల్పికారుడం
బరమనుకాయమానమునఁ • బన్ని నముత్యములొయనంగ నుం
దరదుదివిభ్రమంబులరఁ • దార లుదారతమీటై నత్తఱిన్.

గీ. రాజు రజనీవధూటి యు • రమ్మలీల, నందుఁబవళించుటకునమ • యానుజీవ
నిరుపమాంబరశయ్యపై • నెఱుసినట్టి, పూలవైభురిఁదారకల్ • బొలిచె నపుడు.

గీ. జగతియంతయు గెలిచి ని • శ్చంకనిలిపి, మరుడుగగనాగ్రచరులపైఁ • బఱసినట్టి
స్లగితపుల్లముల్లికా • శరములంగఁ, దారకల్గాననయ్యెను • దారకలి.

చ. సముదితకాంతి మీఱుపరి. • చారకతారకసంతతుల్ పురో
గమనమునేత వచ్చినను • గ్రమ్మనఁ దన్విదళించు రాజువే
గమయరు దొందుండుఁ జనఁ • గాననుజీకటిదొంగయందు నఁ
దమమగఁ బొగ్గిశారమణి • నవ్వెననం జెలుపందె నత్తఱిన్.

చ. అలవలరాజు రాజముఖు • లందఱునుం దరుణానురక్తిచే
మెలఁగుటెకాని మానముల • మీఱుటగాదని పల్కి-ముజ్జగం
బులను లసన్మణీరచిత • ముదిరికశాసనపత్రిమంపెనాఁ
గలువలవిందు తూర్పుదెసఁ • గప్పడెంతట లాఁఛనంబుతోన్.

ఉ. చీఁకటిజాటైఁ గల్వవిరి • చెల్వముజేరె వియోగిసంతతుల్
కాఁకలఁగూడెఁ దామరల • గర్వముతీరెఁ జకోరరాజుపే
రాఁకలియాటై సర్వభువ • నౌఘముసేదలుదేటైఁ గంఠుపెం
ధాకలుమీటై నంతహిమ • ధాముడు తూర్పుదెసంజెలంగినన్.

నీ. తనతనూభవ్రరాక • కనయంబు నుప్పొంగి, వెడలినట్టిసుధాద్ధి • వెల్లియేమి
నటనాతిపటుమహా • నటజటాగళితమై, రహిమీఱు గంగాంబు • లహరి యేమొ
జగతికి నతితైత్వ • సంధాతయై ధాత, గల్లిన కర్పూర • సారమేమొ
తమమెల్ల నణఁగ ను • త్తమలీలఁగన్నట్ట, తత్వంపులీలాల • సత్వమేమొ
యనుచుఁజూపఱమది సంత • యము వహింప, నెల్లవిరహుల గుండెయల్ • తల్లడింప
సకలవిటకులటావళుల్ • సంచలింప, నెఱసె నిస్తంద్రచంద్రికల్ • నిఖిలదిశల.

గీ. కమలజాండంబు భాండంబు • కరణినుండె, దఱుచువెన్నెల మధితంబు • దాఱిమీఞ్
ముఖువుగలదందురుడు వెన్న • ముద్దవోలె, యానువతి గోపికారీతి • నలరెకపును.

ఉ. అంతకమున్న పుణ్యసతు ♦ లర్హముహూర్తము నిశ్చయించి నీ
మంతిని నైషధాన్వయకు ♦ మాగభిభామణిశ ష్యా నోయ్యనం
గంతునికేళిగూర్చుటకు ♦ గౌతుకమంది యలంకరించి ర
త్యంతము వింతరీతి మృదు ♦ లాంబరమాల్యవిభూషణంబులన్.

క. కొందఱు బుద్ధులమాటలు, కొందఱు పరిహాసగర్భ ♦ కోమలసూక్తుల్
కొందఱు దీవనపలుకులు, నుందరితో బలికి రపుడు ♦ సుదతీజనముల్.

ఉ. ఆరమణీనుణుల్ మివుల ♦ నాదరణంబున వింతవింతశృం
గారముగూర్చ వారలప్ర ♦ కాగమేటింగి యత్తేటిన్
మారునికేళికిన్ నృపకు ♦ మారునితోడను గూర్తున్న యా
దారియేటింగి లజ్జగడు ♦ దారిసిలన్ దరలాంతరంగయె.

గీ. పిలువబనియున్న గన్నెల ♦ బిలువదయ్యె, జెలులతో బ్రతివాక్యమల్ ♦ పలుక
[దయ్యె]

ప్రోడలగుచేడియల దేటి ♦ చూడదయ్యె, నెలతలనుగూడి నెలగంగ ♦ నేరదయ్యె.

క. ఈకరణిని భయలజ్ఞా, వ్యాకులితాదలితచిత్త ♦ యై యుండంగా
నాకాంత నొక్క నెచ్చెలి, యేకాంతంబునకు బిలిచి ♦ యిట్లని పలికెన్.

1. నేడుసునుహూర్తమైది ♦ నిశ్చయంబు, కలికి నీభర్తకును నీమ ♦ గౌతుకంబు
మీఱ నొక్కటిసేయుచు ♦ న్నారమిపుడు, బుద్ధినీకొక్క టేటింగింతు ♦ ముద్దరా

2. వె. జలజసంభవుండు ♦ సతులంచు బతులంచు, జేసినపుడె లంకె ♦ జేసినాడు
నీకెయ్యదిగాదు ♦ వైకొన్న శంకనీ, కంద నేలలజ్జె ♦ గండ నేల.

వ. అయిన నింకొకరహస్యంబు జెప్పెద నాకర్ణింపుము.

తీ. మనసు చూచినయట్ల ♦ మగనిరాగభరంబు, మొనసిచూడక చూపు ♦ మొనలనీవు
మనసు పల్కినయట్ల ♦ మగనితో బలుమారు, బలుక కేనెయ్యపు ♦ పలుకునీవు
మనసు చేరినయట్ల ♦ మగఁడుసిల్వక మున్న, చేరకే యతినిపూ ♦ నెజ్జకివు
మనసు జేసినయట్ల ♦ మగఁడు జేసినగాని, నేయకేపలరాచ ♦ చెయ్యవీవు
మనసు వేవేలతో రెక్కల ♦ మలయుచున్న, నాన వెలిగానఁగా జేసి ♦ మానవతులు
పతుల వలపింపకున్న నో ♦ పద్మగంధి, పంచశరుతూపులెందాక ♦ బలముచూపు.

గీ. అంతరంగంబు లొకటియై ♦ నంతదాక, నంగనకు లజ్జ భూషణం ♦ బగుచునుండు
తంతరంగంబు లొకటియై ♦ నంతమీద, మిగులహృద్ధిమ భూషణం ♦ బగుచునుండు.

ఉ. అదరణంబుచేఁ బిలిచి ♦ నప్పుడె శయ్యకు నొయ్యఁజేయి
పానములాత్తుమి రతులఁ ♦ బైకొనుచో విభుఁడేమి చేసిం
గాదనఁబోకుమి మివుల ♦ గద్దరియావలరాచయొజ్జ యే
చైదములైన దిద్దుకొనఁ ♦ జాలెడు నింతవిచార వేటికిన్.

గీ. అని యాసేకముఖంబుల ♦ నబ్జముఖికిఁ, బ్రధమసుగళంపు నెయ్యుల ♦ స్పృహఁతిజెలువ
మివుల నానతవదనయై ♦ మీననయిన, విందునాగూఁయిపనులుభా ♦ విందుచుండె.

క. అసమయంబునఁ జిత్రివి, కాసమయందైనకేలి ♦ కాభవనమునం
రాసుతుఁడు మదనవిభా, యాసితుఁడై మృదులశయ్యా ♦ నధ్యాసితుఁడై.

సీ. కలనఁబంజరపుచి ♦ లగల సలుగలన్నియుఁ, గలకఁతి మృదులవా ♦ క్యములెగాఁగ
నీలంపుతన్నెల ♦ నెలకొన్న జిగియెల్ల, సకియకుంఠలచాక ♦ చకియగాఁగ
నెలతాలనెలవె ♦ న్నెల చిన్నెలన్నియు, మగువనెమ్మొగముపై ♦ నగవుగాఁగ
బోరిగాంచినయంచ ♦ బోదలనడలెల్లఁ, దరుణి యానవిలాస ♦ సుణిగాఁగఁ
జాల నూహించిచింతించి ♦ సంశయించి, నిజముగదలించి యదలించి ♦ నిర్దయఁడగు
కాయభవునాజ్ఞ యిసుమంతఁగడియ లేక, గడియలబ్బంబులైయుండఁ ♦ గడుపుచుండె.

సీ. నృపనంద నీధ్యాన ♦ నిపుణత్వ మాత్మలాఁ, గీలొగ్గన్న గొన్నిస ♦ తగ్గతిములయ్యెఁ
నసమాప్తుఁడలయింప ♦ ననలంపు పోవులై, దీపిచి యొకకొన్ని ♦ త్రేతలయ్యెఁ
బడకజానరాక ♦ శంకింప నొకకొన్ని, రచితాదిక ద్వాప ♦ రమ్ముయ్యెఁ
దరుణిమణీత్రిపా ♦ పరిహారసంకల్ప, కలితత్వమునఁ గొన్ని ♦ గాననయ్యె
మగువయునుదాను నృపనూతి ♦ యుగము గాని
వేళఁదామెట్లు యుగములై ♦ వెలయుచుండి
యతినిఁగలఁగించె విమలంబు ♦ లైనయట్ల
గడియలైదాటుకేలికా ♦ గారసీమ.

క. అయ్యవసరంబున.

ఉ. ఒకమాటచెప్పి వే ♦ తొకపరాకు ఘటించి, యొకచంద్రసాలచే ♦ రికకుఁదార్చి
యొకచిత్త గుప్తమీఁద ♦ నుత్సాహమొదవించి, యొకయంచనడఁజూపు ♦ టకుఁజెరల్చి
యొకపద్యమున కర్థ ♦ మూహించు మనిపల్కి, యొకముగ్ధజిల్గఁచెం ♦ తకునుజెచ్చి
యొకమంతనముఁ బెప్పు ♦ నోజనన్నయొనర్చి, యొకవిరిగొత్తియందు ♦ కొనఁగలించి
మఱియు నీరీతి నాయూయి ♦ మాయపన్ని, కన్నియభిమించి ప్రోడరా ♦ కంజముఖుల
జనవరకుమారకేలికా ♦ చంద్రకాల, సన్నిధికిఁ జేర సంకనా ♦ సన్నయెఱిగి.

- గీ. గిరితేజంగున భారమై ♦ దరులుమీఱు; యుగతేజంగుననడమై ♦ సమదమైన
కరితేజంగున నెదిరిభి ♦ కరము గాఁగ, సిగ్గుమది నగ్గలింపనా ♦ చిగురుబోణి.
- గీ. మాటుకొనియును వెనుచిక్కు ♦ మఱిలిదనియుఁ, గూడికేల్వట్టితిగిచిన ♦ నీడిగిలియు
నలిగిబొనుముడి చూపియు ♦ వానలిడియుఁ, జాలఁదరలతఁగనియు రాఁజాలకున్న.
- క. వినయమున బుజ్జగించియు, ననునయమున మంతనంబు ♦ లాడియునంతం
గినిసియు నదలించియున, వ్యనితలుఁదోడ్కొనుచువచ్చి ♦ వసుహానయనన్.
- వ. కేలికానివేశంబుఁ బ్రవేశంబైన జాంబూనదవల్లికల నడిమికొప్పుమొలకరీతి నారీతిలకం
బు కంబుకంతీనికాయంబుఁడుమఁ గడుమచ్చరంబుతో నెదంగదలకున్న వెన్నునిగొ
మరునకుం గొమరుచూపు చూపునొగలువములకులనులుకుపుట్టించుగతి నానతవదనయ్యె
యున్నయకగ్నియంజూచి పోడయగునొక్కచేడియ రామాలితో నిట్లనియె.
- ఆ.వె. నవశరీషమునకు ♦ నవమానమగు నింతి, మేనిమార్దవంబు ♦ మెచ్చుచోట
మరుఁడు నిర్దయుండు ♦ మదిరాక్షి నేలుమీ, కరుణతోడ నీవు ♦ సరసవర్య.
- వ. అనినరజితీనగవు జిగియెగఁబున మొలకలై మలకలుగొని పులకలుగల కపోలభాగం
బుల నుద్వేలపరభాగంబులగు కుండలపద్మరాగంబులకు హీరోపలత్వం భాషాదింప
నాస్యపకుమారమణి రమణీమణులతాంబూలమాల్యాడిప్రదానంబులచేత సతగ్గరించి
న నతనిచిత్తంబెఱింగియంత.
- నీ. కపురంబుతోడఁ జొ ♦ కగ్గపుగంధసారంబు, గలిపి తెమ్మని యొక్క ♦ కలికినంపె
దగటుచేసిఁగొల్త ♦ జిగిగన్న బాగాల, భరణిఁదెమ్మని యొక్క ♦ పడఁతినంపె
గామకాస్త్రరవాన్య ♦ కళయెఱింగినముద్దుఁ, జిలుకఁదెమ్మనియొక్క ♦ చెలియనంత
వాఱనిదీపంబు ♦ లగుపద్మరాగంబు, లేర్చి తెమ్మని యొక్క ♦ యింతినంపె
మఱియు నాయానెపంబుల ♦ మానవతుల, నదఁట నమందచాతుర్య ♦ మమరవెడల
నంచివీరేమిటికినాల ♦ సిందిరనుచుఁ, దానె చనె నొక్కప్రోడయా ♦ తరలనేత.
- వ. అయ్యవసరంబున.
- గీ. మున్నయేరీతి నూత్రంబు ♦ పన్నినారొ, నారులందఱుఁ జనినఁజె ♦ న్నారురుచుల
డంబుగల రత్నమయకవా ♦ టంబు తాన, చేరి పవడంపుగడియయుఁ ♦ తారసిలిన.
- ఆ.వె. మదనుఁ డదయుఁడయ్యె ♦ మనుజేంద్రుమదిలోన, నదనమయ్యెలజ్జ ♦ యబ్జముఖికి
ధరణి నేత చూపు ♦ తరుణిపైఁబ్రసరించె, దరుణిచూపుగములు ♦ ధరణినిగిడె.
- నీ. తనశింజినీసనా ♦ తనమంజుమము కాంత, కుంతలంబులచెంతఁ ♦ గొంతయెదుగఁ
దనవింటఁగలుబంటు ♦ తన మింతివలుదక, న్నొమలసంగతిఁగొంత ♦ పొడవుచూపె.

కఃతూప్రగమి యేపులననుంబు తరుణిమా, పులపాప్రననుగొంత బలువు నెఱపఁ
దనఁజాలుపెనుదాలు ♦ వనితాకపోలప, త్రికల మిత్రతఁగొంత ♦ దిట్టుగాఁగ
దనవిజయలక్ష్మీ సకియ సౌ ♦ వర్వలక్ష్మీ, పాఁడునహియించి మిక్కిలిప్రొడగాఁగ
నంత మహికాంతనూనుని ♦ వింతవింత, గతుల నడలించెమదనుడే ♦ కాంతిసీమ.

క. ఈకరణి మదనుడెంచఁగ, నాకరిణీయానచెంత ♦ నదిపతి తాళం
లేక మనోధైర్యంబు, వ్యాకులతం జెంద నిట్టు ♦ లనునెచ్చెలితోన్.

క. బాలా నెజ్జకుఁజేరక, యేలా తడసెదవు మదనుఁ ♦ డెదిరించికచో
వాలుందూపులవానం, జాలన్దడిసితివి మున్నుఁ ♦ జంచలనయనా.

గీ. కాంత యేకాంతమునఁగాంతుఁగదియువేళ, వీడ్చెఁజెందుటగగనార ♦ విందయుక్తి
సేలఁత నీకేతలాదరి ♦ నేర్పుమీఱ, నబ్బెసముజేసె నిటువంటి ♦ యబ్బురంబు.

ఉ. నిన్ను సృజించివేటొక వి ♦ నీలకచన్ రచియింతునంచు న
భృన్నతయుక్తిఁగాంచు కమ ♦ లోద్భవుచెంతకుఁగొంతఁజేరనా
యున్నది నిన్ను నెంచిమఱి ♦ యొక్కతలాదరి నెందుజాగలే
నన్నులఁజేరె లజ్జ యిటు ♦ లారయ నెక్కడవచ్చెనెచ్చిలి.

గీ. నామనసుమున్న హరియించి ♦ నావునీవు, నీమనసునాకు నీకున్న ♦ నీతిగాదు
మనలయిద్దఱినడుచు ధ ♦ ర్మంబునెఱపఁ, బంచశరుఁ డున్నవాఁడుగాఁపద్యగంధి.

. వినుమా నాపలుకులుఁగై, కొనుమా రతికేలి వాలు ♦ గొనఁజూపులనన్
గనుమా నామది నీదే, యనుమా యనుమాన మేల ♦ యఁభోజముభి.

వ. అనిమఱియుఁ జాటువచనంబులు నెఱసి తొరపిలేని మరునిశరపరంపరచేఁ గంపితం
బైన హృదయంబుతో నయ్యంబుజముఖికరంబు కరంబునంబట్టి యారాజతనయుం
డు వినూత్నంబైనప్రయత్నంబున నెజ్జపై నాసీసంజేసి.

ఉ. పయ్యెదజాఱఁజేయఁ గర ♦ పల్లవముల్ గదియించు నచ్చటన్
దియ్యనిమోవి యానఁగొని ♦ దిగ్గునమోమటు సేయు శయ్యపై
పయ్యనఁ బవ్వలింపుమనఁ ♦ బంచలనవ్వలరాచకయ్యపుం
నెయ్య మొకింతయున్నెఱప ♦ నేరక యత్తరలాక్షి యత్తఱిన్.

గీ. ఓక నెపంబు వహించి ♦ యువిద పాపటచెంతఁ, గరపంకజాతంబు ♦ గదియఁజేసి
యొకకైతవము పూని ♦ యుడురాజముఖికావి, మోవిపైఁ బలుచాలు ♦ మోవఁజేసి
యొకనూయ ప్రకటించి ♦ సకియచక్కని చెక్కుట, ద్వంబులను మోవియంటఁజేసి
యొకదంభమమరించి ♦ యావతిపాలిండ్లపైఁ, జెలుకంపుకొనగోరు ♦ జేరఁజేసి

మ టి గు నా యా యిక పటంపు ♦ మతము పూని, వానయొక కొంత పడలించి ♦ నరవరుండు
కంజముఖి నిత్త మొక కొంత ♦ గరుగఁ జేసి, నవమ బాణుండు సాహాయ్య ♦ మాచరింప
బ అంత.

నీ. అధర మానఁగఁబూని ♦ కుడిమాని సికవాణి, గల్ల చుంబనలీల ♦ నుల్ల సిల్లుఁ
జనుదోయి గోరులుం ♦ చఁగఁగోరియదిమీటి, భుజమూలములయందు ♦ బొందుపటమ
దుమతఁబొక్కిలియందు ♦ మతిగూడి యనివీడి, సతి నీవి పడలించు ♦ మతముఁగాంచుఁ
గలికిపల్కులు పల్కుఁ ♦ గాంక్షించి యదిమించి, యతివకుమణితంపు ♦ రుతమాఁదెల్పు
నొకటి నేయంగఁదలఁచినే ♦ తొకటి నేయుఁ, దగనహంపూర్వికాపూర్వ ♦ ముగజనించి
జరుగు నభిలాష పంతతున్ ♦ సందడిలఁగఁ, బారవశ్యంబుసెంది య ♦ పౌర్ణి వ్రండు.

నీ. మణిశంపురణితంపు ♦ మాధురీధుర ముద్దు, గులుకుకోయిలపల్కు ♦ కులుకుమాపి
తటుమగా జనియించు ♦ తావియూరుపులచే, మలయానిలుని గర్వ ♦ కళహరించి
మొలక చన్నులఁబాదు ♦ కొలుపుకొన్నెలలచేఁ, గమలి నీకళల గర్వముఁదెరల్చి
రమణీయబింబాధ ♦ రము వింతచవులాని, చెఱకువింటిబలంబు ♦ చిన్నఁబుచ్చి
మొదలఁదనతోడ నెడిరించి ♦ మదనుబలముఁ. జాలకఁగాఁజూచె నారాజ ♦ సుతవరుఁడు
రమణి రతిసౌఖ్యమనుమహా ♦ రాజ్యపదము, నందు నిశ్చంకలీలచే ♦ నభివహించి.

క. నరవరదంపతు నీగతి, సురతానందానుభవము ♦ చూరఁగొనంగా
నరుదుగ నొక్కని మేషము, కరణిన్ నిశగడచి ♦ కల్యకాలంబైనన్.

గీ. చక్రదంపతి సుకృతభూ ♦ జంబుమొక్క, జాగకాంతలనుతులందుఁ ♦ జేయవెక్క
సిరిఁదనరు పూర్వదికాగ్ంత ♦ చేరుచుక్క, విమలగతినింతఁ గననయ్యెఁ ♦ వేగుఁజుక్క

నీ. అంతరంగములందు ♦ నభిలాష జేషఁబు, కొనఁ దీర్చు కొనుడందుఁ ♦ గొందఱకును
పాలయల్గల్గద ♦ వ్రులనుంచి ప్రియులతోఁ, బొందు నేయుఁడటందుఁ ♦ గొందఱకును
సంకేతములనుంట ♦ చాలించి చనుఁగు మీ, మందిరంబులకందుఁ ♦ గొందఱకును
విటులాత్మముఁబి కా ♦ వించినమద నాంక, కొటిఁగప్పఁడటందుఁ ♦ గొందఱకును
జాటుమదనుని యధికవా ♦ చాటులైన, చారులనఁగ రతిప్రపం ♦ చారులగుచు
సారెసారెకుమీటును ♦ ఛైస్వనముల, 2 (సమయమనుశిల్పి) గల్పింపఁ ♦ జాలినాఁడో,

చ. కుముదము తెల్విఁగాంచుతటిఁ ♦ గోరికనిద్దుతఁజెంది పద్మము,
కుముదము కన్నమూయుఁ గని ♦ గొబ్బుననప్పుడ మేలుకాంచె నీ

క్రమమరయం మనోభవంఁడు ♦ కాతుకరాగనిబద్ధపాఠవ
గ్గముఫయి నొయ్యనయ్యుగము ♦ గాత్రగ నుంచినచందమయ్యెడిన్.

గీ. విరహజనములపై దండు ♦ వెడలినట్టి; చిత్త భవని ప్రితాపాగ్ని ♦ శిఖలునిట్లు
దేజమునొంటంగుగని తెల్పు ♦ నోజడనక, దీపనికరంబు లంతఁతఁ ♦ జెల్లనయ్యె.

ఉ. నిక్కముసెల్లఁజే రెఁబలు ♦ నిద్దురలెల్లను గైరవంబులం
జుక్కువలందచేరె నన ♦ సౌరతకేళిసుఖంబులెల్ల నే
దిక్కున లేక ఘూకముల ♦ దృక్కులఁజేరి తమంబులెల్లఁజెం
పెక్కునికాంతలక్షణము ♦ లెల్ల న నేకవిచిత్రహేతువుల్.

నీ. ఆకాశపుణ్యతీ ♦ ధ్వావకాశంబులు, బహులద్విజాక్రాంతఁ ♦ బరిభవితై
సుసీరుహానేక ♦ చక్రివాకంబులు, ప్రకటీకృతానేక ♦ భరముపూనె
వారుణాశామంద ♦ జారబృందంబులు, విధ్వస్త సంయోగ ♦ విహృతిఁ గాంచె
భీతకాళికవత ♦ పోతజాతంబులు, సంచారములయందు ♦ జడములయ్యె
సకలదిక్పటలాదయా ♦ చలతలములు, భాస్వరాకృతియోగసం ♦ పద వహించె
మేడినీభువనామితా ♦ మోదజనక, లీలఁ గనుపట్టు ప్రత్యూష ♦ వేళయందు.

నీ. తరణివచ్చు నటంచు ♦ గురుతమోవారాళి, మగ్నులందఱును స ♦ మృదముపూన
హంససమాగమం ♦ బయ్యెనంచుఁ బ్రిబోధ, కామలెంతయుఁ గౌతు ♦ కమువహింప
మిత్రసంగతినైన ♦ మేలు గల్గెనటంచు, నతిబాధఁగనువార ♦ లాదరింప
నిరుఁడు గల్గెనటంచు ♦ ఘనతస్కరాధిక, భీతిఁజెందినవారు ♦ ప్రేమపూన
గగనమణి యబ్బె ననుచుశ్రీ ♦ కాంతుఁగన్న, మనుజులందఱునానంద ♦ మనుభవింప
నిఖిలభువనప్రకాశకో ♦ నిద్రద్రలీల, భానుఁడుదయించె నాతామ్ర ♦ భానుఁడగుడు.

గీ. అరుణపత్రివిచిత్రవి ♦ స్ఫురణఁగాంచి, సౌరభారూఢిచేఁ పొగ్గి ♦ సంగ్రహించి
ఘనపతంగశతాంగసం ♦ గతిఁ దనర్చె, గగనతలమంత వాసంత ♦ నగమునోలె.

నీ. వ్యాకోచవీచక ♦ వాతజాతము గంధ, పలిలాభిషేకంబు ♦ సంగ్రహించి
యతిరాగకలితదం ♦ పతిమనోంబుజనవ్య, హవ్యముల్ మదనాగ్ని ♦ యందుఁజెల్పి
శక్రద్విజానేక ♦ సముదయప్రమదసం, భ్రమదకన్యాప్రదా ♦ వము లొసర్చి
పద్మకోరకబృంద ♦ బంధీకృతమిళింద, సందోహముల వి ♦ మోదనముచేసి
పద్మగర్భాండమను మహా ♦ భవనసీమ, సమయభూజాని పొగ్గి కాఁరమణియందు
నతులరుచి బాలమార్తాండ ♦ సుతునిఁగాంచి, యుచితగతిమీఱఁజే సెఁబుఁ త్రోవంబు

గీ. ఈకరణి వాసరారంభః పోలచాలః, దనర నామన్న చంద్రాంగః ధునివధూటి
వందితుతరావ మేదురా వార్యతూర్య, మృదులపన్నాదములచేత మేలుక్లాంచి.

గీ. గలితభూషణములు గొన్ని గదియఁజేసి, జాటుబయ్యెద నొక కేల సంగ్రహించి
విరియు నెఱిగొప్పపై నొకఁగఁ కరముఁజేర్చి, విభునికేఁనివేశంబు వెడలిచనియె.

ఉ. అంబుజపత్ర సేత్రయును నయ్యవనీశుఁడు దియ్యనిల్తుక
య్యంబున మున్న పీడ్వడిన వన్నెయు విన్ననునొప్పఁ దొంటిదల
దంబునఁగూర్చుచో మఱచి నారొ సతోత్తము మానసంబుప్రే
మంబునఁజెచ్చికాంతతన మానస మాతనియొద్ద నుండఁగన్.

వ. అంత.

క. ఆకాంతకంతుకేలిక, థాకఁజ్జేజపమనోజ్ఞ తనువల్లికనా
లాకించి హాస్యరసవా, చాకుశలత నిట్టులనిరి సహచరకాంతలో.

ఉ. పంకజపత్ర సేత్రినర పాలతనూభవ నెవ్వరేనిహ
స్యాంకురసంకులాదితము లాడితిరో చెలులార యూరకే
శంకజనించె నే రమణి కిన్ శతకంజపుమంజుమంబుని
శ్శంకతఁగన్న కన్నగవ శన్నపుబూడిఁ గనంగనయ్యెడిన్.

ఉ. ఓయెలనాగ యామగువ నొకఁగఁటిబల్కిన వారులేరునీ
వేయెఱుఁగంగఁజాల వర విందవిలోదనచిత్త మెప్పుడున్
రేయిఁగఁ జేయకేల యొన రించెఁ బ్రభాతమటంచు భారతీ
నాయకుమీఁద నే తనమ నంబున నలగఁవహించె నెచ్చెలీ.

ఉ. నీవు నెఱుంగుదేసకీయ నిక్కముగా నిట నేటనుండియం
దవరసేత్ర యంచువిను తింపక పంకజ సేత్రయంచు నే
లా వచియించెనంచు మివు లన్మదిఁగిసగఁ వహించెనమ్మ యీ
భావమునేనకాంచితిని భావజుఁ డిందుకు సాక్షియయ్యెడిన్.

ఉ. కంపునఁబెంపుమీఱు నొక కంపుజనించినయంతె గాక ప
లెంపులువానిమీఁదఁబరి కింపజనించిన నెంతవిల్వ యూ
హింపఁగలావెకాంత ధర చీశలసద్విజరాజితాంక నిం
తింపఁగనెవ్వరోపురురు దీనివిశేషము నిర్ణయింపఁగన్.

గీ. గురుతరందైన మనబాల కుదయగంబు, గిరియుగంబంచు మున్నయంశగీక్యతంబు
వింతవేలిందుఁ జెలువొందు విధముఁజూచి, తగగిరీశయుగంబన్నఁ దగునుగాఁ.

త. అనుచు నాబాలికయాలకించుచుండఁ బ్రచండలైన వేదండగమనలు భావగర్భంబు
గాఁ దమలోఁబలికెడు పలుకులువిని యగ్గలించిన సిగ్గుగడుర నిలువంజాలక యానీ
లాలక మొగులుచాటునకుఁ జనుమొఱుపునొఱుపున యవనికమఱుఁగునకుంజనియే నివ్వ
ధంబున.

కా. శేషాభూషితవామదేహ నిజ * సేవోద్యుక్తనానాజన
ద్వోషధ్వాంతపతంగ భండితమహా * తోసాచరవ్రాత శు
క్రూషా కామనికామ భక్తికలనా * సుద్యుక్తవిద్యనృహ
భాషావర్ణ్యనిజప్రభావ వినమ * ద్భాషామనోనాయకా.

క. పరమతపోనియమాన్విత, ధవతనయావిమలహృదయ * ధర్మవదీతా
కరణైకనిపుణతరసు, దరపటువేషాభిరామ * తానవభీమా.

మాలిని. మకుటనిహితసోమా * మంజులేజ్జోభిరామా
చక్రితభరణదీతా * సాధుసంతాననృతా
ప్రకటగుణనికాయా * భాసురామ్నాయగీయా
సకలశుభనిధానా * శాంతలీలప్రధానా.

శబ్ద—ఇతి శ్రీశైల నివాస భ్రమరాంబా సమేత మల్లేశ్వరస్వామి కృపాపాత్ర
భారద్వాజ గోత్ర పవిత్ర పెనుమల్ల సోమమంత్రి పౌత్ర పెద
నీల ప్రధానపుత్ర సకల సుకవి స్తుత్య సోమనామాత్య
ప్రణీతంచైన సీమంతినీక శ్యామం బనుమహా
ప్రబంధంబునందుఁ దృతీయాశ్వాసము.
ఏతత్సర్వం శ్రీసదాశివబ్రహ్మార్పణమస్తు.

శుభము.

అవిఘ్నము.

శ్రీసదాశివాయనమః.

సీమంతినీకళ్యాణము.

చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీమద్భ్రమరాంబాముఖి, తామరసోపవిహారః ధారలాలోక
స్తోమ శుభనామ నిత్యద, యామయ శ్రీశైలమల్లి ధార్జనదేవా.

వ. అవధరింపుము.

గీ. దినమునొకవింత నెయ్యంపుఁ ధియ్యదనము, దినమునొకక్రొత్తరతిక శాఁ వినియమంబు
దినమునొకవన్నెయుత్సాహమునుజనింపఁ, జనియెనాదంపతులమిథఁ స్సంగమంబు

శ. మనసున మున్నఁగోరునది ధిమకుగవచూపులఁ గోరునంతటన్
మనసిజుఁడిచ్చ మెచ్చనగు ధిమచ్చికచెయ్యలఁ గోరునంతటన్
మొనసిన నెయ్యపున్ గలిమి ధిముద్దుల మాటలఁ గోరునంతటన్
దినమొకవింత గాఁగ దిట ధిదేరె వధూమణి కేలిచాతురిన్.

సీ. కర్ణావతంశమా ధి కలువ చెక్కిటచాయ, గడపునాలన్యంబు ధి కలఁకఁజేసె
మోవిపైనంటిం ధి ముక్కరముత్రెంబు, కడకు నెత్తెడుజాగు ధి కాఁకఁజేసె
నెనఁజేరియాన్న పయ్యెదజాఱఁగాఁజేయ, సమయయాతనకొంత ధి సహ్యమయ్యె
మునుమున్న సగముజా ధి తిననీలినడరించు, తడవు ధైర్యముమీఁద ధి దాడివెట్టె
రమణుకూటములందు నా ధి రాజమణికిఁ, దొంటివిరహంపు దినములేతొప్పుగడన
నొరచిగురాకు టడిదంబు ధి హంతకారి, నిజముఁ జెలియంగ నెవ్వారు ధి నేర్చువారు.

వ. ఈకరణి నాతరుణదంపతులకతులమనోరాగంబు గల యోగంబుజరుగుచుండఁ
న్నిదినంబులు జనియె నంతనొక్కనాఁడు.

జ. అనుపమ తారకాగణసః ♦ మానృతయా శశిరేఖవైఖరిన్
దశచైలికతైమైత్తములుః ♦ దాను బ్రియాంగనవెంటనఁటిరా
జనవరనందనుండతిగః ♦ సాంద్రమరందయురీదరీవిన్దా
తనలతికానికేతనవి ♦ తానపురోపవనాళిః జూడఁగన్.

ఉ. కాంచె నృపాలనందనుఁడు ♦ కాతుకభాంముమీఱ నంతటం
గాంచనకర్ణికార సహా ♦ కారకురంటకజాతికేతికా
ద్యంచితసౌరభోద్గమన ♦ మాశ్రియమంద భూమిభేలనా
చంచలచంచరీకకుల ♦ సంకులకేలివనాధిరాజమున్.

క. తనపరిజనముల నందఱు, వనభాహ్యమునంద యునిచి ♦ వనితాశతమున్
జెనువెంటనఁటిరా నా, ఘనుఁడు ప్రవేశించెఁగేలి ♦ కావనవీధిన్.

సీ. యిదిగదా మదలీలమెదలఁడు ♦ మృదలచే, గిరిగొన్న సురపొన్న ♦ కేసితోర
యిదిగదా విరితేనె ♦ వెదచిందు సందుఁజెం, దినచోట్లఁ గలిగొట్ల ♦ నీడజాడ
యిదిగదా విరహిపై ♦ నెదురెక్కు గురువింద, బలుచాలు వలరాద ♦ వారిదారి
యిదిగదా పలుతావు ♦ లుదయించు విరులచేఁ, బరువైన సహకార ♦ తరువు తెరువు
సామి యిదిగదా నవవిలా ♦ సామితప్ర, పుల్లసుమవేల్లి తానేక ♦ మల్లికామ
తిల్లికావత్తికాకీర్ణ ♦ ధరణిసరణి, యనుదు వనపాలకులు దెల్ప ♦ నరగ విభుఁడు.

గీ. యిదిగపుచేడియలు గొంద ♦ తొడిగిచే, దండవినయంపుదారిఁ గై ♦ దండలియ్య
నయ్యవనిపాలకన్యక ♦ న్యాసహస్ర, కలితయై యేగనక్కేలి ♦ కావనంబు.

సీ. ఇవియాలకులతీవ ♦ లీవలఁ జనరాదు, పెల్లుమల్లియొల్లి ♦ బిల్లిఁగూడె
నివికన్నె సురపొన్న ♦ లిందుఁజెందఁగరాదు, గొప్పపుప్పొడితిప్ప ♦ లుప్పతిల్లె
నివిచాలుపొగడలీ ♦ యిక్కఁ ద్రొక్కఁగరాదు, విరిఁదేనికాలువల్ ♦ దరులుమీఱ
నివిగున్న లేమావు ♦ లీ దారిఁబోరాదు, తలుచుకోయిలమూఁక ♦ దారిగట్టె
ననుచుఁదనచుట్టుఁగనుపట్టు ♦ వనితలిట్టు, వనముసిరిఁ దెల్పిచూడ నె ♦ మృనమునందు
సమునితానందమందియా ♦ సకియచనియె, విమలరుచిఁ జెందు నుద్యాన ♦ వీధియందు.

సీ. చూతమాయిదిచేరి ♦ చూతమాశుకపోత, చూతమానితరీతి ♦ చేతనమరు
వకులమా విసుతదే ♦ వకులమా యిదినవ్య, ముకులమాలికలచే ♦ ముద్దుగులుకు
కుంఠమాయిదిదాయ ♦ కుంఠమామధుబిందు, బృంఠమానెను తేఁటి ♦ జెదరిపోవు
తిలకమా వసరమా ♦ తిలకమా యిదిచూప, జలకమానుషమోద ♦ కళఘటించు

నమమనామాయితగులీల ♦ నాదరించి, చంచరీకనిభాలకల్ ♦ పంచరింపఁ
 గాంచి యాధగణీనాథ ♦ కన్యాయంత, నంతరంగప్రమోదసం ♦ కాంతినలరె.
 తగడ. శలియగొకనుమి ♦ సిరిగలతావులు, చలువలతోవెద ♦ చల్లెడుతావులు
 జిగిగలయిదిరసెపు ♦ విరి కేశి, తగనీమెత్తని ♦ తనువునకేశి
 చేరెకరందఱు ♦ జెలులీపాగడకు, నూరకయుండఁగ ♦ నుచితమెపాగడక
 కనమనసయ్యెడిఁ ♦ గద యిపాటల, తనరెడితేటలు ♦ దట్టనిపాటల
 విరహులపైదగు ♦ వేటలుకోయల, మఱువకకూయుచు ♦ మసలెడికోయల
 గురుతగునీవిరి ♦ గుత్తుల యందము, గరిమెతో నీద ♦ న్నవ సరియందము
 మఱియించివురులె ♦ మరునికటారులు, యెంతయుమ్మదులత ♦ యిగోరంటకు
 కొంతైనానీ ♦ కొనగోరంటకు, పుప్పాడి యెగసెం ♦ బొడవుగవింటికి
 గొప్పదితానము ♦ కొన్ననవింటికి, నవనరమనా ♦ నారంగంబులు
 నవనీయములీ ♦ నారంగంబులు, వనితామణికన ♦ వలదా నిమ్మలు
 వనభువిగలవా ♦ వలదానిమ్మలు, కాంతరొయినామ ♦ ఖచితవధూకము
 కోకనీపుపు ♦ గొమ్మలుచంతము, సారెకునామది ♦ సమ్మదవంతము
 ననిచినయిపా ♦ న్నలనవకలికలు, గనుగొనఁగామదిఁ ♦ గలవుశ్శలికలు
 చెలియాగేదఁగి ♦ చిత్తజుకుంతము, చెలువగునీజడఁ ♦ జేర్చుటకుంతము
 పరసీజముఖియా ♦ చంపకజాలము, సిరియంతయు నుతి ♦ సేయఁగఁజాలము
 చివురులతో విల ♦ సిల్లురసాలము, నవుఁగదవే యు ♦ న్నతసురసాలము
 నెనయిక్కడగలఁ ♦ డిక్కంగేలికిఁ, గనుగొనఁదగుని ♦ క్కడవనకేలికి
 తరలెడునివె చం ♦ దనమారుతములు, పరిచితకోకిల ♦ భామాతుతములు
 మానినియిడిగో ♦ మధురససారము, గానఁగనయ్యెడి ♦ గలితాసారము
 ముక్కువఁదెల్పెడు ♦ మనకీరమ్ములు, వాక్కులిశమ్ములు ♦ వనకీరమ్ములు
 వావిరిపువ్వులు ♦ వరుసలు వింతలు, గావేయివియె ♦ క్కడఁగలవింతలు
 మగువరొయివిరి ♦ మల్లెలగంధము, గగనముముట్టెడుఁ ♦ గడువెరగందము
 వెలువకు మంకన ♦ విరిజగడంబులు, దొరకొనుమోవుల ♦ తో జగడంబులు
 చూపవె యీలత ♦ చోనొకరాగము, చూపెడునదినీ ♦ చోననురాగము
 యెలసాగరొ విను ♦ మీనవమాలిక, గలుగఁగనొప్పెడు ♦ గదవనమాలిక
 వలనుగయిగొరు ♦ వంకలపాదలును, దలఁచుచునున్నవి ♦ దట్టనిజాదలును
 నరుగడువనరమ ♦ యనికొనియాడుచు, సంతసమందఁగ ♦ సరసములాడుచు
 వెలఁదులుదిరిగిరి ♦ విమలామోదము, వెలయగమెచ్చుచు ♦ విమలామోదము.

జ. ఒకచెలి పొన్నగున్నకడ | నొయ్యననుదృటలాపదున్న | ద
త్పక్తితదంతపంక్తిరుచి | పర్వ నభిర్వసుమరబులగు నే
తొకసతికేలుదాప విక | తోత్పలలోచనలెల్ల నవ్వగా
వికచనుమోతగ్రంబు ప్రిభ | మించెను దానిఁ బరిస్ఫుటంబుగన్.

గ. మగువయొక్కతెగోరంట | మాటునందు, దాఁగియుండఁగఁగనియోర్తు | గాఁగిలింపఁ
బోయి రయనున నామానుఁ | బొదవుకొన్నఁ, గొప్పనలు దానిజనియించె |

[సన్నతముగ.

జ. ననలు జనించె నిందులభు | నంబుగఁగామిను లెవ్వఁదనియున్
గనఁగలతే యటందునొక | కంజవిలోచననవ్వుతాలకై
యనఁగ విశాలనేత్రలగు | సందఱునుందరు లబ్బురంబుతోఁ
గనుగొన నుప్పతిల్లెడిల | కంబునకు వివిధప్రసూనముల్.

జ. గురుకుదయోర్తు కేదెదురు | గోయఁదలంచినయట్టి నిద్రపున్
విరిగొననొక్కయింతివరు | వేచనఁగాఁగని దానివెంబడిన్
బరువడికూడకామధుర | భాషిణి వావిరినీడనిల్చియు
స్సురనిన నిస్సరస్మృతుల | సూదరమైయదియొప్పెనెంతయున్.

జ. నెనరువహించి ప్రేంకణపు | నీడఁబ్రియాఁగన మంతనంబుఁజేం
డినయొక యింబుబింబముఖి | నీవనురాగముచేయు నామనం
బునకుఁ గడుత బ్రమోదమని | ముచ్చటచెప్పఁగ నప్పడంతిదా
వినియొకపొటపాడఁబ్రిభ | వించెను దానికిఁగోరకావళుల్.

క. త్రొన్ననదండదండనొక | తోమలిగూర్చుకొనఁగ నంచన
స్థన్నియయోర్తు గైకొని య | ఖండరయంబున నేగియొక్కయ
భృన్నతమైనకాంచనపు | భూరుహమెక్కినఁగూడ నేఁగియం
తన్నలిసాక్షి నాచెలిస | దల్పననల్ జనియించె దానికిన్.

జ. ముచ్చటలు చెప్పకొంచును | ముదితలెల్ల, వచ్చి యచ్చేరువనునెల్వ | హెచ్చుదనరె
వచ్చిజిగిదిక్కున నటించ | విచ్చలవిడి, గుచ్చినట్లుగవిరులానె | గొండగోఁగు.

జ. అంగనయోర్తు పానరతి | యానఁగమన్మథపాత్రముది త
స్వంగియొకరు కొంతమధు | వాదటఁబుక్కిటఁబూన నంతలో
మ్రొంగకయుండనొట్టిడ స | మీపముకేసరభూరుహంబు మీఁ
తంగడునల్లతోనుమియ | దానికిఁగల్గె నవప్రిసూనముల్.

- ఉ. బాలలుచెంతలన్ని నీచి ♦ పల్ల-గ మోపులనుప్పతిల్లు పెం
దాలునునూళి గాఁదలచి ♦ డగ్గరి యొక్క తెసిగ్గుఁబూనికం
కేలిమసీయవంబుఁగను ♦ గిన్న-పదంబునఁదన్న నంతలా
నాలసమానకాంతి వెల ♦ యం జనియించె నవప్రమానముల్.
- ఉ. పల్లవజాతి కెంజడల ♦ భాతిఁజేలంగఁగ నడిచామనో
పల్లభులీలఁగాంచె నిది ♦ వారకదీనికిఁజంద్రరేఖసం
ధిల్లినలెస్సయంచునొక ♦ నీరజలూచనగోరిగోరుచే
గిల్లినయంతి మామిడికిఁ ♦ గీల్క నియెన్ ముకుళప్రకాండముల్.
- గీ. వెలఁదులీరితనుద్యాన ♦ వీధులందు, నెమ్మిఁగావించు విహృతుల ♦ న్నియునయత్తు
దోహదములువిలాససం ♦ దోహములుగ, నగుచు నద్ధరణీనేత ♦ నలరఁజేసె.
- చ. మరునికిదూతలై సతుల ♦ మానసు మానుపునన్న శంకనో
తరుణులయంగకోమలత ♦ దారొక్కనఁగోరునటన్న గిన్ననో
సిరిగలయావనస్పతులఁ ♦ జేరవటన్నయమర్తయుక్తి నో
యుతునడిఁ గాంతిలెల్లఁ జల ♦ మొప్పఁగఁ గోసిరి పువ్వులన్నియున్.
- అంచితోద్యానవీధీవి ♦ హారకలన, నలసి యాశీతభానుబిం ♦ బాస్యలెల్ల
నంబుజకదంబభూషితం ♦ బైన సరసి, దాసిరంతంజలక్రీడ ♦ యాపదగిలి.
తటభూరుహఁచలా ♦ తక్రటకీరకారికా, కులసమాకులరవ ♦ చ్చలముచేతఁ
బులిన్స్థలానంద ♦ కలనాంచితరథాంగ, మిథునవాక్చాతుర్య ♦ మిషముచేతఁ
గమలనాళాశన ♦ క్రమలాలసాలస, తక్రలహంసనాదకై ♦ తవముచేత
మకరందపానాతి ♦ మదనదాలోలరో, లంబగీతాపదే ♦ శంబుచేత
విలువనలవకు గణేయంప ♦ నలవిగాని, ప్రమదవిభ్రమ మమరనా ♦ ప్రమదలెల్ల
సారసారససారభో ♦ ధారజనన, శీకరముగాంచిరొక్కప ♦ ద్మాకరంబు.
సీరంభణముఁజేసె ♦ బద్మ పద్మవిహారి, హారి మందానిలాం ♦ కూరరాజ
నుచితాసనము లిచ్చె ♦ రచితరూపవిలాస, వానైకనైకత ♦ వ్రాతజగతి
స్వాగతంబులు వలెగ్గ ♦ సంచలతొగ్గించలా, లితకేళిరతమరా ♦ లీవరాళి
పాద్యంబులాసఁగె సం ♦ భంగభంగతటాగ్ర, పృథువనాఘవినోద ♦ బిందుసమి
యవిరతోద్యానవనవిహా ♦ రాధిగతని, తాంతతనువల్లికాశ్రాంతి ♦ కాంతినేయ
జరసి దాయంగఁజేరిన ♦ సఖులకెల్ల, బాంధవగృహోపచారసం ♦ ప్రాప్తియయ్యె.

- ఉ. బింబఫలాధరాళి ప్రతి ♦ బింబమిషంబునఁ జేతవచ్చునా
గ్గాంబుజపత్రలోచనల ♦ నాదరణంబునఁ గౌఁగిలించును
త్నంబుఁ దలంచెనాఁగఁ బ్రేమ ♦ నంబమరంగఁ బ్రవేశమయ్యె కో
లంబకదంబగీతపరి ♦ లాలితకేళి సదోంబుపూరమున్.
- గీ. చలితకమరంబుకుంతిత ♦ చక్రకులము, మగ్నమీనంబుశంభ్రమ ♦ న్మధుకరంబు
జనితభంగంబుకంపిత ♦ సారసంబు, నగుచుఁ గా సారమొకవింత ♦ జగివహించె.
- ఉ. సారసపంక్తు లత్తఱిని ♦ సారెఁ జలిందుటయెల్లఁ దన్మృఖా
కారములేచి చిత్రమునఁ ♦ గంపితశీర్షములైన తీరగా
నారయ చేల వీరికెన ♦ యొకననైసకురంగ నేత్రలే
యూరనులేరటచిఁచుఁ దల ♦ యూఁచినయట్టిప్రకాశమయ్యెడిన్.
- ఉ. బోడువాయక నెంచు ♦ నీడుతేని రథాంగ, యుగముల నెదలపై ♦ నుంచినారు
పగలుచెల్వపు దెల్విఁ ♦ బరఁగుకల్వలురెండు, నెమ్మొగంబులఁబూన ♦ నేర్చినారు
పూర్ణచంద్రునికోడఁ ♦ పొందునేయఁగజాలు, కమలముల్ ధరియింపఁగలిగినారు
చంపకంబులమైతి ♦ జరపుతేటులగుంపు, నిజకిరంబులఁ బూన ♦ నేర్చినారు
వీరుతరుణులుగారుభా ♦ వింపఁదన్ను, కెలువనూహించి వచ్చిన ♦ కొలనులనుచు
వాత్మభయమందు రీతిఁబ ♦ ద్మాకరంబు, సంచలించెనతుల్ బ్రవే ♦ శించినంత.
- ఉ. అలతయూరుపు దెమ్మె ♦ రలముమ్మరము తావి, జలజాళివాసింపఁ ♦ దలఁచినట్లు
విరియుగొప్పలుగొప్ప ♦ సిరులతేటులమేని, కప్ప విప్పఁగఁజేయఁ ♦ గడఁగినట్లు
వాలుజూపుల గంఠు ♦ మీలడాలుకు వింత, మేలుగీలింపఁగా ♦ మించినట్లు
వలిపూపకళవీచి ♦ కలకు నచ్చెసముగా, వింత మించియుపక్ర ♦ మించినట్లు
చలితసత్పాణికిపలయ ♦ చ్ఛాయచేతఁ, గోకనదకనదాకృతుల్ ♦ కొత్తయైన
చెలువువహియింపఁగాఁ జేయఁ ♦ దలఁచినట్లు, పరసిజేక్షణ వీడిరా ♦ పరసినీట.
- గీ. సలిలకేళిన్లథాంబులౌ ♦ జలజముఖుల, కొప్పులప్పుడు తనుకాంతిఁ ♦ గూడియొప్పెఁ
గొమ్మొలుంగులతోఁగూడ ♦ ముమ్మరముగ, జలధినీరానుజలధర ♦ చ్చటలనంగ.
- సీ. చలితవీచీనర్త ♦ కులకుఁ గంకణర్పుణ, తాగరముల్ మృదుతాళ ♦ గతులుగాఁగ
సలినాయనీజాత ♦ ములకు మంజులభావ, ణములు వీణానికన్వ ♦ ణములుగాఁగఁ
గమలినీన్యపకన్య ♦ కలకు హాసప్రభౌ, వళులు పెంబట్టుపా ♦ వడలుగాఁగ
రాయంగ చెలులకు ♦ రమణీయభుజఘ్నణీ, శీకలు నిద్దతిపుకా ♦ నుకలుగాఁగ

విహరదురగవధూటికా * వీక్షణాభి, ధానమీనంబులకు విశ్ల * దంబులైన
లలితకబరీభరములుజా * లములుగాఁగఁ, జంద్రవదనలు జలకేళి * సలిసిరపుడు.

శ్రీ. పత్రిబింబరవిసమి * పమున కేఁగఁదలంచు, చక్రఁబులననరో * జములుమీఱ
బహురూపకుముదినీ * ప్రత్యక్షతూర్ణేందు, మూర్తులో యనముద్దు * మోములమర
గాముతామరతూపు * గమికేవోడైవచ్చు, చిత్తరులోయనఁబడ * శ్రీలువెలముఁ
బాతాళముననుండి * బయలెగు-చీకటి, తుప్పలోయనగొప్ప * కొప్పలలరఁ
బదనుబెట్టఁగఁ జెచ్చిన * పంచజాణ, ధరునిసమ్మోహనాస్త్రసం * తతులనంగ
జగిఁదనరు నంగవల్లికలో * చెలువుమాప, సరసజనగేయముయ్యెఁ ద * త్సలిలకేళి.

గీ. చల్లుపోయల నొకవింత * సంభ్రమంబు, నోలలాటలనొక నవీ * నోత్సవంబు
చెలిమియలకల నొకక్రొత్త * చేష్టితంబు, గలుగ జలకేళి సలిసిరా * కంజముఖులు.

క. కరిణీమధ్యకరేంద్రము, కరణిం నృపనందనుండు * కాతుకయూతుఁడై
తరుణీజనమధ్యంబున, సరసగతిం సలిలకేళి * సలిపెం దానున్.

శ్రీ. ప్రకటితోన్నతకాండ * పద్మప్రకాండముల్, ధవళాతపత్రీసం * తతులుగాఁగ
నుండినరాజహం * సోత్తంసములు వధూ, రత్నచాలితచామ * రములుగాఁగఁ
జలదంచరీకస * ల్లలితర్పుకారంబు, గాయనగీతికా * క్రమముగాఁగఁ
జటులసారసకులా * చలితసన్నాదంబు, భాసురాలాకశ * బంబుగాఁగ
సాంద్రజలకీకరంబులు * జలజముఖులు, పెల్లుగాఁజల్లుక్రొవ్విరి * ఒల్లుగాఁగ
నాన్యపకుమారనూతి వా * హ్యలివెడలి, నల్లు కాసారజలకేళి * యాచరించె.

వ. ఇవిధంబున.

గీ. అంతకంతకు జలకేళి * యాసఁదగిలి, చెంత యమునార్పుమునగళా * కాంతనూతి
తోడిచెలికాండుఁగ్రాచానును * నాడ నట్టి, వేడుకలఁబొధ్దలై యొక్క * యొడనెక్కి

క. కాతుకకేళిచేతఁ దిరు * గన్ వెఱగందఁగఁజేయు పూర్వది
గ్వాతరయప్రభూతబహు * వాతీతరంగనికాయఘట్టనా
జాలజలభ్రమావళుల * సందడిచే దివి ఘూర్ణమానమై
యాతరియాతటిమ్మునిఁగె * యామునవారిర్పురాంతరంబునన్.

గీ. తరణితోడనె కూడన * ద్ధరణి నేత, తరుణికన్యామహర్పుతాం * తరమునందుఁ
దరణిజలరాశిఁగ్రుంకిన * కరణి మునిఁగె, దరుణుల యుదీరితార్తనా * దములతోడ

శ్రీ. హడవమెంతకా * ర్యంబుఁజేసి నటంచు, పెల్లుళోకమున మూ * ర్చిల్లువార
భూనాథ మముడించి * పోన నేటికటంచు, బహువిలాపోక్తులు * బలుకువారు

నీమృత్యుజేవశః ♦ యమునానదీయాప, మై యున్న జేయించు ♦ నామవాచ
సనమన్మధునివంటి ♦ నరనాథసుతునెట్లు, మఱువఁజాలుదుమంచు ♦ మఱుఁగువార
నగునుజలకేలిఁగావించు ♦ సప్తముఖులు, సఖులుఁబరివారములు నదీ ♦ యురమురెండు
తటములను జేరి ఘోరమన ♦ స్తాపదూప, నీరథిమునింగి దరిఁజేర ♦ నేరరైరి.

వ. అంత.

ఈ వారలుగొందఁజేరి భయ ♦ సంభ్రమమొప్పుఁగఁ జిత్రీకర్మకా
కూగ్రపువార్తఁ జెప్పినను ♦ గొబ్బునమూర్ఛ వహించి తేటిచు
ర్వారబురంతతోకమున ♦ నందిరి నాసుతభాగ్యమిట్లు చే
కూరెనె యీశ్వరా యనుదుఁ ♦ గొంతవిలాపమొనర్చి యంతటన్.

వ. అతివిస్మయతోకాకులమానసంబులతోడఁ బరివేష్టించిన యాప్తబంధుమంత్రిపరివా
రంబులుం దానును దత్తతోవరాభ్యాశయమునార్ఘురంబుదరికిన్ నిజవసంతవిహీనం
బైనవసంబునుంబోలె చంద్రాంగదఃహీనంబైయున్నతత్పరివారంబుఁజూచి బాష్ప
పూరితలోచనుండై తనసభీజనంబులుందానును సత్యంతదుఃఖావేశంబునఁ బొరయు
చున్న సీమంతినీకన్యక డాయంజని యిట్లనియె.

క. అమ్మా నీకిదిపూర్వకృ, తమ్మా! యాపార్వతీశు ♦ దయచాలనిభా
వమ్మా! హృదయమా!, వమ్మాయెనె నీప్రసేయూ ♦ వ్రతజాలమ్మున్.

శీ. శరీరుపర్వశు ♦ భోక్తినమ్మితిఁగాని, నిష్ఠురోక్తులు నమ్మ ♦ నేరనైతి
నాతి నీశుభలక్షు ♦ ణములె యెంచితిఁగాని, యిట్లుగా నుంటనే ♦ నెఱుఁగనైతి
ప్రీతసేనకులీచు ♦ వెదకి తెచ్చితిఁగాని, యీతనియాయుష్య ♦ మెఱుఁగనైతి
శకునముల్ నామనో ♦ జనుముఁజూచితిఁగాని, కట్టడిదైవంబుఁ ♦ గాననైతి
నెన్నిచింతించుకొన్ననీ ♦ కేమివచ్చు, నింతినాకన్న నిర్దయుం ♦ డెందుఁగలఁడు
యమునఁజంద్రాంగదునిఁ దెచ్చి ♦ యజుడుముంచె,నిన్ను ముంచితిదుఃఖాబ్ధి ♦ నేనతెచ్చి

వ. వినయపరుండు నానెనరు ♦ వియ్యము నెయ్యపుటాదరంబుతో
నినుఁ దనయింటికన్నమని ♦ నిక్కముగాఁగఁ బ్రియంబువల్గి యీ
యనఘగుణాభిరాముఁడగు ♦ నల్లునినింటనె యుంచుకొంటి నా
యిననిభతేజా నింటికిఁక ♦ నెవ్వరినంపుదునో తలొదగి.

ఈ. ఈడొకచోటనున్ గనని ♦ యిట్టికుమారునిఁగన్న యట్టియా
చేడియ యింద్ర సేనన్యప ♦ శేఖరునఁగన యెంతయాత్మలా

వేడుకఁ జెందుచున్నదియొ ధేమరు నెట్లువనింపఁగానగునో
గోడలిఁగన్నులంగనుట ధ కం దగనోఁచకపోయెఁగూతురా.

ఉ. మంగళతూర్యనాదముల ధ మాధురి గుక్కులఁబిక్కటిల్ల నీ
యంగన నిన్ను నీపురికి ధ నంపెదనంచు మనంబులోన ను
ప్పొంగెను నాదుకోరికలు ధ పూర్ణములైకడముట్టుకుండఁ బం
ద్రాంగదనిన్నుమింగెఁగద ధ యంగద యాయము నాంబుపూరముల్.

శీ. పూర్ణేందుబింబంబుఁ ధ బోలు నీ నెమ్మాము, నే నెట్లుమఱతునో ధ నృపకుమార
తెలిదమ్మితేకుల ధ దెగదు నీ నేత్రముల్, నే నెట్లుమఱతునో ధ నీతిదతుర
యాజానుదీర్ఘంబు ధ లైన నీబాహువుల్, నే నెట్లుమఱతునో ధ భానుతేజ
నవపంచబాణుని ధ నవ్వునీరూపంబు, నే నెట్లుమఱతునో ధ మానవేంద్ర
నీవిలాసంబు వినయంబు ధ నీనయంబు, నీదుశౌర్యంబు ధైర్యంబు ధ నీబలంబుఁ
దలఁచుకొన్నను హృదయంబు ధ దల్లడిల్లు, నిన్ను నే నెట్లుమఱతునో ధ నిషధరాజ.

చ. యమునకుఁజోడబుట్టువని ధ యందఱునిన్ను వచింపుచుందురో
యమున తడియవాక్యము య ధ దార్థముగా దయయింతలేక భూ
రమణకుమారు ఘోరతణ ధ రంగతృణీకృతవైరివీరు ను
త్తమగుణచారుముంచితివి ధ తావకవారియురాంతగంబునన్.

చ. అని యనివార్యశోకకల ధ నాకులుఁడైన నృపః పాలికిన్
వినుతవివేకవంతులగు ధ విప్రవరుల్ చనుదెంచి (మంచి) బో
ధనకరసాధువాక్యసము ధ దాయపతఁగమరీచిలఁద
ద్వనతరమోహసంతమస ధ కల్పన మాన్యఁగఁబలిగిరీగతన్.

క. కలదా యింతటిశోకము, కల దానగుఁగాని నిజము ధ గాఁదలఁచంగా
వలదీలాకము నీకే, వలదీనతవెట్టితనము ధ వనుధాధీశా.

శీ. జలబుద్బదములు కా ధ కృతములై యుండెనా, తనువులయందు నిత్యతఘటింతు
నీటిపై వాఙ్మతలు ధ నిజములై నిల్చెనా, నిఖిలసంయోగముల్ ధ నిజములగును
మృగమరీచకలందు ధ మేలుప్రాపించెనా, సంసారములయందు ధ సౌఖ్యమబ్బుఁ
జంచలాలతలతి ధ స్థైర్యంబు పూనెనా, సింహులతిస్థితచేఁ ధ జెలవునీరాటు

నేలభ్రమయంగ నక్కటా ధ యింద్రజాల, క్షృమాగూఢ్రపపంచంబు ధ కాంతుఁదగిలి
తెలిసి తెలియంగఁజాలని ధ ధీవిహీనుఁ, దెలుప నెవ్వారిగదముదా ధ తీర్థలేక.

సీ. దుధిరమాంసవికార ♦ రూపదేహమున నె, కుగ్గ-వయశాంకారంబు ♦ గూర్చినాఁడు
పథికయోగమువంటి ♦ బంధుయోగము ఘన, స్నేహపాత్రంబుగాఁ ♦ జేసినాఁడు
కరికర్ణములవంటి ♦ సిరులందు నెనలేక, 1 (మిందుగర్వంబు) గ ♦ ల్పించినాఁడు
నియతంబులగు దేహ ♦ నిర్మాణములయందు, భూరిశోకంబులు ♦ పూర్చినాఁడు
పార్వతీభర్త తనమాయఁ ♦ బన్నియిటుల, భ్రాంతి నొందింపజనుఁడేల ♦ భ్రమయకుండు
సూత్రధారుని హృదయంబు ♦ చొప్పుగాక, కీలుబొమ్మకువేఱొక్క ♦ లీలగలఁడె.

ఉ. ఆయువు విద్యయుం ధనము ♦ నాదిగఁగల్గినవెల్ల దేహికిన్
వ్రాయెనెకాని తద్విపరి ♦ వర్తననేయఁగలేఁడు ధాతయున్
వేయును నేలయింకఁ బృథి ♦ వీవరశేఖర యెంచిచూడుమా
కాయమురాకపోకలవి ♦ గాదని మాన్ప సమర్థులేయెరుల్.

క. ఆపదలకు శోకింపక, కాపథమున సిరులుపొఁది ♦ గర్వంపకయే
రూపముననవనితుల్య, వ్యాపారుండగుటలెస్స ♦ వసుధాధీశా.

వ. అనియ నేకప్రకారంబుల నవ్విబుధులు బోధింప నారాజచూడామణి యెట్టకేలకు
ధైర్యంబవలంబించి పరమప్రేమపాత్రంబైన పుత్రవతంసంబు జాతవేదోముఖంబున
తనపెనిమిటిఁగూడంజనియెద నన్నఁడద్వియోగంబు సహింపఁజాలక యుప్పనినివా
రించి సఖీసమేతంబుగా నక్కన్యకఁడోడొక్కనిపురంబునకుంజని తదీయబాంధవుల
చేతఁ జంద్రాంగదునకుఁ బరలోకక్రియలుఁజేయించెనంత.

ఉ. చందరుతోడఁబాసిన ని ♦ కాసతివైఖరిఁ జిత్రవర్మరా
2 (జ్ఞందని) సర్వసద్గుణస ♦ నాధునిఁబాసి (చలించి) యాత్మలో
వందరుదుండియున్ భువన ♦ వండితచారుపదారవిందు న
య్యిందుకశావతంసు భజి ♦ యింపుచునుండె నచంచలాత్మయై.

గీ. కాంతయింతైనఁ జిత్తంబు ♦ కలఁకలేక, జరుపుచుండెను విశ్వాస ♦ సంయుతమున
భక్తజనతాభినవకల్ప ♦ పాదజాంతు, రాజుతంబైన సోమవా ♦ రవ్రీతంబు.

గీ. అధికసంకటమైన నే ♦ యర్థమైన, విడుతుకొంటియె కాని యీ ♦ విశ్వమునను
పార్వతీభర్త సమ్మిత ♦ భక్తజనులు, గడువఁజాలరు పూర్వపం ♦ కల్పనియతి.

చ. అంతట నింద్ర సేనము ♦ జాగ్రణి నందనుఁడట్టులైన వృ
త్రాంతమెఱింగిశోకవివ ♦ శాకులచిత్త రాజ్యపాలనా

- త్యంతవివేహీనమతి ♦ యై కృశియింపఁదదీయపట్టణం
బంతయు నాకృమిందిరి బ ♦ లాధికులైన యరాతిభూపతుల్.
- గీ. వైరులంతట వోవక ♦ వ్యసుమతీశుఁ, బట్టికారాగృహంతర ♦ బద్ధుఁడేసి
రతఁగుదుగ్బలుఁ డౌటచే ♦ నట్లనుండె, దైవయత్నంబుఁదప్పి పఁ ♦ దరమెయెందు.
- చ. అడియటులుండె నంతటను ♦ యామునవార్యుసంబునందున
య్యదన మునింగిరాజసుతుఁ ♦ డట్ల దిగంబడిపోవుమండ న
య్యుదితపతంగ పన్ని భవి ♦ భోజ్యులుఁ గాంచిరి (వారి) కేలిసం
మదమున సంచరించు ఫణి ♦ మాననతుల్ కడునబ్బరంబుగన్.
- ఉ. తిన్ననిమేనుఁజూచి యతి ♦ దీర్ఘభుజాయుగళంబుఁజూచి వా
ల్లన్నులతీరుఁజూచి పద ♦ కంజపుమంజిమఁజూచి నిద్దపు
బున్నమచందమామజిగి ♦ పూనఁగఁజాలు మొగంబుఁజూచి యా
కన్నియలెల్ల సంతసము ♦ గన్న మనంబులఁబల్కి రీగతిన్.
- సీ. తనపతాకకు వినూ ♦ తనమీనపోతంబు, నరయవచ్చిన ప్రినూ ♦ నాస్తుఁడేమొ
కుముదినీపరిరంభ ♦ కుతుకాతిశయచారు, సంచారుఁడగుపూర్ణ ♦ చంద్రుఁడేమొ
పాతాళతిమిరసం ♦ ఘాతశాత, 1 (నివారణోద్ధతి) గన్న ఖి ♦ వ్యోతుఁడేమొ
తనయిచ్చవచ్చియెం ♦ తయు విహారమొనర్చు, పశ్చిమాశాతటీ ♦ భర్తయేమొ
కాక యీరూప మీకాంతి ♦ గౌరవంబు, నీలిభావిభవంబు నీ ♦ తీవియరిది
యన్న నీతనిసన్నిధిఁ ♦ గన్నఁజాలు, ననుదు డాయంగఁజేరినా ♦ గాబ్జముఖులు.
- సీ. సిరిమీలు విరివిల్లు ♦ చేతఁబూనుటలేదు, మదనుఁడీతఁడుగాడు ♦ మఠిజావాణి
తారకల్ వెనుజంటఁ ♦ దగిలివచ్చుట లేదు, చంద్రుఁడీతఁడుగాడు ♦ చంద్రవదన
యేకచక్రశతాంగ ♦ మెక్కి యుండుటలేదు, భానుఁడీతఁడుగాడు ♦ పద్మగంధి
నయనంబులని మేవ ♦ నియతిపూనుటలేదు, వరుణుఁడీతఁడుగాడు ♦ వారిజాక్షి
దిశలువెలిఁగించె నీతని ♦ దివ్యమూర్తి, యకారగజగద్వధూటికా ♦ వారహృదయ
హరణకరణేచ్ఛనిటవచ్చు ♦ నట్టిసిద్ధ, పురుషుఁ డేమోయటంచున ♦ బుర్రముపూని.
పాఁపకొమ్మలు తమదంత ♦ పంక్తికాంతి, విమలముఖచంద్రరుచులతో ♦ వియ్యమండ్రి
నవసుధామాధురీలీల ♦ నవఘళించు, లలితమృదుసూక్తి కలనచేఁ ♦ బలికిరిట్లు.
- ఉ. ఎవ్వఁడవీవు భూవినుత ♦ యొక్కడికేఁగెన వేమియొక్తి చే
నివ్వల నాగలాకమిక ♦ నెవ్వరికిం బనరాదు నిబ్బుమి

జీవ్యపు బాహుదండపరి ♦ మాణవి శేషముచేత శేషుతోఁ

జీవ్యయొనర్ప నేఁగెదవా ♦ నీర్థముగావివరింపు మంతయుకే.

క. నావునుచంద్రాంగదనా, మావనిపతియగుటదాను ♦ యమానాదిలో
నావమునిఁగివచ్చుటయును, నావనితలకేర్పరింప ♦ నందఱుఁదమలో.

ఉ. మానవుఁడైనఁగాని యతి ♦ మానుషయశావనశేఖినీతిన్
గానఁగనయ్యెనియ్యునునిఁ ♦ గన్ననుబన్నగభర్తసమ్మదాం
భోనిధిసోలలాడెడున ♦ పూర్వవిలాసముగల్గెడుందదా
స్థానికివీనినాశ్యసము ♦ దారసుధారససారసంగతిన్.

మ. అని యాలోచనచేసి యోన్మపకుమా ♦ రాజేవతారాణ్ని శే
తనలక్ష్మీవిభవంబునవ్వుభుజగే ♦ ద్రస్థానసౌభాగ్యముల్
గననీకు న్మనసయ్యెనేని నిటఁజ ♦ కన్రమ్ముమావెంటనా
యనిలాహారకులాధి నేతదయనీ ♦ యందుం దిరంబయ్యెడిన్.

క. తుచ్ఛంబుల్ నరలోకసౌఖ్యములు మా ♦ తోఁకూడ నేతెంచినన్
స్వచ్ఛాకారవిశేషశేషముఖభా ♦ స్వద్భోగిమాదాగ్రిర
త్నచ్ఛామాదళితాంధకారమగుపా ♦ తాశౌఖ్యలోకంబునం
దిచ్ఛాతీతములైనభోగములు నీ ♦ కెల్లప్పుడుం గల్గెడిన్.

గీ. అనిననంగీకరించిచం ♦ ద్రాంగదుండు, చనియొదత్పన్నగాంగనా ♦ సహితఁడగుచు
భువతరామేయతరకాయ ♦ కాద్రవేయ, భేలనోత్తామైసపా ♦ తాళమునకు.

ఉ. అదెకనుంగొనుసమ ♦ స్తాననీతలభార, దారకోదారదం ♦ తావళంబు
నదెకనుంగొనుకుపి ♦ తాదివరాహాని, ద్విలితదైత్యంగర ♦ క్తప్రవతి
యదెకనుంగొనునిత్య ♦ హరిరక్షితద్వార, బలిగృహప్రాసాద ♦ విలసంబు
నదెకనుంగొనుసగ ♦ రాత్మసంభవపుణ్య, కారణోదారగం ♦ గార్పురంబు
నదెకనుంగొనుపవనాశ ♦ నాధిరాజ, నగరగోపురగతసము ♦ న్నతనువర్ణ
కలశమణిధాగధగియంచుఁ ♦ జిలువచెలువ, లచ్చటివిశేషములఁజెల్పు ♦ నరిగియరిగి.

ఉ. కాంచెనరేంద్రనందనుఁడు ♦ కాంచనరత్నమయాభిరామసౌ
ధాంచలచంచరీకచికు ♦ రాతినిశాతకటకుసాధనో
దంచితపద్మబాణగళి ♦ తాదర (మేడర) భావసంచర
త్పంచశలీముఖిబయిల ♦ సన్నగరాజపురాధిరాజమున్.

నీ. కోటమాఁటికొప్పు ♦ గుంపులింపొదవింపఁ, జాలుబాలాతప ♦ శ్రీలనీన
రాచరచ్చలహెచ్చు ♦ రహిఁదెచ్చుమగఱాల, జిగియిచ్చవెన్నెల ♦ చిన్నెలుమియి
గొప్పయుప్పరిగెల ♦ కొనలఁదాచినపువ్వు, రాగంబునెఱసంబు ♦ చాలుఁజెలుప
మేలునీపుఱాల ♦ నేలనిద్దపుడాలు, వితతాంధకారసం ♦ హతిఘటింప
భానుహినుభానుసంపగ్గ ♦ హీనమయ్యు, నమరదివసనిశాలక్ష ♦ ణములుగొన్ని
పూనివైచిత్రిఘటియించు ♦ భుజగరాజ, పట్టణముఁగాంచెనపుడాన్య ♦ పాలసుతుఁడు.

నీ. బహువందనోద్యాన ♦ భాసమానమునేను, గననద్వితీయనం ♦ దనముజాను
నిరతంబుశతకోటి ♦ హరిసంశ్రయమునేను, దగనేకహరిపాలి ♦ తంబుదాను
భూవినుతాంత ♦ భోగయుక్తమునేను, నశ్వరభోగపూ ♦ ర్ణంబుదాను
సంతతంబునమాన ♦ చరస(మూహా?)మునేను, శలలక్షితవిమాన ♦ చరముదాను
త్రిదివనుదియొంతయునిచర ♦ నృదవతీవి, తానమాక్తికసౌధసం ♦ తానజనిత
నన్యరునికైతవంబుచే ♦ నవ్వుమఁడు, ఫణిపతిపురంబుఁగాంచెన ♦ పార్థివుఁడు.

నీ. పతికర్ణములకైల ♦ సుతపల్కునతిరహ, సోక్తులువింటినే ♦ నొక్కనాఁడు
నగనుతామచతట ♦ నృస్తకస్తూరికా, యోగంబుఁగంటినే ♦ నొక్కనాఁడు
హైమవతీకాంత ♦ నీమంతకుంకుమం, బొకయింతదొరిసెనా ♦ కొక్కనాఁడు
గిరిజాకతాంబుజా ♦ చరితసంవాహనా, నూనసౌఖ్యముఁగంటి ♦ నొక్కనాఁడు
నేననేనమహాభాగ్య ♦ నిధివటంచు, హరునకొకవేళ కుండలా ♦ హరవర్య
హంసకములైనసించునా ♦ గాధిపతుల, పలుకులాకకొన్నివినియెన ♦ పార్థివుఁడు.

ర. ఈకరణి ధరణీరాజనందనుం డత్యానందకరంబు లైనపరమాశ్చర్యంబులకుభాజనంబై
సంపదలకు నేకనివాసంబై పుణ్యంబులకు నసాధారణశరణంబై వెలయు నచ్చిలువ
తేనిపుటభేదనంబు హృదయకల్మషవిభేదనంబుగాఁ గనుఁగొని యంత వివిధమణి
ఘృణీవారకిమ్మిరితాశాంతరంబును బహువేత్తహస్తప్రశస్తదర్శికరహంకారసంకు
లంబును ననేకముకుళితశయచిత్రేశయరుచిరాశయస్తుతితప్రణదమేదురంబును నప
రిమేయగాముకభుజంగసంగితప్రసంగశృంగారితంబును నగణ్యావిద్వదురగవరకలితనా
నాకాస్త్రపురాణోహసాదిగాధావిరావసాంద్రంబును నైనయొక్కయాస్థానభవ
నమధ్యంబునందు.

. కనకాదలమువిల్లు ♦ గాఁగఁ బూనినవాని, కర్ణకుండలమైన ♦ గర్వరేఖ
యిలయెల్లఁ దలఁదాల్చు ♦ గలశేషుగారాపు, టనుజన్ముఁడైనద ♦ ర్పాతిశయము

మహితాహిక సా • మ్రాజ్యలక్ష్మీనిదా, నంబైనమానసా • స్మత్యకలన
రత్నసంపదలచే • రత్నకరంబుల, హసియింపఁజాలున • హంకరణముఁ
బూనిసింహాసనమున నా • సీనుఁడైన, వానిగర్వానివారిత • వైరిలాక
శత్రుకునిశరణాగతా • శేషభుజగ, రత్నకునిఁ దత్తుకునిఁ గాంచె • రాజసుతుఁడు.

శీ. అట్లుగనుగొనినిటలవి • న్యస్త హస్తుఁ, డగుచు నిర్భీకుఁడైనిల్చి • నట్టివాని
జనవరకుమారుఁ గాంచిభు • జంగ నేత, హృదయముననబ్బురమునొంది • యిట్టులనియె.

శీ. ఎక్కడనుండివచ్చితివ • హేతువుగానిటకబ్బురంబునీ
నిక్కపుటెంకియెద్దిధర • జీతలమో సురరాజులాక మో
చక్కదనంబుఁగన్నసుమ • సాయకుఁడోయని శంకపుట్టెమన
మక్కువనీయెడఁబొడమె • మాకునిజలబ కుమారశేఖరా.

శీ. రారాదిచోటికి నె, వ్వారికి నొక నేర్పుపూని • వచ్చినదియగన్
బోరాదునిక్కమిదియే, దారిన్వచ్చితివినీవు • దారవిచారా.

శీ. అనిపల్కినభుజగేంద్రునిఁ, గనివినయవినముఁడగుచు • గంభీరవచో
నినదముఘనగర్జితముల, ననుకరణమునేయన్యసవ • రాత్మజుఁడంతన్.

శీ. చామపగ్గ్రాహిణీ • సంచలతగ్రకంజ, కంకణకేంక్రియల్ • గట్టువడఁగ
కోణాధరశ్రేణి • పాణివీణానికవ్వి, ణములెల్లసంస్తంభ • నంబువొంద
పకలవిద్వల్లోక • శాస్త్రునానావివా, దములన్నియును విరా • మమువహింప
వరనర్తకానీక • వాద్యనాదమృదంగ, శబ్దంబులెల్లవి • శాంతిపూసఁ
దటుమఁజిటునవ్వువెన్నెల • తళుకులీను, వదనచంద్రునియెడఁగల్గు • వాగమృతము
నహికులాధీశసభ్యక • ర్నాంతరములఁ, బౌఢిమజనింపనింపను • పక్రమించె.

శీ. ఆచక్రవర్తధా • త్రిచక్రమేరాజు, పాలించెనేకాత • పత్రిముగను
తనుసంస్మరించిన • జనవర్గములకెల్ల, నేరాజుకలిహోవ • హరియయ్యె
నతిసుందరులకెల్ల • నవని నేరాజుప, మానకల్పనకుని • దానమయ్యె
నిస్సంశయంబుగా • నిఖిలాశ్వహృదయంబుఁ, గాంచెనేరాజుధీ • గౌతవమున
నట్టినలరాజుమణిదను • యంతియందుఁ, గనిననుతుఁడింద్రినేనుఁడా • ఘనునశేను
నందనుఁడనికృపధ్యాన • నందితభుజ, గాంగదుఁడనంగఁబఱఁగుచం • ద్రాంగదుఁడను

అ.వె. చిత్రవర్మకూతు • సీమంతినీకన్యఁ, బెండ్లియాడిమివులఁ • బ్రేమఁగూడి
మామగారియింట • మహనీయకౌతుకా, నీనవృత్తిఁగొన్ని • దినములుండి.

ఉ. అంతటనొక్కనాడుకుతు ♦ కౌతిశయంబున మీఱు తత్పుర
ప్రాంతనిరంతరప్రసవ ♦ భారమనోజ్ఞ 1 వనీ సమీపగా
త్యంతవిరాజమానయము ♦ నాంబురూరంబుననోడయొక్కయొ
క్కంతయధేష్టశేలిజరి ♦ యింపుచునుండగ చైవసగతిన్.

క. ఆయోడముగిగియమునా, తోయంబుననేనలంత ♦ తోడనరాగా
నీయంగనలిటఁదెచ్చిరి, నీయొద్దకు భాగ్యవశత ♦ నిజముఘటించార్చి.

మ. అనినందస్మృదువాశ్యకాశలముచి ♦ త్రానంబ సంధాయిగా
వినియోరాజకుమార ! మీరనయమున్ ♦ విశ్వాసపూర్వైకన
ర్తననేజేవుభజింతురన్న ఘణినే ♦ తంగాంచి యాయంద్రినే
నునినూనుండిటువల్గిచిత్తజనితా ♦ నూనప్రమోదంబునన్.

నీ. విజేవుర్మల ♦ పాదాబ్జనఖములా, దర్శముల్దివిజావ ♦ శంసయులకు
నేవేల్పుకరుణాసు ♦ ధావర్షసారంబు, సకలాశ్రితవ్రాత ♦ సస్యయులకు
యేమహాత్మునిమూర్తి ♦ యిందిందిరేంద్రంబు, పావనమునిమహా ♦ పద్మయులకు
నేవిభుశార్యంబు ♦ దావపావకకీల, చపలదానవలొక ♦ శలభములకు
దండధరగర్వఖండనో ♦ ద్దండండతడు, తాండవపియుడహిరాజకుండలుండ
ఖండిశశిమాలికోటిమా ♦ ర్తాండనిభుడు, ఖండపరిభుడు నిత్యనే ♦ వ్యండుమాకు.

నీ. కామితార్థములెల్ల ♦ గరుణనోదయసేయు, కల్పవృక్షముశం ♦ కరుడుమాకు
దలచినప్పుడయాప ♦ దలుమ్రుంగఁగాజేయు, ప్రాణబంధుడువిశ్వ ♦ భర్తమాకు
సజ్జానమెడలించి ♦ సుజ్ఞానమొనగూర్పు, గురుకుచందార్ధశే ♦ ఖరుడుమాకు
సకలకల్యాణముల్ ♦ సఁఘటింపఁగజేయు, డైవంబునొకం ♦ ధరుడుమాకు
దల్లియన్న, గృపాభుడౌ ♦ తండియన్న, విత్తమన్నమహోన్నత ♦ విద్యయన్న
జారుపంబన్నబలమన్న ♦ బ్రాణమన్న, నాత్మయన్నపదాశివుం ♦ డనభుమాకు.

నీ. కాలకూటవిషంబు ♦ కబళితంబుగజేసి, యఖిలంబురక్షించి ♦ నట్టివేల్పు
దర్పసంయుతమహా ♦ దానవత్రిపురంబు, లవలీలవినశించు ♦ నట్టివేల్పు
గళితాయుడైనమా ♦ ర్గండేయునమితక, ల్పాయుగాఁ గరుణించు ♦ నట్టివేల్పు
చరణాశ్రితులయందు ♦ గరుణారసంబన్న. యహ్మశంబువెదచల్లు ♦ నట్టివేల్పు
విశ్వవిజయప్రవీణుడౌ ♦ విషమబాణు, నంగరాగంబుఁగావించి ♦ నట్టివేల్పు
వేల్పులకు నెల్ల నాదియకా ♦ వేల్పుమాకు, బరమపూజ్యుండు నిరతంబు ♦ పన్నగేంద్ర

శ్రీ. వందిపందోహామే ♦ వరదుపద్మబృంద, మహిమగీర్తింపనా ♦ మ్నాయవితతి
శకులార్భకంబులే ♦ స్వామిపూర్ణదయాను, ధాంభోనిధికిబద్ధ ♦ జాదిసురలు
బహుబుద్ధుడంబులే ♦ ప్రిభునిమాయామహా, యోగిపద్మభవాండ ♦ సముదయముల
విస్ఫులింగంబులే ♦ విభునితేజోవహ్ని, కంభోజబంధుచంద ♦ ద్రాసలంబు
లమ్మహాదేవుడఖిలలో ♦ కైకభర్త, యాదిపురుషుండుసకలవే ♦ దాంతవేద్యుఁ
డార్తరక్షణదీక్షాద ♦ యావిహారి, మదనవైరిశరణ్యుండు ♦ మాకునెపుడు.

శా. వేదాంతంబులుగానలేకట మహా ♦ విద్వాంసులైనట్టిబ్ర
హ్మదుల్ నిక్కమొలుగఁజాలరట మా ♦ యామోహనభ్రాంతులై
యేదేవోత్తముదివ్యతత్వమహిమం ♦ చింద్రాదిసేవ్యుండతం
దాదిత్యాయతజేజుఁ డీశ్వరుండు మా ♦ కారాధ్యుఁడెల్లప్పుడున్.

క. భావజుఁగెల్వఁజాలిన ప్ర ♦ భావము మృత్యువు నాగ్రహహాదిత
భూవికృతిం దెఱల్చినవ్ర ♦ భుత్వముఁగాంచి విరించిముఖ్యుల
దేవతలెవ్వనిందమకు ♦ దేవతగాభజియింతురమ్మహా
దేవుండు సజ్జనాశ్రితివి ♦ ధేయుండు మాకు శరణ్యుఁడెప్పుడున్.

గ. అనవినిపన్న గాభిపతి ♦ యాతనికిట్లనుఁ దావకీనవా
గ్వినియవిజేకచాతురికి ♦ విశ్వవిభుండగుచంద్రమాల్నిపై
ననపమభక్తివైఖిరికి ♦ హర్షముఁబూనితి నేటినుండిమా
కనయము నిష్టబంధువుఁడ ♦ వయ్యెగునీవు నృపాలనందనా.

ఇదిరత్నమయలోక ♦ మింగుఁజంద్రాదుల, నాకలేకున్ననీ ♦ లోకమనడు
నమరకాంతలుమెచ్చ ♦ రనయంబునిచ్చోటి, కాంతలుసొందర్య ♦ గర్వలేఖ
కల్పద్రుమంబులీ ♦ కాంతారతరుజాతు, లన్నియునిచ్చుని ♦ హ్లాసమితి
పరసులన్నియుసుధా ♦ సారవూరితములై, వర్ణనీయశ్రీల ♦ వజ్రులుచుండు
జరయులోగంబులెచ్చోటఁ ♦ బొరయకుండు, మరణభయమెన్నఁటికిలేదు ♦ మానవేంద్ర
యిందువిహరింపునీవు య ♦ ధేష్టభోగ, భాగధేయామితశీలఁ ♦ బరిధవిల్లి.

అనినఁ జంఘాంగదుం డతనికిట్లనియె.

అతిపుత్రవాత్సల్య ♦ యుతులునాతలిదండ్రు, లకటయేదురవస్థ ♦ నందినాహ
నాకన్నవారికి ♦ నందనుల్ మఱితేరు, ఘనజరాభారశం ♦ క్రాంతలనులు
నాయత్తమామల ♦ నాయత్తజామాతృ, సోహార్ద్రముననెట్టి ♦ జాలిబడిరొ
జ్జియవధూగుణిక్రొత్త ♦ పెండ్లికూతురుబాలఁ, దానెట్టినిరహగ్నిఁ ♦ దానెరెనొ

పాణిములవంటి చెలికాండ్రు బంధుజనులు, నెట్లువిలపించునున్నారో యిందునిలువ
భోగములఁబూననేరీతి • బుద్ధికలుగు, నన్నుఁదిరుగంగఁబనుపుచో • పన్నశ్శేంద్ర.

గీ. అనిన నాతనినివభక్తి • కమితమృగుల, ఫణితులకు నెంతమెచ్చెనా • ఫణివరేణ్యుఁ
డంతకన్ననుమెచ్చెన • య్యధిపసుతుని, భోగవైరాగ్యమునకున • బృరమువొడి.

ఉ. అంతటఁదక్షకాపిపతి • యానృపసూతికిఁగల్పభూరుహః
త్యంతలతాంతధానుములు • ధామమనోహరరత్నజాలసం
క్రాంతవిభూషణాంబరసు • గంధచయంబులొసంగి నూరుతా
త్యంతజవాఢ్యమైనయొక • యశ్వమునిచ్చి ప్రసాద నిత్తుడై.

క. తానిచ్చినభూషణపరి • ధానాదికములువహింప • దాంపునొకనిం
బూని సహాయుఁడుగాఁగన • నూనబలున్ ఫణికుమారు • నొక్కనినిచ్చెన్.

గీ. అనతిమ్మనినృపసూతి • యంతఁదనకు, నానతియొనర్పఫణివాఢ్యుఁ • గాదరింది
యెప్పుడీవుదలంచిన • నప్పుడేను, వచ్చినీకు సహాయుఁడౌ • వాఁడనియె

ఉ. ఈకరణింజనాగ్రణిఫ • ణీంగునిచేత ననుజ్ఞఁగాంచి య
స్తోకబలాఢ్యుఁడౌభుజగ • నూనుఁడు దైత్యుఁడు వెంటఁగొల్వల
క్ష్మీకరమైనయత్తుగ • శేఖరమున్ గరమొప్పు నెక్కిఁగూ
లోకమువెల్వడెన్ సకల • లోకమహాద్భుతవైభవంబునన్.

గీ. భుజగభువనంబుయమునాంబు • పూరపథము, చేత వెల్వడితత్త్విగ • భూతలమున
నిచ్చవిహరింపుచుండె రా • శేంద్రనూరు, దాశ్వుసాతోషనిగతిన • న్యవసగమున.

మ. పతితోఁబాసి యసహ్యాశోకమునకున్ • పాత్రననీచుఁతినీ
పతియాభీసహితంబుగాఁగ నియమ • స్నానాగ్ధమైనచ్చియ
ద్భుతలీలన్విహరించు రాజతనయున్ • బూర్ణేంద్రునింబాన్యునా
యత బాహాయుగళాలిఁగాంచె హృదయం • బాశ్చర్యధుర్యంబుగన్.

ఉ. సిద్ధుఁడౌ దివ్యుఁడౌ కడుఁబ్ర • సిద్ధుఁడెతఁడుచిరత్నరత్నన
న్నద్ధమహావిభూషణగ • ణమృతి సన్నతిచేఁ బ్రభాతసం
వృద్ధవిభావిభాసుగ ర • విప్రీతిమాకృతిఁజెల్పువొగై నీ
యద్ధవిలాసుఁడౌ ప్రభుఁ • డెంతటిభాగ్యసమగుఁడెఱుఁచెన్.

గీ. అనుచు నత్యంతకాతు • యత్తరీతి, గనుచునుండంగనంతనా • కంబుకంతిఁ
బార్ధివకుమారుఁడుగుగాంచె • బాగ్యిలాస, మేమియునులేమియూదాధ్య • మే
[అంగతేక.

- సీ. తనతనుకాంతియెం ♦ తయులేకపగలింటి, శశిరేఖకెనసేయఁ ♦ జాలుదానిఁ
దనస్థద్విలాసమెం ♦ తయులేకయామినీ, గతసరోజినీలఁ ♦ గన్నదానిఁ
దనయలంకారమెం ♦ తయులేకవాసంత, మాలతీవల్లికఁ ♦ పోలుదానిఁ
దనయున్నతత్వమెం ♦ తయులేకనైదాఘ, సరసిసామ్యంబుచేఁ ♦ బలుగుదాని
నిండువారవ్రతాసక్తి ♦ నిండుచూడ, భక్తియునురెండునేకాని ♦ ప్రాగ్విలాస
యుక్తియేమియుఁగానరా ♦ కున్నదానిఁ, దనవహుమణిరాజనం ♦ దనుఁడుగాంచె
- క. సందేహమునొందియునొక, చందంబునఁజెలసి హృదయ ♦ సంతాపమువా
పందలఁపుజేసియాపూ, ర్థేందుముఖిన్ డాయఁబెలచి ♦ యిట్లునిపలెగన్.
- గీ. తామరసశీత్ర యెవ్వరి ♦ దానవీపు, లలితశుభలక్షణములెల్లఁ ♦ గలిగియుండి
విమలరుచిమీఱుతాతన్యా ♦ వేళయందుఁ, బతివియోగంబు నీకేల ♦ పాప్తమయ్యె.
- తరల. జనకుఁడెవ్వఁడు భర్తయెవ్వఁడు ♦ చందలేక్షణనీసనీ
వనజలూదనలెల్ల నేమగు ♦ వారలిట్టిశుభాకృతిన్
దనకుదానపురాజకన్యవో ♦ ధాతుణీసురకన్యవో
వినఁగుతూహలమయ్యెనంతయు ♦ విస్తరంబునఁబలుకఁమా.
- క. అనలజ్ఞాభరవినతా, ననయాన్యపకన్యఁగాంచి ♦ సర్వలిచెలులా
వనజేక్షణన్యతాంతము, వినిసింపఁగఁదొణఁగితిటు స ♦ విస్తరరీతికా.
- సీ. చిత్రవర్మనృపాల ♦ శేఖరుకూతురీ, కాంతశీమంతినీ ♦ కన్యాయండ్రు
చంద్రాంగదుండను ♦ నింద్ర సేననృపాల, సూనుఁడింద్ర సమానుఁ ♦ డీనెలంత
నుశ్వాహమైయుండి ♦ యొక నాఁడుయమునలో, జలకేళిఁగావించు ♦ పమయమునను
1 (మొనసియందుననోడ ♦ మునిఁగిన)నాథుండు, పరలోకగతుఁడైనఁ ♦ బద్మగంధి
బహుళవైధవ్యదుఃఖసం ♦ భ్రాంతయయ్యుఁ, దీవ్రనియతినిసోమవా ♦ రవ్రతంబు
గడుపుచున్నది పూర్వసం ♦ కల్పరీతి, వత్సరములాండురెండుగా ♦ వచ్చెనిపుడు.
- క. శోకయుతునింద్రినేన, త్మాకాంతునివిమతులఖిల ♦ జగతియుఁగొనిబం
డీకృతునిఁజేసికనిమే, మాకర్నించితిమిసత్య ♦ మయ్యెమహాత్మా.
- గీ. అనిసఖుల్వివరింప న ♦ య్యవనినాథు, కన్యతానిట్లుబలెగఁసా ♦ ఘననినోడ
మందభాగ్యులమైనట్టి ♦ మమ్మునదుఁ, నేమికారణమయ్యెనీ ♦ కిద్దరనిత.
- క. నీవెవ్వఁడు సిద్ధుఁడవో, జేవుఁడవో కిన్నరుఁడవో ♦ ధీరోత్తమనీ
భావమువిచిత్రమయ్యెడి, భావజహరుచెంతనుండు ♦ ప్రియధాగణివో.

- ఉ. నాపుంశుమేయసిద్ధులను ♦ సంతబలాధ్యులమొక్క-వేళ ధా
 త్రీనలయంబుఁజూచుటకు ♦ త్రిమ్మగుమందు మింతయొక్క చో
 నీవిభుఁగున్నవాఁడెటకు ♦ నిక్క-మునచ్చును నేటరేపటన్
 భావమునంబునోపరమ ♦ పావనినీకికఁ జింతయేటికిన్.
- గీ. చంద్రముఖినీవుసోమవా ♦ పరమునందు, శివునిగౌరీసమేళుఁబూ ♦ జిందుపుణ్య
 మెల్ల ఫలియించె నేడునీ ♦ వల్లభుఁడు, తిరిగిరాఁగలఁడిక సుం ♦ దేహమే.
- గీ. అతఁడుమాకుసఖుడైన ♦ కతననీకు, మేలుచెప్పంగవచ్చుట ♦ మీననయన
 సశ్యమగు నాఁక నీవాక్య ♦ సరణియెల్లఁ, బరమసోప్యంబు నేయుమో ♦ పద్మగంధి.
- వ. అని తనకర్ణమూలంబుఁజేరి పలికిన యప్పురుషమణిపలుకుల కబ్బురంపుపలుకులక
 ణి గర్జనసరణియెల్లఁ జల్లజేసి హృదయంబునకు నానందోదయంబు సమకూర్చిన
 పురమపావని ముసూర్తమాత్రంజేమియు నెఱంగక యంతటంజెలివొంది యిట్లని
 విరచింపె.
- శా. ఆకన్నంగవయాలలాటఫలకం ♦ బామందహాసాననం
 బాకేలాభుజమధ్యమాన్తడకయా ♦ యాలాపచాతుర్యమా
 యాకారంబునభేదమితఁడె విభుం ♦ డౌ నట్లుగాకున్నచో
 నాకుం బ్రేమఘటింపదన్యునిపయిం ♦ న్నాయంబుచింతించినన్.
- ఉ. ఔనితఁడేవిభుండనుచు ♦ నాత్మఁ గనుంజలనంబునొందఁగా
 నానవహించుఁగాఁడనుచు ♦ నమ్మకకర్మమరఁజూచుఁబార్వతి
 జానికటాక్షవృష్టికి న ♦ సాధ్యముగల్గదటంచు నెంచులా
 నూనిన సంశయంబెటుఁగు ♦ నుస్సురనుందురటిల్లు నెంతయున్.
- వ. ఎక్కడియాశ్చర్యంబిది, యెక్కడిప్రాణేశురాక ♦ యెక్కడిసిద్ధుం
 డక్కటకలయిం తేయిది, నిక్క-ముగాదంచు నెంచు ♦ నిజచిత్తమునన్.
- ఉ. ఇక్కడనుండియక్కడకు ♦ నేఁగెనువారలెకాక ధాత్రిలా
 నక్కడనుండియిక్కడకు ♦ నాదటవచ్చినవారులేరు వీఁ
 డొక్కఁడుమామలాఁడితని ♦ నూరకచేరికమాటలాడితిన్
 మొక్కలమయ్యెవంచుఁ గను ♦ మూయుచొరస్మగణంబునేయుచున్.
- ఉ. కన్నులనీరునించు నవి ♦ కారముగాఁ బతిఁజూచునాత్మలా
 విన్నదనంబుఁగాంచుఁ గడు ♦ వేదురుఁజెందినయాట్టివైఖరిన్

మిన్నకయందు మేలగుని ♦ మిత్తములన్నియు నెందు నేక్రియన్
సన్నిధిగన్న పాణవిభు ♦ నమ్మియనమ్మక కొమ్మయై తిన్.

1. పతిలక్షణములెల్ల ♦ నితనికుండుటయెన్న, విలసితద్వీపంబు ♦ వెదకిదాయుఁ
దనువులందుజనించు ♦ ననవద్యశుభనూడ, కములెన్నఁ దీపలు ♦ గదియఁజేరు
మునివధూసముదితా ♦ మోదవాక్యంబెన్న, ఘనయానపాత్రమె ♦ కరంగఁదలఁచు
నఘటితఘటకుఁడౌ ♦ హరుననుగ్రహమెన్నఁ, తీరప్రదేశంబుఁ ♦ జేరఁబోవుఁ
ద్రుభువనాశ్చర్యకారణో ♦ దీర్ఘశీల, విభుఁడుప్రత్యక్షముగనున్న ♦ వేళయందు
మివులనమ్మంగ లేనియ ♦ మ్మిననయన, హృదయమతిసంకయాంభోధి ♦ నీందునపుడు.

2. అబ్బురముగాకలాకంబు ♦ లందునెన్న, నబ్బునేయట్టిభాగ్యంబు ♦ టంచునెంచి
మనసునమ్మంగఁజాలక ♦ మసలుచున్న, మానవత్రిషేమయతనిపై ♦ మఱుకున్న.

3. పులకించునంగవల్లికఁ, జలకించుఁద్రపావిలాస ♦ చేష్టావృతముం
దిలకించిచూచునతనిం, గలఁగించుక వెఱపుఁజెందుఁ ♦ గందర్పునకున్.

4. అత్తరిసుత్తమప్రియస ♦ మాగతిఁదానయెఱింగి యెంతయుం
జిత్తముమెత్త నెకరుఁగఁ ♦ జేయునుపాయము గానలేకతా
నెత్తిలియేడ్చె బాలహరి ♦ శేషుణయంతవసంతవాసరో
న్మత్తపికాంగనాసమస ♦ మంచిత మేదుర నాద మాధుసన్.

5. అపుడున్యపనూతిబాష్పంబు ♦ లణఁడుకొనుచు, నేలయేడ్చెదవుబాలవై ♦ యింతినీవు
నేడెవచ్చుచునున్నాఁడు ♦ నీవిభుండు, సాక్షులిందుకుఁవార్వతీ ♦ చంద్రధరులు.

6. యేను మదీయసఖుండైన చంద్రాంగదునకు జనకుఁడగు నింద్ర సేనవసుంధరాధిపతి
కిఁ దదీయకుశలవార్త యెఱింగింపంజనియెద నీవు నావచనంబులువమ్మి నెమ్మనం
బున సుఖంబుండుమని మఱియు ననేకప్రియసల్లాపంబుల నప్పల్లవాధరయుల్లంబు
చల్లంజేసి యా రాజనందనుండు నిజతురంగంబునెక్కి చనియెనంత.

7. తరుణితనవాలుజూపులెం ♦ దాఁకనిగిడె, నంతపర్యంతమునుజూచె ♦ నాత్మవిభుని
నబలయేరీతినంజెనో ♦ యనితలంచి, ధరణిధననూతిపలుమారుఁ ♦ దిగియాచె.

8. ఇటులన్యపనూతిదనినన ♦ యిందువదన, యతనిఁదనపాణవిభునిగా ♦ నాత్మనమ్మి
యిట్టివృత్తాంతమెవ్వరు ♦ నెఱుఁగకుండ, నుండెనిరతిశయానంద ♦ ముదయమంద.

9. అంతటరాజనూతిసమ ♦ దారినిరాకృతుఁడైనతండివృ
త్తాంతమశేషమంజెలిసి ♦ ముద్భుతరౌద్రగనంబుమీఱఁగ

ల్పంతలలాట నేతునిక్రికి ♦ మన్ వెలుగొందుచు నాత్మపట్టణ
ప్రాంతవసంబునన్నిలిచి ♦ పన్నగపుత్రునిఁ గాంచి యిట్లనున్.

సీ. ఇది మాపురోత్తమం ♦ బిందుమజ్జనకుడౌ, నింద్రసేనకుమా ♦ భీశ్వరుండు
మద్వార్తకై చాల ♦ మదిలోనఁ గృశియింప, నహితభూపతులెల్ల ♦ నతనిఁబట్టి
కారాగృహాధీనుఁ ♦ గావించి భువియెల్ల, నన్యాయపరణిఁదా ♦ రాక్రమించి
యొప్పువారఁట వారి ♦ యొద్దకు నీశేగి, పలుకు మీరీతిని ♦ రభయముగాఁగ
నింద్రసేనకుమారుడ ♦ నేకశాత్రు, వాంగదుండైనయట్టిచం ♦ ద్రాంగదుండు
తక్షకనివాసమైనపా ♦ తాళమునకు, నరిగి క్రమ్మరవచ్చినాఁ ♦ డద్భుతముగ.

ఉ. పారుషశాలినాన్యపునిఁ ♦ బన్నగరాజసహాయవంతునిన్
మీటి రణంబులో నెడర ♦ మీకు నశక్యము దవ్వుదవ్వులం
జేరి నమస్కరించి నునుఁజేసినతప్పు సహించుమందు నీ
ధారుణినిశ్చి ప్రాణములు ♦ దాచుకపాం డెటకేనిఁ గ్రక్కునన్.

ఆ. వె. కాక మీరు వీర ♦ కర్మం బజేక్షించి, వత్తుమన్నమివుల ♦ నుత్తమంబు
సంగరంబునంద ♦ సకలంబుఁ జూతుము, గర్వకథలకేమి ♦ కారణంబు.

క. ఈమాటలు విని యాఖిలు, తేమనుచున్నారొ తెలిసి ♦ యిటవేగమెర
మ్మోమారుతాశనోత్తమ, యామిదం జూత మఖిల ♦ మగుకార్యంబున్.

చ. అని యనుపంగ భోగితన ♦ యాగ్రణి గ్రక్కున నేఁగివారితో
ననుపమయుక్తినప్పలుకు ♦ లన్నియు నేర్పడఁబల్కి మీర లొ
ప్పనిపనియాచరించి నల ♦ పాత్రునిచిత్తమునందు మిక్కిలిన్
గినుకజనింపఁజేసితిరి ♦ కేవలమే యిదియెంచిమాచినన్.

ఉ. వెంగలిరాజు లారయిఁక ♦ వేఱొకబుద్ధుల సుద్దుమాని చు
ద్రాంగదునొద్దఁ జేరి శర ♦ ణన్నఁ బ్రసన్నకృపాసమేతదృ
ష్టింగని కాచుఁగాని భుక్తి ♦ టీకుటిలాన్యుఁ డతండుగాఁడు చు
స్సంగముచేత నట్టికువి ♦ చారముఁ జేసినఁ జేయుఁ డందఱున్.

కా. ఆమాటతోవిని యందుఁగొందఱు మహా ♦ హాస్యక్రియాఖర్వగ
ర్వామందోక్తులు వలకఁగా విని తనీ ♦ యామాత్యు లత్యంతమున్
ధీమంతుల్ నృపనీతిమార్గమున నెం ♦ తేమంత్రిమూహించి న
భూమినాథులతోడ నిట్లరి నే ♦ ధృష్టిజనాకర్మణ్యులన్.

- క. ఏదిరితనిపత్వమెఱుంగక, వదరంగాదగచుభూమి ♦ పాలునకెందున్
మదదంతావళరాజము, పదరునెతానెంతయైన ♦ బారీంద్రముతోన్.
- ఉ. బాలకుడొక్కరుండతడు ♦ బాహుబలాధ్యుడుగాడు సేనతే
దాలము సేయజాలడని ♦ హాస్యములాడెనరేలవానిపై
బాలశశాంకశేఖరుడ ♦ పారకృపాభుడు మీదురుక్తముల్
చాలుబలార్చితనను న ♦ శక్యమువానిజయింపబోరులన్.
- . మానుషబలంబుశతగుణం ♦ బైనగాని, సహజదైవబలంబుతో ♦ సాటియగునె
యంభకారంబుబ్రహ్మాండ ♦ మంతయైన, దరుణికిరణేకలవముతో ♦ దారసిలునె.
- గీ. శంకరుడశేషదేవతా ♦ చక్రవర్తి, యాశ్రితశ్రేణికనయంబు ♦ నభయమిచ్చు
నమ్మహాత్మునికటాక్షంబు ♦ నమ్మినట్టి, వారినెదిరిజయింపనె ♦ వ్వారితరము.
- ఉ. ఇంతియకాక పన్నగకు ♦ లేంద్రునిచెంతకునేగి తత్కటా
క్షాంతనిశాంతనిర్మలద ♦ యారసపూరముచేతదేజమ
త్యంతముగాంచివచ్చినను ♦ హాత్మునిమీకుజయింపవచ్చునే
పంతముమానితచ్ఛరణ ♦ పద్మపమిపముజేరుడందఱున్.
- చ. జనవరులార యిప్పనికి ♦ సాధనమొక్కటియున్నదింద్రసే
నునిమునుమున్నుగావిడిచి ♦ నూతనభూషణపుష్పమాల్యదం
దనధవళీకృతాంబరవి ♦ తానముచేతనలంకరించిన
య్యనంగరుణాసముద్రుడగు ♦ నాయనదోడొకనిభక్తినముగ్ధులై.
- ఆ. వె చనుడతండుమిమ్ము ♦ శరణాగతులజూచి, కాచుగానియల్గ ♦ గనఁడువిపుల
భుకులకోపమన్న ♦ భునదావకీలికి, 1 (శతణవినతి) వర్ష ♦ జలముగాజె.
- క. అనుమంతులవాక్యములు, ననుమతిగావించివార ♦ లానిషధన్యపా
లునిపాలికరిగియందఱు, వినతులుగానతఁడుమివుల ♦ విస్మయముతుండై.
- చ. తనయునితోడబాసి వను ♦ ధాతలరాజ్యము మీకునిచ్చునే
ననయుము నొక్కయింటబడి ♦ యర్తివహింపఁగ నిట్టిహైన్యపుం
బనులకువచ్చినారకట ♦ పాపపుడైనను యంతజేసితే
యని యునువంచుఁ గన్నుగవ ♦ నశులురాలఁగ నున్నయాతనిన్.
- చ. కని మఱియున్వినముగ్ధులయి ♦ కాపుముమమ్ము నృపాలచంద్రయా
మునర్పురవారిపూరమున ♦ మున్నుమునింగిననీతనూభవుం

డనుపమశౌర్యశాలి భుజ • గాధిపలాకము దాక నేగి గ
కుగనఁ జను దెంచి నాఁడు ప్రళ • యాంతకుకై వడి నుగ్రమురి యే.

ఉ. ఆరమణీయతేజుఁడు పు • రాంతిక నీమనవాభిరామశృం
గారవనంబునన్నిలిచి • కయ్యముకై పిలవంగ నంపెనా
భూరిబలాధ్యుతో నెదిరి • పోరఁగఁజాలక తత్ప్రసాదకం
క్షారతిచేత నీవరణ • సన్నిధిఁజేరితి మెల్లవారమున్.

గీ. నావు డయ్యబృతమునకా • నందమంది, వార్ల సలిలంబుకన్నల • నలము కొనఁగఁ
నిదినిజంబయ్యె నేనిమి • కిత్తునభయ, మనుచు వారలతోడ స • త్ప్రముగఁబలికె.

ఉ. ఆరిపురాజులంతటఁ గృ • తాభయమై నిషధాధినాయకున్
దారసమన్వితంబుగను • దంచితభూషణగంధమాల్య శృం
గారముఁగన్నవానిఁ గన • కద్యుతిసాంద్రధాధిరోహణో
దారునిఁజేసి తోడ్కొనుచుఁ • దతక్రపఁగైకొని పాదచారులై.

శ. వచ్చుచునుండి రంతకమున్ను చని పన్నగతుమారునివలనఁ దనీయశృత్తాంతంబంత
యు విన్నవాడగుటఁ బ్రసన్నముఖుండై చంద్రాంగదుండు తండ్రీరథంబున కెదు
రుచని సాష్టాంగప్రమాణంబుఁ జేసిన నతండును బరమానందంబున శాలింగనంబు
జేసి దివ్యజ్ఞానంబుఁ గన్నమహాయోగిచందంబున నిశ్చలుండై కొంతతడవుండియంత.

ఆ. వె. చుంచుచువ్యఁగణగు • జుబుకంబుముద్దామ, మేనునిమురు దనివి • మానిదూచుఁ
దిరుగఁ గొఁగలించు • శిరముమూర్కొను నింద్ర, నేనుఁడధికమోద • చిత్తుఁడగుచు.

ఉ. తల్లికిమొక్కిరిగన్ గడుము • దంబుజనింపఁగఁ గల్పవల్లికా
సల్లలితాతికోమలభు • జాయుగళంబునఁ గొఁగలించి యు
త్ఫుల్లసరోజపత్రుచి • బూనెడికన్నల సమ్మదాశువు
వెల్లిగొనంగ వీవనలు • వేయువిధంబుల నిచ్చె సంతటన్.

ఆ. వె. పౌరవృద్ధిమంత్రి • పరివారమెల్ల ను, దారసంభ్రమమునఁ • జేరి మొక్కి
వారివారి కుచిత • గౌరవ మొనరించి, ధీరుఁ డైనసృపకు • మారనూళి.

శ. తనగురుఁ జేరి మున్నభయ • దానముఁ గాంచినవైరు లంతటన్
వినయముతోడమొక్కిరిగ న • వీనకృపామతిఁ జూచెనందఱున్
ఘనులగువార లెంతయుప • కారముఁజేసియుఁ గాండినీకతన్
జని శరణన్నవారిఁ గని • సతక్రపఁజూడక యుల్గ నేతురే.

చ. తనసఖులైనవారును బ్రహ్మ ధానజనంబు వినంగ నంతటన్
జనకునితో వచించె యము ధాతటిసీసలిలంబు వెంబడిన్
మునుజనినట్టిలాగు ఫణి ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
గని యతఁడంప బెంపుఁగని ధాత్యురవచ్చినలాగు నంతయున్.

మ. తనభాగ్యంబున కెల్లవారును బ్రహ్మ ధానాంతులై మెచ్చినం
దనునిం దోడ్కొని యింద్రసేనవిభుఁడం ధాతజారుశృంగారభా
జననూనాత్మపురంబునర్మిలి బ్రహ్మ ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
లంకార్యాదికదత్తుఁడయ్య మివులన్ ధాత్యునిఁగాంచినలాగు నంతయున్.

వ. అయ్యవసంగంబున.

ఉ. కొందఱుచామరలిలులును ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
కొందఱుపాదుకాయుగము ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
బొందుగఁబూనికొల్పిరరి ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
ణ్ణందనునిశ్చలప్రసాద ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప.

ఉ. అట్టి యమానుషాద్భుతము ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
బట్టినిగూడి నైషధన్య ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
గట్టిగఁ జిత్రవర్మకెఱుఁగన్ ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
ట్టట్టణదివ్యగంధసమ ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప.

చ. పనిచినవారును బ్రహ్మ ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
చనియసమానమానసవి ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
జనవరుఁగాంచి మ్రొక్కినవ ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
జనవద నాగవిందముల ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప.

ఉ. హల్లకమిత్రరూపమును ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
దేవలితవారిలోపల న ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
యల్లుఁడువచ్చినాఁడు భుజ ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
బల్లవపాణిసీతనయ ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప.

గీ. అనిననాశ్చర్యవార్తక ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
కలయొనిక గ్రహవిభ్రాంతి ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
కలయొయనుచుఁగొంతతడవతిసంశయా ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప

ఉ. ఎవ్వరుపంపినారుమిము ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
నవ్వులుపలుకవైఖరియె ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప
నమ్మఁగవచ్చునొనిశ్చయంబుగా ధాత్యునిఁగాంచినలాగు సత్కృప

బుద్ధిలుకాని మేనిశిత ♦ భూతిధరించిన కేల్పు సాక్షిగా
మవ్వపులీలనింకనొక ♦ మారువచింపుడు వీనులారంగన్.

ఆ. వె. అనివజితవర్మ ♦ కాచారులప్పుడు, విసయలీలచేత ♦ విసయితేసి
యంద్రీనేనుడంపె ♦ నీవార్త వివరింప, వినుముభూమివరస ♦ విస్తరముగ.

నీ. ఆరసాతలనిమ్న ♦ యముసాంబువులుజొచ్చి, యతడుక్రిందుగనందు ♦ వరిగినాడు
భోగికాంతలువోడి ♦ కొనిపోవనురగేంగ్రు, పులుభేదమునకు ♦ బోయినాడు
తక్షకుతోడవై ♦ వక్షణ్యమునురంగ, నాస్థానిదగుమాట ♦ లాడినాడు
మెచ్చియా ఫణినాథు ♦ డిచ్చినతురగమా, ల్యాగంధభూపాదు ♦ లందినాడు
ఫణివరసహాయుడైపూర్వ ♦ పదముచేత, వెడలితనపట్టణముజేరి ♦ విసతులైన
యరులగృహజూచియంద్రనే ♦ నాజ్ఞచేత, భూతిసామ్రాజ్యభారంబు ♦ పూసినాడు

ఉ. సత్యమునమ్మ నీమదిని ♦ సంశయమైననునాగలాకపుం
జాత్యసుగంధమాల్యములు ♦ సమ్మతినంపినవారు భూజన
స్తుత్యములైనవీనిగొని ♦ శోభితసమ్మదవృత్తిబూనుమా
ప్రత్యయమేటికింకనని ♦ పలుకుచువారవికొనకయిచ్చిన్.

నీ. ఆజన్మదుగ్ధతుం ♦ డగువాడు కాంచెనో, తిక్కరనిదానముచకిర ♦ గన్నయట్లు
బలుచీకటులబెగ్గ ♦ డిలుచకృవాకంబు, కమలబంధునిరాక ♦ గన్నయట్లు
దిటదప్పిదప్పిజెం ♦ తినచాతకవిహంగ, నున్నతంబుధరంబు ♦ గన్నయట్లు
వాసరక్షుధితజీ ♦ వంజీవరాజులబు, కమనీయచంద్రికలో ♦ గన్నయట్లు
మున్నయము నార్పురంబులో ♦ మునిగిధనిన, యల్లుడాకారజితపుష్ప ♦ భల్లుడపుడు
తిరిగియరుజెంచి యనిచిన ♦ దివ్యవస్తు, సమితిగనిరాజమణిమహా ♦ తాహియయ్యె.

ఉ. అంతనతందువేగమున ♦ నంతిపురంబునకేగి కూతునీ
మంతినిలిల్చి సంభ్రమప ♦ మగ్రతచే నలపాకుచిత్రవృ
త్రాంతమశేషముందెలిపె ♦ నక్కథమున్నయెఱింగియుండియున్
గాంతనవీనసన్నిభము ♦ గావినియబ్బరమందుచుండంగన్.

నీ. ఈడెనేకదవమ్మ ♦ యింతినీబహుపూర్వ, జన్మసంభృతపుణ్య ♦ సారమెల్ల
నిజమయ్యెగదవమ్మ ♦ నీజన్మవేళయ, మేది నీసురుడన్న ♦ మేలుపలుకు
ఫలియించెగదవమ్మ ♦ పార్వతీపతిగూర్చి, వనితనీనొనరించు ♦ వ్రతములెల్ల
సమకూరెగదవమ్మ ♦ సఖియనీకుభలక్ష, దావళియందుయ ♦ భార్గనియతు

- కలికినీపతిభుజగలాః ♦ కమునకేగి, తక్షుకునిచేతనధికప ♦ శాగ్-రమంది
లలితమణిభూషణాదికం ♦ బులుధ్యంచి, తిరిగివచ్చినభాగ్యంబు ♦ దొరికెగాన.
- గీ. అనుచుమాటికిమాటిక ♦ య్యవనినేత, యాత్మయందునుసుకృతభా ♦ గ్యంబుబొగడు
రమణియొనరించుసోమవా ♦ రవ్రతాది, నియమఫలసారమిడియంచు ♦ నిశ్చయించు.
- వ. అయ్యవపరంబున.
- సీ. ఉత్సవంబుఘటించె ♦ నుర్వీతలేశు, ధ్వాంతకాంతానికా ♦ యమునకల్ల
సమ్మదంబొనగూడె ♦ సకలపౌరామాత్య, జనపురోహితసమా ♦ జమునకల్ల
జిత్తంబులుప్పొంగె ♦ నుత్తమార్యావర్త, వర్తమానప్రజా ♦ వశులకల్ల
నాశ్చర్యమయ్యెజే ♦ శాంతరాగతవణి, గ్వరధారుణీ ♦ సురలకల్ల
జిరసుకృతశాలియైనయా ♦ చిత్రవర్మ, రాజమాళికుమారికా ♦ రత్నమునకు
శివునికారుణ్యదృష్టి నై ♦ దువతనంబు, మగుడఁగల్గినభాగ్యంబు ♦ మహిమకతన.
- గా. భూమివారికృతానుశీతకరణాం ♦ భోజితమిత్రానిల
వ్యోమాధ్యాకృతిపూర్ణలోకమతిమ ♦ వ్యోగీంద్రచిత్రగ్రయా
నామప్రాతవిధూతపాతకచిహా ♦ నందస్వరూపాపదా
నామాంగాభరణాత్మవల్లభసుభా ♦ వారాశితుణీయుతా.
- క. దారవనాంతరచరముని, నాతీరతికాత్యకల్ప ♦ శాశ్వంగారా
ప్రారంభజగన్మోహన, కారణరూపాభిలామ ♦ కరుణాధామా.
- తోటకం. వలయీకృతశేషయ ♦ వార్యబలా
నిలయీకృతపర్వత ♦ నీలగళా
జలజోద్భవవందిత ♦ కారుపదా
విలయాతిగళంకర ♦ విశ్వపదా.
- గద్య—ఇతి శ్రీశైల నివాస భ్రమరాంతా సమేత మల్లేశ్వరస్వామి కృపాపాత్ర
భారద్వాజ గోత్ర పవిత్ర పెనుమల్ల సోమమంత్రి పాత్ర పెద
నీల ప్రధానపుత్ర సకల సుకవి స్తుత్య సోమనామాత్య
ప్రణీతంబైన సీమంతినీక శ్వాణం బనుమహా
ప్రబంధంబునందుఁ జతుర్థాశ్వాసము.
ఏతిత్సర్వం శ్రీసదాశివబ్రహ్మర్షణమస్తు.

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీపదాశీవాసునమః.

నీమంత్రినీకళ్యాణము.

పంచమాశ్వాసము.

శ్రీకమనీయభ్రమరాం, బాకుచపరిరంభజాయ ♦ మానానంద
వ్యాకోచహృదయకమలద, యాకర ! శ్రీశైలమల్లి ♦ ఖాష్టనదేవా.

వ. అవధరింపుము.

నీ. అంతనానృపతియ ♦ త్యంతసంతోషాభి, రాముడై కన్యకా ♦ రత్నమునకు
సముచితాభ్యంజన ♦ స్నానంబుచేయించి, ధవళాంబరసుగంధ ♦ వివిధమాల్య
రత్నభూషితముఖ్య ♦ నూత్నశుభోచిత, పలలితాలంకృతుల్ ♦ సంఘటించి
సముదీర్ఘపణవడిం ♦ డిమశంఖముఖమహా, దీర్ఘవాద్యధ్వనుల్ ♦ దిశలఁజెలఁగఁ
దానుభూషితుడైమహా ♦ స్థానినుండి, మాన్యభూసురవరయూచ ♦ మానదీన
కీర్తికరవందిగాయక ♦ నర్తకాది, నికరములకిచ్చెఁ బారితో ♦ పికధనంబు.

ఉ. సైషధశారులన్ శుభస ♦ నాథవిచారులఁబిల్చియంతటన్
భూషణముఖ్యవస్తువులు ♦ భూతిధనంబులునిచ్చిచాలసం
తోషమునొందఁజేసి యత ♦ నూకృతకాస్త్రవిశేషశేషముషీ
భాషణశీలురైవెలయు ♦ పండితులంబిలిపించివారితోన్.

మ. ఉచితాలూచనమాచరించి మదిలో ♦ నుత్సాహముహ్వాంఁగఁగా
నచిరోదారకుమారికాశుభవిశే ♦ షానందసంయుక్తుడై
రుచిరానేకవచోబిలాసజనక ♦ పోద్ధామధీమంతులె
సచివోత్తంసులఁబిల్చి యిట్లనియె వా ♦ క్పాతుర్యధుర్యంబుగన్.

ఉ. మీరలనేకరత్నములు ♦ మేలిమికానకలుఁగొంచు వారియా
శారులతోడఁగూడఁజని ♦ చారుగుణాధ్యునినిండ్రనేనధా

త్రీరమణేంద్రుడెత్తుతును ♦ ధీజనవర్ధితుఁగాంచినమ్మలై
వారలతోడమతుగ్గళల ♦ వార్తలెఱుంగఁగఁబత్తియంతటన్.

ఇంద్ర సేనునితోడమీ ♦ రిట్టులనుఁడు, భుజగభవనంబునుండినీ ♦ పుత్రవగుఁడు
మగుడవచ్చినయప్పుడ ♦ మగుడవచ్చె, భవ్యకల్యాణలక్ష్మీమా ♦ భవనమునకు.

చన్నపుత్రునిఁగ్రమ్మరఁ ♦ గన్నయపుడ, యపరిమేయంబునీచుభా ♦ గ్యంబుమహిమ
అనఘనీతోడసంబంధ ♦ మందినట్టి, సేనుభాగ్యైకనిధినాదు ♦ నిశ్చయంబు.

అనివిన్నవించి సీమంతినీచంద్రాంగదులకు యథాపూర్వకంబుగా వివాహంబు సే
యందగు సుముహూర్తంబునం గదలి తావలయునని తేలియంబలుకుఁడని పఠించినవా
రలుంజని యింద్రసేనచంద్రాంగదుల నుచితప్రకారంబుగ పందర్శించి తదీయవార్తవి
శేషంబులన్నియు నెఱింగించిన వారును బరమపంతోషంబున మాహూర్తికనిశ్చితం
బైనయొక్క ముహూర్తంబునఁ బరిణయోత్సవంబునకుం గదలినచ్చిరాసమయంబున.

సీమంతినీకంత ♦ సీమమంగళనూత్ర, బలమెంతయనివేడగఁ ♦ బలుకువారు
సోమవారవ్రత ♦ సామర్థ్యమిదిగాని, యన్యంబుగాదని ♦ యాడువాడు
నిట్టియాశ్చర్యంబు ♦ లెఱుఁగమెక్కడనంచు, బలుమారువాకుఁగిచ్చి ♦ యలరువారు
పరలోకగతపుత్రుఁ ♦ బడసెఁగ్రమ్మరనంచు, నింద్ర సేనునిభాగ్య ♦ మెన్నువారు
నగుచునాగరజానప ♦ దాదిజనులు, నఖిలదేశాంతరాగతు ♦ లయినవారు
ధరణియందునికేతన ♦ ద్వారసీమ, గుతుకమమరంగమూకలు ♦ గూడిరంత.

మునుపటిపెండ్లి నాటిబలు ♦ మూకలపందడి యింక నెందులై
దనుపమమంచు నెంచియది ♦ యచ్చటలేమొ త్రపాభరంబుఁగై
కొని మదిలోపలం గలకఁ ♦ గొంతవహించిరిగాన సర్వభూ
జనములు సెన్నరానిఘన ♦ సమ్మదవారిధిఁదేలిరెంతయున్.

అంత.

అల్లునితోడఁగూడ విభ ♦ వాఘ్యుఁడు వియ్యమువచ్చెనన్నయా
చల్లనివార్తయంతయును ♦ జారులచేవిని చిత్రవర్మదా
నెల్ల సిరిందనర్పి యెదు ♦ తేగి ముదంబునఁగాంచి యమ్మహీ
వల్లభమాలిఁదోడ్కొనుచు ♦ వచ్చెఁ బురంబున కబ్బురంబుగన్.

ఈకరణిఁదోడితెచ్చి భూ ♦ లొకవినుతు, దౌన్యపాలుఁడు సకలగు ♦ జాభికామ
నయైసీమంతినికినిజం చంద్రాంగదునకు, శ్రాభవముమీఁటఁ జేయఁజెఁచిరినియంబు

గీ. రాజు నేయించు పరిణయా • రంభమపుడు, వాటికి న్న, జతుర్గుణో • న్నతివహించె
దంపతుల రాగములునట్ల • దనరుననుచు, నఖిలజనులకు నెఱిగించు • నదియపోలె.

గీ. చిత్రీకర దానవిద్యాపరి • సిద్ధుడైన, చిత్రవర్మధరితీక • శత్రుఁడంతఁ
గన్యోద్యోద్యాహునకౌతు • కమువహించి, యద్భుతవారలకిచ్చెని • ప్తార్థసమితి.

ప. మునుపటిపెండ్లివాఁడు ధన • ముల్లొనినట్టివనీపకోత్తముల్
ఘనతరదాతలైయలరఁ • గానపుడేలలభింతురర్థులా
యనఘుఁడొసంగునట్టిధన • మందుటకాజననాధుతోడనీ
వెనుకనుమచ్చరించునృప • వీరులు కొందఱు లేకయుండినన్.

గీ. నిజకుమారికసీమంతి • నీవధూటి, యఖిలకల్యాణసరణియి • ట్లాచరించి
యంతనకాగ్రంతనద్ధరా • కాంతమాళి, యత్తవాఙ్మితికనుపంగ • నాత్మదలఁచి.

సీ. ప్రకటదుద్ధాపీన • భారకోభారమ్య, తరుణవత్సగవివి • తానములను
చలచందరీకసం • కులకపోలవినీల, దంతావళేంద్రసం • తానములను
గాంధారదేశీయ • బంధువీధారావి, తాజశురంగప • మాజములను
చారువిద్యుల్లత • సమసమంచతాగ్రంతి, కమనీయకన్యాని • కామములను
నీకటతటినీపముద్వేల • నీరపుషిత, శకలసస్యావ్రజారామ • సముదయాభి
రారు భూమిమనోహర • గ్రామములను, హరణములుగాఁగనిచ్చెన • య్యవసరమున.

సీ. మణికంకణాదిభూ • షణములువేర్వేఱఁ, వెచ్చియచ్చపలాక్షి • కిచ్చువారు
పదివేలవర్షముల్ • పతితోడనుఖిన్మత్తి, వికసిల్లుమంచుదీ • వించువారు
నిన్నఁజూచెదమింక • నెన్నాళ్లకోయంచు, శైలిమితోఁగొఁగిటఁ • జేర్చువారు
ననవద్యగంధమా • ల్యాదికంబులవంత, శృంగారవిరచనల్ • సేయువారు
నత్తవారింట నుత్తమ • వృత్తిమెలఁగు, నొరపుగలబంధులొకకొన్ని • గఱపువారు
నగుచునబ్బూమికాంతశు • ధ్ధాంతభవన, జగతికాంతామణుల్ గొంత • నందడిలి.

ప. అంత.

కా. సారోదంచితభక్తిచే జననికా • చార్యాళికిన్ మ్రొక్కి యా
శీరత్నంబులు వెంటగొల్పఁగ మరా • శీకళిమచ్చారుపం
చారంబొప్పఁగవచ్చినట్టి సకియం • జరద్రాంగదారుఢమా
తేరెక్కించి దీవనల్ వెలయ ధా • త్రీదేవకాతామణుల్.

సీ. భూసుతాశీర్వాద • భూరిరావంబులు, వందిబృందక్షుతుల్ • గ్రందుకొనఁగ
నర్తకీభూషణో • న్నతరుణతాగ్రముల్, విఘ్నలవాద్యధ్వనుల్ • వియ్యమందఁ

• టుక్ట్యంగ నాగీత ♦ భూరిస్వసంబులు, సుషిర నాదములు వి ♦ న్నూర్తిగలయు
లలితచిరంటికా ♦ కలభూషణంబులు, వల్లకీస్వసములు ♦ మల్లడిగొన
విమలకల్యాణశృంగార ♦ వేనయుతులు, దంపతులుతేరు వెనువెంట ♦ వరలినడువ
నగరిపుసమానుడైయాత్మ ♦ నగరిజాడఁ, గదలెనయ్యంద్రినేనభూ ♦ కాంతమాలి.

మిసిమిచాయలుమీఱు ♦ పసిడితేరులబారు, గొప్పయుప్పరిగల ♦ యొప్పుగాఁగ
నొడొండుగలిసిన ♦ పాండుఁఛత్రిముల్, నవనూక్తికపువితా ♦ నములుగాఁగ
గలితదానాంబుమ ♦ తగ్గరికపోలంబులు, రమణీయసలిలయం ♦ త్రిములుగాఁగఁ
బూక్కుకుంభంబులు ♦ పూనునువాసినుల్, భర్మపాంచాలికా ♦ పటలిగాఁగ
నిత్యసాంగత్యశేలికా ♦ నిరతిచేతఁ, బరఁగుసీమంతినీకాంతఁ ♦ బాయలేక
పురమువెనువెంటవచ్చిన ♦ పోలెఁగదనరె, నెడతెగనిమూఁకలచ్చొట ♦ నడుచునపుడు

• ఆర్యాగ్రణితనవియ్యము, నార్యావర్తంబుగడియ ♦ ననిచితిరిగెనై
శ్వర్యకళాకలితమహా, దార్యుండగుచిత్రవర్మ ♦ ధరణిపుడంతన్.

౪. ప. ఇంద్రినేనమాన ♦ జేంద్రుఁడీరీతిమ, హేంద్రవిభవతుల్య ♦ సాంద్రుఁడగుమఁ
గొడుగుగ్రోత్తపెండ్లి ♦ కూతురుఁదొడ్కొరచు, సాత్మపురిఁబ్రవేశ ♦ మగుచునలరె.

• సలితకాందనాచలవి ♦ కాలగుహంతరసీమరత్నపుం
మొలకజనించు నేగడుస ♦ మున్నతలేజముఁ గాంచునట్లుచే
నలరె నలాధిరాజనుతు ♦ నంతిపురంబు నవీనచంద్రముఁ
కళకెనసేయఁజాలు నృప ♦ కన్యప్రవేశముగాఁగ నత్తటిన్.

• తనహృదయాభివాదకుని ♦ తల్లికి మున్నగఁమొక్కి పెద్దరా
వనితలఁ గాంచి మొక్కి తగు ♦ వారలకెల్లను మొక్కి వారిచే
ననుపమపుత్రిరాజ్యవిభ ♦ వాన్వితయై పదివేలవర్షముల్
మనుమనివీవెనల్ గనియె ♦ మానవతీజనరత్న మంతటన్.

• అంబురుహస్తబింబముద ♦ యంబుగఁగూడినయట్టి చక్రవా
కంబులనంగ శంకరున ♦ ఖండదయాభ్యుదయంబుచేత యొ
గంబొడగూడినట్టిన్యప ♦ కన్యయు రాజపరస్పరానురా
గంబువహించి యిప్పితసు ♦ ఖంబులుగాంచిరి సమ్మదంబునన్.

• ఋతువులన్నియుమధూ ♦ వ్రతసమాశ్రితలతాం, తనిరంతరతవసం ♦ తములేకాఁగ
నిశలన్నియునుసము ♦ స్మేషరాకాశంద్ర, చంద్రికాదికవిలా ♦ సములేకాఁగ

వనములన్నియుఁ బల్ల ♦ వ్రగాసలాలభే, లతోగి-కిలకులాకు ♦ లములెకాఁగ

బవనంబులన్నియుఁ ♦ బాటిరవాటిస, పాటిక నైకర ♦ మ్యములెకాఁగ

హృదయములఁ గోరుచునునవాఁ థ్యుదయ రాగ, మహిమవిలసిల్లుచున్న సీమంతినీయును
దంచితప్రేమదనరుచంఁత్రాంగనుఁడును, నౌతుక ముమీతిసుఖకేలిఁగాంచిరపుడు.

చ. తనయునిపద్మతోదయము ♦ తద్గుణసంతతి యెఁడు మేదిని
జనముమనోనురంజనము ♦ చందమునంగని యుంబ్ర సేనుఁడ
య్యనుపమశౌర్యశాలిచతు ♦ రంబుధిసంవృత పర్వభూమిపా
లనకరరాజ్యవైభవవి ♦ లాసిగఁ బట్టముగట్టె నంతటన్.

సీ. సకలవర్ణాశ్రమా ♦ చారవర్తనములు, వేదోక్తరీతిచే ♦ వెలయుచుండె
దలఁచినప్పుడె వచ్చి ♦ జలదముల్ వర్షింప, భూమిసస్యారామ ♦ పూర్తిజెందె
బహుయాగముల హవ్య ♦ (భాగంబు)భుజియింప, సురల కానందవి ♦ స్ఫూర్తిగలిగె
సపమృత్యుదోషరో ♦ గాదిబాధలులేక, యభిలభూప్రజలు సౌ ♦ భ్యంబుగనిరి
పూర్వరాజన్యగణయతో ♦ గర్వహరి, చిత్రదాయకచారుచా ♦ రితుఁడయిన
నలునిప్రాతుఁడు సింహాసనముననుండి, యవనితలమెట్లఁ బాలించు ♦ నవసకమున

క. తొదయించిరి నుతు లతనికి, నుదితారుణ బింబసమప ♦ ముజ్వలమూర్తుల్
పడివేల్వర్తము లాతఁడు, పడిలుండె సకలరాజ్య ♦ భారము పూనెన్.

చ. మునుఁగడ చన్నప్రాణవిభు ♦ మోహనమన్మథమూర్తిఁ గ్రమ్మరిన్
గని బహుపుత్రరాజ్యసుఖి ♦ గౌరవ మొందెను జిత్రవర్మరా
ట్టనయ, మునీంద్రులార యది ♦ తథ్యముగా వివరించిచూడ న
య్యనుపమసోమవాసరమ ♦ హావతరాజమహర్షి మేంతయున్.

మ. అని యానూతుఁడు శౌనకాదులకు న ♦ త్యాశ్చర్యధుర్యంబుగా
వినిపింపన్ విని వార లీశ్వరకథా ♦ వేల్లత్సుధాధారచే
దనియంజాలదు చిత్త మింకొకవిచి ♦ త్రంబైనగౌరీకళ
త్రునిమాహాశ్మ్య మెఱుంగబల్కుము సము ♦ ద్భూతప్రమాదంబునన్.

చ. అనవుడు పార్వతీపతిమ ♦ హర్షము లెన్నఁగఁబెక్కు లన్నియున్
దనరుచుహద్భుతోదయని ♦ దానము లందులకేమి యమ్మహీ
జనవరపుత్రి చిత్రవిల ♦ సంభింకనొక్కటి యేర్పరించెదన్
వినుఁడు మునీంద్రులార యది ♦ నిశ్చలతాకలితాంతరంగులై.

౬. సంతతరాజ్యవైభవవి ♦ కాలమాన్వితగేహసీమ సీ
మంతిని యివ్విధంబున ను ♦ మారమణీపదపూజనోదర
స్వాంతతసోమనాసరమ ♦ హావతనిశ్చలదీక్షయందు న
త్యంతముభక్తియోగమున ♦ దంపతిపూజ యొనర్చుచుండఁగఁ.
౭. షకలలక్ష్మీవిలా ♦ ష కలానివాసదే, శంభావిదర్భదే ♦ శంబునందు
నమితపుణ్యదరితుఁ ♦ డగువేదమిత్రుండు, సారస్వతుం డన్న ♦ పంజ్జుడనయ
ధాగణీదివిజా లి ♦ ద్దక్షిణ పరస్పహార్ద్ర, గౌరవంబునమీఱఁ ♦ గ్రమముచేత
సుతశీలయుతులు ద ♦ త్సుతులును మేధుండు, సామవంతుఁడు నన్న ♦ నామములను
వెలయువారు వయోయాప విభ్రమముల, సద్భుశులైమీటి పద్భ్రహ్మ ♦ చారులగుచు
నవనిఁ పదునాల్గనంగ విఖ్యాతిఁగన్న, విమలవిద్యల నధికపఱి ♦ వీలులైరి.
౮. పదునాలుగువర్తములకుఁ, బదునాలుగువిద్యలందుఁ ♦ బౌఢిమఁ గని పెం
పొడవు గుమారుల సమ్మద, హృదయంబునఁ గాంచి జనకు ♦ లిట్లని రంతన్.
౯. అర్హధనమెల్ల నుచితవ్య ♦ యంబుచేసి, కులము శీలంబు గలకన్య ♦ కలను మీకుఁ
బరిణయ మొనర్చి యానంద ♦ భరముచేత, నధికినిశ్చితహృదయుల ♦ మామమంత.
౧౦. అని యొక కొన్నిబుద్ధులన ♦ యంబునయం బమరంగఁబల్కి య
జ్ఞనకులు పంపినం గదలి ♦ యయ్యవనివిప్రకుమారకాగ్రిణుల్
గనిన వనీపకప్రకర ♦ కామిత దానపదానదీనపం
జనితయశోవిభూషితది ♦ కావలయుం డగుకుండి నేశ్వరున్.
౧౧. అద్ధరాజాని భువనప్ర ♦ సిద్ధివాని, వారియనివారితబ్రిహ్మ ♦ వర్చసమున
కాత్మసంతోషమంది య ♦ త్యంతభక్తి, నుచితసత్కార మొనరించి యున్నయంత.
౧౨. శ్రుతివదోదారవి ♦ శ్రుతిపదాత్యవధాన, మేధాను(సంధాన) ♦ మేళనమున
నివ్యకాన్యానేక ♦ నాటకాలంకార, శంకారహితబుద్ధి ♦ సౌష్ఠవమున
బహుకర్తభక్తికా ♦ భావనిస్సందేహ, కరచారుశేముషీ ♦ గౌరవమునఁ
దంత్రివేదాంతస్వ ♦ తంత్రతానిరవద్య, విమలధీవైశద్య ♦ విభ్రమమున
యోగసాంఖ్యాతిశయయుక్తి ♦ యోగమునను, నిరవధికశబ్దకాస్త్రపాండిత్యమునను
గుండినస్వామిమదికి న ♦ ఖండమోద, మహిమఁగలుగంగఁజేసిరమ్మాణవకులు.
౧౩. జనవరోత్తంప గురులకా ♦ సనముపూని, దారసంగ్రహాకరణయ ♦ త్నంబుకొలుకు
ధనముఁగాంక్షించి కీర్తివ ♦ ర్ధనముగాఁగ, నిన్నుపేడంగవచ్చితి ♦ మన్ననపుడు

ఉ. వారలబ్రహ్మతేజ మని ♦ వారితమంచు ముదంబుఁగాంచియున్
వారియ నేకవిద్య లన ♦ వద్యములంచు బ్రహ్మమందియున్
భూరివదాన్యతాదివిజ ♦ భూతుహనూ 1(నృపమాళి)యాశ్విన
ప్రేరణచేత నిట్లనియె ♦ బేళలహాసలసన్ముఖాబ్జుఁడై.

గీ. విప్రవందనులారయీ ♦ వేళమీకు, వర్ధములభించు నొకయోషా ♦ యంబుగలడు
పరమహితమంచునాత్మలో ♦ పలఁదలంచి, నేయఁగతిగితిరెనివ ♦ చింతుదాన.

ఉ. ఇంతవిచారమేల నిష ♦ భేంగ్రునకుం బ్రయికాంతయైఁజీ
మందిని సోమవాసరము ♦ మన్మథవైరి నుమాయుతఁబుగా
నెంతయుభక్తితోడభజి ♦ యిందుతఱిం దరభేతరీకృత
స్వాంతతవిప్రదంపకులు ♦ వచ్చినఁ బూజయొనర్చువేడుకన్.

గీ. అశులభక్తి ననాదిదం ♦ పతులుగాఁగ, విప్రకులదంపతులనుభా ♦ వించి వారిఁ
బూజఁగావిందుమణిహేమ ♦ భూషణముల, నేమిగోరిఁబుచ్చిన ♦ య్యంగువదన.

క. కావున మీయందొకఁడు న, ధూవేషముపూని ముదము ♦ తో దంపతులై
పోవుఁడు శశివాసరమున, నావనిత యొసంగు మీకు ♦ నభిమతధనముల్.

ఆ. వె. అనిన వారు నవ్వి ♦ యవ్విభుఁ గాంచి యీ, కపటవృత్తి మాకుఁ ♦ గఱపెదల
విప్రకులులమేము ♦ వేదాంతవిదుల మీ, యార్థనింద పరణి ♦ యర్హమగునె?

క. కపటంబు దురితమాలము, కపటం బపకీర్తి కెన్నఁ ♦ గారణమగుద
తకపటగతమ్మగులాభము, కపటాయుతపన్నగంబు ♦ గాదెనరేంద్రదా.

. పుణ్యభూదేవకులమునఁ ♦ బుట్టెనేమి, సకలవిద్యలుఁ గదిముట్టఁ ♦ బదివేనేమి
నిత్యకర్మంబు లొనరింప ♦ నేర్చెనేమి, దంభయుక్తుఁ డనర్హుండు ♦ దానమునకు.

. మదినొక్కటితననాలుక, తుదనొక్కటిఁబూనువాని ♦ తో పవావాపం
బది కడుగరళఘోరిత, వదనభుజంగమసహాధి ♦ వాసముకన్నన్.

విశ్రులతరధర్మసంహితా ♦ వేదియైన, విప్రవరునకుఁ గపటంపు ♦ వృత్తిదగునె
కాశిచేరికఁబ్రవహించు ♦ గాంగనీరు, వింధ్యకుధరద్రావ్యార ♦ విహృతిఁగనునె
సత్యమెవిమలజ్ఞానము, సత్యమెచాంద్రదాయదాది ♦ సకలవ్రతిముల్
సత్యంబుకన్న సవ్యము, సత్యముగాఁ బుణ్యలొక ♦ సాధనమగునె.

పరులయధ్ధంబువంచన ♦ పరతఁగొన్న, ధూర్తుఁడే పుణ్యములఁ బవి ♦ తుండ్రుగాఁడు
మధ్యలవధూషితంబైన ♦ మంటికడవ, యెన్ని నదులనుముంచిన ♦ నేమివచ్చు.

ఉ. ఇంతియొకాక యోవసుము ♦ తీశ్వర యింకొక విన్న పంబునీ
మంతినిరాజకాంత యతి ♦ మానషశాంభవభక్తి శీలయా
యింతినిజేరి కైతవమొ ♦ కింతయొనర్చినవచ్చుఁ బాతకం
బంతకదండ నాతులిత ♦ మొ సమకూరును రాజదండమున్.

క. శివునియొడఁ దప్పఁజేసిన, శివుఁడొక్కొక వేళఁ గలుగ ♦ చే మన్నించున్.
శివుఁడుం గావఁగనోపఁడు, శివభక్తులయొడలఁ దప్పఁ ♦ జేసినవారిన్.

ఆ. వె. గురునియట్లునీవు ♦ ధరణీశుఁడవుమాకు, కాని కెట్టిమతియుఁ ♦ గఱప నేల
పార్థివేంద్ర యింకఁ ♦ బదివేలువచ్చిన, జాల ము కపట ♦ శీలమునకు.

న. అనిన నారాజపురందరుండు సుందరవద నారవిందంబున మంద హాసితంబు కండభిం
పఁగా మృదులవచనరచనానందను లైనయద్ధరాబృందారకనందనులం గాంచి యా
ట్లనియె.

ఉ. చాల ననేక వేదబహు ♦ సంఖ్యపురాణము లభ్యసించినం
బాలకులౌట మీమదిని ♦ బట్టదు నాహితసూక్తి ధారుణీ
పాలకుపంజ్ఞ సేయుటయు ♦ భాసురధర్మము దీనఁబాతకం
బేలభించు మర్త్యునకు ♦ నేలఘటించునకర్తి వేశమున్.

. తరుణిపురుషునివేషంబు ♦ చాలెనేమి, పురుషుఁ డంగనవేషంబుఁ ♦ బూసెనేమి
విశ్వమంతయు శివుఁడౌట ♦ వేరుతేమి, వృజిన మేటికి ఘటించుం ♦ విప్రులార.

౨. వె. జేహగతములైన ♦ స్త్రీపుంసభేదముల్, నిజములౌ నెయాత్మ ♦ నిజముగాక
కల్లలందు నేమి ♦ కల్లవాటించినఁ, దప్పగలదె విప్ర ♦ తనయలార.

. వె. వృజిన మేమి లేదు ♦ విత్తంబుసమకూరు, మీకు నొక్కవింత ♦ మేలుదొరకు
సంశయంబుమాని ♦ చనుఁడు సీమంతినీ, చంద్రవదనపుణ్య ♦ పదనమునకు.

౩. అని యనేకప్రకారంబుల నతండు బోధింప సమధితకాల్యంబైనకాల్యంపు తనమవు
లం బరిహరింప నేరక యూరక యంగీకరించి నిషధదేశంబునకుంజని తత్పురసమీప
మున.

౪. చిఱుతజుట్టుకుఁజుట్టు ♦ దిరిగిరాసవరముల్, కుసురుగాగీలించి ♦ కొప్పుముడిచి
భసితత్రిపుండ్రంబు ♦ పరిహారమొనరించి, మిసిమికుంకుమరేఖ ♦ నొసలవీర్చి
గొప్పనీలపుఱ్ఱాల ♦ కుండలంబులుమాని, నలుదముత్యాలక ♦ మృలుధరించి
యరుతయద్రాక్షువ ♦ రావళుల్ సడలించి, మాయాకుచంబులు ♦ మట్టుపఱచి

మఱియు నాయా యు పురుషధన్వన్మమని, సామవంతుఁడు యువతివే ధన్యుఁడని
పతుల పంగతులొకఁడు మతులచదల, గతులదప్పించుటొక్కటి కడమగాఁగ.

గీ. సామవంతుఁడు పతియుఁడ త్వహచరుఁడు, పతియునన్నట్టిగట్టిదంధన్యుఁడని
చనిరిచంద్రాంగదక్షమా జానికాజ, ధానికీరువునిశితావధానులగుదు.

చ. పురుషులుగన్నలజ్జపువు భోణులఁగాంచిన వింతచెల్మియుం
గరితురగాదులడ్డముగఁ గ్రుక్కునమిక్కిలికాతరత్వమున్
పరసులదెందముల్లలఁచు చక్కనిమాటలు వింతచూపులున్
మరునకయేఁగెనక్కపట మానినితత్పురరాజవీధికిన్.

వ. అంత.

పీ. చక్రదంపతిమన స్పదనాంతరములందుఁ జిత్తజశిభిబ్రవే శిందువేళ
వలుదచంగురుకావి వలువవైభిరిదిశా, కంజనేత్రలసంజ గదయువేళ
వరుణవట్టణసరో వరపద్మినులగార, వించి బాణుఁడు కాఁగ లిందువేళ
కలకలప్వనసమా కులవిహంగకులంబు, నీడంబులకుఁజేరి నిలుచువేళ
సాకృతకదంపతులుశశాం కావతింప, నిత్యపూజానుహోత్సవోన్నిద్రభద్ర
మైననిషధేంద్రకాంతశు ధ్ధాంతమంది, రముబ్రవేశించి రిందువా రంబునందు.

పీ. అభిషేకమునగం గాంబువుల్ మణిమయో, దీర్ఘకుంభములచేఁ జెర్చువారిఁ
గరవీరమల్లికా కమలకైరవముఖ్య, కుసుమమాల్యంబులుఁ గూర్చువారి
నగరుకర్పూరసా రాదికంబులచేరి, మహితధూపంబుల మర్చువారి
రమణీయరత్నపా త్రములందుదీపికా, శ్రేణికల్పెలుఁగంగఁ జేయువారి
షడ్రసోపేతనైవేద్య సముదయంబు, లంచితాదరముప్పక డ్డించువారి
నచటనిటలాక్షుపూజాగృహంశరమునఁ గనిరిమాయావధూవరుల్ కాతుకమున.

పీ. అపుడుగోరీశపా దపయోరుహధ్యాన, నిపుణయోసీమంతి నీకధూటి
జహ్నుకన్యాజల స్నానంబుగావించి, లలితధౌతాంబరం బులుధరించి
మణిజాలభితిభూ వణధూషితాంగియై, యమలరుద్రాక్షుహ రములుదాల్చి
తెలిమిఱుకర్పూర తిలకంబునకుఁదోడు, భస్మిత్రిపుండ్రంబు నొసలఁబూని
యొడలుపూనినశివభక్తి యోజదనరి, యొక్కకనకాసనమునఁగూర్చుండిశైవ
మంత్రరాజంబుధరియించి మాననియతి, శివునిజితచిత్తభవునిఁబూజింపఁదొణఁగె.

పీ. అదెకాంతకుంభకుం భాంతరంబులయందు, గంగాంబుపూరంబు కమలగంధి
యవేజాత్యమరకతా యతకరండికలందు, జందనసారంబు చంద్రికదన

పంచమ శ్లోకము.

యశోజితేంద్రాః ♦ నిర్భయపాత్రాః సుఖాదుః, వివిధప్రసాదముల్ ♦ కువలయోగైః
యవేనవ్యపద్మరా ♦ గార్హపాతీకలంకాః, గర్హపాతీకలముల్ ♦ కంబుకలైః
యనుమనైచ్చెలులుండెల్ల ♦ నాదరమున, రాజభండవతంసువి ♦ రాజతాపి
రాజకుండలుబ్రహ్మాది ♦ పూజనీయుఁ, బూజఁగావించె నప్పుడా ♦ పుష్పబోజి.

౧౩. ఆపారిణాక్షియైందనశ్శి ♦ లాంచితలింగమునందునుక్షురా
ద్వాహను వేదవేద్యునన ♦ వద్యదయానిధి భక్తపాలనో
త్సాహుపదాశివుండుహిమ ♦ శైలసుతాన్వితుగాఁడలంచి యా
వాహనమాచరించెనని ♦ వారితభక్తిరసోదయంబునన్.

౧౪. అద్రిజాధిపతికిర ♦ త్నాననంబొనరించె, గంగాధరునకు న ♦ క్ష్యంబొసంగె
హరునకునిచ్చెఁజూ ♦ ద్యాచమనీయముల్, భావజారికిమధు ♦ పరగమిడియె
నర్ధచంద్రకిరీటి ♦ కభిషేచనముచేసె, శివునకుహలంబట్టు ♦ చేలఁగట్టె
కాలకంధరునకు ♦ గంధమర్పణఁజేసె, దక్షపైరికి నక్షు ♦ తములువెట్టె
వామదేవునిమల్లికా ♦ వకులలిలక, కమలపున్నాగపాటల ♦ కర్నికార
కుండనవమాలికాశోక ♦ కురువకాది, పుష్పసంతానములచేతఁ ♦ బూజచేసె.

౧౫. ధూర్జటికిఁజారుకర్పూర ♦ ధూపమిచ్చె, దేవతాచక్రవర్తికి ♦ దీపమొసంగెఁ
తాయసాపూపదధ్యాజ్య ♦ ఫలసమగ్ర, విఖులనైవేద్యమర్పించె ♦ విశ్వపతికి.

౧౬. పూర్ణమనోరథయావర, వర్ణనితాంబూలమిచ్చె ♦ వరభక్తిమతిన్
వర్ణితముక్తావిరచిత, చూర్ణముతోఁగూడఁ జంద్ర ♦ చూడామణికిన్.

౧౭. కంబుకలైః సాయతాక్షిశిత ♦ కంతునకంతనకుంతభక్తిబు
హ్మంజలియున్ నివాళియు స ♦ మర్పణఁజేసి యనన్యభావనా
మంజులనప్రదక్షుణన ♦ మసకరణంబొనరించి కల్పిత
ప్రాంజలియైనుతించెహిమ ♦ పర్వతరాజసుతామనోహరున్.

౧౮. తేనమోదేవాది ♦ తేనాయవాలహల, గీర్వాణలూకైక ♦ పావనాయ
తేనమోమునిజన ♦ ధ్యేయాయభక్తవి, ధ్యేయాయకంజాక్షు ♦ సాయకాయ
తేనమోగిరిసుతా ♦ భీనాయపాలిత, దీనాయదళితోగ్ర ♦ దానవాయ
తేనమస్సన్నతది ♦ వ్యాయవాణీశ, సేవ్యాయసేవక ♦ భవ్యదాయ
తేనమోనిగమాంతవి ♦ దితగుణాయ, తేనమోరజితాద్రిమం ♦ దిరచతాయ
తేనమోమదనాంగభూ ♦ త్రిపియాయ, తేనమోవిశ్వమయరూప ♦ దీపితాయ.

కుంచ చామరం. చరాదరాత్మస్వభూత ♦ జాతచేతనాకృతీ
పురాణమూరుషాయనంతి ♦ భోగికుండలాంకితా
గిరింద్రచాసమేతయోగి ♦ కీర్తనీయదేవతా
శరణ్యమమ్ముఁబోవుమయ్యా ♦ చంద్రఖండశేఖరా.

మత్తకోకిల. చందనీకృతపంచసాయక ♦ సర్వవాంఛితదాయకా.
కుందసుందరవర్ణవిగ్రహా ♦ కూరచిత్తజనిగ్రహ
యిందుఖండకృతావతంసక ♦ యద్దపన్నగహంపకా
వందనంబిట నీకుశంకర ♦ వైరిలోకభయంకరా.

దసమయూఁము. నీలగళభక్తిజన ♦ నిత్యశుభకారీ
ఫాలనయనప్రణుత ♦ పాతకవిజాతీ
హాలహాలభోజనమ ♦ హాభుజగహరీ
బాలశశిశేఖరకృ ♦ పాతరపురారీ.

భుజంగప్రయాతము. రమాధీశముఖ్యామ ♦ రస్తుత్యలీలా
యమాయుక్తవామాంగ ♦ యోగింద్రసేవ్యా
సమస్తేషువిస్తారి ♦ సంహరినామా
మముంబోవుమోధక్త ♦ మందారధూజా.

శ్రుగ్విణి. శ్రీమహాదేవని ♦ స్నేహతేజోమయా
కామసంహారని ♦ హృదయయోగిప్రియా
శేమ ధాతీధరా ♦ ధీశబాణాసనా
నామదిన్నిల్పుమో ♦ నాగహారాంకితా.

లయగాఁగి. అంగజశరీరమద ♦ భంగకరపాణితల

సంగతమనోహరకు ♦ రంగద్భుతగంగా
సంగనీగమస్తుతయ ♦ సంగమునిహృత్కమల
భృంగకరుణాలసద ♦ పాంగధవళాంగా
రంగదవనీతలశ ♦ రాంగశశిభాస్కరర
ధాంగనిజబాహురుచి ♦ రాంగదభుజంగా
మంగళకరాన్పదయ ♦ భంగవిశిఖాయతవి
సంగపతివాహజయ ♦ పుంగవతురంగా.

మణిగణనికరము. వనధివృతమహి ♦ వలయముకలిమిన్
 ఘనులకునురలకు ♦ గలవిభవములన్
 మనసిజమదహర ♦ మగుడనిపదమున్
 నినుగొలిచినగుణ ♦ నిధులకునమరున్.

ఖడ్గబంధము. భీమసామసోమదైత్య ♦ భేదనాదయోదయా
 యామచత్యధీశకల్పి ♦ తాభిరామశేఖరా
 రామపూజ్యపాదభక్త ♦ రక్షణాదికప్రియా
 యామరేంద్రనూళిఘర్షి ♦ తాంఘ్రిపద్మశంకరా.

నాగబంధము. అనఘగవేశయానభువ ♦ నావనధర్మపదాసదాగమో
 ఘనతడఁగూవిధానశివ ♦ కావవెవిష్ణుశరాయుమాధవా
 ధనదసఖాయజానుశమ ♦ ధామచలజ్ఞనియోగభావితా
 మననయుతాపమానజన ♦ మానసగణ్యయభేదభేలనా.

నిరోఽప్యము. ధారాధరనీలగళ, శ్రీరాజితరాజతాద్రి ♦ శృంగాంబలకే
 శీరయనారతాశ్రిత, సారసశారదదివేశ ♦ జయజగధీశా.

చక్రబంధము. కా విత్రాసోద్యమక్రీసతీభవనప్ప ♦ ద్వీశస్యపత్రిప్రియా
 నూతాశ్రితస్తుతసీత్యధీశవరచ ♦ తుఃకృత్తసంకల్పజా
 చిత్రామందశరీరప్రోవునటువే ♦ పీఠిగ్మభావిష్పదా
 1 పాత్రోతావిహతాఘరాసురచరమా ♦ యాదేవజాలాధిపా.

చతుర్విధకందము. సోమార్థజూటఖండిత, కామాకమనీయవేష ♦ గౌరీరమణా
 హేమామ్రాద్రిజారతంజిత, భూఘావిమలప్రకాశ ♦ పుంగవగమనా.

ఆ. గీ. చంద్రబింబవదన ♦ చంద్రదాంగదునిరాణి, శంద్రమాళినిట్లు ♦ సన్నతించి
 విప్రదంపతులను ♦ వేర్వేరఁబూజించె, నయ్యుమానుహేళు ♦ లనితలంచి.

ఉ. తామరసాక్షియత్తటిని ♦ దంపతివేషము పూనినట్టి యా
 భూమిసుహృదనందనులఁ ♦ బొందుగ నాత్మనెఱింగి మందహా
 సామృతిపూరధారవద ♦ నాంబుజమందుఁ దరంగితంబుగా
 నేమియుఁబలఁ-కెంతయును ♦ హృత్కమలంబు ప్రకాశమందఁగన్.

ఉ. భావజుగెల్పినట్టి దొర ♦ పట్టపురాణిని నీలవేణివా
 2 దీననజాలనూదికర ♦ నీరజనామర విజ్యమారభ

క్తావనకల్పవల్లి తుహి ♦ నాదలరాజ సుతామతల్లి గా
భావనచేసియాకృతక ♦ భామినిఁ బూజయొనర్చియంతటన్.

గీ. అమ్మహాదేవిప్రాణేశుఁ ♦ దైనయట్టి, పురహరునిగాఁగ భావించి ♦ పూజచేసి
విమలతరపుణ్యచారిత్రు ♦ వేదమిత్రుఁ, పుత్రుఁడైనసుమేధున ♦ పృథ్విబోజి.

ఉ. అప్పురదానవాంతకు పిఁ ♦ యాంగనగా మదిలోఁదలంచి తా
నెప్పుడు పూజచేసెఁ జప ♦ తేక్షణభూసురసూనఁ డస్వదే
గొప్పపయోధరంబులు చ ♦ కోరములన్నగువాలుజూపులుం
విప్పగుకొప్పగల్గియర ♦ విందవిలోచనసుయ్యెఁ నత్తఱిన్.

వ. ఈకరణిం దరుణ విప్రకుమారులు వందనాపరతంబంచవదన భిక్షులయగు నబ్బాల
యొసంగిన గంధమాల్యాలబర మణిభూషణాదులు ధరియించి యుష్టాన్నపానాదులఁ
దనిసి యానగరువెడలి నగరంబుఁగడచి పురోపవనమార్గంబునం బోవుపయంబున.

ఉ. వందనచే ధవంబుఁగొని ♦ వచ్చితిమంచును బాపభీతిచే
జందలచిత్తుఁడైనపహా ♦ చారిఁ గనుఁగొని కేలికాఁసన్
దంచితపుష్పభారనిఁ ♦ తానుక పన్నిధిఁ బంచబాణుచే
జందలచిత్తయోధు నవ ♦ సారసలొచిసలెగ నీగతిన్.

ఉ. ఎంతయుభిక్తిచేతిఁ బర ♦ మేశ్వరు నీశ్వరుగాఁదలంచి నీ
మంతినిపూజచేసినప ♦ మస్తమహీసురదంపతుఁ గృహ
భ్యంతరసీమలందు నిర ♦ పాయనుభోన్నతిఁ గీడస్పృగా
వింతరయంబుచేతనిపు ♦ డెక్కడకేఁగెడు ప్రాణగల్గభా.

ఇవిగున్న లేమాపు ♦ లిద్దనిద్దటఁజేక్కి ముచ్చటాడఁగఁగోరెగ్గ ♦ హెచ్చుమివుల
నివిక న్నెనురపాన్న ♦ లిందునందులమోవి, విందు లియ్యఁగవేడగ్గ ♦ గ్రందుకొనియె
నీమల్లెపాదదండ ♦ నీవంకనిశ్శంక, నాలింగనముసేయ ♦ నాసబాడమె
నీవెపాటలబాయ ♦ లిందులనిరపాయ, మదనాహవముసేయ ♦ మనసువొడమె
భావభవునంపలరుపరం ♦ పరలచేతఁ, దరలమత్తినైతి నింకనే ♦ దరలఁజాల
నేలయెంచెదు మగవారి ♦ శృదయమింత, గట్టిగాఁజేసినాఁడుగా ♦ కమలభవుఁడు.
అనుపలుకు లాసు మేధుఁడు, విని కపటోక్తులుగ నెంచి ♦ వికసితహాసిత
ననమొప్పఁగ నలుదిక్కులుఁ, గనుఁగొని యిట్లనియె వికచ ♦ కంజేక్షణతోన్.

. అచ్చపుపువ్వుబోజివని ♦ యందలు నిన్ను నెఱింగె నంతెయీ
ముచ్చట లేటికిన్ గుణప ♦ మున్నత యావనవీధి కెప్పుడున్

వచ్చినవారు లేరు నృప ♦ వర్ణవధూమణి భృశ్యులీయ స
త్యోచ్చగణంబు లేటికిక ♦ నూరకరమ్మ కరమ్మవేళుకన్.

క. నావుడు నేఁగోరినపని, కీ వేమనియుత్తరంబు ♦ లిచ్చెద వకటా
భావజుని కెన్న మిక్కిలి, నీవే నిర్దయుడవైతి ♦ నిక్కం బరయన్

గీ. సామవతి నేను పావక ♦ సాక్షిగాఁగఁ, బరిణయంబైన మత్స్యజ ♦ భర్త వీవు
దోషమనిచూడ కీరితి ♦ ధూర్తుడవయి, ప్రాణనాయక భ్రమియించి ♦ పలుక నేల.

వ. అనిపలికి మఱియు నమ్మచ్చకంటి పచ్చవిలుకానిదే నొచ్చి విచ్చలవిడి నమ్మదనవి
కారంబు లుపచరింప శంక కలంకితిమనసుగ్గండై యాసు మేధుండు.

1. సజలజలధరకల్పమై ♦ చారురీతి, కృత్రిమముగానివేణియుఁ ♦ గెంపుమోవి
చూపుగములందుఁ దళుకొత్తు ♦ చాపలంబు, నరసి సంజనితాశ్చర్య ♦ భరముపూని.

2. పాతకము వచ్చునన్నట్టి ♦ భయములేక, యేలచేపితి మిటువంటి ♦ హీనదేవు
పాపభూపాలుదుర్బోధ ♦ పాటవమున, నెంతకార్యంబుపుట్టె నిం ♦ కేమిగలదు.

3. వె. అనుచు దైవఘటన ♦ కాశ్చర్యమువహించి, నిజదరిత్ర నెంచి ♦ నింద నేయు
నభవుభక్తజనుల ♦ యద్భుతమహిమంబు, సారెసారె మెచ్చి ♦ సంతసించు.

4. ఇవిధంబున బహుచింతాక్రాంతుండై యతం డీశ్వరాయత్తంబులు దుర్లభ్యంబు
లుగదాయని యెట్లకేలకు ధైర్యంబు జెచ్చుకొని యవ్వధూరత్నంబుతో నిట్లనియె.
సామవంతుడవన్న మ ♦ త్సహజరుడవు, గాని నిక్కపువనితవు ♦ గావు నీవు
కపటభూనాథుఁ దుర్బోధ ♦ కల్పనమునఁ గలిగె నిటువంటివైతూప్య ♦ ఘటననీకు.

5. నావుడు నన్నుఁ గాంతయని ♦ నమ్మకయుండితివేని మామకీ
నావయవంబు లన్నియుయ ♦ ధార్థముగాఁ బరికించి యంతటన్
భావమునందు సంశయముఁ ♦ బాసి యధేష్టముగాఁగ నిచ్చటన్
భావజకేళిఁదేల్పుననుఁ ♦ బ్రాణసఖుండవు నీవుకావునన్.

6. అనుచు నవ్వనభూమి ♦ యతిరహస్యస్థలం, బొటచే నధికగో ♦ ప్యంబులైన
తనయంగములు చూప ♦ ధరణీసురవరుండు, మదిలోన నాశ్చర్య మగున్ డగుచుఁ
జిత్తజబలముచేఁ ♦ జిత్తంబు నొంచిన, గాని ధైర్యంబు చి ♦ క్కంగబట్టి
యంగనయను దాను ♦ నాత్మీయపురికేగి, తనతండ్రితో యథా ♦ ర్థంబుగాఁగఁ
బలికి సారస్వతాఖ్యచేఁ ♦ బరఁగినట్టి, సామవంతునితండ్రికి ♦ సకలమైన
యాత్మవృత్తాంతమున చించె ♦ నంతమీఁద, నడునన్యంతమునుదుఃఖి ♦ పాత్తుడగుదు

గీ. బాలకులకిట్టియర్పధ ♦ పాటవంబు, జెలిపిపంపిన కుండినా ♦ ధీశుకడకు
నరిగి కోపానలం బాత్మ ♦ నలముకొనఁగ, నధికగడ్డదరవముతో ♦ ననియెన్నిట్లు.

క. ఓరీ చుర్జువిద్యా, శూరులకున్ భూమిదేవ ♦ చుర్వ్యా
పారముఁగఱపితివిదె చే, కూరెన్ దత్పలమునేఁడు ♦ కూరం బగుచున్.

క. సతియయ్యె నాకుమారుఁడు, హతియయ్యెన్ వంశమునకు ♦ నక్కట యిఁకనే
పితృదేవతలయుణమునే, గతిఁదీర్పంగలుగువాఁడ ♦ గపటవిచారా.

త. అని మఱియు ననేకకోపవచనంబులు పలికి శాపదానోన్ముఖుం డైన యమ్మహీ
బృందారకునకు వందనం బాచరించి నాతపోబలంబునకు నీకుం దిరుగ పౌరుషంబు
పఁపాదించెద శాంతుండవుగమ్మని, సాంత్వనవచనంబులు పలికి తదనంతరంబున.

గీ. తాజకోట్టిరుపట్టపు ♦ రాణిఁగూర్చి, తపము గావించె నాధరా ♦ ధరవరుండు
శైలకన్యయు నంతసా ♦ త్కొక్కరించి, యతికృపాదృష్టి నతనితో ♦ ననియెన్నిట్లు.

క. వినుము నృపాల యిట్టిపని ♦ విపునీయందుఁ గనంగనయ్యెనేఁ
జనవున ఫాలలోకమని ♦ శాసనమైనను గ్రమ్మరింతుఁ ద
ద్వనతరభక్త లోకకృత ♦ కార్యముఁ ద్రిప్పగ సమ్మతింపన
ప్పనియిఁక నేల విపునకుఁ ♦ బారుష మిచ్చుట దుష్కరం బగున్.

క. సారస్వతునకు నొక్కకు, మారుఁడుజనియింను నింక ♦ మంజులవిద్యా
పారగుఁడు సుజనవినుతో, తారదరి తాభిరాముఁ ♦ డన్వయకరుడై.

గీ. సామవతియన్న యీపూర్ణ ♦ చంద్రముఖిను, మేధునకుఁ బెండ్లి నేయుఁడు ♦ సాధు
[జనులు

దారమతి పఠిసింద నీ ♦ దంపతులకు, సుతులుగలిగెద రధికవి ♦ శ్రుతచరితులు.

సీ అని యిట్లుభాషించి ♦ యథవుపట్టపురాణి, యచ్చోట నంతర్ని ♦ తాత్మయైన
భూసురులాత్మీయ ♦ పుగముఁబ్రవేశించి, యద్దేవిశాసనం ♦ బట్లనేయ
నుభయవంశంబులు ♦ నభివృద్ధిఁగాంచెనో, మునిశిఖామణులార ♦ వినుఁడు మీరు
తరుణేందుధరుచరి ♦ త్రమ్ముచాలవిచిత్ర, మతనిభక్తులచర్య ♦ లంతకన్న
ననుచు నూతుండు శౌనకుఁ ♦ డాదిగాఁగఁ, గలుగు మునులకుఁ జెప్పినఁ ♦ గాతుకంబ
దనరవారమ్మహితపో ♦ ధనునిఁగాంచి, ప్రణుతిఁగావించి యానంద ♦ భరితులైరి

కా. కైలాసాదలనిత్యవాస శిశిర ♦ గ్రావాత్మజాతాననా

ప్రాతేయాంశు మనోహరస్మిత సుధా ♦ పానక్రీడాలోల దృ

పంచమాశ్వాసము.

స్థూలబాలశశాంకభూషణజటా ♦ సందర్భవిభ్రాజితా
నీలగ్రీవజగద్విచిత్రకరని ♦ ర్నిద్రాప్రభావోదయా.

క. వటవిటపిమూలసంగతి, జటివరతత్వోపదేశ ♦ సమయసముదిత
స్ఫుటకారుణ్యసుధామయ, శటులకటాక్షప్రసార ♦ సర్వాకారా.

వనమయూరము. నీలగళనీరనిధి ♦ నిశ్చలనిషంగా
బాలశశిమాళికర ♦ భావితకురంగా
శూలధరకుండలిత ♦ సుందరభుజంగా
హాలహాలభంజనవృ ♦ సాధిపతురంగా.

గద్య—ఇతి శ్రీకైలనివాస భృమరాంబాసమేత మల్లేశ్వరస్వామి కృపాపాత్రే
భారద్వాజ గోత్ర పవిత్ర పెనుమళ్ల సోమమంత్రి పాత్ర పెద
నీల ప్రధానపుత్ర శకల సుకవి స్తుత్య సోమనామాత్య
ప్రణీతంబైన సీమంతినీకశ్యాణం బనుమహా
ప్రబంధంబునందుఁ బంచమాశ్వాసము.

సంశ్కారము